

Stalna zbirka slovenske umetnosti 20. in 21. stoletja

Galerije Prešernovih nagrajencev
za likovno umetnost Kranj

Stalna zbirka slovenske umetnosti 20. in 21. stoletja

Galerije Prešernovih nagrajencev

Stalna zbirka slovenske umetnosti 20. in 21. stoletja Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj

Izdal in založil: Zavod za turizem Kranj; zanj: Branko Fartek, v. d. direktorja

Uredniški odbor: Marko Arnež, Marko Tušek, dr. Nadja Zgonik, dr. Milček Komelj, mag. Barbara Kalan

Avtor projekta in glavni urednik: Marko Arnež

Strokovna urednica: dr. Nadja Zgonik

Tehnična urednica: mag. Barbara Kalan

Predgovori: mag. Julijana Bizjak Mlakar, Boštjan Trilar, prof. dr. Janez Bogataj

Uvodnik: Marko Arnež

Strokovna besedila: dr. Nadja Zgonik, dr. Milček Komelj, dr. Lev Menaše, mag. Barbara Kalan

Katalog del: Sonja Božič Pudgar

Življenjepis Prešernovih nagrajencev: Polona Hafner Ferlan

Prevod v angleški jezik: Katarina Ropret, Ljiljana Tweedie (življenjepis Prešernovih nagrajencev)

Revizija prevodov angleških življenjepisov Prešernovih nagrajencev: Katarina Ropret

Izbor iz besedil razstavnih katalogov: Marko Arnež, mag. Barbara Kalan

Jezikovni pregled: Marija Šubic

Korekture: mag. Barbara Kalan, Marija Šubic

Fotografije: Marko Tušek (avtor fotografij umetniških del), arhiv Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj, Fototeka Gorenjskega muzeja, arhiv Marka Arneža, Tina Dokl, fotoarhiv družine Vidic, Ivan Dvoršak, Jure Eržen, Boštjan Gunčar, Drago Holynski, mag. Barbara Kalan, Tihomir Pinter, Jack Prichett, Tone Stojko, Helmuth Weichselbraun; razstavniki Akademski kipar Frančišek Smerdu: 1908-1964: spominska razstava, Postojna 1978. Kraška muzejska zbirka, Inštitut za raziskavo krasa, Postojna 1978; Floris Oblak. Amata, Postojna 2004; Gabrijel Stupica. EWO, Ljubljana 1993; Izbrana dela slovenskih avtorjev iz zbirk Moderne galerije: 1950-2000: stalna postavitev = Selected Works of Slovene Artists from the Museum of Modern Art Collections: 1950-2000: permanent display. Moderna galerija, Ljubljana 2002; Rudolf Kotnik: retrospektiva = Retrospektive: Umetnostna galerija Maribor, 1994. Maribor, Umetnostna galerija, 1994

Grafično oblikovanje: Marko Tušek

Tisk: Tiskarna Košir

Naklada: 600 izvodov

Cena: 38 EUR

Monografija je nastala v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije, Mestno občino Kranj, Zavodom za turizem Kranj, Zavarovalnico Triglav, d. d., Gorenjsko banko d. d., Elektrom Gorenjska, d. d. in Aerodromom Ljubljana, d. o. o.

Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj

Glavni trg 18

4000 Kranj

GALERIJA PREŠERNOVIH NAGRAJENCEV
ZA LIKOVNO UMETNOST KRANJ

www.gpn.kranj.si

Stalna zbirka slovenske umetnosti 20. in 21. stoletja

Galerije Prešernovih nagrajencev
za likovno umetnost Kranj

Kazalo

Julijana Bizjak Mlakar

Ob 20. obletnici Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj 8

Boštjan Trilar

Potovanje v bogatejši, ustvarjalnejši in boljši svet 10

Janez Bogataj

Z Galerijo Prešernovih nagrajencev v Kranju
je tudi Prešeren vsak dan z nami 12

Marko Arnež

Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj
dvajset let v Prešernovem mestu 14

Lev Menaše

Srečanje z umetniki 18

Nadja Zgonik

Dvajset let dela za zbirko Galerije Prešernovih nagrajencev
za likovno umetnost v Kranju ali izzivi zbirateljstva slovenske umetnosti 20

Milček Komelj

Galerijsko svetišče lavreatov: Prešernove nagrade in
Galerija Prešernovih nagrajencev v Kranju 24

Izbrana dela stalne zbirke 38

**Katalog del in življenjepisi Prešernovih nagrajencev in
nagrajencev Prešernovega sklada 238**

Barbara Kalan

Pavšlarjeva hiša v Kranju 304

Razstave v Galeriji Prešernovih nagrajencev Kranj

1995–2015 310

Nagrajenci

Seznam prejemnikov Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada
za likovno umetnost 1947–2015 324

Abecedno imensko kazalo 326

Sodelujoči

pri razstavah v Galeriji Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj
1995–2015 330

Selected from the monograph 332

Ob 20. obletnici Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj

Julijana Bizjak Mlakar

Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj, ki letos praznuje dvajset let obstoja, uresničuje vizijo Kranja kot Prešernovega mesta. Ne povezuje pa le prebivalcev Kranja, temveč z likom pesnika Franceta Prešerna povezuje tudi prebivalce celotne Slovenije. V *Zdravljici* je Prešeren izpovedal stoletni slovenski sen in zamisel o sožitju vseh narodov sveta. Z njegovo poezijo smo Slovenci v literarnem pogledu postali enakovredni evropskim narodom. In prav v tej univerzalnosti vrhunske umetnosti, ki v enaki meri nagovarja Slovence kot tudi druge narode, leži širše umetniško razumevanje kulture.

Ustvarjalnost je temelj razvoja naše družbe in umetnost je najvišji izraz naše identitete. Investiranje v kulturo, umetnost in ustvarjalnost je naša najboljša naložba za prihodnost, za hitrejšo vzpostavitev vključujoče družbe znanja, razumevanja in dialoga, v središču katere so človek in njegove resnične potrebe – to pa ste v Kranju od nekdaj vedeli. Tudi tedaj, ko se je porodila ideja o ustanovitvi galerije.

Umetnost, ki je stoletja nastajala na ozemlju Slovenije, je v veliki meri določal njen poseben geografski položaj. Od nekdaj je bila Slovenija stičišče različnih civilizacij in kultur. Prek ozemlja današnje Slovenije so potekale trgovske poti, po njih pa so potovali tudi umetniki, ki so iz velikih evropskih kulturnih centrov prinašali aktualne umetniške sloge. Potovali so tudi Slovenci. Tako je skozi čas nastajalo z lokalnimi značilnostmi obarvano umetniško izročilo.

Umetnost, ki se je oblikovala ob vplivu naravnih danosti pokrajine in popotnikov, ki so jo prečili, se bolj kot v velikih potezah razkriva v zanimivih podrobnostih, ki se skrivajo v zbirkah, kakršno ima Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj. Utemeljena je na posebnem, čeprav na videz preprostem skupnem imenovalcu – na likovnih delih avtorjev, ki so prejeli najvišje nacionalno priznanje za umetnost. Časovno zajema skoraj polovico stoletja, ko so se spremembe dogajale zelo hitro, zato je nabor slikarskih, kiparskih in grafičnih del raznorodno tako po avtorskih poetikah kot po ustvarjalnih praksah, ki sta jih uveljavili naša polpretekla zgodovina in sodobnost. Ta posebni nabor in razstave, ki na simbolni ravni oživljajo likovne vizije avtorjev, na zanimiv način pripovedujejo o pogledu slovenske družbe na umetnost svojega časa. Umetniška zbirka je dragocena dopolnitev nacionalnih in zasebnih pregledov slovenske likovne umetnosti druge polovice dvajsetega in zgodnjega enaindvajsetega stoletja. Zbirka Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada je zanimiva tudi s kulturno-zgodovinskega stališča. Toliko bolj, ker je povezana s Prešernovim imenom.

Ob dvajseti obletnici Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj iskreno čestitam vsem, ki ste dve desetletji uspešno uresničevali njeno poslanstvo, ljubiteljem umetnosti in obiskovalcem galerije pa želim še veliko umetniških užitkov, domišljije in svobode v razumevanju in interpretiranju vrhunske ustvarjalnosti.

Mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica za kulturo Republike Slovenije

Potovanje v bogatejši, ustvarjalnejši in boljši svet

Boštjan Trilar

Spoštovani,

v letošnjem letu smo priča imenitnemu dogodku, saj sredi starega mestnega jedra Kranja, v prelepi meščanski hiši praznujemo 20 let Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj, jubilej galerije, v kateri so razstavljeni dela najboljših slovenskih likovnih umetnikov, ki so za svoj ustvarjalni opus prejeli najvišji državni priznanji – Prešernovo nagrado oziroma nagrado Prešernovega sklada.

Ob tem se mi zastavlja vprašanje, kaj žene umetnika, da snovno izrazi svoj notranji svet občutij in podob? Verjetno si lahko odgovor vsak razlaga po svoje, pa vendar je eden lahko tudi ta, da nam enostavno želi pokazati drugačen pogled na svet. Hkrati pa je umetnost tudi potreba vsake družbe, tisto nekaj več, kar nas bogati in čustveno izpolnjuje. Je posebno bogastvo, ki ga od sodobnikov lahko uživamo sedaj in tukaj.

Zadovoljen sem, da je bilo pred dvajsetimi leti dovolj posluha za podporo slovenskim likovnim umetnikom, ki so bili pripravljeni sodelovati pri ustanavljanju galerije in razstavljanju svojih najboljših del. Vsaka posamezna razstava je bila posebna in nas je s svojim sporočilom notranje bogatila.

Pred dvajsetimi leti sta dr. Nace Šumi in Marko Arnež skupaj z nekaterimi drugimi zanesenjaki začela ureničevati zamisel, da bi s prodajo likovnih del Kranju pomagali do galerije, likovnega hrama vrhunskih del naših največjih mojstrov. Nastajati je začela stalna zbirka Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada, ki je svoj domicil našla v starem Kranju. Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj od svojega začetka deluje pod okriljem Mestne občine Kranj. Občinska uprava, še zlasti pa župani, so imeli za delovanje galerije vedno razumevanje. Tudi sam, kljub neprijaznim časom za kulturo, podpiram poslanstvo galerije.

Lokalna skupnost je, podobno kot umetnost, občutljiv mehanizem, ki prav tako mora slediti gibanju in zapletenemu spletu potreb ljudi. Kot župan Mestne občine Kranj se bom skupaj s svojimi sodelavci nenehno trudil izboljšati pogoje bivanja in dela. Zavedam se, da nas vlaganja v kulturo precej stanejo, vendar bi nas brez zavedanja, da so ta vlaganja nujna, dolgoročno stalo še veliko več.

Uspehe 20-letnega obstoja in razvoja galerije pripisujem vodji galerije Marku Arnežu, ki je bil od vsega začetka ključna osebnost. Vseskozi je nadgrajeval vsebino galerije in za sodelovanje uspel pridobiti tako nagrajence kot institucije. Zato gre zahvala najprej njemu in enako vsem Prešernovim nagrajencem in nagrajencem Prešernovega sklada, ki so prispevali likovna dela v bogato stalno zbirko Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj.

Prav tako se je treba zahvaliti vsem mojim predhodnikom, bivšim županom našega mesta, ki so imeli posluh, da je Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj zaživela in se tako uspešno razvijala. Tudi na ta način se izkazuje družbena odgovornost lokalne skupnosti, solidarnost in tisto, kar v duhu Evropske unije imenujemo družbena povezanost.

Spoštovani, hvala vam za vaše delo, hvala vam za vaš prispevek k razvoju likovne umetnosti in za to, da verjamete, da je likovna umetnost potovanje. In da je to potovanje v bogatejši, ustvarjalnejši in boljši svet. Hvala tudi vsem tistim, ki vseh teh 20 let obiskujete razstave. Iskrene čestitke ob vaši in naši 20. obletnici Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj z željo, da živi in nas bogati naprej, da bomo lahko tudi ob naslednjih obletnicah ponosni na napredek v tako lepem in zgodovinsko bogatem obdobju.

Boštjan Trilar, župan Mestne občine Kranj

Z Galerijo Prešernovih nagrajencev v Kranju je tudi Prešeren vsak dan z nami

Janez Bogataj

Dvajset let neke galerije sicer ni veliko obdobje. A pri Galeriji Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost so zadeve nekoliko drugačne. Ob podeljevanju nagrad za vrhunske dosežke na različnih umetnostnih in kulturnih področjih, torej tudi na likovnih, se iz leta v leto razširja odslikava del nagrajencev na različna področja in z različnimi oblikami, prireditvami, dejavnostmi. Najbolj razveseljivo je, da se to ne dogaja le v krajih, ki so neposredno povezani s Prešernovim življenjem in delovanjem, ampak tudi povsod po Sloveniji, v zamejstvu in na območjih, kjer živijo družine naših izseljencev in njihovih potomcev. V leto 1995 segajo začetki delovanja Galerije Prešernovih nagrajencev, kot ene različnih oblik kulturnega delovanja, povezanih s Prešernovimi pesniškimi mislimi ter sporočili in z deli nagrajencev za življenjsko delo ali nagrajenci Prešernovega sklada za pomembne dosežke v preteklem letu pred podelitvijo nagrad za tekoče leto. Galerija je bila formalno ustanovljena leta 2002 in je dobila svoje stalne prostore v prenovljeni Pavšlarjevi hiši, v starem mestnem jedru Kranja. Vsako leto se na Prešernov dan, pravzaprav že nekaj dni pred njim, Slovenija na več različnih načinov kulturno predrami. En njen del potem po vseh svečanostih in proslavah spet zaspi, velika večina pa razvija svoje kulturno delovanje čez celo leto, torej od kulturnega praznika do naslednjega. Tudi Upravni odbor Prešernovega sklada razume in poudarja to pestro celoletno kulturno dogajanje kot pravo obliko razumevanja pesnikovega spomina in sporočila. Vsakoletna proslava s podelitvijo nagrad je le kulturna in umetniška »inventura« in postavitve imen posameznih ustvarjalcev na oder najboljšega, kar premore ustvarjalni duh v naši državi. Bolj pomembno je, da posamezni avtorji in avtorice ter njihova dela živijo z nami čez celo leto in dolga desetletja ter nam tako bogatijo vse tisto, kar imenujemo kakovost življenja, čeprav ta pojem v Sloveniji pogosto še vedno popolnoma narobe razumemo (!).

Med Prešernovi nagrajenci so tudi posameznice in posamezniki s področij likovnih umetnosti. Ustvarjalci vizualnega v bivalnem, družbenem in naravnem okolju, avtorji, ki vedno bolj črno-belim vsakdanjikom in praznikom dodajajo barvo, rastre, strukture, plastiko, oblike, vsebine, vprašanja, odgovore in še kaj ... Ko prebiramo pregled delovanja Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost, nas najprej pozitivno presenetijo številke. A tukaj smo že pri statistiki, za katero vemo, kako je z njo (!) in kaj pomeni (!). Tudi sicer podpisani ne sodim med tiste, ki bi delo ustanov s področja likovne umetnosti (in tudi drugih kulturnih in še kakšnih področij) vrednotili in ocenjevali po številu razstav in razstavljalcev, tudi po številu razstavljenih del in del, ki jih hranijo v stalnih zbirkah. Pomembnejši je značaj posameznih ustanov, njihovo poslanstvo, pedagoški pomen in navsezadnje tudi sooblikovanje razumevanja tega umetnostnega in kulturnega področja, tako kot si to prizadevajo še v gledališčih, koncertnih dvoranah, na filmskih platnih ali televizijskih ekranih in še kje. Prešernove nagrade so najvišje priznanje naše države za posameznike in skupine, torej tudi na področjih likovnih umetnosti. Zato moramo zbirko del v tej kranjski galeriji in posamezne občasne razstave razumeti kot reprezentativni izbor vsega tistega, kar je bilo s strokovno presojo (včasih bolj, včasih manj primerno) uvrščeno med cvetober likovne ustvarjalnosti od takrat, ko se Prešernove nagrade podeljujejo. Z razstavami, torej dostopnostjo del in njihovih avtorjev najširši publiki, ne zapolnimo le vzgojnega poslanstva, ampak na poseben, vizualen način omogočamo, da so tudi mnoga izjemna Prešernova sporočila vsak dan med nami.

Prof. dr. Janez Bogataj, predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada

Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj dvajset let v Prešernovem mestu

Marko Arnež

Dvajset let Galerije Prešernovih nagrajencev označuje dvajset let »Prešernovega mesta«. Čeprav je galerija v današnjem pomenu nastala leta 2001, za njen začetek lahko upravičeno štejejo leto 1995, ko smo v Kranju prvič pripravili razstavo *Slikarji za Prešernovo mesto*. V Ravnikarjevi stebriščni dvorani na Mestni občini Kranj sva s slikarjem Klavdijem Tutto in še nekaterimi sodelavci na slikarska stojala postavila slike kranjskih in izbranih slovenskih slikarjev v želji, da se ob 200. obletnici Prešernovega rojstva z zbranimi sredstvi od prodaje del priključimo praznovanju jubilejev leta 2000. Po štirih razstavah *Slikarji* oziroma *Likovni umetniki za Prešernovo mesto* so na več kranjskih razstaviščih razstavljali likovni umetniki, ki so do leta 1947, ko so se začele podeljevati Prešernove nagrade, prejeli to najvišje priznanje za področje umetnosti oziroma kulture. Mnogi, ki smo pripravljali razstavo (številne slovenske galerije in njihovi kustosi), predvsem pa dr. Nace Šumi in dr. Lev Menaše, ki je bil kasneje dolga leta umetnostni vodja galerije, smo vedeli, da si Prešernovo mesto zasluži galerijo, v kateri se bodo zbirala in predstavlja dela Prešernovih lavreatov. Z naklonjenostjo, ki so jo kazali kranjski župani in svetniki Mestne občine Kranj do te zamisli, smo leta 2001 dobili galerijske prostore v stari meščanski Pavšlarjevi hiši v starem mestnem jedru.

Prva samostojna predstavitev Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada v Kranju je bila razstava grafik Lojzeta Spacala in Vladimirja Makuca. Ravnikarjeva dvorana je s 70-imi grafikami privabila številne obiskovalce, med njimi tudi bodoče razstavljalce. Razstavi Milana Rijavca in Franca Novinca v naslednjem letu sta potrdili predvidevanja, da bo v Kranju zrasla nova galerija, dokončno pa je kranjski nagrajenec Prešernovega sklada Vinko Tušek s prvo razstavo in donacijo v nastajajočo zbirko začel novo poglavje kranjske in slovenske galerijske dejavnosti. Galerija Prešernovih nagrajencev je postala hiša umetnosti, saj nudi razstavne prostore razstavljalcem, predvsem pa se v njej srečujejo ljubitelji vrhunske slovenske umetnosti.

V času svojega delovanja je galerija pri mnogih razstavah sodelovala s številnimi slovenskimi galerijami, muzeji in kustosi, v zadnjih letih pa je tesnejše povezovanje tudi z Upravnim odborom Prešernovega sklada. Vseskozi pa ostaja dejstvo, da te galerije v taki obliki ne bi bilo, če ne bi bilo umetnikov, ki so bili (in so še) v stalno zbirko pripravljene pokloniti svoja dela, ter Mestne občine Kranj, ki je prisluhnila vsem tistim, ki smo gradili galerijo in seveda obiskovalcem, ki so že zelo zgodaj prepoznali, da je ta galerija nekaj posebnega.

Večina nagrajenih umetnikov, ki sem jih nagovoril, da bi svoje delo podarili v stalno zbirko in s tem Prešernovemu mestu, je bila pripravljena to storiti. Danes galerija v stalni zbirki hrani 650 del, kar predstavlja dela okrog 70% vseh Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada za likovno umetnost. V stalno zbirko galerije je bilo 96% likovnih del podarjenih, 4% pa odkupljenih. Zavidljiv podatek, ki potrjuje, da si je galerija s svojim delom ustvarila zaupanje pri umetnikih. Nekateri se v takem načinu graditve zbirke niso prepoznali, saj so mnenja, da bi se to moralo urediti z odkupi. Povsem upravičeno, hkrati pa vemo, da zbirke ne bi bilo, če se ne bi odločili za tak koncept, saj denarja za odkupe ni niti pri nacionalnih institucijah.

»... Z rojstvom slogana
'Kranj Prešernovo mesto',
je Kranj pričel izgubljati predznak
zgolj industrijskega mesta,
med ljudmi pa se je pričela krečiti
zgodovinska zavest o njihovem mestu.
Dozorela je tudi ideja o
Galeriji Prešernovih nagrajencev,
ki je z zavzetostjo in odobravanjem
mnogih akterjev ugledala luč sveta ...«

Marko Arnež, vodja galerije

O pomenu zbirke Galerije Prešernovih nagrajencev podrobneje v pričujoči monografiji piše dr. Nadja Zgonik, sam pa bi izpostavil nekatere umetnike, ki so s svojimi donacijami bistveno prispevali k nastajanju stalne zbirke. Kot sem že omenil, je med prvimi galerijo in zbirko sprejel za svojo Vinko Tušek. Donacija ambienta *Sprehod skozi sliko* je začetek stalne zbirke. S prvo razstavo v Pavšlarjevi hiši je Tušek privabil številne Kranjčane in kolege umetnike iz vse Slovenije. Kasneje so tudi po njegovi zaslugi razstavljali njegovi prijatelji Dragica Čadež, Dušan Tršar in Tone Lapajne. Tuškov opus v zbirki je tudi eden najboljšejših, pomemben del zapuščine sta galeriji darovala tudi njegova hči Eva in sin Marko.

Pri pripravah razstav in zbiranju del za zbirko sem z mnogimi umetniki navezal prave prijateljske odnose. Posebno prijateljstvo se je spletlo z Vladimirjem Makucem, ki je v Kranju samostojno razstavljal trikrat, prvič je Kraševko predstavil že leta 1997 na razstavi *Likovni umetniki za Prešernovo mesto*. Makuc je bil med prvimi slikarji, ki mi je odprl vrata svojega ateljeja ter me ob najinih številnih srečanjih poučeval o slovenskem slikarstvu, tudi tistem izpred šestdesetih let. Njegov odnos do galerije se kaže tudi v umetnikovi donaciji, ki obsega okrog 43 del.

Na podoben način je galerijo »začutil« tudi Marjan Pogačnik. Tisti, ki so ga poznali, vedo, da je bil Pogačnik vase zaprt umetnik in da je le poredko vabil v svojo vilo na Teslovi 2 v Ljubljani. Ko sem ga obiskal leta 1999 in mu razložil, kakšno galerijo pripravljamo v Kranju, nam je za razstavo leta 2000 podaril grafiko z naslovom *Brezizhodno*. Kasneje sem bil večkrat gost v njegovi hiši, leta 2005 mi je njegova soproga Bogomila Avčin Pogačnik izročila 28 grafičnih odtisov z željo obeh, da z njimi pazljivo in odgovorno ravnam v »korist slovenskega naroda«. Pogačnika (Marjan in njegova soproga Bogomila) sta bila do nekaterih institucij nezaupljiva, precej ljubši so jima bili »zaljubljenca v umetnost«, kamor sta štela tudi mene. Dr. Milček Komelj je v obsežnem delu *Kronika Marjana Pogačnika o zaljubljencah v umetnost* podrobneje razgrnil umetnikov pogled na slovensko umetnost, v pričujoči monografiji pa dr. Komelj piše o Prešernovih nagradah in nagrajencih. Podarjena Pogačnikova dela smo predstavili tudi v Pavšlarjevi hiši v sodelovanju z Narodno galerijo in dr. Andrejem Smrekarjem.

Število umetnikov, ki želijo sodelovati z galerijo, se vsako leto povečuje. Nekaterim umetnikom z razstavami sledimo tudi pri njihovih obletnicah. Prvo tako praznovanje je bila 80. obletnica Franceta Slane leta 2006. Odprte razstave smo zaradi izjemnega zanimanja pripravili kar na Glavnem trgu. Slana je v stalni zbirki zastopan s tremi akvareli, ki so nastali ob potresu v Skopju leta 1963 in zanj značilnim šopkom. S Slano je galerija sodelovala večkrat, nazadnje ga je predstavila na treh slovenskih gradovih (na Ljubljanskem gradu, v Gradu Slovenska Bistrica in na Loškem gradu). Največja razstava pa je bila ob 100. obletnici rojstva Lojzeta Spacala leta 2007. Takrat smo se povezali s številnimi galerijami in muzeji po Sloveniji in v Italiji. Bogat grafični opus tega priznanega umetnika je stalni zbirki podaril Martin Spacal.

Od kiparjev je v zbirki galerije najbolj množično zastopan akademik Drago Tršar. Ob njegovem jubileju smo zanj v Kranju v letih 2009 in 2012 pripravili dve pregledni razstavi. Na prvi so bila predstavljena predvsem dela iz bron, na drugi pa iz žgane gline. Sedem njegovih skulptur je ostalo v Prešernovem mestu.

Da so Prešernovi nagrajenci resnično vzeli galerijo za svojo, se lepo vidi tudi v bogatih donacijah Alenke Gerlovič, Karla Zelenka, Staneta Jagodiča, Valentina Omana, Bogdana Borčiča, Andreja Jemca in še koga. Vendar zato nismo bili nič manj veseli in ponosni, kadar so nam razstavljalci po razstavi pustili »zgolj« posamično delo. Emerik Bernard je eden tistih umetnikov, ki se je za razstavo v Pavšlarjevi hiši pripravljaval zelo natančno. Arhitektura prostorov ga je tako prevzela, da je moral skupaj z ženo Mileno Usenik večkrat pripotovati iz Logatca v Kranj, da je premeril vse prostore in niše, kamor je postavil svoja dela. Njegovo delo *Zatočišče dvojnosti*, ki je po razstavi ostalo v galeriji, je eno najbolj monumentalnih del v zbirki.

Pavšlarjeva hiša je hiša, ki hoče videti. Vsak prostor zahteva od razstavljalca intimen odnos, zato so nekateri potrebovali več let, preden so se odločili, kaj in kako bodo razstajali v njenih sobanah, med njimi še posebej Andrej Jemec, Gustav Gnamuš, Lujo Vodopivec, Tugo Šušnik in Herman Gvardjančič.

Posebna popestritev galerije sta bila ilustratorja Milan Erič in Zvonko Čoh. V času njune razstave se je galerija spremenila v pravo instalacijo. Več kot teden dni sta postavljala svinčnike po sobah galerije in lepila ilustracije po stenah, da je na koncu vse izgledalo kot prava čarovnija. Skupaj z animiranim filmom *Socializacija bika?* sta navdušila mlade in malo manj mlade obiskovalce. Ta duh otroško čarobnega sta razstavili tudi Lila Prap in Marlenka Stupica. Lila Prap radovednega otroka, Marlenka Stupica pa je v odraslem gledalcu zbudila otroka s podobami iz Grimmovih in Andersenovih pravljic in ga za trenutek popeljala na počitnice domišljije. Nekaj razstav nam je uspelo pripraviti tudi skupaj z nagrajenci z drugih področij, npr. razstavi dveh umetnikov iz Trsta, Klavdija Palčiča in Miroslava Košute, ter slikarja Andreja Jemca in pesnika Nika Grafenauerja.

Razstave in stalna zbirka, ki je predstavljena v tej monografiji, so podobe umetnikov in njihovih del, zato je Galerija Prešernovih nagrajencev predvsem njihova zgodba, zgodba o umetnikih in njihovem čutenju sveta. Želje, ki sem jih zapisal v katalogu leta 2000, da bo imela v prihodnosti stalna zbirka galerije nacionalni pomen in da bo hkrati ponos Prešernovega mesta, so se v veliki meri izpolnile.

Marko Arnež, vodja Galerije Prešernovih nagrajencev Kranj

Srečanje z umetniki

Lev Menaše

Skranjsko Galerijo Prešernovih nagrajencev sem sodeloval dvanajst let. Koristi so bile raznovrstne: poleg tega, da sem obogatel, sem ob pripravljanju razstav srečal veliko umetnikov in umetnic – nekatere sem osebno poznal že prej, za večino pa sem samo vedel. Med takšne sodi že eden prvih, Milan Rijavec; njegova razstava je bila, kakor še nekaj zgodnejših in poznejših, oktobra 2002 postavljena v avli Mestne občine in je izgledala točno tako, kakor vse v takšnih in drugačnih avlah postavljene predstavitve – dobra dela, a slaba osvetljava in značilno reprezentativno okolje, konkretno socrealistično, ki se je (ne samo v tem primeru) neusmiljeno spopadlo z umetnikovimi vse prej ko socrealističnimi slikami in risbami. Rijavec je značilen predstavnik generacije, ki se socrealizmu ni uprla, ampak se, pravzaprav še huje, zanj sploh ni menila, drugače od njenih naslednikov (in nekaterih sodobnikov) pa vsaj v petdesetih letih ni bila »abstraktna« in je zato bila pozneje precej pozabljena.

Rijavčeva kranjska razstava pa ni opozarjala samo na umetnika, ampak tudi na modernistične temelje ustvarjalcev, ki so se v desetletju po vojni šolali na ljubljanski akademiji. V njegovem primeru je to predvsem tradicija tihožitja, ki sega vse do Cézanna; ta je takrat še vedno sodil med sumljive »buržoazne formaliste« in je zato bil za mlade še toliko bolj privlačen. Seveda po so jih enako, če ne še bolj, zanimali še novejši umetniki, predvsem najslavnejši od vseh, Pablo Picasso. Picasso je todobni politiki predstavljal nerešljiv problem: o tem, da je bil tudi on »formalist«, seveda ni bilo dvoma, po drugi strani pa je (načeloma) bil komunist in je leta 1951 – prosto po Goyi – naslikal tudi z naše uradne perspektive nedvomno pozitivni *Pokol v Koreji*, leta 1953 pa je narisal (z naše perspektive nekoliko manj pozitivni) postumni Stalinov portret. Pozitiven ali ne, mladi so njegova dela vneto študirali: to so – nekoliko presenetljivo – potrdile pariške skicirke Iveta Šubica, v katerih je natančno preučeval detajle Pokola in še zlasti še veliko bolj znamenite (in bistveno boljše) Guernice iz leta 1937.

Šubičeve skicirke so bile ob koncu leta 2003 razstavljene v Pavšlerjevi hiši, v kateri je Galerija končno dobila primerne prostore, kmalu pa tudi odlično osvetljava, še danes eno najboljših pri nas. V kontekstu drugih umetnikovih del so dokazale, da je Picassova dela dobro poznal, kljub posameznim odmevom pa ga ni mogoče označiti za »picassovskega« slikarja; tudi on je postal individualist s takoj prepoznavnim slogom, ki mu je ostal zvest vse življenje. To velja tudi za druge umetnike, ki so dobili nagrado in so bili zato predstavljeni v Kranju. Nekateri so, kakor rečeno, svoja dela utemeljili na Cézannovi tradiciji, drugi so preučevali Picassa, tretji Warhola, četrti obrazce t. i. »nove podobe«. Vsi so skratka stali na ramenih svojih predhodnikov, razlike so zgolj generacijske; na ta izhodišča je bilo v spremnih tekstih treba opozoriti, predvsem pa poudariti, kaj je na takšnih temeljih nastalo.

Na tej stopnji postanejo pomembni tudi obiski ateljejev. Ti so tako različni kakor so različni njihovi lastniki: lahko gre za hipijevski brlog ali za brezmadežen laboratorij, nekateri so ogromni, vsaj za naše razmere, drugih praktično sploh ni, večina pa jih je nekako v sredini. Za skoraj vse je značilno, da so tudi skladišča starejših del, predvsem seveda lastnikovih, včasih pa tudi takšnih, ki jih je umetnik – zelo star običaj – menjaval s svojimi kolegi. (Tudi to je zanimiv podatek, saj opozarja, kateri umetniki so si blizu, iz takšnih ali drugačnih razlogov.)

Stikanje po ateljejih pa je predvsem užitek, ker nikoli ne veš, kaj boš odkril – vedno vsaj idejo ali dve, včasih za konkretno razstavo, včasih pa tudi za kakšno drugo. (To se mi je zgodilo v ateljeju Petra Černeta, kjer sem v kotu opazil Klobasico – tako je kip jazbečarja imenoval avtor – in ob njem dobil idejo za razstavo živalskih upodobitev v slovenskem kiparstvu.) V vsakem primeru pa je v večini ateljejev mogoče videti ogromno del, pogosto tudi neznanih in velikokrat takšnih, ki niso ravno namenjena ogledu, študij ali poizkusov v smeri, ki se očitno niso obnesle. Tudi zato umetniki nad stikanjem niso vedno navdušeni, vendar ga praviloma tolerirajo – končno jim pri njihovem delu lahko koristijo tudi reakcije tistega, ki stika, kriki vzhičenja ali groze.

Obiski ateljejev so torej bili, vsaj zame, vrhunec procesa priprav; ta se je seveda začel z izborom umetnikov, ki naj bi jih predstavili v naslednjem letu. Dani okvir tega izbora, omejitev na Prešernove nagrajence in na nagrajence Prešernovega sklada, je tudi edina šibka točka galerije in njene zbirke: ni se težko spomniti prvovrstnih umetnikov, predvsem starejših, že umrlih, ki nagrade iz takšnih ali drugačnih razlogov nikoli niso prejeli. Po drugi strani pa ni dvoma, da je bil prav ta osnovni koncept tisti, ki je galeriji in njeni zbirki v času, ki je umetnosti vse prej ko naklonjen in v katerem se s krizo otepajo tudi načeloma najpomembnejše nacionalne institucije, v Prešernovem mestu omogočil ne samo preživetje, ampak tudi neprestan razvoj.

Dvajset let dela za zbirko Galerije Prešernovih nagrajencev v Kranju ali izzivi zbirateljstva slovenske umetnosti

Nadja Zgonik

Zgodovina zbirateljstva likovnih del na Slovenskem je zanimivejša, kot bi se nam lahko zdelo na prvi pogled. V njej že v 17. stoletju izstopa Valvasor, v 19. stoletju pa se poleg drugih bogatih plemiških zbirk kot najpomembnejša uveljavi Strahlova zbirka v Škofji Loki in nastajajo prve meščanske zbirke nacionalne umetnosti – Terpinčeva v Fužinah, Pavšlarjeva v Kranju¹ in druge, s čimer se pričinja kontinuirana zgodovina zbirateljstva na naših tleh. Zasebne zbirke so v tem času nadomeščale pozen začetek institucionalnega zbirateljstva in muzejskega dela na področju likovne umetnosti na Slovenskem. Zaradi slabo razvite institucionalne mreže muzejev in drugih ustanov ter šibko uveljavljene zavesti o regionalni in nacionalni pripadnosti pri zbirateljih, še bolj pa pri njihovih dedičih, se je velikokrat zgodilo, da so bile zbirke, ki so nastale s predanim življenjskim delom po smrti zbirateljev razpršene ali pa prenesene v tuje kraje in se niso preobrazile v javne zbirke.

Ko se je na začetku 20. stoletja začel postopen razvoj nacionalnih umetnostnih institucij, je bila v ospredju potreba po oblikovanju zbirk, ki naj bi krepile nacionalno zavest in bi ne bile toliko usmerjene v predstavljanje reprezentančnih likovnih del iz svetovne zgodovine umetnosti. Tako se zaradi razkoraka v ciljih v procesu institucionalizacije likovne umetnosti ni mogla močnejše razviti vez med javnim in zasebnim zbirateljstvom, saj je slednje sledilo drugim ciljem. Za razvoj nacionalno osveščene zasebnega zbirateljstva je nastopil ugodnejši čas v prvih desetletjih 20. stoletja, ko so procesi oblikovanja slovenske nacionalne zavesti že tako napredovali, da se je meščanstvo začelo zavedati pomena podpore slovenski umetnosti, tudi z nakupi del slovenskih umetnikov. Od takrat se je ohranila Sadnikarjeva zbirka v Kamniku, ki danes predstavlja enega najbolj zanimivih spomenikov zasebnemu zbirateljstvu, kot zbiralci in mecenarji pa so se v zgodovino vpisali še industrialci, trgovci in intelektualci, denimo Fran Windischer, Ivan Jelačin, Izidor Cankar in drugi. Vse od tedaj zaseda na Slovenskem zbirateljstvo nacionalne umetnosti tako v zasebnih kot v javnih zbirkah osrednji delež, kar se odraža tudi v zbirateljski politiki korporacij, ki so v slovenski zgodovini druge polovice 20. stoletja prevzele osrednjo vlogo na področju zasebnega zbirateljstva.

Med javnimi zbirkami slovenske umetnosti ima zbirka Galerije Prešernovih nagrajencev (GPN) v Kranju čisto posebno mesto. Je javna zbirka nacionalne umetnosti, ki nastaja na nacionalno pomembno temo. Obstaja v regionalnem lastniškem okviru, saj je njen lastnik Mestna občina Kranj. Stabilno lastništvo ji zagotavlja trajnosten status in možnosti za razvoj. Vodi in soustvarja pa jo za zasebno zbirateljstvo značilna zbirateljska strast, saj je gonilna sila celotnega dogajanja posameznik, Marko Arnež. Ta vnema je ne le pri zasebni, pač pa tudi pri vsaki javni zbirki odločilnega pomena za to, da zbirka ustvarjalno živi in se razrašča.

---

¹ Omenja jo Viktor Steska v Zborniku za umetnostno zgodovino, XV, 1938, str. 70-78.

Tematski okvir zbirke GPN je nacionalno pomembna kulturna tema, to je predstavljanje del likovnih umetnikov, ki so prejeli nagrado Prešernovega sklada ali Prešernovo nagrado za pomembne umetniške dosežke, s čimer so, kot to navaja Zakon o Prešernovi nagradi, trajno obogatili slovensko kulturno zakladnico.² S tem predstavlja pomembna dela iz zgodovine slovenske umetnosti druge polovice dvajsetega in začetka enaindvajsetega stoletja. Ker je zbirka javna in je v tem njeno bistveno poslanstvo, si za opravljanje cilja nagovarjanja javnosti nenehno prizadeva in na različne načine išče stik z njo. Z redno razstavno dejavnostjo predstavlja nagrajence in njihova izvirna dela, promovira pa jih tudi s predstavitvami na spletu, kjer ima javnost širšo možnost izvedeti več o umetnikih, se seznaniti s celotno zbirko in se tudi drugače izobraževati. Dejanja za promocijo zbirke so se vrstila skozi njeno zgodovino in se bodo še gostila ob dvajseti obletnici.

Proces, ki je pripeljal do vzpostavitve zbirke GPN v Kranju, se je začel odvijati v devetdesetih letih dvajsetega stoletja, ko se je s Prešernovimi nagrajenci začelo intenzivneje ukvarjati Prešernovo mesto, Kranj. Zbirka ima v tem mestu posebno domovinsko pravico in odzven, saj se je delo zanjo začelo kot trud, ki je povezal kranjske umetnike in druge kulturne delavce pred dvajsetimi leti. Leta 1995 je bila tam prvič organizirana prodajna razstava *Likovni umetniki za Prešernovo mesto*, ki so jo zatem ponovili vsako leto.³ Redne razstave so pokazale, kakšna je uspešna kombinacija pri tovrstnih projektih, ki so nastajali iz posrečene povezave med kulturno zavzetimi posamezniki in umetniki iz Kranja, pobudo pa je vseskozi usmerjal Marko Arnež. Z razstavami je bil sprožen pomemben tok, ki se je ob dvestoletnici Prešernovega rojstva leta 2000 združil v veliki razstavi z istim imenom in s predstavitvijo vseh dotodanjih nagrajencev z likovnega področja (izpuščeni sta bili področji arhitekture in oblikovanja). Ta dogodek je z deli, izposojenimi od umetnikov in ustanov, pokazal, kakšna naj bi bila v bodočnosti podoba GPN in postal za oblikovanje zbirke prelomno dejanje. Z njim je bila prvič utelešena zamisel o nastanku stalne zbirke in očrtana ambiciozna zamisel vzpostavitve galerijskih prostorov zbirke v mestu Kranju. Razstavo je spremljal katalog, za katerega so strokovna besedila prispevali različni umetnostnozgodovinski strokovnjaki – dr. Nace Šumi, dr. Lev Menaše, ddr. Damir Globočnik in Marko Arnež. V katalogu so bili z reprodukcijami predstavljeni vsi dotlej nagrajeni avtorji. Raznovrstnost likovnega gradiva je pokazala, da bo oblikovanje stalne zbirke še zahtevna, težka in dolgotrajna naloga.

Da bi zbirka dajala čimbolj verodostojno podobo kulturnozgodovinskega dogajanja, je bil njen začetni koncept zbirati dela Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada iz obdobja, ko so bili umetniki nagrajeni. To je zahtevna in včasih težko uresničljiva naloga, saj je do tovrstnih del včasih nemogoče priti, je pa še posebej izzivalna za začetno obdobje od prvega podeljevanja nagrad leta 1947 do leta 1956, ko so umetniki prejeli nagrade za določeno umetniško delo.⁴ Zbirka zajema slikarsko, kiparsko in grafično področje, iz manjše zastopanosti področij, kot so ilustracija, fotografija in video, pa lahko zgovorno razberemo manjšo pozornost, ki so je bile pri nagrajevanju deležne te zvrsti. Kot izziv za bodočnost si GPN postavlja za nalogo stremenje po kompleksnosti, zato naj bi zajela še ostala področja likovnega ustvarjanja, arhitekturo, oblikovanje in scenografijo, tako kot jih je predstavila že prva razstava ob dvajsetletnici podeljevanja Prešernovih nagrad (1947–1967) leta 1967 v Moderni galeriji v Ljubljani. Takrat so Društvo likovnih umetnikov uporabne umetnosti Slovenije DLUUUS v sodelovanju z Društvom slovenskih likovnih umetnikov DSLU in upravnim odborom Prešernovega sklada pripravili razstavo *Prešernove nagrade za likovno kulturo*. Besedila v razstavnem katalogu ni prispeval strokovnjak z likovnega področja, pač pa kulturnopolitični delavec Lev Modic, ki je v uvodu smisel kulturnega praznovanja opredelil takole: »Ta dan naj bi za nas pomenil predvsem obračun do slovenske in občečloveške kulture, hkrati pa naj bi za ves narod pomenil pregled doseženih uspehov na kulturnem področju in s tem tudi pretres smotrnosti nacionalne kulturne politike.«⁵

2 <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199129&stevilka=1237>.

3 Damir Globočnik, (*Likovni umetniki za Prešernovo mesto*), *Likovni umetniki za Prešernovo mesto*, Kranj: Mestna občina Kranj, 2000, brez. oštev. str.

4 Lev Menaše, *O osnovni problematiki stalne zbirke Prešernovih nagrajencev*, *Likovni umetniki ...*, prav tam.

5 Lev Modic, *Uvod*, *Prešernove nagrade za likovno kulturo*, ur. Stanko Kristl, Ivo Spinčič, Jože Brumen, Ljubljana: DLUUUS in PS, 1967, 5.

Razmišljanje o zbirki GPN mora vedno vključevati zavest o tem, da pomeni vpogled v delo nagrajencev iz preteklih let svojevrsten prikaz dogajanja v slovenski kulturi, predvsem zgodovine slovenske umetnosti druge polovice dvajsetega in začetka enaindvajsetega stoletja ter kulturnih politik, kot so se razvijale in menjavale v zdaj že skoraj sedemdeset let dolgem zgodovinskem toku. Pomen umetniške zbirke se namreč skriva prav v tem, da ni le seštevek simbolnih in tržnih vrednosti del, ki jo sestavljajo, pač pa ji njen smoter, njena zbirateljska tema, daje tisto bistveno dodano vrednost, zaradi katere se sploh vname naš interes in se tudi drugi zanimajo zanjo ter dobi zbirka pravo vrednost. Zato je pri preučevanju vsake zbirke eno od bolj izzivalnih vprašanj, kako se njen koncept, zbirateljska tema, odraža v zbranih delih. Prek del, ki so bila nagrajena, lahko razbiramo vzvode, ki so vodili do povzdigovanja določenih umetniških strategij, hkrati pa se, če smo poznavalci dogajanja v zgodovini slovenske umetnosti, tudi sprašujemo o tistih umetniških imenih, ki so jih nagrade spregledale. V vsakem zgodovinskem času so aktualna drugačna vprašanja. V sodobnosti je npr. pomembno spraševati se, kakšna je zastopanost žensk v likovnih zbirkah, ali pri konkretnem primeru, če niso imele ženske manjše možnosti za dodelitev nagrade kot moški. Zanima nas, kako so vključene manj reprezentančne umetniške tehnike, ali morda tiste, ki so se zaradi vključevanja tehnologije v umetniško produkcijo zdele manj umetniško avtentične. Ob ukvarjanju z zgodovino podeljevanja nagrad se lahko posvetimo tudi zgodovini novinarstva, včasih celo žurnalističnim združbam, ki so spremljale to medijsko najbolj izpostavljeno dogajanje na slovenskem kulturnem prizorišču. Skozi vse te »male« zgodbe poskusimo brati tisto, ki je bila najbolj odločilna, to je, ali se delež politično vplivanih odločitev odraža tudi na delih v zbirki. Političnosti nagrade ne smemo spregledovati, saj je Ukaz o razglasitvi zakona o Prešernovi nagradi sprejel Državni zbor Republike Slovenije, ki je tudi tisti organ, ki vsake štiri leta potrjuje sestavo Upravnega odbora Prešernovega sklada – ta sprejema dokončne odločitve o nagradah, s čimer Državni zbor posredno politično vpliva na delovanje Prešernovega sklada. Čeprav so sprva o podelitvi odločali le strokovnjaki, je bila že kmalu kot posledica nezadovoljstva v političnih krogih, ker je bila leta 1954 Prešernova nagrada podeljena Antonu Lajovcu zgolj po strokovnih kriterijih, pri čemer so spregledali politične argumente, da nagrajenec med vojno ni upošteval kulturnega molka in se je udeleževal proslav, ki so jih prirejale okupatorske oblasti, uvedena specifična dvodomnost.⁶ Leto dni zatem je bil sprejet zakon o podeljevanju Prešernovih nagrad, s katerim dokončne sodbe o nagradah ni več dajala strokovna komisija, temveč svet za prosveto in kulturo Slovenije. Od takrat je še do danes uveljavljena praksa, da gredo odločitve strokovnih komisij s posameznih področij še skozi sito Upravnega odbora Prešernovega sklada.

Zbirateljstvo je dejavnost, ki potrebuje čas, saj kakovostne zbirke ni mogoče ustvariti na hitro, tudi če bi imeli na voljo neomejeno količino denarja. GPN dela pridobiva na različne načine, tudi z nakupi, še veliko pomembnejši pa je delež galeriji naklonjenih ustvarjalcev, ki ji dela podarijo. Čar kakovostnih zbirk se vedno skriva v drobnih izvenserijskih delih, ki na umetniškem trgu ne dosegajo vrtoglavo visokih cen, so pa z uvrstitvijo v zbirko postala nepogrešljiv kamenček v celotnem mozaiku.

Dve desetletji sta že obdobje, ko se je iz želje po samorefleksiji, pa tudi samokritičnosti, mogoče vprašati, kam te je pripeljal zbirateljski tok in kako ga usmeriti, da bo vodil po poti sistematičnega zbirateljskega dela v smislu kompleksnosti likovne zbirke, ki jo določa. Skrb za umetniška dela je namreč celostno početje, ki poleg dela, ki je vsem na očeh, zajema tudi sistematično muzejsko obravnavo in teoretično raziskavo umetnin iz zbirke in njihovo načrtno postopno restavriranje. Zdaj, ko se bosta kmalu iztekli dve desetletji dela za stalno zbirko, je mogoče pogledati, kako GPN uspeva izpolnjevati tri načela, po katerih lahko vrednotimo uspešno umetniško zbirko. Prvo sta dostopnost in živost, drugo zbirateljska načrtnost in sistematičnost ter tretje trajnost. Ugotovimo lahko, da sta pretekli desetletji minili prav v teh prizadevanjih. Razstava z reprezentančnim izborom del, razstavni katalog in prestop v obdobje omogočenega neomejenega dostopa do celotne predstavitve stalne zbirke na spletu bodo mejniki, ki bodo še osvetlili vsa omenjena vprašanja in usmerili prizadevanja za življenje zbirke za bodočnost.

⁶ Aleš Gabrič, *Socialistična kulturna revolucija: slovenska kulturna politika 1953-1962*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1995, 175-176.

Galerijsko svetišče lavreatov Prešernove nagrade in Galerija Prešernovih nagrajencev v Kranju

Milček Komelj

Prešernove nagrade so vse od začetka podeljevanja v letu 1947 namenjene tudi likovnim umetnikom. Zato so si v Kranju, v katerem je Gorenjski muzej že od osemdesetih let 20. stoletja ob slovenskem kulturnem prazniku opozarjal na Prešernove nagrajence, zamislili vrsto razstav, imenovanih *Likovni umetniki za Prešernovo mesto*, in poimenovanje mesta po pesniku se je začelo javno uveljavljati prav ob tej pobudi. Že prvo od razstav je leta 1995 v sodelovanju s slikarjem Klavdijem Tuttom pripravil profesor Marko Arnež, od vsega začetka pa je bil med pobudniki teh prireditev tudi prešernoslovec akademik Boris Paternu. Na razstavah so se predstavljali kranjski in drugi slovenski umetniki, s poudarkom na Prešernovih nagrajencih, izkupiček od prodaje del pa so namenjali obnovi kranjskega Prešernovega gaja in predelov starega mesta, povezanih s Prešernom. Kot sad teh prizadevanj je bila načrtovana in ob prelomu tisočletja uresničena posebna likovna Galerija Prešernovih nagrajencev, ki danes v prenovljeni renesančni Pavšlarjevi hiši pomeni tudi velik izziv za premišljeno učinkovite likovne postavitve, saj omogoča v svojih starodavnih, slikovito razčlenjenih prostorih zelo intimen stik z umetninami; njena dela pa so občasno razstavljana tudi v avli kranjske Mestne hiše, delu Prešernovega nagrajenca Edvarda Ravnikarja.

Ker je galerija namenjena le razstavljanju in zbiranju stvaritev Prešernovih nagrajencev, je po svojem statusu in programu povsem specifična. S tem je postala v krogu kranjskih in tudi slovenskih likovnih razstavišč že v načelu prestižna in elitna, njeno delovanje pa se, vsaj dokler bodo podeljevali Prešernove nagrade, ne more izpeti in postati le muzejsko. Na nagrajence opozarja s prirejanjem razstav, ne le v njihovem »zvezdnem« času, ko jim je nagrada podeljena, ampak jih želi vpisati v povezavi s Prešernovim imenom v mnogo trajnejšo zavest, saj ob tem ustvarja tudi stalno zbirko njihovih umetnin, ki jo sestavljajo zlasti naraščajoče donacije ustvarjalcev. Eden od pobudnikov in podpornikov teh velikopoteznih zamisli kranjski rojak profesor Nace Šumi je pomen snujoče se galerije upravičeno ugledal »med drugim tudi v tem, da pričuje o identiteti naše umetnosti in hkrati postavlja merila kvalitete«. Tako postaja Kranj spričo žive zavesti o Prešernu in zaradi velike zavzetosti snovalcev galerije, med katerimi od vsega začetka izstopa profesor Marko Arnež, tudi likovna zakladnica najširšega vseslovenskega in s tem evropskega pomena.

Prešeren je živel v času, ko so se pri nas likovne razstave komajda porajale, priložnostno po izložbah ali kar v slikarskih ateljejih, kjer so si umetniki pridobivali naročnike. Poznal je Matevža Langusa, ki je portretiral njegova najljubša prijatelja Čopa in Smoleta; ko je Langus slikal Primčevo Julijo, mu je celo posvetil imeniten sonet z akrostihom; v nekem pismu je navedel tudi Mihaela Stroja, med Strojevimi zapiski pa se nepojasnjeno pojavlja ime Prešeren. Vendar pesnik za življenja ni želel biti portretiran, niti si ni mogel predstavljati, da bo sijaj njegovega imena osvetlil celotno poznejšo slovensko kulturo, vključno z likovno umetnostjo, kaj šele, da bo njegova *Zdravljica* povezovala Slovence celo kot državna himna, ne le kot intonacija v vsakoletno slovesno podeljevanje Prešernovih nagrad na predvečer slovenskega kulturnega praznika, razglašenega že med partizani, pa četudi je napovedal, da bo njegovo ime med Slovenci nekoč slovelo.

Prešernovo ime je upravičeno postalo merilo, ki med nami bolj kot katerokoli drugo v sebi nosi univerzalen pomen nepresegljivega umetništva samega po sebi; hkrati pa simbolizira tudi neuklonljivo zavezanost slovenstvu. Zato so lahko nagrade s pesnikovim imenom posvečene slovenski umetnosti v celoti, torej umetnosti, ki povezuje najrazličnejše ustvarjalne zvrsti, v katerih lahko zazveni pesniško sporočilo ne glede na različna izrazna sredstva. Te zvrsti upoštevajo tudi tiste vrste ustvarjalnosti, ki jo precej neprimerno označujejo kot poustvarjalnost, in vključujejo npr. tudi igralsko in glasbeno interpretacijo ter bolj izjemoma tudi književno prevajanje. Sčasoma pa so se poleg klasičnih likovnih področij (slikarstva z grafiko in kiparstva) mednje uvrstila tudi tista, ki so sama po sebi v načelu bolj kot umetniška predvsem estetska, že glede na dejstvo, da je lahko bolj izjemoma – še posebno v opusu Matjaža Vipotnika – umetnost vstopila tudi na področje grafičnega, zlasti plakatnega oblikovanja. V svoji naraščajoči multimedijskosti pa so likovna dela začela sčasoma povezovati tudi po več področij in tehnologij, tako kot npr. angažirana dejavnost Staneta Jagodiča, ali so z ideogramskimi in konceptualnimi predpostavkami posegla v svet duhovno-kozmoških predstav (pri Marku Pogačniku, prav tako nagrajenem z nagrado Prešernovega sklada), novodobni avtorji pa si zamišljajo tudi projekte, ki umetnost povezujejo, če že ne izenačujejo, z znanstveniški posegi (Marko

Peljhan). Pri tem pa se v svoji specifičnosti, z videzom aktualnosti in s podporo sorodno naravnane, trendovsko usmerjanega teoretsko-kritičnega zaledja vse bolj prebijajo iz obrobnosti v (največkrat bolj življenjsko ali ideološko kot resnično umetniško) ospredje.

Med nagrajevanimi likovnimi področji je bila, najbrž v skladu z družbenokritično odmevnostjo gledališča na Slovenskem, že zgodaj opazno upoštevana tudi scenografija (Ernest Franz, Viktor Molka), redkeje tudi lutkovna scenografija in oblikovanje lutk (France Mihelič, Tomaž Kržišnik, Silvan Omerzu), pozneje sta bila vključena tudi video (Nataša Prosenc, Andrej Zdravič) in risani film (Janez Marinšek in Koni Steinbaher, Zvonko Čoh in Milan Erič), zelo postopoma, s podelitvijo nagrade Mariji Luciji Stupica, Marlenki Stupica, Liljani Praprotnik (Lili Prap) in Alenki Sottler, pa si je pridobila zaslužen priznanje tudi v povojnih desetletjih na novo razcvetena slovenska knjižna ilustracija, ki jo v ocenjevalnih komisijah zlasti slikarji pogosto po krivem štejejo za manj vredno ali manj zahtevno delo za otroke, češ da je poustvarjalno »ilustrativna«. Na vrsto je prišla (najprej z delom Joca Žnidaršiča in Stojana Kerblerja) tudi avtorska fotografija, pojmovana kot umetnost. Nagrade pa so bile podeljevane tudi za karikaturu (inventivno duhovitemu Binetu Roglju in Borutu Pečarju, ki je pustil posebno sled tudi kot sprotni dolgoletni portretistični kronist Prešernovih nagrajencev).

Tako razširjanje (pod)področij je seveda izraz spreminjajočih se kriterijev in naraščajočih zanimanj za tehnološke novosti v času, vse bolj podvrženemu tehniki in novim medijem, ki v svojih presoajah in zavzemanju za stroke, povezane z likovnostjo, pogosto enači umetniškost z oblikovalsko estetizacijo predmetnosti in zato vanjo vključuje tudi obrtno-industrijske izdelke, glede na razširjanje tega trenda pa je mogoče opaziti, da se je nagrajevanje s področja umetnosti razširilo na kulturo, če že ne na kulturno industrijo v najširšem smislu. Proti temu je - z vidika duhovnega gledanja na umetnost docela upravičeno - protestiral že Josip Vidmar, ko se je obregnil ob nagrajevanje stolov in telefonov, v katerih gotovo prej kot umetnine vidimo kvalitetne in tudi vrhunske dosežke likovnega kultiviranja predmetov in naprav iz vsakodnevnega življenjskega okolja. Že to pa nakazuje, da v kriterijih za ocenjevanje predlaganih opusov ne obstaja načelna zamejitev med umetnostjo in kulturo, v katero sodi estetizacija življenjskega ambientsa bolj kot v umetnost. Slikar Marjan Pogačnik mi je - ko je komentiral občasno prilagajanje kriterijev množični popularnosti, v času, ko mediji pod pojmom umetnost in kultura vse bolj postavljajo v ospredje predvsem še izdelke zabavne in kulturne industrije - z neprikrito ironijo napovedal, da se bosta nekoč uvrstila med Prešernove nagrajence celo znamenita avtorja popularne narodno-zabavne glasbe brata Avsenika. Glede na spreminjanje kriterijev in na široko popularnost ter vplivnost preprostejših ustvarjalnosti pa je taka možnost danes videti celo že povsem realna. V znamenju takih trendov, ki vključujejo tudi estradno kulturo, je že sredi sedemdesetih let lahko prejel nagrado sicer v svojih zvrsteh gotovo prepričljivo izraziti sentimentalno humanistični »žalostni klovn« Frane Milčinski - Ježek; nazadnje doslej pa je bila Prešernova nagrada za življenjsko delo podeljena avtorju stripov in risanih filmov Mikiju Mustru. Skozi profil takih nagrajencev se kaže tudi spreminjajoča se podoba presojevalcev, ki so rasli ob takih pojavih. Zato v tako širokem zvrstnem razponu nagrajencev Prešernova nagrada omogoča razvid ne le nad ustvarjalnimi osebnostmi, marveč tudi nad vsakokratnimi pogledi na umetnost, ki se naglo spreminjajo, in je zato tudi izrazito znamenje vsakokratnih časov; prav zato pa je toliko pomembnejše premotriti kriterije, ki omogočajo razločevanje trajne umetnine od bolj minornih ali celo subkulturnih pojavov.

Likovna umetnost je bila v znamenju Prešernove umetniške osebnosti elitno povzdignjena na kulturni piedestal vse od začetka podeljevanja Prešernovih nagrad, in še v današnji zavesti je zanjo Prešernova nagrada najpomembnejše slovensko priznanje, večje in manj degradirano od stanovskega, poimenovanega po Rihardu Jakopiču, pa četudi je Jakopič - vsaj v očeh večkratnega Prešernovega nagrajenca Božidarja Jakca - obveljal za našega likovnega Prešerna. Kljub dejstvu, da likovni ustvarjalci niso prišli vselej na vrsto (včasih najbrž tudi zaradi ognjevitega vztrajanja zastopnikov literature, da nagrada, imenovana po Prešernu, nikoli ne sme prezreti književnikov), je glede na skorajda sedemdesetleten obstoj Prešernovih nagrad upravičeno pričakovanje, da zagotavlja reprezentativni zbor nagrajencev z njihovim delom panoramski pregled naše najboljše likovne ustvarjalnosti, nastale zlasti po drugi svetovni vojni. Prav to pa naj bi potrjevala - ali temu oporekala - kranjska galerija s svojimi razstavami in nastajajočo umetnostno zbirko.

Zlasti v času po državni osamosvojitvi, pa tudi že poprej, smo pogosto poslušali pripombe, pričevanja in opozorila, da je bilo podeljevanje nagrade v nekdanjem nedemokratskem režimu politično motivirano in nadzorovano; običajni pa so postali tovrstni javni »pretresi« tudi drugih nekdanjih počastitev in nepočastitev, še posebno vsakokratnega članstva v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, v katero na primer ni mogel biti sprejet Edvard Kocbek. Na političnost dotedanjega podeljevanja Prešernovih nagrad se je v slavnostnem govoru med proslavo leta 1991 najbolj obregnil tedanji minister za kulturo dr. Andrej Capuder, ki je zato postavil pod vprašaj celó prihodnost nagrajevanja in sprožil polemičen odziv nekdanjega predsednika Prešernovega sklada Bogdana Osolnika. Vendar se ob pogledu na delo nagrajencev potrjuje, da so na likovnem področju, a ne le na njem, Prešernove nagrade v glavnem zasluženo prihajale v prave roke. Niso jih prejeli ne vredni in merila zanje očitno niso bila izrecno trendovska oziroma sprva samo socrealistična, ampak so bile nagrajevane ustvarjalne osebnosti, katerih umetniški pomen je največkrat še danes videti nedvomen, ne glede na to, da je tu pa tam nagrado Prešernovega sklada prejel tudi kak manj tehten ali predvsem modno aktualen ustvarjalec. Zato ohranjajo Prešernove nagrade veliko, čeravno ne vsakič tudi popolno verodostojnost, to pa z vse večjo odgovornostjo zavezuje tudi njihovo podeljevanje v prihodnje.

Glede na dejstvo, da so številni nagrajenci svetovnih likovnih prireditev, kakršna je beneški bienale, kot kvečjemu obrtno solidni salonski slikarji do danes že docela potonili v pozabo, je donedavna zanesljivost dosedanjih izborov upravnega odbora Prešernovega sklada več kot hvalevredna. Vendar ni docela presenetljiva, saj se je za današnji pogled najbolj sporno »uradno« presojanje dogajalo v časih, temeljno prelomnih za umetnost, ko so ravno umetnike, ki jih danes štejemo za ustvarjalne prvake moderne umetnosti, tako kot npr. Maneta ali impresioniste, na prestižnih evropskih razstavnih prireditvah zavračali, se nad njimi zgražali in se iz njih norčevali. V času obstoja Prešernovih nagrad, ko se je pri nas umetnost, po začetnem zavzemanju za realizem vse bolj pojmovana kot izraz spreminjajočega se časa, vedno na novo prerajala, pa je bil tudi na Slovenskem odnos do ustvarjalnih novosti in iskanj mnogo manj zadržan, četudi so se presojevalske dileme najbrž ves ta čas še vedno kazale zlasti skozi razmerja do bolj tradicionalnih in modernejših umetnikov oziroma likovnih smeri. Vsaj toliko pa je dodeljevanju nagrad botroval tudi s tem povezani politični vidik, ki je pri umetnikih predpostavljaj njihovo ustvarjalno pristajanje na idealizirane vrednote vsakokratne družbene stvarnosti, četudi je sčasoma ta kriterij vse bolj popuščal.

Očitno je namreč, da so nagrado sprva prejeli bolj umetniki, ki so se med drugo svetovno vojno pridružili partizanom (tako kot Božidar Jakac in France Mihelič ali med glasbeniki Marjan Kozina), a tudi pri tem podeljevalci niso bili dosledni. Nekateri, umetniško ne manj zaslužni ustvarjalci, pa so jo dobili šele precej pozneje, tako kot Miha Maleš ali Stane Kregar, Veno Pilon ali Tone Kralj ter v skladu s spremenjenim odnosom do likovnih avantgard šele v poznih življenjskih letih Avgust Černigoj. Vsekakor zaradi političnih razlogov ni bilo niti najmanjše možnosti, da bi jo lahko prejel sicer že ob koncu petdesetih let prejšnjega stoletja umrl France Kralj, ki so mu zaradi politične naivnosti po vojni odvzeli celo državljanske pravice in je bil v eksistenčni stiski prisiljen celo protestirati, s tem da je z rotečimi napisi prekril svoje že znamenite slike v ljubljanski Moderni galeriji. Prav tako ni izrecno iz ideoloških razlogov nikoli prišel v poštev za podelitev nagrade kipar France Gorše, ki so mu politični samodržci še leta 1972 preprečili otvoritev že postavljene kostanjeviške retrospektivne razstave. Z druge strani pa so v času po slovenski osamosvojitvi nekateri videli nasprotno obarvano ideološko pristranskost v dodelitvi nagrade patru Marku Ivanu Rupniku za sakralni mozaik v Vatikanu in mu ob tem zaradi skupinske izdelave, četudi pod njegovim vodstvom, oporekali tudi avtorsko individualnost ter očitali celo lokacijo na javnosti nedostopnem, tujem papeškem ozemlju.

Izjemoma pa sta nagrado – četudi gre v likovni umetnosti praviloma za izražanje posameznikove individualnosti, skozi katero se lahko seveda izkazuje tudi nadosebno umetniško sporočilo – dobila skupaj tudi po dva ustvarjalna brata: slikarja Nande in Drago Vidmar, ki so ju pogosto dojemali kot en sam pojem, ter arhitekta Branko in Ivan Kocmut, skupinsko nagrado Prešernovega sklada pa so prejeli poleg glasbenih skupin, kakršna je Slovenski oktet, ter avtorjev risanih filmov tudi številni družno delujoči arhitekti in urbanisti ter grafična oblikovalca Miljenko Licul in Ranko Novak, medtem ko jo je oblikovalska skupina Novi kolektivizem zaradi idejnega nestrinjanja s kulturno politiko protestno zavrnila. Za skupno, četudi individualno porazdeljeno delo – sicer reprezentativen, a konceptijsko in kiparsko ne ravno navdušujoč, s figurami natrpani portal slovenskega parlamenta – sta Prešernovo nagrado hkrati, a vsak zase, prejela kiparja Zdenko Kalin in Karel Putrih. Za stensko poslikavo z motivi iz slovenske zgodovine v istem parlamentu pa jo je prejel tudi slikar Slavko Pengov, kar lahko dojemamo kot razumljivo uradno oddolžitev za obsežno in specifično, skrbno ter z velikim obrtnim znanjem izpeljano javno delo, ki pa danes v svoji kurioznosti učinkuje predvsem kot monumentalna in poučna slikaniška zgodovinska freska. (Sorodna starejša, enako kvalitetna poslikava istega umetnika v vladni vili na Bledu je bila še pred kratkim prekrita z zavesami, da bi

ob uradnih sprejemih zlasti pred tujci ne ustvarjala napačne predstave o naši trajni naklonjenosti sočrealizmu.) Značilno pa je tudi, da je prejel arhitekt Jože Plečnik svojo prvo Prešernovo nagrado za neuresničeno zasnovno slovenskega parlamenta in za spomenike NOB.

Nekateri izmed pomembnih umetnikov, na primer slikar France Slana ali grafik Karel Zelenko, so kljub visokim letom in še nepretrgano živi ustvarjalnosti doslej doživeli samo nagrado Prešernovega sklada, t. i. malo nagrado, ki so jo začeli podeljevati šele leta 1962. Niso pa pozneje prejeli tudi velike, bodisi da sta njihov ustvarjalni razcvet ali razvoj zastala, bodisi da se za veliko nagrado v resnici niso izkazali dovolj markantni, ali pa so se le izneverili kritičnim pričakovanjem, ki so lahko v žirijah odločilna, medtem ko nekateri preprosto najbrž (še) niso mogli priti na vrsto. Taki so (bili) na primer še Evgen Sajovic, Floris Oblák, Milan Rijavec, Vladimir Lakovič, Rudolf Kotnik, Janez Vidic, Alenka Gerlovič, Stane Jarm, Zvest Apollonio, Avgust Lavrenčič, France Peršin, Janez Šibila, Maks Kavčič, Ivan Seljak - Čopič, Metka Krašovec, Franc Novinc, Herman Gvardjančič, Tone Lapajne, Dušan Tršar pa Andraž Šalamun, Živko Marušič in Zdenko Huzjan. O njihovi nadvse raznorodni in tudi po pomenu raznoliki ustvarjalnosti bi bilo potrebno razpravljati posebej, gotovo pa je nujno, da so vključeni v kranjsko galerijo docela enakopravno s Prešernovimi nagrajenci, saj so nagrade Prešernovega sklada številčnejše od velikih in so se tudi bolj sproti in tvegano odzivale na nastajajoča dela umetnikov kot spodbuda za nadaljnjo ustvarjalnost in ne kot zahvala za že zaokroženi življenjski opus; s tem pa so še bolj poudarile vso našo ustvarjalno pestrost. A v tem pogledu so imele pred uvedbo nagrad Prešernovega sklada vsaj spočetka enako vlogo tudi že same Prešernove nagrade, saj so bile včasih namenjene le za eno samo delo ali manjši ustvarjalni cikel, nekaj časa pa tudi za znanstvene dosežke.

Obstaja pa še nekaj ustvarjalcev, za katere se zdi tudi številnim poznavalcem samoumevno, da so veliko nagrado že zaslužno prejeli, a so bili v resnici prezrti oziroma so vse doslej ostali samo pri »malem« priznanju. Taka sta videti zlasti poetični mojster slikarske fantastike Štefan Planinc ali vsestransko intelektualno radoživi in svetovljanski Jože Ciuha, ki se je rad distanciral od slovenske trpljenju naklonjene mentalitete in se je v svoji afiniteti do bizantinskega izročila in drugih vzhodnih kultur na poseben način počutil v slovenski domovini nesprejetega »tujca«. (Morda je k tej samoumevnosti prispevalo tudi dejstvo, da je ob podelitvi Prešernovih nagrad leta 1981 – v družbeno-politični vlogi javnega kulturnega delavca – nastopil kot slavnostni govornik, ki je med drugim opozarjal na »nerazrešeni družbeni status« likovnih ustvarjalcev.) Tu in tam pa kak pomemben in nagrajencem vsaj enakovreden živeči ali že pokojni umetnik ni bil deležen niti »male« nagrade, tako kot npr. Milan Bizovičar ali Nikolaj Beer (ki bi si zaslužila tudi »veliko« nagrado), pa Izidor Urbančič, Jože Horvat - Jaki, Gorazd Šefran, Štefan Galič, France Gruden, Žarko Vrezec, Dušan Muc in kiparski portretist Viktor Gojkovič ter še nekateri, med njimi Jana Vizjak. Docela prezrta pa sta ostala tudi v Ameriki naseljeni slikar in kipar ter oblikovalec Bogdan Grom ali dlje časa z Nemčijo povezani kipar in industrijski oblikovalec Ciril Cesar pa tudi še starejši slikar Franjo Stiplovšek, bodisi da jih ni nihče predlagal ali pa so ostali v trenutni konstelaciji v senci kakega drugega kandidata, tako kot med predlaganci za nagrado Prešernovega sklada v družbi nagrajenega izrazno močnejšega Zdenka Huzjana in še koga kar nekajkrat bolj lirično subtilna Vida Slivniker. Včasih pa so upravni odbori nagraditev kakega likovnega umetnika predstavili na čas, ko se bo predstavil na večji, morda že napovedani razstavi. To je storil upravni odbor ob predlogu za Gustava Gnamuša, ki mu je naslednji odbor dodelil nagrado po retrospektivni razstavi v Moderni galeriji. Izjemoma pa so o nenagraditvi z veliko nagrado odločali tudi predsodki, gotovo vsaj pri Jožetu Tisnikarju, ki naj bi po mnenju strokovne žirije ne prispeval k stroki in njenemu razvoju, četudi je umetnost vse kaj drugega kot samo stroka, Tisnikar pa je s svojo izrazno prvinskostjo gotovo edinstven, mnogo bolj kot marsikateri akademsko izšolani slikar.

Ko so bile v letih po drugi svetovni vojni podeljevane Prešernove nagrade sprva za posamezna dela (četudi ne vedno za najizrazitejša: ob danes že znamenitih Stupičevih in Kosovih slikah ali kipih Borisa Kalina *Petnajstletna* in *Portret maršala Tita* ter Miheličevi *Koloni* v snegu so bili nagrajeni tudi Miheličeva manj epohalna *Vaška ječa* ali Jakčeve realistične grafike iz povojnega cikla po sledovih sovražnih ofenziv ter njegov ilustracijski grafični cikel o pohodu 14. divizije), jih je isti umetnik lahko dobil tudi po večkrat, in to celo zaporedoma. Zato se je po desetletjih glede na poznejše kriterije izkazalo več kot primerno, da si isti avtorji – npr. Jakac in Stupica – zaslužijo tudi še ponovno veliko nagrado za življenjski oziroma poznejši opus. Prešernovo nagrado je večkrat prejel umetnik, ki si jo je zaslužil, a bi jo enako tudi še kdo drug, primerljiv z njim ali celo njemu soroden, ki iz različnih razlogov še ni prišel na vrsto (ob lvetu Šubicu še kdo iz njegovega kroga, na primer Marjan Dovjak, ali ob Maksimu Gaspariju vsaj toliko izraziti ekspresivnejši Gvidon Birolla). Nekateri ustvarjalci pa bi po vsej verjetnosti veliko nagrado prejeli, ko bi prezgodaj ne umrli (npr. Nikolaj Pirnat, kipar Jakob Savinšek in morda še Albert Sirk, Ivan Čargo, Marko Šuštaršič in Silvester Komel).

Seveda bi bilo neprimerno na pamet razpravljati o umetnostni občutljivosti in strokovni pravičnosti nagrajevalcev, na novo utemeljevati ali komentirati poglede, ki so razvidni iz vsakokratnih utemeljitev, ter iskati zadržke ali predvidevati lobiranja in zakulisja, ki so morda dala temu ali onemu kandidatu prednost pred kom drugim. O tem bi lahko več izvedeli kvečjemu iz spominov podeljevalcev nagrad, gotovo še bolj kot iz zapisnikov sej, in iz morebitnih tihih dogovorov ali pričakovanj. Že v načelu pa je bila lahko že kar nezavedno vsajena v presojevalce tudi samocenzura, ne da bi jim kdo kaj sugeriral. A vse to je človeški moment, ki ga ni mogoče izključiti ali zaobiti, tako kakor je nujno izrecno človeško, se pravi subjektivno, tudi celotno presojanje oziroma odločanje o nagradah, in isto seveda velja tudi za pričujoči priložnostni »pretres«. Toda očitno je, da je presojanje upravnih odborov Prešernovega sklada osebne poglede različnih presojevalcev vendarle sistemsko usklajevalo in, ob vsem opiranju na mnenja predlagateljev in predvsem strokovnih komisij, skušalo vsakič delovati tudi primerjalno in presojo razširiti s pogledom, ki predpostavlja ali upošteva tudi ustvarjalčevo poslanstvo, s svojim duhovnim sporočilom pomembno za celoten narod, ne da bi s tem popuščalo populizmu, kajti resnična umetnost gotovo ni namenjena samo specializiranim strokovnjakom (če ne njim še najmanj), ampak naj bi nagovarjala najobčutljivejši del človeštva.

Upoštevanje političnega momenta je gotovo prišlo močnejše do izraza kot v presojanju likovne ustvarjalnosti pri nagrajevanju idejno največkrat eksplicitneje razvidne literature, saj je npr. podelitev Prešernove nagrade Edvardu Kocbeku učinkovala kot nekakšna zmaga nad politiko oziroma umetnikova začasna rehabilitacija, podobno, kot bi lahko pri likovnih umetnikih ugotavljali predvsem za podelitev nagrade slikarju in katoliškemu duhovniku Stanetu Kregarju. Kot beremo v povzetku jubilejnega zbornika *Petdeset let Prešernovih nagrad*, naj bi bil docela politično neodvisen šele upravni odbor od leta 1992 dalje. V njem sem deloval tudi sam in si lahko to tezo ali ugotovitev razlagam kvečjemu z dejstvom, da zanesljivo ni posegal v njegove odločitve nihče od zunaj, kaj šele, da bi jih morala politika posebej odobriti. Odpor do politike je šel celo tako daleč, da je upravni odbor med predlaganci za člane strokovnih komisij a priori zavrnil več kot kompetentnega literarnega zgodovinarja izrecno zato, ker je nekoč deloval tudi kot politik. (Do konfliktnih napetosti pa je prihajalo le pri snovanju proslave, za katero je bil odgovoren upravni odbor, ki nad to pristojnostjo ni bil navdušen. A si je ni pustil odvzeti, ko je s strani ministrstva »zagrozilo«, da bo akademsko resnoba in scenografijo s pesnikovo sliko na prizorišču zamenjal »aktualnejše« zasnovan scenski spektakel. Namesto njega pa se je le uresničila temu nasprotujoča sugestija člana upravnega odbora slikarja Janeza Bernika, ki se je ob uprizoritvi Prešernove poezije v skladu s svojo lastno likovno estetiko zavzemal za tolikšno redukcijo na vseh ravneh, da se je zdela upočasnjena, vizualno na bernikovski krog osredotočena odrska interpretacija *Sonetnega venca* preveč dolgočasna celo članu upravnega odbora gledališčniku Andreju Hiengu, ki se je zelo zanimal za likovno umetnost; a mu je bila, kot je rad poudarjal, še najmanj blizu abstraktna ustvarjalnost.)

Vsaj pogled na dosedanje likovne izbrance zagotovo upravičuje temeljno spoštovanje do dosedanjega dela žirij in upravnih odborov (ki ga delno tudi sam poznam iz večkratnega delovanja v žirijah, ne le iz dveh mandatov v upravnem odboru). A ne glede na težnjo po čim večji objektivnosti se je v presojah o pomenu predlaganih ustvarjalcev v komisijah in odborih gotovo potrjevala vsaj razdeljenost na bolj tradicionalno in inovativno usmerjene člane. Takšna polarizacija je poprej že v sedemdesetih letih najbolj odmevala na literarnem področju. Tedaj ni želel sprejeti nagrade Prešernovega sklada pesnik Janez Menart, zaprisežen »tradicionalist«, ki ni priznaval nikakršnega pomena dotlej že nagrajenim pesniškim modernistom, od slikarjev pa je posebej cenil Jakca. (Nekoč mi je dejal, da bo raje odstopil kot tajnik umetniškega razreda pri SAZU, kot da bi ob njihovem sprejemu v Akademijo predstavljal delo zanj nesprejemljivih modernistov, kakršen je bil npr. Prešernov nagrajenec Dane Zajc.) V poznejšem času, ko je bil kateri od teh modernistov tudi že član upravnega odbora, pa se je sčasoma opazneje spremenil pogled na najradikalnejše zastopnike avantgarde (zlasti na pesnika Tomaža Šalamuna in glasbenika Vinka Globokarja), katerih dela so po nastopu t. i. postmodernizma nekateri v odboru šteli le še za minorna znamenja dokončno minulih časov. Spet drugi pa so jim, sklicujoč se na njihovo prelomnost pa tudi svetovna priznanja, vehementno priznali vso veljavo, presegli razdvojenost v komisijah in dosegli podelitev nagrade.

Vsega tega pa, vsaj ne tako vidno, najbrž ni bilo opaziti tudi na likovnem področju. V 90. letih in še mnogo poprej na njem v glavnem ni bilo več čutiti apriornih zadržkov npr. do abstraktne in še manj do pri nas redkejše fantastične ustvarjalnosti; modernisti, kakršni so Janez Bernik, Stojan Batič ali Vladimir Makuc in Andrej Jemec, so bili vsaj s priznanji Prešernovega sklada nagrajeni že dovolj zgodaj, že po začetku šestdesetih let, medtem ko je Marij Pregelj prejel nagrado za arhaično stilizirani mozaik na zunanjsčini trboveljskega Delavskega doma že nekaj let poprej. Res pa je, da so bili upravni odbori največkrat previdno ali modro zadržani in da so inovatorje nagrajevali šele v poznejših letih, ko so se novi prijemi nekako že preverili ali ustalili, ali ko se je na primer pozneje spremenil odnos do ekspresionizma (in s tem tudi do Vena Piona, ki ga

je nagrada doletela zadnji hip, ravno v letu njegove smrti). Kot poseben problem pa se je komisiji postavilo mozaično delo patra Rupnika, ki ga ni videla v živo in je zato, četudi ga sama ni uvrstila med izbrane, po polemичnem pretresu o vprašanju, ali gre pri njem za ustvarjalno prežemanje bizantinskih impulzov in moderne izrazne in celo abstraktne ustvarjalnosti, ali pa le za togo povzemanje bizantinizma, na odločilnem sestanku izrecno prepustila legitimno odločitev o njem upravnemu odboru. Tedaj pa se je najbrž na novo odprlo tudi vprašanje o možnosti, da umetnost ni samo izraz človeške individualnosti, marveč je lahko v svojih javno dolgo zapostavljenih sakralnih, ne le humanistično družbeno zavzetih težnjah tudi nadosebna. Na dileme ob sprejemanju modernejših likovnih načinov pa so se ob podelitvah Prešernovih nagrad razvidneje usmerili zlasti slavnostni govorniki z likovnega področja, poleg Jožeta Ciuhe, ki je dejal, da o krizi v umetnosti govorijo ljudje, ki ne znajo brati njenega jezika, zlasti Prešernov nagrajenec Andrej Jemec. Tudi ta je še štirinajst let zatem, leta 1995, presodil, da je »velika odtujenost umetnostnih govoric današnjega časa« »posledica namernega zapostavljanja humanističnega izobraževanja v polpretekli dobi, v kateri tudi umetnostnim jezikom ni bilo prizaneseno«; »dolgočasno ponavljanje neusklajenega govora z duhom časa« pa naj bi bilo anahronizem.

Kolikor mi je znano, so se v letih pred tem ob presojanju nekaterih kandidatov odpirala tudi druga, a podobno načelna vprašanja, še zlasti o razmerju med nosilci naglih ustvarjalnih sprememb, kakršne je poosebljal Stane Kregar (ki pa je bil notranje enovit), in med ponavljajočo se, že do kraja ustaljeno, če že ne okorelo osebno avtorsko prepoznavnostjo, kot jo je s svojim značilnim slogom poosebljal Tone Kralj. (Ko je bila med počastitvijo nagrajenca Kregarja postavljena priložnostna razstava, je pred njeno otvoritvijo Prešernov nagrajenec Boris Zihelr glasno povedal sosedu, čemu je glasoval za Kralja: »Kralj je Kralj, Kregar pa je v vsaki fazi drug.«) Kot slikarja, ki naj bi se vselej prilagajal le novi modi, pa je Kregarja v uničujoči kritiki v prvi polovici petdesetih let nerazumevajoče opredelil že avtoritativni, bolj realizmu zavezani presojevalec, prav tako prejemnik Prešernove nagrade Josip Vidmar, ki bi v skladu s svojo klasično estetiko najbrž oporekal še marsikateremu od likovnih nagrajencev, gotovo pa Jožetu Tisnikarju.

Kot še posebej pomenljivo se mi je z razprav žirij in odborov vtisnilo v zavest spoznanje, da likovni ustvarjalci v komisijah umetnost drugih ustvarjalcev pogosto presojujejo glede na svojo lastno ustvarjalno poetiko (ali vsaj glede na svoj osebni odnos do konstitutivnih elementov likovnosti, na primer do barve ali konstrukcije). To opažanje pa samó potrjuje že dosedanja tovrstna spoznanja, saj je bil v pisanju o slikarstvu že Stendhal prepričan, da je pravi umetnik do svojih kolegov v bistvu netoleranten in da bi bil, če bi imel oblast, pravi despot. Ko je pisal o tedanjih francoskih slikarskih študentih v Rimu, je menil, da bi morali presojevalci, zato, da bi se izognili pariškimi intrigam in klikaštvu, izvedeti za svoje delovanje v žiriji komaj uro pred začetkom presojanja poslanih del; minister jih ne bi smel poprej niti obvestiti, čemu jih je priklical, od enajsterice žirantov pa bi bili lahko samo trije umetniki. Da ustvarjalci ne morejo nepristransko presojevati del drugih ustvarjalcev – in da imajo do tega v nasprotju z drugimi presojevalci tudi vso pravico – pa je menil npr. pesnik Tin Ujević, kot navedeno v knjigi *Doba anti-umetnosti* že Dragan Jeremić.

Umetnostni zgodovinarji, ki naj bi bili v presojah bolj objektivni, četudi imajo lahko tudi ti različne osebne afinitete, pa umetnost kaj radi razbirajo predvsem glede na razvoj likovne »stroke«, kot si ga idealno, če že ne apriorno zamišljajo oziroma ga spoznavajo iz strokovnih knjig, torej bolj ali manj trendovsko, glede na trenutno aktualnost, v kateri presojujejo skladnost s časom, in zato lahko danes, gledano retrospektivno, očitajo izborom za glavno nagrado pretirano previdnost oziroma konservativnost.

Gotovo pa uvid v ustvarjalno moč umetnine, ki je prvi pogoj za vsako veljavno presojo, v resnici temelji na osebni dojemljivosti resničnih ljubiteljev, na občutljivosti, in ne na študijski priučljivosti, pa četudi nam lahko v nekaterih pogledih tudi ta prispeva k argumentaciji ali nam tako ali drugače sooblikuje pogled. O tem je zelo rad razglabljal Marijan Tršar, nekoč tudi sam član upravnega odbora, ko je med umetnostnimi zgodovinarji razlikoval (in navajal) tiste, ki ob stiku z likovno umetnino neopredeljeni obmolčijo in se šele po študijski preučitvi negotovo pridružijo kakemu stališču, od tistih, veliko redkejših, ki se do umetnine nemudoma opredelijo, ker imajo prirojen smisel za umetnost, žargonsko poimenovan kot »nos«. Nekdanji član upravnega odbora Niko Grafenauer v razpravljanih o ocenjevalnih merilih zatrjuje, da je lahko merilo le v presojevalcu samem, da lahko torej vsakdo o umetnosti presoja le »po sebi«, v skladu s svojo osebnostjo, in spet kdo drug zagotavlja, da je potrebno poslušati predvsem dojemljivost srca. O obojem sem prepričan tudi sam, in zato je toliko odgovornejši za »uspeh« nagrad tudi izbor presojevalcev. Potemtakem bi bilo poučno presojevati tudi osebnostni duhovni profil vsakokratnih izbiralcev, a bi to zaradi različnih konstelacij in odločanja o nagrajencih s preglasovanjem najbrž ne bilo preveč produktivno.

Prav zaradi morebitne enostranskosti ali predsodkov v pogledih strokovnih komisij pa se je kljub pogostim pomislekom ali celo protestom članov žirij, kadar področne komisije pri odločujočem upravnem odboru s svojo izbiro niso bile »uslišane«, kot nekakšen »korektiv« vendarle izkazal za smiselnega tudi upravni odbor, v katerem naj bi sedeli poznavalci in ljubitelji z več umetnostnih področij. Upravni odbor namreč k doslednemu upoštevanju komisijskega izbora vsaj doslej ni bil zavezan, četudi ga je praviloma upošteval. (Če bi vselej upošteval izbor komisije, bi med likovnimi ustvarjalci ne bila nagrajena knjižna ilustratorica Marija Lucija Stupica.) Njegovi člani naj bi zmogli prisluhniti tako sebi kot strokovnim argumentom in v svojem vsestranskem kulturnem zanimanju zaobjeti vse umetnosti tudi s širšim pogledom, pri čemer naj bi ne prezrli niti celovite osebnostne podobe ustvarjalca, kar se včasih nakazuje tudi v utemeljitvah nagrad. Seveda pa lahko postane tudi osnovna osebna dojemljivost, ki jo je v načelu mogoče s primerno vzgojo še potencirati, v svoji duhovni širini tudi omejena, še posebej, če jo v presojah enostransko zavira ali spodbuja še pretirana previdnost ali apriorna moralistična naravnost, ki ščiti proklamiranje humanističnih vrednot, ne da bi jih presojevalci, že zaradi morebitne likovne »nepismenosti«, zmogli v umetninah tudi v resnici razbrati oziroma doživeti, pa naj gre za osebnosti deklarativnega humanistično socialnega, bodisi partijskega bodisi katoliškega profila. Ob takih tudi etično zastavljenih vprašanjih je v slavnostnem govoru ob podelitvi Prešernovih nagrad nagrajeni pisatelj Alojz Rebula modro in najbrž za vse umetnostne zvrsti in nazorske opredelitve veljavno zagotovil, da bo kultura zares kultura le, »kolikor ji ne bo prva skrb, kako importirati zadnji krik neke že dezevropeizirane Evrope, ampak kako izraziti globljo bit svojega prostora v času, v ljubeči sklonjenosti nad tradicijo, v ostrem posluhu za kvaliteto vsebine in oblike, v jasnem razločevanju med pristnim in nepristnim, med doživetim in pre-računljivim, med preroškimi in manijaškimi ...«

Če pogledamo na likovne umetnike Prešernove nagrajence po osnovnih, izhodiščnih klasičnih likovnih zvrsteh, se potrjuje ustaljena Steletova predstava, da je Slovencem, tudi zaradi skromnih materialnih razmer, bližje od kiparstva slikarstvo, pa tudi grafika, ki je svojčas že z Jakcem in Malešem dosegla v Sloveniji ugledno mesto, z uveljavitvijo t. i. ljubljanske grafične šole pa je postala pojem, nekdanj razviden tudi v mednarodnem merilu, a z degradacijo ljubljanskega grafičnega bienala danes že domala razvrednoten. (Predvsem ali izrecno za grafiko so bili nagrajeni npr. Božidar Jakac, France Mihelič, Riko Debenjak, Marjan Pogačnik, Vladimir Makuc ali Bogdan Borčić in z nagradami Prešernovega sklada Karel Zelenko, Andrej Jemec, Bogdan Meško, Tinca Stegovec in Zdenka Golob.) Nagrajeni so bili malone vsi pomembnejši slikarji od članov generacije Neodvisnih dalje in nekaterih še starejših predstavnikov ekspresionizma z njegovim predhodnikom Franom Tratnikom, ki mu je bila kot živemu sodobniku, a hkrati že zgodovini pripadajočemu umetniku Prešernova nagrada podeljena po jubilejni življenjski retrospektivni razstavi v ljubljanski Moderni galeriji. Tu pa tam pa je bila v skladu z usmeritvijo posameznega avtorja nagrada Prešernovega sklada dodeljena izrecno za tematsko področje, saj jo je barviti Novinc prejel za krajinsko in Španzel za figuralno slikarstvo.

Vendar se je močno razmahnilo in je bilo z nagradami dovolj ustrezno poudarjeno tudi kiparstvo, že zaradi potreb po javnih spomenikih še zlasti opazno v letih in desetletjih po drugi svetovni vojni. Ob danes manj vznemirljivem, spočetka kar dvakrat nagrajenem sočrealističnem Božu Pengovu so do danes prejeli velike nagrade umetniki od Ivana Zajca, Lojzeta Dolinarja, Tineta Kosa, obeh Kalinov in Smerduja (nagrajenega za kranjski Prešernov spomenik) do Batiča, Tršarja, Boljke in Tihca, nagrade Prešernovega sklada pa so poleg Staneta Jarma, Janeza Lenassija, Franceta Rotarja in Petra Černeta dobile tudi izrazitejši osebnosti mlajših, po rodu ne le slovenskih ustvarjalcev, kakršni so Mirsad Begić, Lujo Vodopivec, Matjaž Počivavšek, Tone Demšar, Mirko Bratuša, Jakov Brdar in Tobias Putrih.

Še nekoliko manj pa je bilo doslej nagrajencev za arhitekturo. Med njimi s svojo brezčasnostjo dominira Plečnik, ob njem se zvrstijo modernejši Ivan Vurnik in Edvard Ravnikar, Edo Mihevc, Milan Mihelič, Savin Sever, Stanko Kristl ali Vojteh Ravnikar, s svojo mnogostranskostjo pa izstopata tudi Boris Kobe, ki se je med drugim uveljavil kot ilustrator in slikar, ter elokventni Marjan Mušič, ki je bil upoštevan hkrati kot arhitekt, risar, restavrador in eminenten pisec; nagrado Prešernovega sklada je prejel tudi njegov sin Marko Mušič za spominski dom v Kolašinu, ki nerazdružno povezuje simbolni in uporabni vidik arhitekture. Toliko več pa je bilo v komisijah ali odborih najbrž tistih, ki s(m)o v arhitekturi prepoznavali umetnost, ne da bi nujno »preizkusili« njeno uporabnost, ali pa s(m)o v njej videli kvaliteto že v sami funkcionalni »uporabnosti«, ne da bi se prepričali tudi o njeni umetniškosti. (Po podelitvi Prešernovih nagrad me je nekoč v službi pred predavalnico pričakal protestnik, ki je očital, da nagrajena arhitektura ni funkcionalna, češ da se pedagog v fakultetni predavalnici nagrajene stavbe ne more niti primerno obrniti.) Najbrž že zato, ker arhitekturo številni - tudi sami arhitekti - izvzemajo iz likovne umetnosti kot povsem samostojno ali celo nadrejeno kategorijo, in predvsem glede na razstavitvene (ne)možnosti je tudi zbirka kranjske Galerije Prešernovih nagrajencev razumljivo predvsem slikarska in kiparska. Od nagrajenih del pa so bili poleg Miheličeve inscenacije za Maeterlinckovo Sinjo ptico, ki je umolknila v

požaru, že večkrat degradirani ali celo uničeni ravno arhitekturni dosežki (npr. delo Janeza Lajovca), ali pa je predvidena njihova predelava ali z njo povezana sprememba namembnosti. To pa zastavlja vprašanje, ali bi jih kot prvovrstne umetnine, za kar naj bi jamčila Prešernova nagrada, ne bilo neizogibno zaščititi kot nedotakljive. Ali pa je v usodi arhitekturi zaradi njene uporabnosti kljub materialni trdoživosti že vnaprej predvidena zgolj začasnost, niti ne toliko zaradi sprememb v okusu kot zlasti zaradi spreminjajočih se življenjskih potreb, in naj se zato celo ob nagrajevanih delih odrečemo pogledu, da je spričo tehnizacije moderna arhitektura lahko tudi večnostna umetnost?

Označevati vse dosedanje razstavljalce v Galeriji Prešernovih nagrajencev, bi pomenilo nič manj kot strniti pregled zgodovine novejših slovenskih likovnih ustvarjalnosti, zajemajoč zelo številna, če že ne malone vsa bistvena ustvarjalna imena. Tak pregled bi segal vse od generacije Ivana Zajca, prizadevnega umetnika, ki ga je ob postavitvi ljubljanskega Prešernovega spomenika spravil na slab glas že občutljivi in srboriti Ivan Cankar, ko je, upravičeno bolj navdušen nad Bernekerjem, zaničevalno govoril o zajčevstvu. Zato lahko predpostavljamo, da je ljubeznivemu in preizkušnemu Zajcu na starost pomenila Prešernova nagrada morda celo nekakšno »rehabilitacijo«. Seznan bi se nadaljeval s popularnim, v slovensko množično zavest naseljenim idiličnim Maksimom Gasparijem, ki se je posebej posvečal tudi upodabljanju Prešerna, in že omenjenim, v človeško bedo in brezupno hrepenenje zazrtim tesnobnim risarjem in slikarjem Franom Tratnikom, ki se je ustvarjalno udomačil v tujih velemestih, še preden je spoznal utesnjeno Kranjsko z Ljubljano, nato pa bi segal prek vseh ustvarjalnih generacij vse do danes, ko sta bila doslej med zadnjimi nagrajena do zadnjega vse bolj izrazno ekstatični Zmago Jeraj in raznoteri Kostja Gatnik, ki vključuje v svoj likovni opus tudi ilustracijo, grafično oblikovanje in duhovit strip.

II.

Tako kot vse nagrade in priznanja je za dojetje in presojanje umetnosti same po sebi tudi Prešernova nagrada nebitvena, saj sprejemamo ustvarjalce in njihovo delo z lastno dojemljivostjo ne glede na dodeljene jim nagrade; poklicani umetniki pač ne ustvarjajo zaradi nagrad oziroma javnega priznanja. (V resnici namreč velja, da kar radi sproti pozabimo, kdo vse je bil pred letom dni nagrajen. Ne pozabljamo pa na umetnike, ki jih poznamo in cenimo, ne glede na to, ali so sploh dobili kako nagrado.) Nagrade ne morejo njihovem delu ničesar ne dodati ne odvzeti in »zgodovina zgovorno priča o zaslužnosti nikoli nagrajenih umetnikov«, kot je napisala nagrajenka Prešernovega sklada Tinca Stegovec v odgovoru na anketo o nagradah na enem izmed beneških bienalov.

Toliko več pa nam nagrade povedo o javno, že kar »uradno« priznani teži in javni odmevnosti posameznega ustvarjalca, torej o družbenem odnosu do njega, ki je pomemben predvsem za njegov državljanski oziroma družbeni status. V tem pogledu je nagrada za samega lavreata lahko tudi zelo vplivna, ker mu pomeni spodbudo ali potrditev, pa tudi nikoli prepozno zadoščenje in morebiten impulz za porast njegovega zaupanja v lastno vrednost. Lahko pa je tudi posledica takega zaupanja in celo tako zaželena, da se je filmski režiser Filip Robar Dorin, avtor filma o novomeški ustvarjalni generaciji med prvo svetovno vojno in po njej, t. i. novomeški pomladi, za nagrado Prešernovega sklada izjemoma predlagal kar sam, in jo potem tudi prejel. Nekaterim nagrajencem pa so lahko take časti, ali vsaj njihova razglašanja ob podelitvah, tudi nadvse mučne, a so jih še vsi doslej preživeli, tako vase zaprti slikarski pesnik Jože Udovič kot ljudem izmikajoči se slikar Marjan Pogačnik ali pisatelj Pavle Zidar, ki mu je bilo posebej neprijetno stati na odru pred politiki, ki so mu bili grenili življenje; zato sem mu na njegovo prošnjo pomagal, da se je lahko po slavnosti nemudoma neopazno izmuznil iz Cankarjevega doma, rešen pred srečanja, in mi je zatem hvaležno še posebej pisal o takratnih nelagodnih občutjih; a je bil sladko-grenkega keliha nagrade vseeno zelo vesel. Pisatelj Lojze Kovačič je svoja občutenja ob podelitvi velikega in malega prešerna, ko je stal na odru Slovenske filharmonije pred praznjo razpoloženimi ljudmi, »ki so ta večer imeli za dogodek, za službo božjo«, a se je pred njihovimi pogledi umaknil in se zagledal v fikuse in druge nevtralne rastline na odru, slikovito popisal v knjigi *Vzemljohod*. O tem, kako nelagodno bi se počutil na odru med prejemanjem nagrade, je javno razmišljal tudi še kak pisatelj, ki niti ni bil nagrajen. Doslej zadnji likovni nagrajenec Prešernovega sklada slikar Marko Jakše pa se na velikem odru Cankarjevega doma sploh ni pojavil in je zanj nagrado sprejela njegova sestra.

Tistim, ki so nagrado pričakovali, ne da bi jo tudi prejeli, lahko zaseka nepodelitev tudi krvave rane, pa naj se kdo nesamokritično precenjuje, ali pa morda ni stopil med »izvoljene« tudi po krivem, saj se v obeh primerih kot nenagrajenec kaj lahko počuti le drugorazrednega ustvarjalca, se pravi sopotnika bolj pomembnih. (Sam sem srečal v življenju kar nekaj umetnikov z različnih področij, ki jim je postala Prešernova nagrada življenjska obsesija in jim je povzročala celo travme, v ozadju za nepodelitev pa so »odkrivali« celo zarote, ki jih v resnici ni bilo. Prav podobno spoznanje o Prešernovih nagrajencih in nenagrajencih navaja v drugem delu avtobiografskega romana *Spomin kot zgodba* tudi Prešernov nagrajenec Ciril Zlobec: »Naj si o njej mislimo, kar hočemo, Prešernova nagrada je bila in ostaja nadvse pomemben mejnik v življenju slehernega slovenskega ustvarjalca: največje zadoščenje za vse, ki jo prejmejo, že kar usodna mora za tiste, ki jih obide, a so prepričani, da bi jo morali dobiti.«) Včasih pa se je na nepodelitev nagrade predlaganim popularnim ali zlasti v svojem krajevnem okolju uglednim umetnikom odzvalo in zanjo iskalo kar najrazličnejše razloge tudi njihovo življenjsko oziroma pokrajinsko kulturno okrožje. Očitajoče vprašanje, čemu ni dobil Prešernove nagrade v samoti Leskovca pri Krškem živeči kipar Vladimir Štoviček, se je rado pojavljalo celo v regionalnem tisku. Štoviček, ki je svoje klasično zasnovane medalje in plakete – tudi Prešernovo – modeliral zelo prefinjeno, ne da bi si pri tem prizadeval za sodobnejši izraz, se je komisijam očitno, da ne rečem razumljivo, zdel ustvarjalno nezanimiv. Obenem pa je res, da Slovenci nimamo izoblikovanega odnosa do tovrstne »umetnoobrtne« obarvane ustvarjalnosti, ki jo zaradi bogatejše tovrstne tradicije vse drugače cenijo sosednji Hrvati.

Podelitev Prešernove nagrade je umetnikom v izdatno pomoč tudi pri njihovi »uradni« hierarhizaciji, saj jim pri naša določene prednosti in jih lahko v družbenem pogledu tudi močno povzdigne. (Igralce v ljubljanski Drami celo avtomatično prestavi v najvišji plačilni razred.) Bil sem priča, ko so se na nagrade kot na eminentno oporo pogosto sklicevali v postopkih za priznavanje t. i. izjemnih pokojnin in priznavalnin tako presojevalci v komisiji kot sami ustvarjalci v svojih prošnjah. Ker je povezan z dodelitvijo nagrade umetnikom tudi neformalen višji status in je nagrajencem v *Enciklopediji Slovenije* samodejno pripadla objava portretne fotografije, se je celo zgodilo, da je tik pred izidom prvega zvezka v enciklopediji dobil geslo s fotografijo arhitekt, ki pred tem sploh ni bil predviden za uvrstitev vanjo. Tudi zato, ne le zaradi odgovornosti pred zgodovino, je delo odločujočih več kot zahtevno in predpostavlja tudi veliko mero etike oziroma pravičnosti, za katero si je na vseh življenjskih področjih najbolj zavzeto prizadeval ravno donedavni predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada in predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti, nepozabni dr. Jože Trontelj. Galeriji Prešernovih nagrajencev je bil izjemno naklonjen in le teden dni pred nenadno smrtjo je v njej občuteno spregovoril na otvoritvi razstave v počastitev Prešernove nagrajenke Marlenke Stupica, opozoril na vzgojni pomen ilustracij ter se zatem med pogovorom živo zanimal za slovenske slikarje in pesnike, Prešernove nagrajence. Do sodelovanja med galerijo in Prešernovim skladom pa je prišlo že v času, ko mu je predsedoval Jaroslav Skrušny.

Izmed Prešernovih nagrajencev so bili sprejeti med redne člane umetniškega razreda Slovenske akademije znanosti in umetnosti tudi vsi njeni sedanji (ne le likovni) ustvarjalci, z izjemo nenagrajenca skladatelja Božidarja Kosa, ki se je svetovno uveljavil v Avstraliji; in tudi v preteklosti so bili med akademiki praviloma Prešernovi nagrajenci, tako kot so bili praviloma prejemniki Prešernove nagrade tudi profesorji na ljubljanski likovni akademiji. (Ni pa prejela Prešernove nagrade Anica Zupanec - Sodnik, ki je malo pred smrtjo postala članica Akademije.) Ker gre za pomembne umetniške osebnosti, bi le težko »sumili«, da so se njihova priznanja utemeljevala drugo z drugim, pa četudi so se včasih nekateri pri utemeljevanjih sklicevali tudi na nagrade, ki so jih bili predlaganci že prejeli, medtem ko lahko ostaja kdo drug, ki bi si nagrado zaslužil, tudi od vseh neopažen.

Pri delu upravnega odbora in komisij je potrebna poleg občutljivosti za umetnost, ne kot stroko, ampak za njeno ustvarjalno globino in izjemnost, predvsem tudi modrost, ne taktiziranje, kar je toliko težje, ker za presojo umetniškosti ni eksaktnih meril, vsaj ne na ravni, ki bi predpostavljala preverljivo izmerljivost. Spominjam se, da jih je kot oporo za presojanje o predlaganih delih najbolj dosledno, upoštevajoč vrsto kriterijev, skušal izoblikovati pisatelj Rudi Šeligo, po poklicu predavatelj statistike. Pa še on mi je o pesniku, ki se mu je zdel za nagrado premlad, dejal, kako ni nujno, da nekdo dobi nagrado, četudi si jo povsem zasluži. Rapa Šuklje pa je ob nekem igralcu na primer menila, da si nagrado vsekakor zasluži, a da jo docela enako zaslužijo tudi še nekateri drugi njegovi generacijski kolegi. (A po nekaj letih je »dozorel« za nagrado mladi pesnik in jo je dočakal tudi ostareli igralec.)

Vendar proslula »čakalna doba«, ki jo je zaradi števila zaslužnih umetnikov kdaj res občutiti, v resnici še ne pomeni, da pride enkrat na vrsto prav vsakdo izmed njih, kot je včasih slišati v kavarniških komentarjih o Prešernovih nagradah. (»Preskok« fiktivne vrste je včasih povzročilo tudi upoštevanje starosti ali kandidatovega morebitnega bolezenskega, če že ne kar predsmrtnega stanja, ki jima je najbrž zares primerno dati prednost, četudi lahko to udari v oči že kar preveč neusmiljeno.) Docela pa drži, da je prišla v času podeljevanja

Prešernovih nagrad na vrsto cela vrsta likovnih ustvarjalcev. Vendar zato, ker so jo glede na nacionalne, vsakokratni slovenski umetnostni realnosti ustrezne kriterije (ki pa so ali naj bi samoumevno upoštevali tudi najširši kontekst) umetniki zaslužili in ker se Prešernove nagrade podeljujejo, glede na kratkost človeškega življenja, razmeroma že zelo dolgo. V tem času pa so lahko presojevalci, s tem ko so, kolikor je bilo mogoče, upoštevali spočetka prezrte, sčasoma izravnali tudi nekatere najbolj kričeče krivice in tako vsekakor naredili nagrado bolj verodostojno. K imenu tistih, ki nagrade niso prejeli, ko bi jo še lahko, pa se pogosto ali celo redno lepi oznaka, da po krivem niso bili nagrajeni, kar velja med pesniki zlasti za katoliškega Antona Vodnika, tesno povezanega tudi z likovnimi ustvarjalci.

Seznam likovnih nagrajencev vsaj z eno od obeh nagrad je v resnici zelo obsežen, saj obsega blizu 50 imen prejemnikov Prešernove nagrade in prek 70 dobitnikov nagrade Prešernovega sklada z ožjega likovnega področja. A ne glede na bujno naraščajoče število članov stanovskega likovnega društva vendarle zajema razmeroma majhen del »registriranih« ustvarjalcev, ki pa se jim do priznanja vseeno ni treba prebijati ravno skozi šivankino uho. Na vrsto so več kot upravičeno prišli tudi zamejci in izseljenci, med njimi poleg nagrajencev Prešernovega sklada Tržačana Klavdija Palčiča in Franka Vecchietta ter koroškega Valentina Omana zlasti Lojze Spacal in Zoran Mušič, proti kateremu so prav nekateri umetniki in rojaki prirejali politične gonje, češ da se ne priznava za Slovenca, in se zavzemali, da bi mu zato Prešernove nagrade ne podelili. (K temu je z gradivom, ki ga je pošiljal naokrog in sem ga videl pri Božidarju Jakcu, spodbujal npr. Rado Bordon. Ker je obveljal za italijanskega slikarja, najbrž ni bil niti evidentiran za nagrado Lojze Spazzapan, tako kot ne v daljni Avstraliji živeči skrivnostni Stanislav Rapotec.) A Mušič bi si gotovo zaslužil celo Nobelovo nagrado, ko bi obstajala tudi za slikarstvo. Zato ker se ta za likovno umetnost ne podeljuje, pa na likovnem področju vsaj ne poznamo tako travmatičnih nacionalnih pričakovanj kot v literaturi. Pisatelj Borisa Pahorja in Draga Jančarja, oba Prešernova nagrajenca, namreč nekateri že gledajo ali celo ogovarjajo kar kot naša nobelovca, kajti Slovenci naj bi, kot je nekje zapisal Prešernov nagrajenec Alojz Rebula, hlepleli po svojem nobelovcu in kardinalu (ki smo ga medtem spet dočakali), gotovo zato, da bi se potrjevali kot številčno večjim skupnostim enakovreden kulturni narod.

A Slovenci smo kljub maloštevilčnosti – ali pa prav zato – očitno narod, osredotočen na ustvarjalnost, ker smo se v zgodovini v boju za obstanek in kulturno enakovrednost, sklicujoč se na Trubarja in Prešerna, lahko opirali predvsem na kulturo. Četudi danes, ko povsod prevladuje hlepenje po dobičku in ko se zlasti s svojim nespoštljivim odnosom do slovenskega jezika sramotno sami ogrožamo, umetnost vse premalo spoštujemo, in četudi so umestni pogosti očitki oblastem, vse bolj brezbržnim za kulturo, da je enkratna vsakoletna slavnost v čast umetnikom le pesek v oči, je gotovo bolje, da jih vsaj ob kulturnem prazniku počastimo s Prešernovimi nagradami, kot da bi nanje kar pozabili. Da bi ohranili razvid nad nagrajenci iz preteklosti, ki utemeljujejo tudi pomen vsakokratnih aktualnih in prihodnjih lavreatov, pa na likovnem področju zgledno skrbi kranjska Galerija Prešernovih nagrajencev, katere vodja, entuziastični Marko Arnež, si je kot »zaljubljenec v umetnost«, domač v številnih umetniških ateljejih, edini od naših galeristov pridobil naklonjenost celo tako nezaupljivega umetnika, kot je bil Marjan Pogačnik.

Danes se galerija z Arneževim zavzemanjem pri promoviranju nagrad vse tesneje povezuje tudi z upravnim odborom Prešernovega sklada ter prireja praznične predstavitve vsakokratnih nagrajencev z vseh področij, ki jih je doslej pospremila tudi s kakim ducatom posebej pripravljenih filmskih predstavitev, in tako svoj smisel in odmevnost samo še pogloblja. Njenega pomena pa se vse bolj zavedajo tudi sami umetniki, zato v njej radi razstavljajo in ji darujejo svoja dela; nekateri pa so v Kranju začutili celo svoj »domicil«, tako kot Stane Jagodič, ki je tam pravkar razstavljal ob svojem življenjskem jubileju, ali Karel Zelenko, ki je nedavno galeriji poklonil svoj življenjski grafični opus. Drago Tršar je po svoji tamkajšnji zadnji razstavi že poprej darovanim kipom, med njimi portretoma Franceta Prešerna in Ivana Cankarja, pridružil še imeniten kip večkratnega Prešernovega nagrajenca Božidarja Jakca, umetnika, ki je bil življenjsko »obseden« s Prešernovo podobo, Martin Spacal pa je dotlej poklonjenim Spacalovim slikam v galeriji dodal dragoceno delo svojega pokojnega deda Lojzeta Spacala. Naraščajoča zbirka tako ali drugače, z darovi ali odkupi pridobljenih del (med darovalci je doslej zajetih več kot 70 avtorjev, med katerimi z večjim številom eksponatov posebej izstopajo zlasti Vladimir Makuc, Marjan Pogačnik, Drago Tršar, Alenka Gerlovič, Stane Jagodič, Tone Stojko in kranjski rojak Vinko Tušek) pa si je zaslužila tudi že posebno razstavo. Razstava vseh dotedanjih likovnih nagrajencev, predstavljenih s po enim eksponatom, po možnosti nagrajenim ali nagrajenemu sorodnim, izbranim iz umetnikovega nagrajenega obdobja, je bila v sklopu razstav *Likovni umetniki za Prešernovo mesto* prirejena že ob 200-letnici pesnikovega rojstva, še pred ustanovitvijo galerije. Ob 10-letnici teh razstav in peti obletnici galerije pa je bila leta 2005 odprta razstava z deli nagrajencev iz njene nastajajoče stalne zbirke, ki se vse bolj približuje svojemu cilju, da bi zaobsegla dela prav vseh nagrajenih ustvarjalcev.

Sama galerija Prešernovih nagrajencev je doslej v razmeroma kratkem času pripravila že prek petdeset osebnih razstav, prvo od njih nagrajenemu domačinu Vinku Tušku in najnovejšo doslej Marku Jakšetu, nekaterim pomembnim umetnikom pa je posvetila razstave celo po večkrat, v zadnjem času kar tri eruptivno inventivnemu kiparju Dragu Tršarju. Privoščila pa si je tudi posebno razstavo *Izzivi v keramiki* z deli nagrajencev, ki se posvečajo tudi tej specifični zvrsti, ali razstavo *Osem ateljejev Prešernovih nagrajencev* z dodanimi napisanimi sporočili nagrajencev ter razstavo *Prešernovi nagrajenci s kolonije Izlake-Zagorje*, s čimer je dobila naša najstarejša še delujoča likovna kolonija, ponosna na »svojih« kar 21 nagrajencev, posebno potrdilo o svojem umetniškem pomenu. Razstavi Avgusta Černigoja so bila dodana tudi dela učencev, ki naj bi pokazala na njegovo pomembno pedagoško vlogo. Leta 2008 pa je galerija priredila celo razstavo vseh treh tedanjih nominirancev za likovno Prešernovo nagrado, očitno zamišljeno kot novum ali eksperiment, s sugestijo v katalogu, naj si o njej ustvarimo svoje mnenje. Predstavitve nominirancev vsaj po moji presoji obremenjuje prizvok še potekajoče tekme, podobne zadržke pa je povzročilo tudi že njihovo javno oznanjanje, kajti neizbrani najbrž ali zagotovo ostanejo razočarani ali celo užaljeni, pa četudi je lahko za takó pomembno nagrado, kot je Prešernova, v resnici čast tudi že samo nominiranje, kar je vedno poudarjal pisatelj in ljubitelj likovne umetnosti Jože Hudeček, ki je bil večkrat nominiran, a so se mu nagrade vselej izmaknile. Kot pobudnica pa se je kranjska galerija vključila tudi v sodelovanje z drugimi galerijami, sprva s kompleksno predstavitvijo Jožeta Tisnikarja, dopolnjeno z deli iz kranjskih zbirk, z umetnostno galerijo v Slovenj Gradcu, v kateri je pripravila izmenjalno razstavo Vinka Tuška, in nazadnje doslej z Ljubljanskim gradom, na katerem je pripravila razstavo nagrajencev Prešernovega sklada Franceta Slane, in prav tam se je pozneje iztekel cikel razstav Prešernovega nagrajencev Lojzeta Spacala; pri njihovi pripravi je sodeloval tudi nagrajenec Vecchiotti, ob razstavi tržaškega nagrajencev Klavdija Palčiča pa je sodeloval tudi Prešernov nagrajenec tržaški pesnik Miroslav Košuta, čigar dela je ilustriral Palčič. Pomen vseh teh, posebno osebnih razstav pa je toliko večji, ker so predstavitve modernih, še posebej pa živih starejših ustvarjalcev v razstavni politiki slovenskih osrednjih galerij več kot zastopane in tako kranjska galerija skupaj s pokrajinskimi galerijami ali razstavišči, s katerimi sodeluje, vsaj delno, a izdatno prevzema tudi to njihovo nalogo.

Še izčrpnjša razstava umetniških del vseh dosedanjih Prešernovih likovnih nagrajencev bi bila več kot imponantna in si jo je, vsaj z večjim izborom umetnin vsakega od njih, težko celo zamisliti, kaj šele izpeljati. Bila pa bi več kot informativna in umetnostno pričevalna. In kaj bi nam taka celostna, še nevidena razstava – ob izrecnem umetniškem doživetju – poleg »uradnega« pogleda na pomen ustvarjalcev, glede na vse povedano, lahko o identiteti naše umetnosti še sporočila?

Gotovo to, da umetnost, kljub temu, da so umetniki nagrajevani, ne predpostavlja njihovega tekmovanja z drugimi soustvarjalci, pa četudi so lahko tudi taka tekmovanja, ki jih poznamo iz antične in renesančne zgodovine pa tudi sodobnih arhitekturnih in spomeniških natečajev ter likovnih kolonij in ekstemporov, ustvarjalno močno spodbudna. Bolj kot tekmovanje je umetniško ustvarjanje samotna dejavnost izjemnih osebnosti, izraz prepričljivega izoblikovanja raznolikih osebnih duhovnih svetov, ki si je v obliki nagrade za svojo izjemnost zaslužilo priznanje ljudi, ki jim je mar za ustvarjalnost in jih ti svetovi bogatijo in ozaveščajo.

V ustvarjalnih človeških svetovih se bolj kot kjerkoli drugje zrcalita zgodovinski čas in prostor s svojimi življenjskimi vzgibi, pričakovanji in dilemami, zato so trajno pričevalen dokument, a prav tako tudi podoba izrazitih avtentičnih osebnosti, ki so se znale v življenju ustvarjalno artikulirati in se s tem uresničiti na najbolj človeški način, ki nikakor ni dan vsakomur, a je namenjen vsem ljudem odprtega srca in duha.

Vsi ti ustvarjalci so se lahko razživel predvsem v duhovnem prostranstvu svoje lastne notranje svobode, pa naj bo to prostranstvo prizorišče idealnih nebesnih sanj in poetično ubranih, z onstransko lepoto presijanih vizij, kot pogosto pri Kregarju, ali demonsko leglo prividov in bolečin, kot pri Miheliču, naj bo v njem zrenje umetnikov harmonično ubrano, kot pri liričnem krajinarju Pavlovcu, monumentalnem likovnem komponistu Gojmiru Antonu Kosu in melanholičnem pesniškem Sedeju ali pretehtanem Didku ter bolj kontemplativnem, dinamično nasprotij usklajajočem palimpsestnem Bernardu, ali naj bo izraz za povojni čas več kot značilne in vse bolj naraščajoče človeške stiske, ki svet razlamlja, poudarja njegovo tegobo, grotesknost in krčevitost ali razkriva zaskrbljeno človeško čuječnost ali odtujenost, kot pri dramatično okrvavljenem Mariju Preglju ali v magično poetični tesnobi strmečem, v negotovost sveta zamaknjenem ali boleče zgroženem, v atelje zaprtem samotarju Gabrijelu Stupici.

Osrednji pomen nagrajenih ustvarjalcev je sam po sebi v njihovi umetniški izjemnosti in eksistencialni pristnosti. Pri tem ko umetniki odkrivajo bistvo sveta in njegove principe s pronicanjem v konkretno življenjsko realnost in neizčrpno naravo, kot na primer Jakac, Pavlovec, Spacal, Kos ali Makuc, obenem izhajajo tudi iz dilem zgodovinskega časa in predvsem iz samih sebe, tako kot poudarjeno Bernik, Maleš ali Jemec. Njihova umetniška prepričljivost pa je lahko živa ne glede na stil ali izšolanost, ne glede na moški ali nežni spol in ne glede na mladost ali starost, kajti tudi umetnost starcev lahko ostaja večno mlada in umetnost genialnih mladeničev, ki niso v zgodovini največkrat dočakali nobenega javnega priznanja, ampak poprej zanikanje, lahko premore zrelost starosti, četudi še pogosteje v literaturi kot v slikarstvu. O tem nas prepričuje že edinstveni Srečko Kosovel, ki je, ne da bi bil član kake komisije, v pismih lucidno komentiral tudi dela katerega od slikarjev, ki so mnogo pozneje prejeli Prešernovo nagrado; sam pa je bil deležen nagrade vsaj posredno, prek Srebotnjakovih uglasbitev svojih pesmi. Glede ugotavljanja danes večkrat aktualiziranega razmerja med nagrajenci in nagrajenkami pa se ni potrebno zatekati v kakršnokoli statistiko, ampak je pomembno le to, ali so bili vsakokratni izbirateljski kriteriji v resnici usmerjeni na ustvarjalno moč, ki sama po sebi nikakor ni razločena po avtorjevem spolu.

Če upoštevamo, ne glede na prevlado moških nagrajencev, realno stanje na likovnem področju, vidimo, da vsaj najpomembnejše ustvarjalke gotovo niso bile spregledane, saj so bile poleg Prešernovih nagrajenk kostumografinje Alenke Bartl, ilustratorke Marlenke Stupica in scenografinje Mete Hočevnar nagrajene z nagrado Prešernovega sklada poleg Jelice Žuža in Alenke Gerlovič vsaj še slikarke Adriana Maraž, Tinca Stegovec ali Metka Krašovec, ki bi si vse zaslužile tudi veliko nagrado, ali med kiparkami Dragica Čadež, Duba Sambolec in Marjetica Potrč ter med televizijskimi scenografinjami Marija Kobi, med kostumografinjami Marija Vidau in Mija Jarc in med oblikovalkami nakita ali tkanin in tapiserij Meta Vrhunc, Miša Jelnikar in Eta Sadar Breznik ter skupaj z grafičnim oblikovalcem Petrom Skalarjem tudi Judita Skalar. Ob tem pa se vsaj glede na nagrajevane zvrsti morda vendarle nakazuje tudi neka specifika, ki predpostavlja posebne ženske afinitete, vsaj glede na to, da se obravnavanja takih področij tudi med umetnostnimi zgodovinarji mnogo raje od raziskovalcev lotevajo raziskovalke. Od starejših umetnic pa so bile prezrte zlasti temperamentna slikarka iz t. i. četrte generacije Mira Pregelj, ljubezniva slikarka in oblikovalka lutk Mara Kralj ter med mlajšimi od njiju pronicljiva portretistka umetnikov, tudi številnih Prešernovih nagrajencev, Irina Rahovsky Kralj. Nagrado pa bi si zaslužile tudi še nekatere knjižne ilustratorke, med njimi Ančka Gošnik Godec ali Lidija Osterc, ne glede na to, da obstajajo za to področje, tako kot za številna druga, tudi specializirana priznanja.

Predvsem pa bi se lahko ob taki razstavi na novo spraševali tudi o prepoznavnih značilnostih slovenske likovne umetnosti, o tem, kaj je v njej univerzalno in kaj regionalno in morda specifično slovensko. Poskušali bi lahko razpoznavati, ali so v njej sploh razvidne morebitne poteze ali celo konstante naše skupne identitete, torej slovenstva, ki so ga v umetnostni zgodovini zlasti v preteklosti tako vztrajno iskali in ga je véliki varuh in preučevalec slovenske umetnosti profesor Stele, tudi sam Prešernov nagrajenec, zakoličil šele z impresionizmom, a ga je zaslutil že v baroku, medtem ko je ugledal v Langusu, obdanem s Prešernovo prijateljsko družbo, prvega zavestno slovenskega slikarja. (Impresionisti so bili po vojni sicer v politični nemilosti kot premalo razredno opredeljeni, zadnja izmed njih, Jama in Sternen, sta tik po vojni umrla, ne da bi mogla dočakati Prešernovo nagrado, medtem ko je njun starejši sodobnik Ferdo Vesel, modernizirani nadaljevalec realistov, doživel priznanje ljudskega umetnika, tako kot tudi pesnik Oton Župančič. Božidar Jakac pa je prejel eno od svojih prvih Prešernovih nagrad za znameniti risarski portret poduhovljenega Župančičevega obličja. Ob upoštevanju Franceta Steleta pa je več kot gotovo, da bi si Prešernovo nagrado prav tako zaslužila tudi njegova akademska vrstnika Izidor Cankar in sicer v tujino umaknjeni Vojeslav Mole, ki sta bila tudi kot učenjaka zelo pomembna ustvarjalca). Ali pa je slovenska identiteta tudi za slovenski pogled od zunaj v resnici nerazvidna, tako kot nam je v svojem govoru ob podelitvah Prešernovih nagrad dopovedoval Prešernov nagrajenec dunajski arhitekt Boris Podrecca, in je ustvarjalec v svoji unikatnosti lahko izrazil le sam po sebi in s tem univerzalen, ne glede na siceršnja nacionalna izhodišča?

Gotovo so v delih Prešernovih nagrajencev razvidne umetnostnogeografske in duhovne osnove, iz katerih izhajajo slovenski ustvarjalci, ustvarjalno preoblikovane v karseda različnih osebnih odtenkih. Kontrastno ali bolj povezovalno so najočitneje razpete med evropskim kulturnim Severom in Mediteranom, v raznovrstno obarvanih križanjih in smereh (v bogastvu razmerij med našimi tako raznolikimi pokrajinami ter osrednjeslovenskimi, štajerskimi in primorskimi ustvarjalnimi središči, zlasti Ljubljano, Mariborom in Trstom, ter significantnimi osebnostmi, med Jerajem, Tisnikarjem, Gvardjančičem in Spacalom, med Huzjanom in Krašovčevo, med Omanom, Lapajnetom in Komelom ter Palčičem, med Novincem in Španzlom itd.); in prav tako so ponekod bolj ali manj razvidni tudi njihovi bolj zunanji vplivni impulzi, izhajajoči iz najširšega ustvarjalnega sveta, segajoči od secesijskega Dunaja, ki ga je hlastno vsrkaval mladi Gaspari, in barvitega Pariza, iz katerega so zavzeto črpali Neodvisni, prek ekspresivne Nemčije in poetičnih Mušičevih in Maleševih Benetk tja do abstraktne, popartistične in celo disneyevske Amerike, iz katere so izšli Lojze Logar, Tugo Šušnik in Miki Muster, medtem ko je nagrajeni Jože Slak - Đoka rezbarsko udomačil celo orientalsko fantastiko oddaljene Japonske. (Predvsem na take »koordinate«, mnogo bolj kot na individualno podobo samih osebnosti, se je ob predstavitvah umetnikov osredotočal »hišni« pisec večine jedrnatih besedil v standardiziranih katalogih Galerije Prešernovih nagrajencev profesor Lev Menaše.) Hkrati pa se v mnogoličnem delu raznovrstno občutljivih ustvarjalnih osebnosti vsa ta zgodovinska izhodišča pretapljajo v izrazito individualne razsežnosti, ki šele določajo nagrajence kot docela ali vsaj bolj ali manj nezamenljive enkratne ustvarjalce.

O vsakem od nagrajениh imen in o vsaki od dosedanjih razstav v Galeriji Prešernovih nagrajencev bi bilo zato mogoče napisati posebno zgodbo, presojo ali razpravo, in vsaka bi izzvenela močno ali vsaj nekoliko drugače, bolj ali manj vznemirljivo, vselej pa zanimivo in tudi poučno; vsakdo od ustvarjalcev pa bi si, kolikor je še ni bil deležen, zaslužil posebno monografijo. Njihova izbrana dela, ki so bila doslej v Kranju že predstavljena, se (posebno umetnine še živečih avtorjev oziroma ustvarjalcev, nagrajениh po ustanovitvi galerije) postopoma zbirajo v vse bogatejši kranjski stalni likovni zbirki. Med sprehodom po njej bi bilo mogoče interpretirati bistvo ustvarjalcev tudi že iz tamkajšnjih posameznih vzorčnih umetnin, zaradi katerih je postala galerija nagrajencev edinstvena zakladnica slovenske likovne ustvarjalnosti. Vse njeno bogastvo pa je lahko priklicalo v središče Kranja, v njegovo *galerijsko svetišče laureatov*, samó nesmrtno ime prvaka slovenskih ustvarjalcev ter preroditelja, branilca in oznanjevalca slovenske kulturne dozorelosti, suverenosti in samozavesti, genialnega pesnika Franceta Prešerna.

Izbrana dela stalne zbirke

Tematski pregled likovne zbirke

Stalna zbirka Galerije Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost v Kranju je tematska zbirka, ki jo povezuje predstavljanje likovnih opusov Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada. Ob tem je s svojim bogastvom postala tudi dragocen pregled likovnega dogajanja v slovenski umetnosti druge polovice 20. in začetka 21. stoletja. Pregled del, ki so bila doslej uvrščena v zbirko, ponuja vznemirljiv pogled na to obdobje slovenske umetnosti modernizma in njen premik v postmodernizem. Obenem tudi zgovorno priča o tem, da so bila s to osrednjo slovensko nagrado za kulturo doslej nagrajena po umetniških težnjah in zvrsteh izrazito raznolika likovna dela. Stalna zbirka dobro odraža to razgibanost izrazov, od najrazličnejših poti vstopa v abstraktno umetnost, možnosti povratkov v figuraliko, kaže sledi informela, poparta, neoekspresionizma do slikarstva nove podobe. V njej spoznavamo različne umetniške vrste in tehnike, od slikarstva, grafike, kiparstva do ilustracije, fotografije in videa. Da bi posredovali to osrednjo značilnost zbirke, smo se odločili, da ne bomo sledili suhoparnim, tehničnim načelom in ureditvi izbranih, ključnih del po časovnem zaporedju ali abecedi avtorjev. Niti nismo želeli umetnin na silo tlačiti v predale obstoječih opredelitev za umetnostnozgodovinska obdobja, ki so, prenesene v slovensko umetnost s svetovnega prizorišča, velikokrat preveč usmerjene, da bi zajele raznovrstne interese, ki jih v dela vnašajo slovenski umetniki. Tudi če pogledamo načela, ki jim v zadnjih desetletjih sledi predstavljanje umetniških zbirk, ugotovimo, da sta linearnost in konstruiranje velike razvojne zgodbe zastareli. Zato smo se odločili v osrednjem delu knjige z izborom predstaviti tiste umetnine, ki so pomembne za slovensko zgodovino umetnosti v času, ki ga zajema zbirka, ali pa imajo posebno mesto v osebni zgodovini umetnika. Izjema so avtorji, ki so v zbirki zastopani z enim samim delom. Izbrana dela smo razporedili po sklopih v skladu s problematiko, ki jo obravnavajo. Ti med seboj povežejo umetnike, ki jih zanimajo sorodni problemi, hkrati pa razkrijejo procese, ki so se v umetnosti dogajali v določenem obdobju. Ker so teme umetniškega raziskovanja vedno hkrati časovno vezane in nadčasovne, lahko iz povezav med deli razberemo dodatne umetnostnozgodovinske ali kulturne pomene, na primer, kako so se umetniki srečevali z mednarodnimi težnjami ali pa sledili svoji poti in se ukvarjali z umetnostnimi vprašanji, ne meneč se za modne trende. Znotraj posameznega sklopa je ohranjen abecedni vrstni red.

Figure v realnem prostoru

*Zadnjih sedemdeset let je bilo v umetnosti precej nemirnih.
Dokončal se je proces, ki je v slikarstvu in kiparstvu pripeljal do
podobe, ki ne prikazuje več motiva iz resničnega sveta.
Začetki so bili postopni, najprej z opuščanjem detajlov in
stilizacijo telesnih oblik v geometrijske.*

Stojan Batič
Zdenko Kalin
Stojan Kerbler
Frančišek Smerdu
Drago Tršar

Stojan Batič

Kiparsko delo Stojana Batiča je z novim ciklusom plastike »*Rudarji*« dose-
glo ustrezno ravnotežje med motivom in izvedbo, v katerem je umetnik v
teh svojstvenih skulpturah hote segel globlje kot prej pod zunanjo skorjo
in mu je postala njegova notranjost pravi realni model. Batiču se je ob tej
plastiki posrečila podoba današnjega delovnega človeka, dostojanstvo
njegovega bivanja, trdota in lepota njegovega dela, v boju z naravo dela,
ki ga je zaznamovalo v srce, roke in glavo. Batič je v tej plastiki izrazil
globoko spoznanje dela in se je kot umetnik priklonil pred veličino dela
rudarjev. »*Rudarji*« so kolektivna plastika po občutju, v kateri je umetnik
pokazal svojo čustveno prizadetost, se oddolžil tem molčečim junakom in
jim dal lastno likovno podobo.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Izmena v rovu, 1962, bron, 30 x 10 x 17 cm

Zdenko Kalin

Skoraj polstoletno ustvarjalno delo kiparja Zdenka Kalina pomeni v slovenski likovni umetnosti pomembno vez med tradicijo in modernizmom. Golo ali oblečeno človeško telo in portretna glava, izvedena v bronu ali kamnu, sta poglavitna nosilca njegovega umetniškega sporočila. Odlično poznavanje človeškega telesa, mojstrsko obvladovanje zakonitosti kiparskega materiala, občutek za velikostna razmerja in dinamiko kiparske gmote sproščajo njegovo ustvarjalno domišljijo in omogočajo nove kiparske rešitve; v vsaki tematski skupini je ustvaril dela, ki sodijo v sam vrh slovenskega kiparstva.

Med njegovimi velikimi javnimi deli omenjamo kipe na spomeniku žrtvam fašizma na Urhu, talcem na Žalah in kipe na portalu slovenske skupščine, hkrati pa ne moremo mimo kvalitetne in priljubljene plastike Pastirčka v ljubljanskem Tivoliju ... Zdenko Kalin je kot vodilni sodobni slovenski figuralik znan in priznan tudi zunaj meja svoje ožje domovine; tudi kot učitelj mladih je plodno sodeloval v izjemnem vzponu povojnega slovenskega kiparstva.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Evidika, Osnutek za plastiko na poslojju Ljudske skupščine LRS, detalj, 1959, patiniran mavec, 55 x 18 x 15 cm

Osnutek za plastiko na poslojju Ljudske skupščine LRS, 1959, patiniran mavec, 173 x 52 x 40 cm

Stojan Kerbler

Stojan Kerbler je pri svojem ustvarjanju zavezan bistvu fotografije – njeni dokumentarnosti. Več njegovih ciklusov, še posebej najbolj znani in najbolj priljubljeni (Portreti s ptujskih ulic, prvič predstavljeni 1971; Haložani, prvič predstavljeni 1974; Koline, prvič predstavljene 1982), so izvrstne topografije geografsko zaokroženega območja (Kerbler skorajda brez izjeme fotografira v Halozah, na Ptuju in v tovarni aluminija v Kidričevem) in hkrati pronicljivi sociološki zapisi o času, ki je bil še posebej v Halozah na svojstven način prelomen ... Kerbler je te dokumentarne zapise oplemenitil in nagradil s svojo že kar prislovično humanostjo ... Dokumentarnost Kerblerjevih fotografij bo vedno njihova velika odlika in neizčrpen vir za najrazličnejše študije, a njegova fotografija je predvsem umetnikov odziv na videno in izkazuje mojstrovo etiko gledanja skozi objektiv fotoaparata.

Dr. Marjeta Ciglencečki: *Stojan Kerbler.*

V: Stojan Kerbler: retrospektiva. Gorenjski muzej, Kranj, 2008 (razstavna mapa).

Zdenka, 1973, fotografija na želat. sr. br. papir, 15,7 x 23,5 cm

Frančišek Smerdu

Pri kiparju Frančišku Smerduju nenehen komunikativni element med umetnino in gledalcem ni površinska dramatičnost, gib ali gibanje, tudi ne forma, dimenzija ali dekorativnost, temveč sugestivna izrazna sila, ki prihaja iz lepote umetnikove duhovne potence. Njegova plastika je simbol, znamenje njegovega notranjega globokega čustva in izredno senzibilnega razpoloženja, njegova umetnost je filozofska, obenem pa življenjska ...

... Vsekakor je portret F. Prešerna (Prešernova nagrada 1950) najbolj smerdujevski, kajti ob pomanjkanju prave Prešernove podobe je Smerdu oblikoval pesnikov portret po njegovih pesmih, in čeprav je realistično podan, se je vendar najbolj približal pesnikovi podobi z globokim duševnim profilom ...

Ciril Velepčič: *Monografski oris.*

V: *Frančišek Smerdu: posmrtna retrospektivna razstava. Moderna galerija, Ljubljana, 1971 (razstavní katalog).*

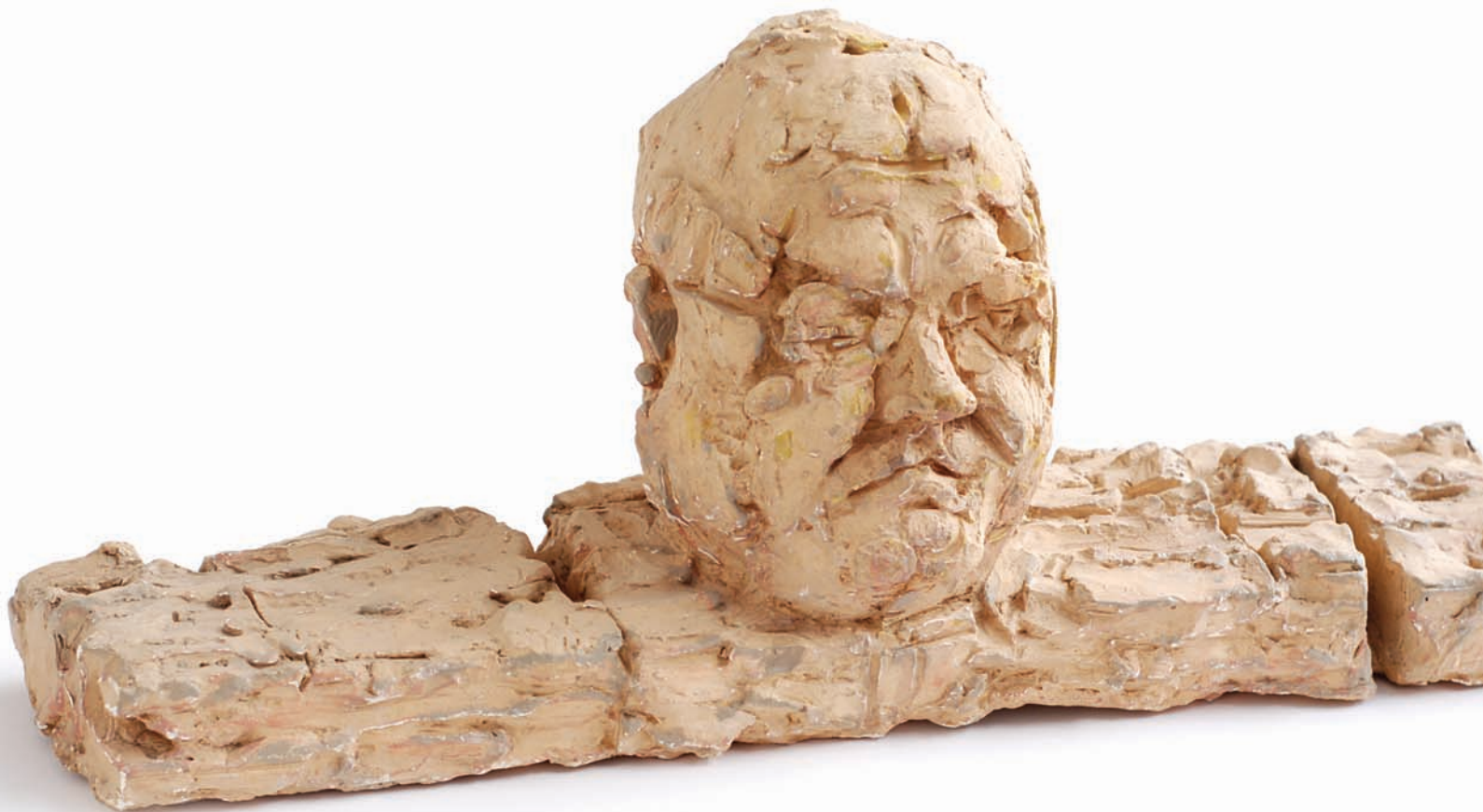
Dr. France Prešeren, 1948/49, patiniran mavec, 42 x 32 x 33 cm

Drago Tršar

... Kot rojenemu izjemnemu ustvarjalcu je Dragu Tršarju dana resnična božja milost, da lahko svojo ljubo glino neutrudno gnete kot tkivo svojega lastnega življenja, kot ilo, iz kakršnega naj bi človeka izoblikoval biblijski Bog ter kot ustvarjalno obujevalko svetovne zgodovine in znanilko kiparjeve vsakokratne trenutne osebne identitete, ki s svojo ustvarjalno ukročeno in hkrati do kraja sproščeno energijo priča o vselej plodnih dnevih in trenutkih avtorjevega nenehno bujnega ustvarjalnega snovanja. To snovanje nam na umetnikovo razstavo z jerbasi njegovih davninskih, a v novi lepoti prebujenih kariatid znova prinaša praznična zlata jabolka ter nas opozarja na zbranost poezije, nam zida nove starodavne slavoloke in nesmrtni stolpe ter v nas zasaja neusahljivost živorodne lepote, kot čez noč prirasle in očarljivo vzbrstele iz zemeljske toplote Tršarjevega vseobsegajočega, s svetostjo človeške ustvarjalnosti posvečenega kiparskega vrta.

Dr. Milček Komelj: *Tršarjeva ustvarjalno oživila žgana glina.*
V: *Žgana glina. Zavod za turizem, Kranj, 2012 (razstavni katalog).*

Marjan Pogačnik, 1964, žgana glina, 26 x 57 x 18 cm

Rast II, 1970, patiniran mavec, 200 x 30 x 23 cm; **Rast III** (desno), 1971, patiniran mavec, 197 x 54 x 27 cm

Mehčanje obrisov predmetnega sveta

*Proces postopnega popuščanja pred diktatom snovnega sveta
je omogočil pot v svet, sestavljen zgolj iz barv in oblik.
Vse se je začelo z mehčanjem ostrih obrisov likov.*

**Tomaž Kržišnik
Nikolaj Omersa
Milan Rijavec**

Tomaž Kržišnik

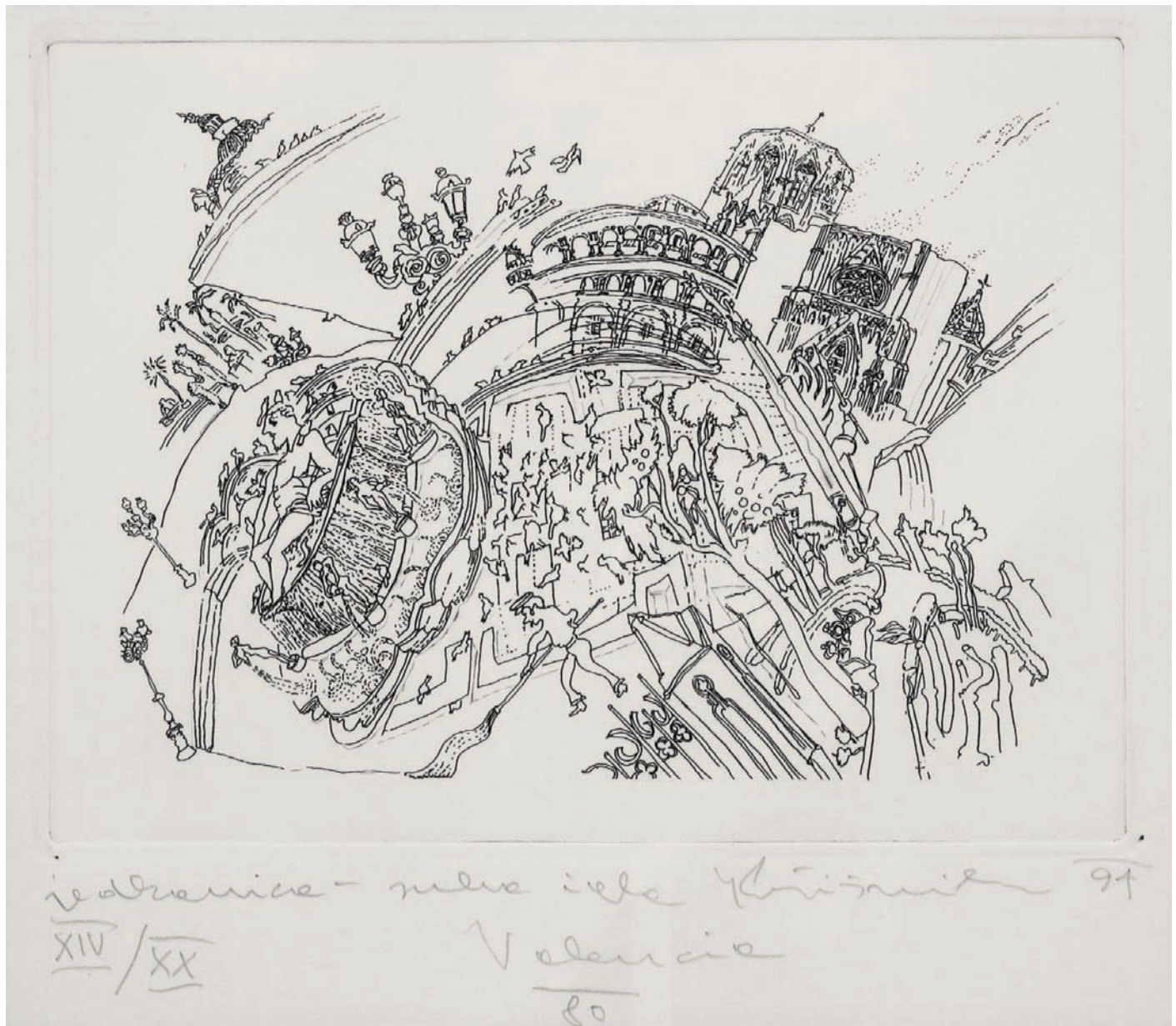
Tomaž Kržišnik je na Slovensko zanesel samosvoj likovni prijem tako v oblikovanju nekaterih pesniških zbirk kot otroških slikanic. Nov je tudi njegov prijem v mladinski ilustraciji, ki se neposredno veže s celotno likovno podobo lutkovne igrice Zlata ptica. To likovno podobo oblikujeta gledališka funkcionalnost in estetska izčiščenost, ki je zlasti v značilnih pravljичnih prizorih soustvarjala poetično, napol sanjsko, a otroku ves čas blizko in dojemljivo ozračje. Kržišnikov delež, ki ga lahko označimo kot specifično gledališko oblikovanje lutkovne predstave, je v odločilni meri pripomogel k uspehu te igrice na marionetnem odru ljubljanskega lutkovnega gledališča, nakazal pa je in v precejšnji meri tudi le izrabil nove možnosti za vsestransko učinkovito posredovanje te gledališke zvrsti.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Pisa, 1991, jedkanica, suha igla, P 17 x 23 cm, L 30 x 39,8 cm

Valencia, 1991, jedkanica, suha igla, P 17 x 23 cm, L 30 x 39,8 cm

Nikolaj Omersa

Akademski slikar Nikolaj Omersa je pričel umetniško pot v skupini Neodvisnih. Pokazal je izjemno barvno občutljivost in prefinjen občutek za barvno kompozicijo. Slikarjeva motivika, slikarjev svet je ostal ujet med dvoje sorodnih in zanj pomembnih stvari – med naravo in portretom. V vedutih, krajinah in tihožitjih je preproste stvari spreminjal v čudovite barvne pripovedi. V barvah, ki mu jih je kazala narava, pa ni iskal velikih učinkov, marveč tiste tenčine, ki jih lahko zazna same najbolj občutljivo slikarjevo ali umetnikovo oko ...

... V Omersovem slikarstvu, ki velja za izredno spontano, najdemo vselej sledove resnega dela in študija, veliko poznavanje sodobnega slikarstva, čuti ti pa je tudi, kako zna izbirati in ustvarjati iz znanih likov nove, osebno izpričane barvne organizme. Zato lahko čutimo kljub premočrtnosti in vztrajanju pri motiviki, ki se ji je posvetil že na samem začetku, v umetniku vselej tudi iskalca. V slikarsko pojmovane krajine, vedute in tihožitja je prinesel toliko novega, da ga uvrščamo med najpomembnejše slovenske slikarje. Z razstavami doma in v tujini je vselej pritegoval pozornost kritike in občinstva. Kvaliteto in zvestobo svojemu slikarskemu izrazu je izpričal tudi v odličnih mladinskih ilustracijah.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Brez naslova, nedatirano, olje na platnu, 59 x 79,5 cm

Milan Rijavec

... V vsebinskem smislu so njegova dela sicer lahko intimna in včasih tudi intimistična – to npr. velja za njegova domača, zlasti »kuhinjska« tihotitja – v likovnem pa je ubiral precej drugačno smer: ena od značilnosti intimizma je ne samo vsebinska, ampak tudi likovna krhkost, te pa v Rijavčevem slikarstvu zlepa ne srečamo.

Gre skratka za modernistično risbo »klasicističnega« tipa, ki je njena uspešnost končno odvisna predvsem od kvalitete celotne kompozicije, pri tej pa je Rijavec znova ubiral samosvojo smer. Njegove kompozicije nikoli ne učinkujejo »naključno«, ampak vedno preišljeno, strogo določeno; včasih jih organizira z vertikalami in horizontalami, še raje pa z diagonalami, ploskovnimi ali prostorskimi ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Milan Rijavec. Mestna občina, Kranj, 2002 (razstavna zloženka).

Berač, 2002, sitotisk, 21 x 14,8 cm

Kuhinjsko tihožitje, 1963, olje na platnu, 58 x 72 cm

Izginjajoče figure

*Odnos do človeške figure je v zahodni likovni umetnosti
osrednji ključ vstopa v njeno polje od antike dalje.
Zato je tudi v 20. stoletju bila figura osrednji poligon
različnih umetniških eksperimentov.*

**Zvest Apollonio
Janez Boljka
Jože Ciuha
Riko Debenjak
Zdenka Golob
Zdenko Huzjan
Stane Jarm
Miha Maleš
Vladimir Lakovič
Adriana Maraž
Floris Oblák
Valentin Oman
Veno Pilon
Marko Pogačnik
Nataša Prosenc
Tinca Stegovec
Gabrijel Stupica
Janez Šibila**

Zvest Apollonio

... Zvest Apollonio je slikar, kipar in grafik, ukvarja pa se tudi s keramiko, steklom in tapiserijami ...

Njegovo poznavanje tuje umetnosti se kaže v prepletu starejše tradicije »visoke« moderne in pobud sodobnih tokov; osnovna, zlasti na zgodnjih grafikah ponavljajoča se figura je povzeta po arhetipskem De Chiricovem manekenu; drugi elementi, npr. značilno vzorčenje, nas spominja na opart, organske oblike na psihedelično umetnost, tem poudarjeno kontrastni, močni notranji okvir pa se je kot odločilni kompozicijski element v poznih šestdesetih ter v sedemdesetih letih pojavljal v več delih pripadnikov včasih sicer zelo različnih smeri; in tako naprej ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Zvest Apollonio. Mestna občina, Kranj, 2004 (razstavna mapa).

Papillon, 1968, barvni sitotisk, P 45 x 45 cm, L 50 x 50 cm

Prt, 1970, barvni sitotisk, P 42 x 42 cm, L 50 x 50 cm

Janez Boljka

... Javnosti najbolj znan je mogoče cikel upodobljenih živali. Tudi v tem, animalističnem ciklu Boljka pri upodobitvi živali ohranja vestno uporabo avtorske psihološke metafore, ki jo iz prej antropomorfne forme prenese na zoomorfno, kjer je še nekoliko bolj poudarjena grotesknost sveta. Biki in nosorogi z oklepom in ošiljenimi rogovi prevzemajo funkcijo alfa samcev, upodobljenih na ležiščih v objemu muz. Boljka tudi tukaj, kot pravzaprav skozi celoten opus, skrbno gradi kiparsko formo celote, pri tem pa ostaja zvest natančnemu oblikovanju detajla ...

Goran Milovanović: *Opus Janeza Boljke.*

V: *Janez Boljka. Zavod za turizem, Kranj, 2012 (razstavna mapa).*

Saksofonist, 1993, mešana tehnika na papirju, 70,5 x 50 cm

Saksofonist, 1967, bron, 123 x 24 x 49 cm

Jože Ciuha

... Ciuha se je s svetom bizantinske umetnosti seznanil v petdesetih letih v Makedoniji. (Tu je mimogrede treba opozoriti na vlogo, ki jo je Makedonija s svojo tradicionalno umetnostjo, tako »ljudsko« kakor »visoko«, imela pri oblikovanju povojne slovenske moderne.) V nadaljevanju jo je očitno natančno preučil, njenim idejam pa končno dodal še tiste, ki jih je spoznal drugod po svetu, ob svojih popotovanjih po Aziji ter po Ameriki (oziroma, bolj natančno, po Amerikah). Ob vsem tem je izoblikoval značilno oseben, nedvomno modernističen slog, pri čemer pa je zanimivo, da je odmeve klasikov moderne ter umetnikovih sodobnikov v njem komaj mogoče zaslu-titi: morda še najprej Picassa z njegovimi »ekspresionističnimi« deli iz obdobja pred in med drugo svetovno vojno in še zlasti iz petdesetih let, pa nekaj idej t. i. »eksistencialističnih« pariških slikarjev povojnega obdobja ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Jože Ciuha. Mestna občina, Kranj, 2004 (razstavna mapa).

Biografija, 1988, akril na pleksi steklu, 59 x 49 cm

Erinija, 2006, akril na platnu, 75 x 150 cm

Riko Debenjak

Slikar Riko Debenjak je v umetniški grafiki našel sodoben izraz za motive, ki jih je v stoletjih gojila slovenska narodna tradicija. Panjskim končnicam, nečkam in drugim folklornim elementom je vdahnil novo likovno vrednost, polno sodobne poezije. Riko Debenjak ima kot umetnik nenavaden, izviren in drzen grafični prijem, zaradi česar je njegova osebna umetniška izrazna sila danes priznana v svetovnih središčih umetniške grafike. Mimo folklornih motivov je v njegovih grafikah iz zadnjega leta še cela vrsta drugih elementov in motivov iz sodobnega sveta, ki jih je Debenjak ujel v svojo skalo grafično barvnih odtenkov. Umetnik je odprl slovenski grafiki nova pota njenega sodobnega izraza in ji dal skladno in estetsko zadovoljivo obliko.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Kraševka, 1957, lesorez na papirju, L 38 x 28 cm

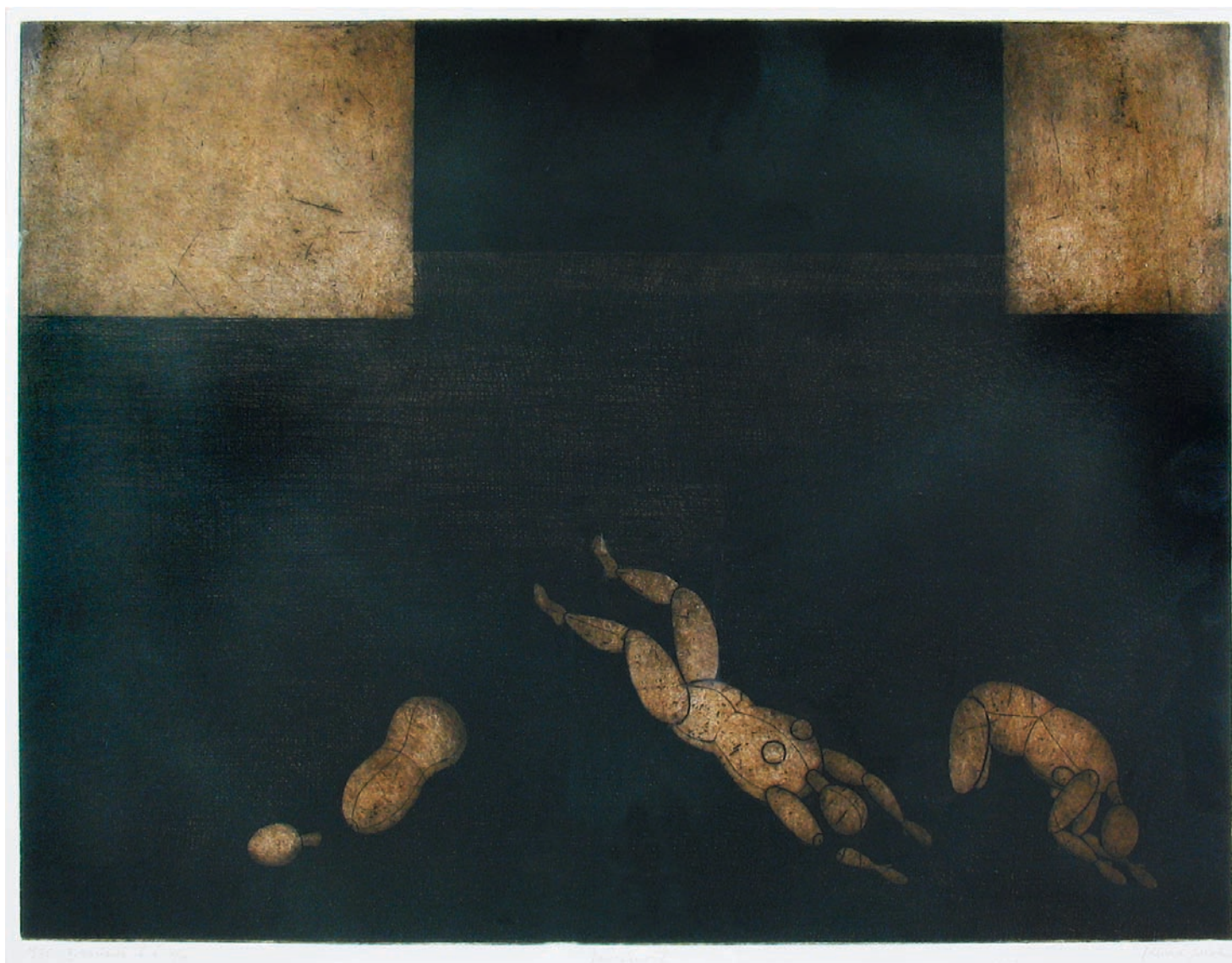
Zdenka Golob

Slikarka je dosegla z listi, razstavljenimi v galeriji Labirint, v mnogih pogledih zrelo fazo. Grafično neoporečno, prav izbrušeno so nam njene kompozicije posredovale avtorsko podobo sveta, prelitega v igračkasto porabniške simbole.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Zavrženo, 1975, barvna jedkanica, P 55 x 70 cm, L 49 x 64 cm

Zdenko Huzjan

... Isto osnovno tematiko lahko opazimo tudi na Huzjanovih slikah, razstavljenih v Kranju. Tudi na teh lahko odkrijemo vzorce, ki izvirajo iz romantike. Temeljno izhodišče novih Huzjanovih slik je krajina, ki jo avtor na začetni stopnji interpretira sicer poudarjeno slikovito, a v bistvu še vedno realistično; gre predvsem za »portrete« njegovega rodnega Prekmurja, pri čemer pa ga – drugače od večine njegovih prekmurskih kolegov – manj kot mistika zemlje zanima razpoloženje, ki ga ustvarja bohotnost vegetacije; ta se na nekaterih slikah spreminja v pisano preprogo, v kateri se izgubljajo vedno drobnejše človeške figure – značilna motivika nepomembnosti človeka pred (na takšnih delih predvsem sijajno) naravo ...

Dr. Lev Menaše: *Razstava del.*

V: Zdenko Huzjan. *Mestna občina, Kranj, 2004 (razstavna mapa).*

Naročje vode, 1989, olje na platnu, 135 x 96 cm

Stane Jarm

... Stane Jarm obdeluje svoj les največ z grobimi dleti in lesenim kladivom (čeprav, tako je videti po policah, dela včasih tudi klasično kanonizirane, polirane kipce). Ima mitološki zanos (čeprav, in v tem je morda bistveno vprašanje njegovega umetniškega samouresničevanja, morda še ni našel čisto določene mitične vsebine svojega in našega življenja) ...

... Ima zunanjo brezbržnost iskrenega umetniškega prisluškovalca samemu sebi in ostaja nehrušen in malo opazen na obrobju našega sodobnega likovnega ustvarjanja. Gotovo, da poskuša marsikaj, toda obiskovalcu ostaja najmočnejše v spominu opisano portretiranje obličnosti v brezobličnosti množice, ki morda še nima izraziteje oblikovane časovne vsebine, je pa resen sodobni izpovedno oblikovalni problem, prignan že do prave baladnosti. Poskuša se v tišini in odmaknjenosti, ki je podobna tisti v globokem gozdu ...

Jože Snoj,

*v: Stane Jarm, Janez Sedej, Ive Šubic: Mestna galerija Ljubljana.
Mestna galerija, Ljubljana, 1968 (razstavní katalog).*

Razpelo, 1964, les, 141 x 25 x 6 cm

Miha Maleš

Miha Maleš je ob Božidarju Jakcu eden izmed pionirjev sodobne slovenske grafike, ki zastopa težnje poekspresionistične umetnosti in naše tako imenovane četrte umetniške generacije. Virtuoz sproščene risbe, katere zasnovne omejujejo romantični okviri in vnaprejšnji etični postulati, je vnašal v našo umetnostno življenje nemir sočasnih ali komaj minulih iskanj in dognanj zahodnega sveta, jih po svoje predelal in prilagajal prevrednotenemu idealu sodobne, bolj svetovljanske domače umetnosti. Je zastopnik nazora, da umetnostno področje ni omejeno in da je sleherna naloga vredna umetnikove pozornosti; odtod njegovo delovanje na področju risbe, grafike, slikarstva, ilustracije, knjižne opreme, grafičnega oblikovanja in umetnostne publicistike. Njegova umetnost se ne podreja ničemur, razen ustvarjalni domišljiji, prilagaja se le funkcionalno prevzeti nalogi in kot prevladujočo vsebino prevzema živo, sproščeno igro.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Benetke, 1935, lesorez na papirju, P 14 x 11 cm, L 31,5 x 23,8 cm

Autoportret, 1933, lesorez na papirju,
P 15 x 12 cm, L 31,5 x 23,8 cm

Brez naslova, 1937, lesorez na papirju,
P 14 x 10 cm, L 31,5 x 23,8 cm

Vladimir Lakovič

... Vladimir Lakovič se je z likovno umetnostjo začel ukvarjati pred drugo svetovno vojno; z ustvarjanjem je nadaljeval tudi med njo, najprej kot aktivist in potem v partizanih, vse dokler ga leta 1942 niso zajeli Nemci in ga internirali v Flossenbürgu, enem najbolj krutih nacističnih uničevalnih taborišč. Teh nekaj podatkov iz umetnikovega življenjepisa je treba poudariti na začetku vsakega zapisa o njegovem delu, saj povejo, da je Lakovič vojno spoznal v njenih najbolj krutih oblikah, pa tudi, da jo je doživel in preživel kot umetnik ...

... Svojih likov Lakovič ni upodabljal niti s »socialnokritično« ostrino niti s patosom, pa tudi surovost življenja na robu ga ni zanimala; z značilno mehko in slikovitostjo takšnih upodobitev – ki mu jo je omogočala tudi »nova« tehnika, pastel – je poudaril predvsem sočustvovanje z upodobljenimi in ljubezen, ki jo je čutil tudi do najbolj »izgubljenih« med njimi. Gre torej za čustva, ki jih je mogoče razbrati tudi z njegovega monumentalnega (a žal nedokončanega) Avtoportreta z družino: konec koncev je bil Lakovič predvsem humanist in njegova družina je bilo vse človeštvo ...

Dr. Lev Menaše: *Razstava del.*

V: Vladimir Lakovič. Mestna občina, Kranj, 2008 (razstavna mapa).

Hoffmanove pripovedke, 1995, tuš na papirju, P 19,5 x 13,5 cm, L 42 x 29,7 cm

Adriana Maraž

Tehnično izredno kultivirani grafični listi Adriane Maraž so porojeni iz notranje napetosti med občutjem minevanja in močne likovne očaranosti. Slikarka dviga vsakdanjo, razpadu zapisano predmetnost v eksistenčno izpoved tesnobe in osamljenosti človeka, ki je v njenih asociativno in simbolično doživljenih predmetih navzoč kot slika-spomin ali kot človek-predmet. Z veliko likovno intuicijo in z občutjem za materialno resničnost presegajo upodobljeni predmeti meje realizma in dosega magičen učinek ...

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Šunyata, 1978, jedkanica, 75 x 55 cm

Floris Oblák

... Ob vsem tem pa Oblákova umetnost dokazuje, da gre za osebno in ne za privzeto značilnost. Na njegovih zgodnjih risbah resda odmevajo izpovedni poudarki Bulovčeve in na njegovih zgodnjih portretih ter avtoportretih Stupičevi, ob te pa se postavljajo tudi takšni, ki jih v delih teh ustvarjalcev ni čutiti, Oblák pa jih je spoznaval zlasti med svojim študijem v Parizu (1958–59).

Ob portretih gre še zlasti za Modiglianijeve, na tihožitjih (s katerimi se je začel intenzivno ukvarjati šele ob svojem pariškem študiju in po njem) pa za postimpresionistične, deloma Cézannove, še bolj očitno pa Gauguinove: v tem smislu je še posebno značilen vertikalizem, s katerim je kompozicija prilagojena ploskvi na štafelaj postavljenega platna ...

Dr. Lev Menaše: *Razstava del.*

V: Floris Oblak. Mestna občina, Kranj, 2006 (razstavna mapa).

Osamljenka, 1962, olje na platnu, 91 x 55,5 cm

Valentin Oman

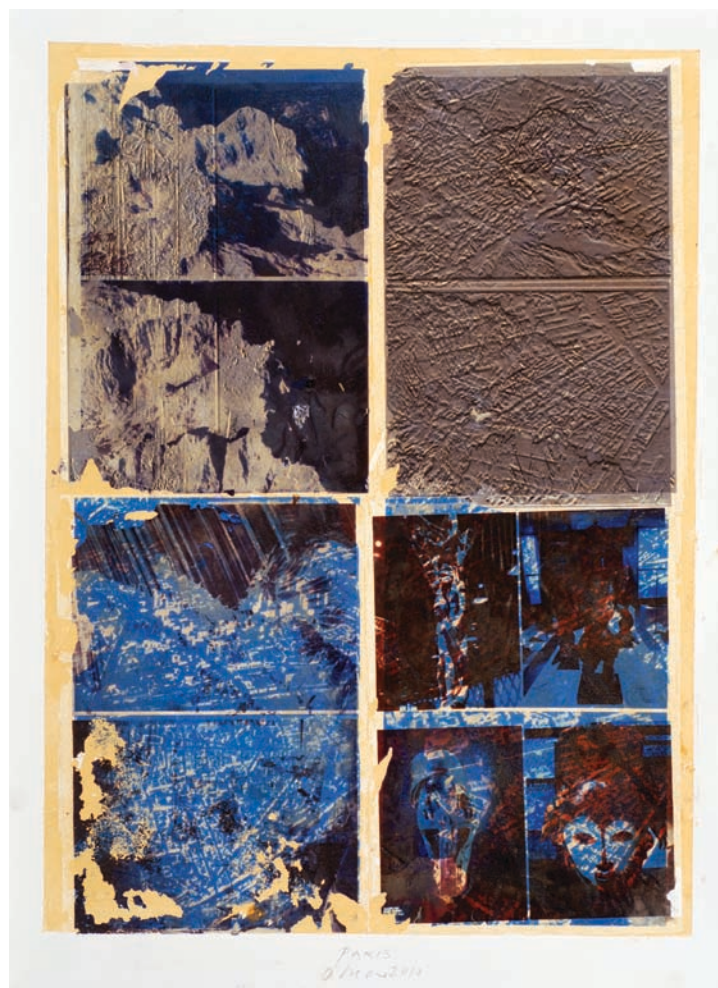
»Oman želi, da je umetnost povod in odhod, nujen, nenaličen zapis intuitivnih dogajanj in ne estetske špekulacije.«

Peter Baum

... Omanova dela so kot molitev in poglobitev vase. So palimpsesti – kamor umetnik izpiše sporočila različnih kultur in tako nastanejo plastenja sledi človekove duševnosti, čeprav gre na prvi pogled za videz materialnih ostankov. Umetnikovo gesto vodi misel o ontološkem bistvu in nastajajo zapisi spomina, katerih sintaksa postaja vse bolj jasna in enotna, torej podvržena le enemu načelu, da je umetnost ideja absolutnega. Gre za utelešenje slikarstva, njegove notranje stvarnosti, ki je bolj psihična kot fizična podoba. Spraševanje o svetu na način miselnega in predstavnega zavedanja pomeni dojeti bit in bistvo in zgraditi psihične opne na telesu slikovnega polja. Mentalne predstave o človeku in njegovi eksistenci, o prostoru in času pa vodijo v zavedanje o minljivosti in krhkosti eksistence. Oman potrjuje pravilo, da je prava umetnina spoj umetnika in opredmetene substance njegovega predstavnega sveta, torej psihična in fizična stvarnost hkrati. Sublimacija je popolna.

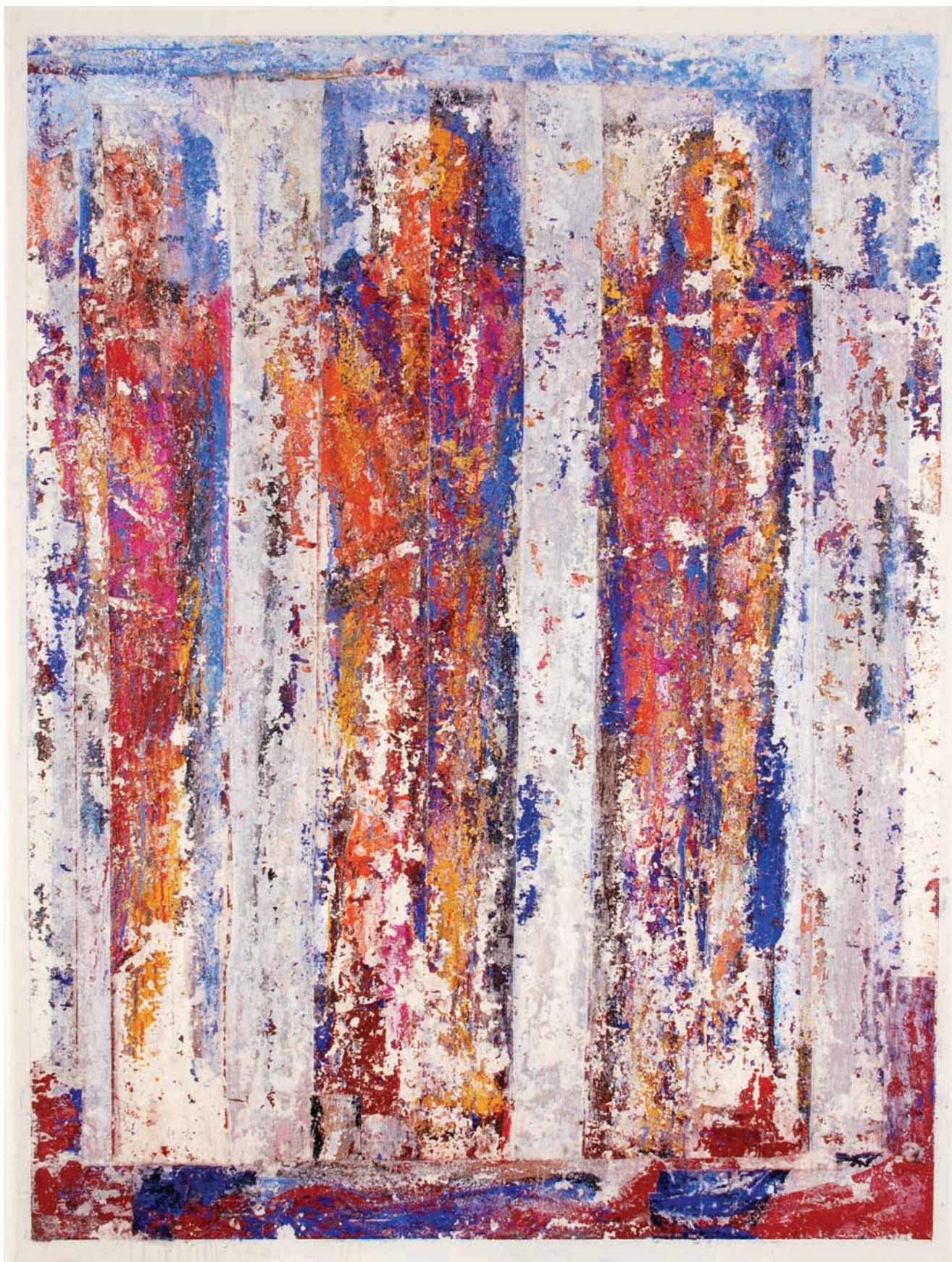
Milena Zlatar: Valentin Oman: Ecce homo.

V: Valentin Oman. Gorenjski muzej, Kranj, 2011 (razstavna mapa).

Paris, 2010, mešana tehnika na papirju, 68 x 50 cm

Sic transit gloria hominis, 2011, mešana tehnika na platnu, 200 x 150 cm

Veno Pilon

Življenjsko delo slikarja in grafika Vena Pilon je bilo najbolj neposredno in vsestransko prikazano na razstavi v Moderni galeriji v Ljubljani decembra 1966. Po študijah v Pragi, Firencah in Dunaju je prvič samostojno razstavljal leta 1923 v Ljubljani. Njegova dela: portreti, krajine in tihožitja, pomenijo najbolj čisto in osebno različico slovenske likovne umetnosti v času ekspresionizma in nove stvarnosti.

... Njegov ustvarjalni vrh v slikarstvu je sicer omejen na razmeroma kratko časovno obdobje, vendar je v njem združena nenavadna izrazna moč, tako da tudi po tej strani zavzema posebno in pomembno mesto v slovenski likovni zakladnici. Združuje mediteransko občutje za plastično telesnost s poetičnim doživetjem domače pokrajino in človeka, ki je globoko socialno občuteno. S svojo izpovedno močjo presega racionalne okvire in je postalo prava humanistična izpoved človeka Pilonove generacije.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Vdova, ok. 1926, jedkanica, P 25 x 16,7 cm, L 45,7 x 31,5 cm

Marko Pogačnik

Delo akademskega kiparja in publicista Marka Pogačnika zajema širokopotezno, univerzalno in obče veljavno resnico o vlogi umetniških predmetov v slovenski in evropski duhovni pokrajini.

Na podlagi različnih spekulativnih tehnik diagnosticira kritične točke na zemeljskem površju, tam kjer je še posebej boleče čutiti razpad ekološkega ravnovesja, bodisi v naravnem, urbanem ali celo industrijskem okolju. Na njih zaznava usodno izumrtje večnih odnosov med človekom in naravo, duhom in materijo. Zato na takšnih krajih postavlja posebej obdelane kipe, ki v njegovi ustvarjalni domišljiji posredujejo med zemeljskimi in eteričnimi silami ter človekovo ekološko zavestjo. Arhetipski kozmogrami, ki so v čudovitih, valujoče poživiljenih, natančno oblikovanih linijah vklesani na teh kipih, pa pričajo o visoki likovni senzibilnosti, ki prefinjeno poveže duhovne zamisli in likovno obliko. In prav v term prepletu se zasveti duhovna moč Pogačnikovih kiparskih instalacij.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

SKUPINA RUSALK PLEŠE NAD IZVIROM NA SRAKANIH * KIVENKO POGAČNIK 1994

Skupina rusalk pleše nad izvirov na Srakanih, 1994, svinčnik na papirju, 49 x 34 cm

Nataša Prosenc

Vse odlike natančnega razmišljanja in dela je Nataša Prosenc združila v doslej najpopolnejši instalaciji *Gladiatorji*, s katero se je leta 1999 predstavila v Galeriji A+A, torej v slovenskem paviljonu na zadnjem beneškem bienalu. Sestavljajo jo štiri video podobe, združene v pomensko in estetsko celoto tako, da ustvarjajo miselni in čutni prostor, ki odseva človeško življenje. So neopredeljeno prihajanje in odhajanje, navzočnost bivanja in vpetost v kozmos. Rojstvo so koraki v naš svet in smrt koraki iz njega. Življenje med obema je naselitev nematerialne duše v materijo. Racionalni del duše narekuje telesu, da mora fizično preživeti, čustveni, da se lahko veseli ali žaluje, da se smeje ali joče, da je srečen ali obupan. Človek je lahko danes poln enega ali vseh čustev hkrati, jutri izpraznjen, otopel, brezčuten. Čustva so duhovna hrana, ki ohranijo njegovo življenje, so praspomin univerzalne duše, so popkovina med posameznikom in vesoljnim. Telesna lakota narekuje telesu, da jé, čustvena, da je.

Jure Mikuž

v: *Prešernov sklad. Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana, 2001.*

Gladiatorji - Mimohod, 1999, video instalacija, trajanje 7 minut in 16 sekund

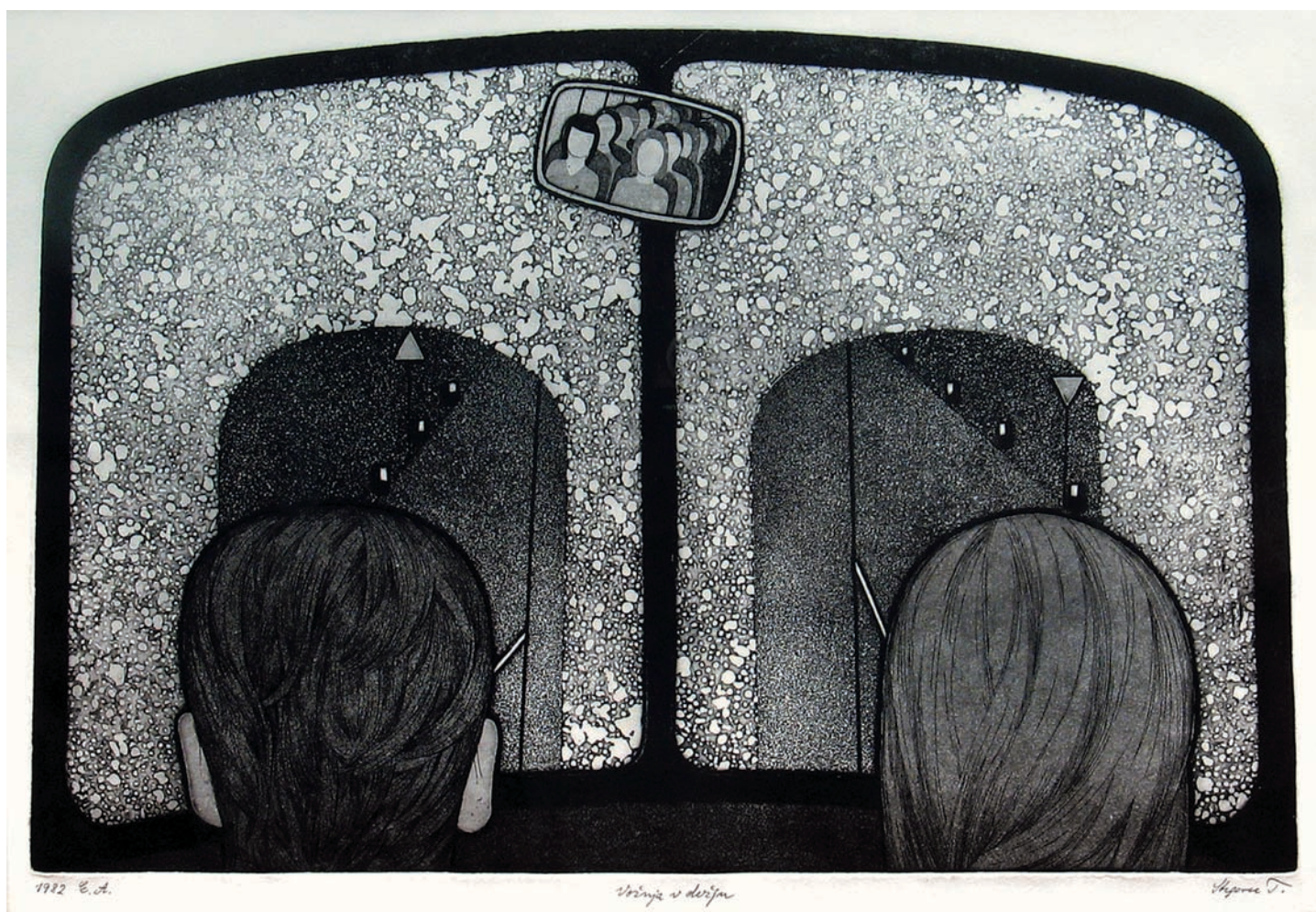

Tinca Stegovec

Tinca Stegovec je v svojem umetniškem opusu postopoma izoblikovala tip intimne grafike, povzemajoče nekatera temeljna spoznanja o ljudeh, družbi in njenih razvojnih stadijih ter o položaju in vlogi posameznika v njej. Svoja opazovanja usmerja v vsakdanje situacije na ulici, v komunikacijskih sredstvih, na potovanjih, na delovnih mestih in prostorih za zabavo in razvedrilo. V splošnosti teh ponavljajočih se scen in vtisov išče zakonitosti in hkrati izloča in nevsiljivo poudarja posebnosti, nevsakdanje in nepravilnosti. Topli, široki humanizem, ki veje iz njenih tehnično zahtevnih in brezhibnih grafik, se napaja na eni strani iz simpatij in ljubezni do ljudi in na drugi iz umerjenega občutka za blago ironijo, nevsiljivo kritičnost ali čisto, vendar zadržano navdušenje. Njena umetnost, ki je na številnih samostojnih in skupinskih razstavah doma in v tujini zbujala nedeljeno pozornost in v ocenah spontane izraze simpatij, pomeni umetniško ustvarjalno dejanje na visoki ravni discipliniranega podrejanja in izbrušene umetniške kulture drobni doživljaji iz vsakdanjega življenja malih ljudi.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Vožnja v dežju, 1982, jedkanica, akvatinta, P 35,5 x 53,5 cm, L 39 x 58 cm

Gabrijel Stupica

Gabrijel Stupica je v naši likovni umetnosti izjemen pojav. Že v prvih povojnih letih se je naglo dvigal od mojstrskega obvladovanja sveta, pogosto gledanega tudi z očmi starih mojstrov, v svet navidezno odmaknjenega, skeptičnega, nenehno iščočega, nikoli zunanjo dopadljivega, a estetsko učinkovitega, zato pa tembolj neusmiljeno resnicoljubnega razkrivanja bivanjskih vprašanj sodobnega človeka.

Poleg tihožitij z nezakrito učlovečeno naravo je njegova glavna tema človek, naj bo to lastni portret, otroški svet ali nevesta. Pot, ki se zdi logično zaokrožena, je slikarja vodila preko temačne faze skozi barvno intenzivno, do vse bolj presvetljene, ob koncu samo še bele podobe, zasnovane v skrajnem sploščanju prizorišča in oplojene z izvirno, hoteno naivno optiko ...

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Autoportret, 90. leta 20. stoletja, gvaš na papirju, P 26 x 23 cm, L 33 x 24 cm

Janez Šibila

Akademski slikar Janez Šibila velja za poeta narave in dogajanja v naravi. Hkrati pa ima v njegovem sočnem slikarstvu pomembno mesto tudi človeška figura, bodisi kot portret bodisi kot bistvena sestavina. Njegove vedute in izredno zgovorna tihožitja so polna pritajene nostalgčnosti in pripovedi o tistem notranjem življenju. Janez Šibila je v svojem delu odkrival predvsem barvno bistvo predmetov, njihovo telesnost in njihovo mesto v prostoru. V prefinjenih barvnih odnosih in v živahni kompoziciji, ki sledi toplini barv, je nakazal vrsto novih vprašanj. V barvah, ki so v enaki meri odsev resničnosti in umetnikovega notranjega pogleda, se tako kot v prestiliziranih figurah kaže globoka logika. Ustvarjalčeva iskanja so pripeljala umetnika do izrazito osebnega izraza. Vse kvalitete svojega slikarstva je pokazal na veliki retrospektivni razstavi v Mariboru.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Ciglarjevi, 1999, tempera na platnu, 52 x 66 cm

Komunikativne figure

Likovna umetnost tesno in uspešno sodeluje s književnostjo, predvsem z ilustracijami, pa tudi s karikaturami in stripi. Beseda likovnemu izrazu dodeli natančnejši pomen, ga s tem zoži, pa hkrati naredi bolj neposrednega.

Avgust Černigoj
Zvonko Čoh
Milan Erič
Kostja Gatnik
Zmago Jeraj
Borut Pečar
Lilijana Praprotnik
Zupančič - Lila Prap
Bine Rogelj

Avgust Černigoj

... Prvi zvezek Enciklopedije je izšel davnega leta 1959, osnovna označba Černigoja in njegovega opusa pa se v vseh naslednjih desetletjih ni bistveno spremenila. Predvsem je vse do danes ostal prvi med slovenskimi konstruktivisti, »prvi« tako v časovnem kakor v smislu kvalitete. Kako je do konstruktivizma prišel, je ena bolj zanimivih zgodb zgodovine slovenske likovne umetnosti: najprej je študiral v Münchnu, poletni semester leta 1924 pa je preživel na Bauhausu, enem ključnih centrov evropskega modernizma in hkrati politično večno sumljivi »rdeči trdnjavi«, ki jo je uspelo uničiti šele nacistom.

Tu se je Černigoj nalezal tako umetniškega kakor političnega radikalizma: kar se prvega tiče, je še posebej občudoval – in v nadaljevanju tudi posnemal – ruski konstruktivizem, v smislu drugega pa je poleti 1924 organiziral tudi svojo ljubljansko razstavo, ki je (logično glede na umetnostne razmere v osrednji Sloveniji) doživela negativen sprejem, zgodba pa se je zaključila z umetnikovim izgonom. Življenjsko in umetniško pot je tako nadaljeval v Trstu, kjer se je pridružil tamkajšnjim konstruktivistom, končno pa ustvaril tudi svojo danes najbolj znano skupino del, linoreze, objavljene v 1/2 številki (ali, bolj preprosto povedano, v prvem zvezku) revije Tank, ki je izšla ob koncu oktobra leta 1927 ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Avgust Černigoj. Mestna občina, Kranj, 2008 (razstavna mapa).

Brez naslova, 1967, barvni linorez na papirju, P 25,5 x 20,5 cm, L 30 x 24,5 cm

Brez naslova, nedatirano, barvni lesorez na papirju, P 23 x 13,5 cm, L 35 x 35 cm

Kombinacija, 1966, suha igla na papirju, P 24,1 x 13,9 cm, L 30 x 20 cm

Zvonko Čoh

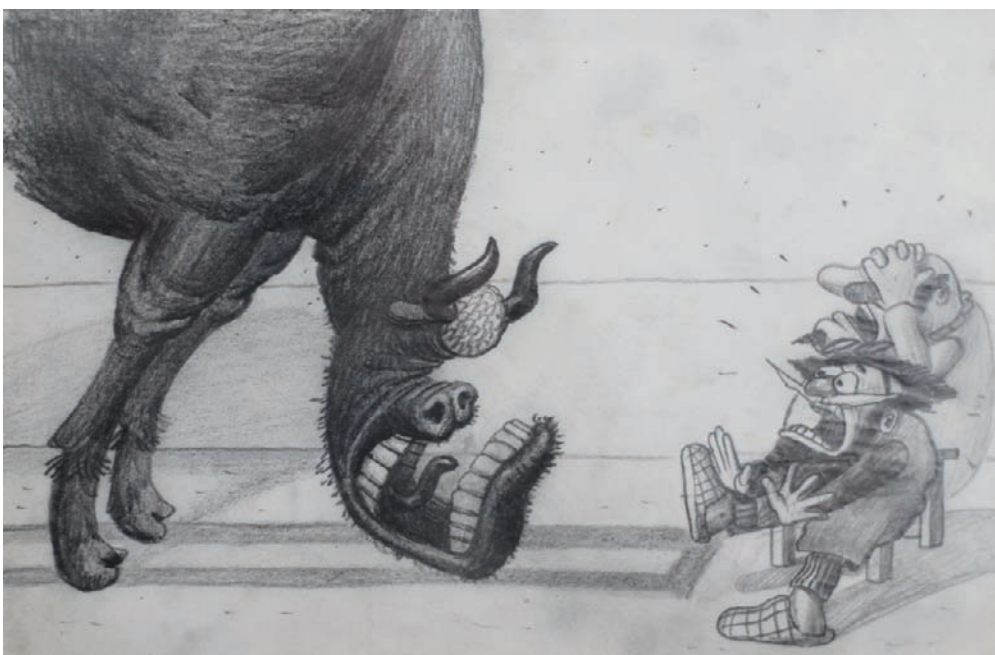
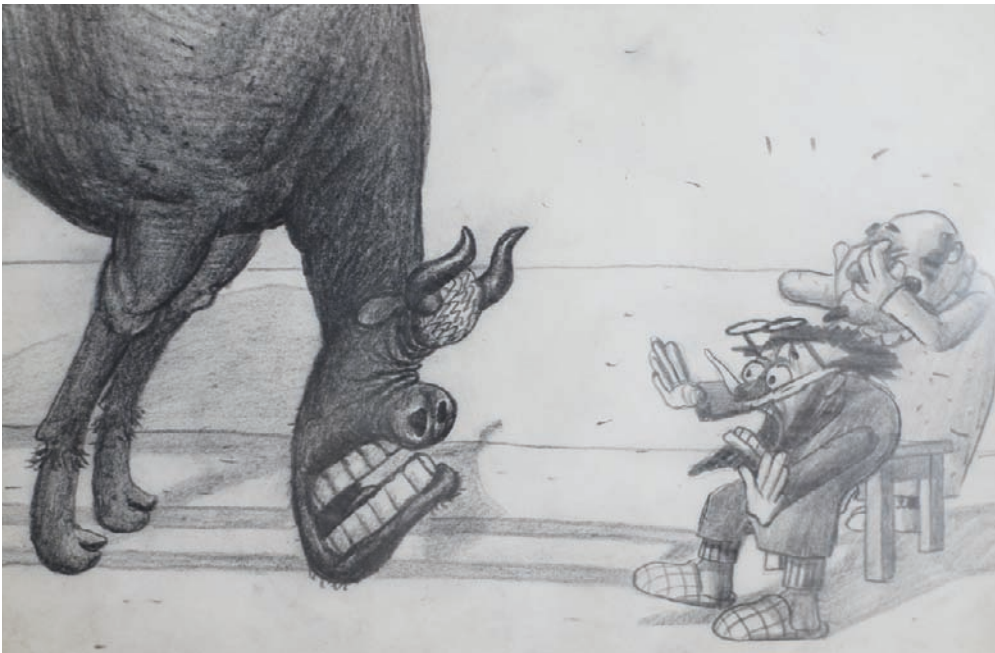
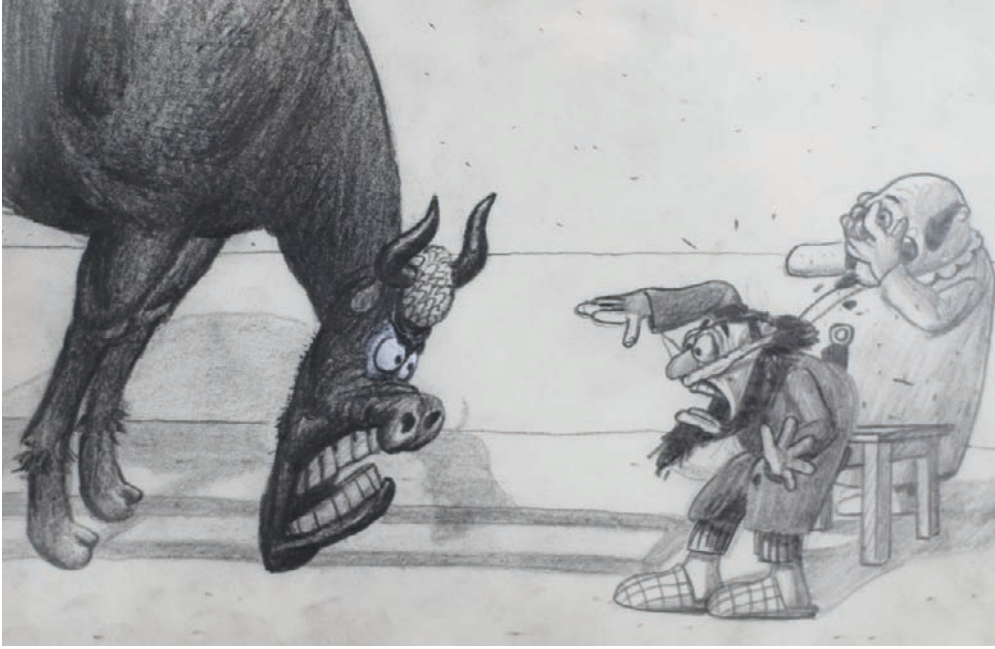
... Zvonko Čoh in Milan Erič z razstavo *Nekaj na papir* v Galeriji Prešernovih nagrajencev nadaljujeta večletno sodelovanje, ki se je v zadnjem času izrazilo predvsem pri skupno zastavljenih razstavnih postavitvah. Veselje do sodelovanja lahko pripišemo sorodnemu občutku za igro in humor, najbolj pa pojmovanju vizualnega in ustvarjalnega procesa, pri katerem je zmeraj nekaj v odvijanju in na preizkušnji ...

... Razstava je svojevrsten poklon risbi. *Nekaj na papir* že s samim naslovom govori o iniciativni vlogi materiala, papirja in svinčnika, če hočemo, in njuni pomenski, strukturalni zvezanosti z ustvarjalnim procesom. Material ni sprožilec, ampak določujoči dejavnik pri tvorjenju pomena in realizaciji zamisli. Papir si lahko zamišljamo kot beležko, iztrgan list, prazno stran, po kateri potuje svinčnik kot stezosledec »misleče roke«. Na razstavi dejansko naletimo na svinčnike kot »posebne objekte« različnih velikosti in čudaških izvedb, ki postrojeni ob steni delujejo nenavadno živo, kot oživelim totemi, ki so se ravnokar spravili k počitku. Risarju ti vsakdanji, preprosti in nepretenciozni materiali pomenijo »peskovnik« možnosti, v katerem je možna pretvorba še tako kompleksnih idej ...

Dr. Nadja Gnamuš: *Nekaj na papir ... ali tudi »roka ima svoje sanje«.*
V: *Nekaj na papir*. Zavod za turizem, Kranj, 2012 (razstavna mapa).

Brez naslova, 2011, tempera na papirju, 25,5 x 21 cm

Socializacija bika ?, 1997, svinčnik na papirju, 21 x 30 cm

Milan Erič

... Za Eriča je risanje dejavnost, ki ni zmeraj načrtovana in namenska, ampak izhaja iz naključnega in impulzivnega izražanja sproti nastajajočih zamisli. Pri takšnem risarskem brkljanju je »risanje tjavdan«, kot ga poimenuje avtor, lahko območje brez meja, znotraj katerega se lahko brez logičnih ali razumskih povezav utrinjajo, mešajo in medsebojno preobražajo fantazijske, medijske in vsakdanje stvarne podobe.

... Zdi se, da Eričeva črta pri prevajanju ideje zmeraj neprekinjeno teče in kroži ter s tem proizvaja povezljivost risbe, čeprav ta ni nujno evidentna v motivnem svetu. Zato te risbe zaznamuje živost, neprisiljenost in predvsem nepredvidljivost, ki izhaja iz delovnega procesa, v katerem ni monotone izdelave, ampak kombinatorika različnih tekstur, debelin, dinamike in pritiskov črte, celo različnih risarskih tehnik in procedur. Podvojitve, transparence in plastenje podob so značilne poteze Eričeve risarske govornice ...

Dr. Nadja Gnamuš: Nekaj na papir...ali tudi »roka ima svoje sanje«.
V: Nekaj na papir. Zavod za turizem, Kranj, 2012 (razstavna mapa).

M. Dekleva, Ob devetnajstih zjutraj, 1985, tempera na papirju, 29,5 x 22 cm

Socializacija bika ?, 1998, slovenski animirani celovečerni film, avtorja Milan Erič in Zvonko Čoh, E-motion film, trajanje 78 minut

Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca in Pukca Smukca. 1991, svinčnik na papirju, 39,7 x 28 cm

Kostja Gatnik

... Kompleksni opus Kostje Gatnika je zaznamovalo razpiranje pojma vizualnega in vizualnih komunikacij zadnje četrtine dvajsetega stoletja. S svojim ustvarjanjem je posegel na različna področja – od slikarstva, grafičnega oblikovanja in ilustracije do fotografije, ki jih združuje izjemna inteligenca in redko izpostavljena visoka merila kvalitete v neizprosni samonadzoru. V njem ustvarjalec združuje svetove, ki so se zdeli nepremostljivo razdvojeni, in uporablja najboljše, kar v njih najde. Svojemu izjemnemu risarskemu daru dodaja izvedbeno bravuro in merila kvalitete, kot jih pozna visoka umetnost, s katerimi oblikuje podobe, vsebine in vrednote neinstitucionalnih nosilcev popularne kulture, marginalnih okolij in skupin v vitalna sporočila, ki odražajo epohalne spremembe našega časa ...

Dr. Andrej Smrekar,

v: Kostja Gatnik. Gorenjski muzej, Kranj, 2010 (razstavna mapa).

MAGNA PURGA PRESENTS:

ZA TISTE, KI SO V SKRBEH ZA MORALO,
ZA TISTE, KI SE ČUTIJO OGRIŽENI,
ZA TISTE, KI SE MOŠKO VEDEJO
IN SPLOH ZA VSE, KI IMAJO
ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU!

UH-UH!

NOVO! SEKLUZIVNO!! STEREO! fino!

INSTANTI! PETER KLEPEC

ORIGINALNI-DOMAČI-HOME MADE
SLOVENSKI SUPER-MAN!

ŽE V SVOJI ROSNI MLADOSTI JE PETER
VZBUJAL VESOLJNO POZORNOST.
BIL JE NAMREČ ZELO **LEP!**

STARA MAMA GA JE VSAK DAN
KOPALA V VROČI VODI.

PETERČEK
ZLATI, KAKO **LEP**
GLAS IMAŠ. ROJEN
SI ZA UMETNIKA!

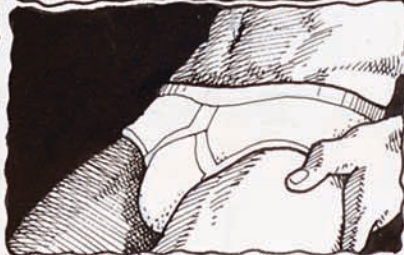
VSE TETE IN ZELO
FINE GOSPE, KI SO
HODILE NA OBISK...

SO SE ČUDILE,
KAKO JE **LEP.**

TAKO JE PETER RASTEL IN
SE RAZVIJAL. VSTAJAL JE
ZGODAJ, REDNO SE JE UMIVAL,
OBLAČIL VSAK DAN SVEŽE
PERILO IN TELOVADIL.

PRED OGLEDALOM JE DVIGAL UTEŽI IN NA-
TEGOVAL VZMETI. ČUDIL SE JE, KAKO DA JE
TAKO LEP

BIL JE ZELO
DOBREGA
SRCA, ZATO
SPLOH NI
NIKOLI ŠEL
IZ HIŠE,
KAJTI...

ČE BI ME LJUDJE VIDELI, BI
GOTOVO VSI UMRLI OD ZAVISTI,
KER SEM TAKO **LEP.** UBOGI
LJUDJE - **NAJŽIVIJO.**

KO MU JE BILO ENKRAT
DVAJSET LET, SE JE NA
SVOJO NESREČO NAUČIL
ČITATI. UBOGI PETER!

SMRTO
NEVARNO
NADALJE-
VANJE
SLEDI
ČEZ EN
TEDEN!

TU JE BILA
PETERKRAJA
CENZURIRAL
PAVLIHA (KOS)

MAGNA PURGA 1970

Kotje 2015

Zmago Jeraj

... V svoje risane dnevniške zapise je vključil tudi besedila, ki posredujejo resnično izrečene misli, besedne igre ali avtorjeve komentarje. Variacije enostavnih, strogih, gibkih, sklenjenih in lomljenih črtnih ritmov ter skromni barvni poudarki v polni meri razkrivajo Jerajevo risarsko suverenost. Njegove risbe so odličen primer, kako z minimalnimi izraznimi sredstvi doseči osupljive likovne učinke, kako banalno temo z močjo ustvarjalnega genija dvigniti na nivo absolutnega umetniškega dela.

Milojka Kline: *Po letu 1980.*

V: Zmago Jeraj. Gorenjski muzej, Kranj, 2009 (razstavna mapa).

Portret L., 1967, polimer, platno, 70 x 90 cm

Borut Pečar

Borut Pečar je v dvajsetih letih intenzivnega posvečanja karikaturi izoblikoval svojo različico realistične, z ničimer nepotrebnim obremenjene šaljive, podčrtane in značajske obeležene podobe osebnosti. Nekaj tisoč portretnih karikatur, nastalih pod njegovo spretno roko, vodeno z nezmotljivim očesom, smo imeli priložnost sproti oceniti v vseh pomembnejših slovenskih časopisih in revijah, na televiziji in v humorističnih ali priložnostnih publikacijah ter v periodiki drugih jugoslovanskih republik. Na razstavah je sproti razgrinjal izbore in občasno preglede svojega dela, ki je dobilo trajnejši spomenik v knjigi osemsto obrazov naših in tujih pomembnejših predstavnikov vseh področij človekovega duhovnega in fizičnega udejstvovanja z naslovom »Obraz, zarisan v čas«. Tako portretna karikatura kot gledališka skupinska, s katero je deset let izvirno obveščal bralce kulturnih strani, pomenita v slovenskem kulturnem prostoru pomemben in izbrušen način osebnega odzivanja na čas, njegove značilnosti in postulate.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Jaz sem pa en Franc Košir, 1973, tuš na papirju, 70 x 50 cm

Lilijana Praprotnik Zupančič

Lila Prap

... Še ena poenostavljena delitev: ilustracije so lahko prikupne ali pa ne. Zgodba se od nekdanj ponavlja tudi v slovenski likovni umetnosti: začetki so sicer nevtralni, realistični, ko pridemo do Vesnanov, pa se srečujemo tudi s tovrstno dvojnostjo, morda najbolj očitno v primeru Maksima Gasparija in Gvida Birolla. Zaradi očitnih skupnih potez je razlika med obema še toliko bolj očitna: Gaspari (v glavnem) želi ugajati in zato so njegova dela – od drobnih vinjet do tabelnih slik – prikupna; Birolla brska globlje in zato njegova dela velikokrat učinkujejo grozeče ...

... Tako pridemo do Lile Prap in njenih del. Ob njih je treba opozoriti, da ne gre samo za ilustracije, ampak tudi za tekste. Tudi ti so prikupni, zaznamovani z značilnim rahlim humorjem, zanimivo pa je, da so teme pogosto arhetipske. V eni od knjig iz serije Zakaj se npr. srečamo z motivom krokodiljih solz, ki v evropski literaturi sega vse do Physiologa, teksta, ki ga je (domnevno v 2. stoletju našega štetja) neznan avtor napisal v Aleksandriji, najbolje pa ga poznamo iz nešteti srednjeveških ponovitev in variant – le da odgovor tokrat ni običajno moralističen, ampak lahkoten ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: *Lila Prap*. Gorenjski muzej, Kranj, 2011 (razstavna mapa).

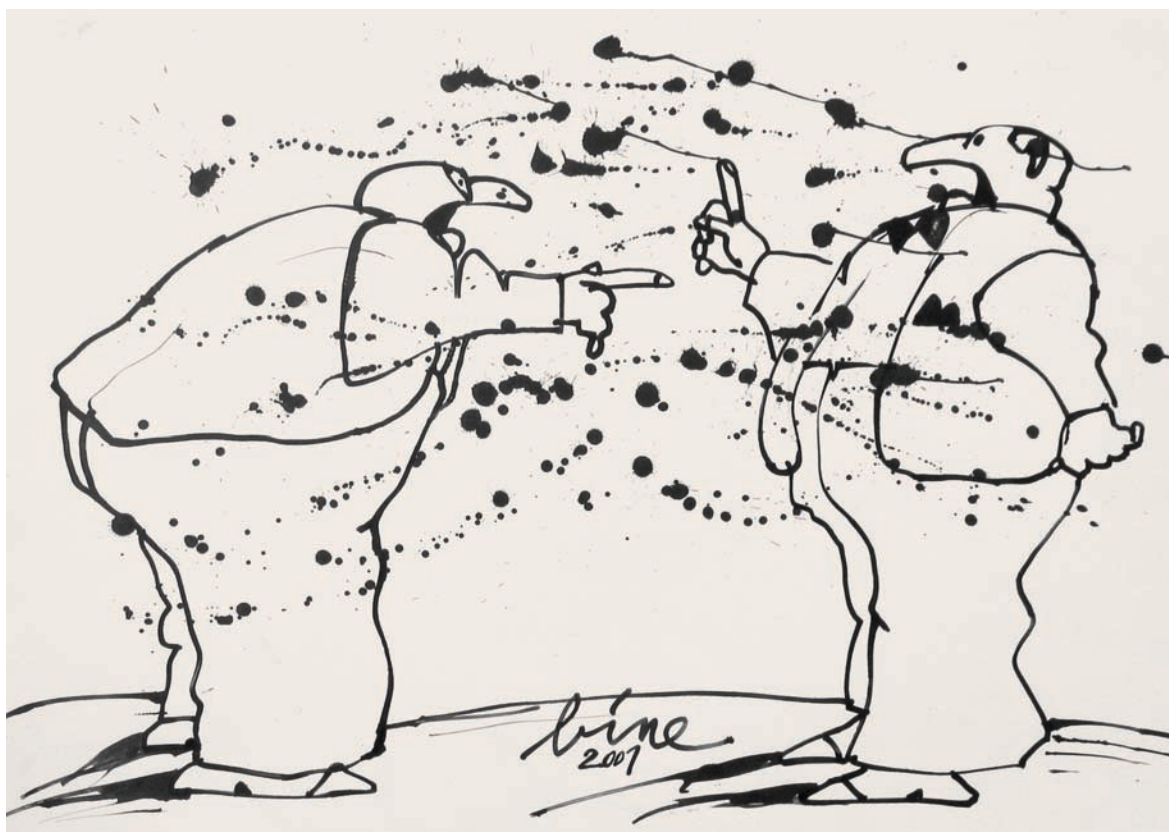
Krava, nedokončana, 2011, kreda na papirju, 28 x 56 cm

Bine Rogelj

... Podobno kakor v primerih drugih predstavnikov njegove generacije je bila načeloma »neformalna« in nemalokrat že kar ostro antiformalistična svoboda informela odločilna tudi v Rogljevem. V okviru te smeri je predvsem lahko dokončno razvil značilno potezo, ki zaznamuje njegova najbolj samosvoja dela, pa naj gre pri tem za karikature ali za tabelne slike. V obeh primerih je osnova skrbno premišljena kompozicija, pretehtano urejanje osnovnih likovnih elementov, poteza pa nastopi na drugi stopnji in ob tem pogosto prikrije prvo. Šele v tem trenutku je dokončno doseženo značilno »rogljevsko« likovno razpoloženje, ki ga ustvarja nasprotje med čisto linijo in med z gostim prepletom hitrih »akcijskih« potez oblikovanimi partijami ...

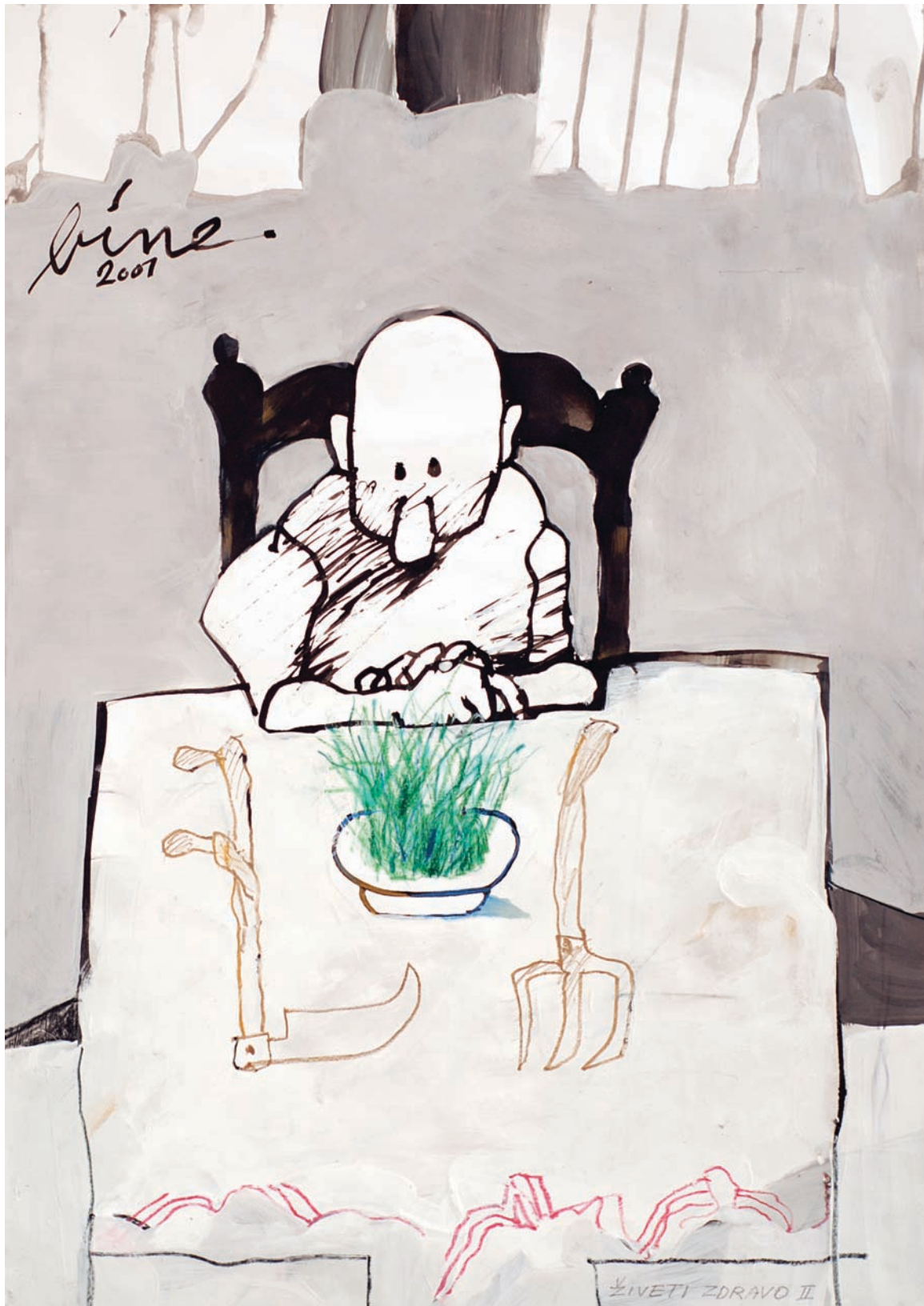
Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Bine Rogelj, Gorenjski muzej, Kranj, 2009 (razstavna mapa).

Polemika, 2001, tuš na papirju, 50 x 70 cm

Živeti zdravo II, 2001, mešana tehnika na papirju, 70 x 49,5 cm

Med sanjami, prividi in resničnostjo

*Očarljivo je, kako lahko umetnik v svoji domišljiji
izživi najbolj nepričakovane, nenavadne in v resničnosti
nemogoče prizore, tako da si jih pričara sam, s preprostimi
materiali, ki jih ima v ateljeju.*

Marko Jakše
Ema Kugler
Lojze Logar
Živko Marušič
France Mihelič
Štefan Planinc
Alenka Sottler
Marija Lucija Stupica
Marlenka Stupica
Ive Šubic
Marko Šuštaršič
Jože Tisnikar
Janez Vidic
Karel Zelenko

Marko Jakše

... Jakšetove podobe so kot odprta Knjiga (v nasprotju z »zaprto«) zahodne metafizike, oživljena literatura, razrasla in razraščena mitologija, z dokončnim slogom in »brez Sloga«, navidezen romanticizem, realni – ne realističen – imaginizem in simbolizem v pomenu poezije Lautréamonta in Rimbauda ...

... To ni svet pravljic, pripovedk, četudi bi jih mogli »brati« nedoraslemu otroku. To je svet magične lepote, svet (ne)izmišljenih zveri in (ne)izmišljenega zla (ki je v vsakdanjosti še, tudi in kako realno) ... in Lepotice, prelepe »čiste aisthesis«, ki oblikuje in ustvarja vedno nova, v resnici pa prastara, predzgodovinska bitja, ki nas v trenutku presenetijo s svojo »stavo« in »postavo«, s »postavjem«, ki nas vanj umešča naš slikar ...

Dr. Andrej Medved: *Jakšetovo slikarstvo: tesnobni vzrok univerzalne želje*

(nesmrtnost libida kot prostor »nagonskega odlagališča« - Lacan).

v: Marko Jakše. *Zavod za turizem, Kranj, 2015 (razstavna mapa).*

Pesnik Kranjske in doline Šentflorjanske, 2015, akril in olje na kartonu, 150 x 100,5 cm

Ema Kugler

... Letošnja dobitnica nagrade Prešernovega sklada na področju vizualne umetnosti je intermedijska umetnica Ema Kugler; prejela jo je za film *Le Grand Macabre* (2005) in za performans *Introitus* (2006).

Izredno plodovita umetnica deluje v različnih medijih, kot so performans, inštalacije, video, gledališče, kostumografija in sodobni ples. V preteklih petnajstih letih je ustvarila kar osem dolgometražnih filmov, poleg že omenjenega še filme *Hydra* (1993), *Tajga* (1996), *Station 25* (1997) *Menhir* (1999), *Homo Erectus* (2000) in *Phantom* (2003). Ema Kugler v svojih eksperimentalnih videofilmih obravnava razmerje med mitskim ritualom in vsakdanjim življenjem, njene stvaritve pa mnogokrat napajajo dramatični temačni ritmi z bogato simboliko ...

Mojstrica mračnih prikazni na temačno glasbo.
V: *Dnevnik*, 9. februar 2008.

nekdo prihaja

vedno bliže je

ni

človek

prikazen

je

Le Grand Macabre,

2005, eksperimentalni video film, produkcija ZANK / Ljudmila, trajanje 101 minuta

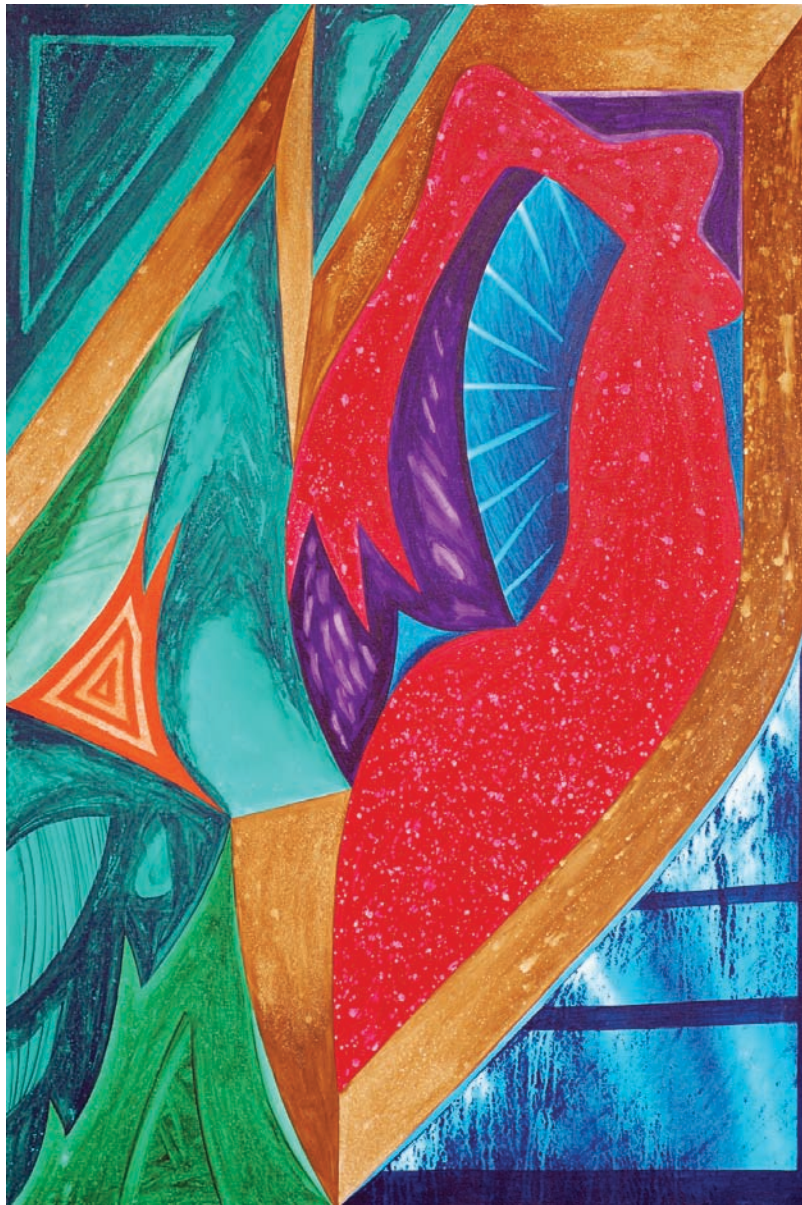
Lojze Logar

... Pred skoraj štirimi desetletji je bila »Amerika« še vedno mitična dežela in čeprav je tudi takrat mit najedala resničnost vietnamske vojne, je mladi umetnik še vedno lahko verjel, da v svojih delih lahko prinaša k nam vsaj del tiste na videz še vedno neukrotljive energije, ki so jo kazali njegovi ameriški vrstniki in ki se je zdela tako nujno potrebna tudi naši sivini.

Danes »Amerike« ni več; Logar je svojo serijo – ustrezno temu, kar dežela predstavlja danes – naslovil SARCOPHAG (U. S.) in jo posvetil dogodku, ki emblematično zaznamuje trenutek, ko je dokončno izginila, uničenju newyorškega World Trade Centra ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Lojze Logar. Mestna občina, Kranj, 2006 (razstavna mapa).

Davidov vrt, 1994, akril na platnu, 150 x 100 cm

Davidov bazen, 1987, akril na plátnu, 126 x 85 cm

Živko Marušič

Značilnosti Marušičevega slikarskega opusa so (p)oseben tretman likovnega prostora, ekspresivna gesta, značilen »divji« kolorit in izviren pristop k figuraliki, ki ga umešča med vodilne evropske predstavnike figuralnega slikarstva. Lahko bi govorili o »novi figuraliki«, o novi likovni formi pri Marušiču kot o umetnostnem odkritju, ki v zahodno umetnost prinaša novo, izvirno pojmovanje lika in figure. Značilen je njegov »pogled od zgoraj«, ki ga je v devetdesetih letih preoblikoval v posebno formo platna, pri kateri vztraja še danes. Vsekakor je izjemen umetnik, ki ne ustvarja znotraj uveljavljenih postopkov, trendov in modernizmov. Gre torej za lastni modernizem, ki ga obvlada do perfekcije in vedno znova nadgrajuje.

Prešernov sklad.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana, 1999.

Velika usta, 1995, kreda na papirju, 50 x 36 cm

Brez naslova, 1998, olje na platnu, 238 x 16 cm

France Mihelič

... Ključno obdobje Miheličevega razvoja nedvomno predstavlja druga svetovna vojna. Res je sicer, da je najbolj znanega in priljubljenega od svojih motivov, kurente, spoznal in začel upodabljati še pred njo, v času svojega bivanja in službovanja na Ptuju, a tudi njegovi Kurenti so takšni, kakršne jih najbolj poznamo in cenimo danes, postali šele med vojno: šele v času njegovega ljubljanskega »izgnanstva« so se iz tako rekoč žanrskega motiva spremenili v daljno in pod vplivom vojnih doživetij vedno bolj grozljivo ter grozečo vizijo ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: France Mihelič. Mestna občina, Kranj, 2007 (razstavna mapa).

Partizansko taborišče, 1945/46, litografija, 55 x 45 cm

Kurent, 1989, olje na platnu, 81 x 65 cm

Štefan Planinc

... Risbe so vedno kazale umetnikov osebni likovni rokopis, vedno pa so tudi odsevale ključne likovne konvencije obdobja, v katerem so nastale: Rubensovih ni mogoče zamenjati z Rembrandtovimi, očitno pa je, da so obojne baročne, kakor so še vedno očitno baročne tudi npr. sicer veliko poznejše Tiepolove. Samo v primeru modernistične risbe to vsaj na prvi pogled ne drži: Schwittersove risbe prihajajo iz docela drugačnega likovnega sveta kakor npr. De Kooningove. De Kooning je na svojih uporabljal docela drugačne formule kakor npr. Matisse, in tako naprej.

Prav to, da nobeden od teh in nešteti drugih avtorjev ni sledil poenotenim izhodiščnim formulam, da – če smo še bolj natančni – obdobje kakršnih koli obveznih formul sploh ni priznavalo, pa je ključna konvencija modernizma: vsak umetnik naj bi sledil zgolj svoji viziji in pri tem uporabljal docela svojstven likovni jezik ...

Dr. Lev Menaše: *Razstava del.*

V: Štefan Planinc. Gorenjski muzej, Kranj, 2010 (*razstavna mapa*).

Prasvet V, 1964, olje na platnu, 75 x 106 cm

Alenka Sottler

... Alenka Sottler spada med redke domače ilustratorje, ki so ilustraciji uspeli pridobiti enak status, kot ga ima slikarstvo. S svojim ilustratorskim delovanjem je razširila formalne in izrazne meje domače ilustracije za otroke, mladino in odrasle, še posebej ilustracije poezije. Zlasti slednji sklop ilustratorskih nalog je področje, ki ga je uspela aktualizirati ...

... Pomembna značilnost ilustratorskega opusa Alenke Sottler je težnja po likovnem eksperimentu, s katerim uspešno nadgrajuje sugestivno rabo likovnih postopkov in prvin ter se izogiba klišejskim rešitvam. Ilustracije gradi lahko tudi s pomočjo snopa linij, s črkami, s strukturami iz črk ali verzov, z žigi ali pa s palimpsestnim povezovanjem starih tiskov z lastno risbo ...

Ddr. Damir Globočnik,

v: Prešernov sklad. Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana, 2014.

Deček in dežniki, 2001, tempera na papirju, P 10 x 20 cm, L 17 x 27,5 cm

Marija Lucija Stupica

Marija Lucija Stupica predstavlja med slovenskimi knjižnimi ilustratorji v svoji generaciji osrednjo umetniško osebnost. Odlikujejo jo zavidljivo slikarsko znanje in čustvena občutljivost ter pretanjen odnos do vsebinskih možnosti literarnega izhodišča, ki ga najraje ilustrira iz lastne želje. To pa so v glavnem pravljice: Andersenove, a tudi njene, saj se zna pravljicarstvu velikega pisatelja s svojo liričnostjo kongenialno približati in na hkrati izsanjati v svoj pravljичni svet docela na novo, kot osebno intimno izpoved. Njeno delo je stopnjevalo prizadevanja slovenske povojne mladinske ilustracije do popolnosti in zbudilo veliko zanimanje tudi v tujini, kar nam potrjujejo največja mednarodna priznanja.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Ikarus, 1984, tempera na papirju, 29,5 x 27 cm

Marlenka Stupica

... Za eno samo podobo, ki ob pravljичnem tekstu napolni stran v knjigi, je potrebnih neskončno veliko potez, izrisanih s svinčnikom, od grobih kompozicijskih zasnov do nadrobnih barvnih študij s tankim čopičem. Še posebej zgodnje podobe – v misli se mi prikrade Sneguljčica – so stkane kot bogate stenske preproge v visokem srednjem veku. Potrpežljivo žensko delo in izobilje časa, pomislim. Pa vendar so te ilustracije nastale v hrupu in naglici druge polovice dvajsetega stoletja. Na srečo so v našem okolju in času še možni umiki v naravo, ki ima svoje majhne oaze tudi sredi prestolnice. Na primer Marlenkin vrt, ki je stisnjen v senco trnovskih blokov, v katerem rase nekaj jablan častitljive starosti, kjer na grmičje sedajo ptice in kjer dehtijo vrtnice. Pravi hortus conclusus ...

Breda Ilich Klančnik: (Avto)portret Marlenke Stupica.

V: Marlenka Stupica. Zavod za turizem, Kranj, 2013 (razstavna mapa).

Metulj, revija Ciciban, nedatirano, gvaš na papirju, P 12,8 x 18,8 cm, L 24 x 33 cm

Ive Šubic

... To pa je tudi ena od stopenj, na katerih pomen Šubičevega risarskega opusa začne preraščati svoje osnovne meje: ne gre več samo za umetnika, ampak nam njegova dela na novo osvetljujejo in pojasnjujejo eno najbolj zanimivih ter vznemirljivih obdobj slovenske likovne umetnosti ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Ive Šubic. Mestna občina, Kranj, 2003 (razstavna mapa).

Spomin, 1961, linorez na papirju, P 100 x 60 cm, L 105 x 74 cm

Glad, 1961, linorez na papirju, P 95 x 63,5 cm, L 105 x 74 cm

Marko Šuštaršič

... Tretja četrtina dvajsetega stoletja je bila eno najbolj vznemirljivih, če že ne najbolj vznemirljivo od vseh obdobj slovenske likovne umetnosti. Na začetku in na koncu je bila zmeda: stare sile so bile obakrat izčrpane, nove pa so nastopale z divjo energijo ter – ker nemalokrat niso samo nasprotovale starim, ampak so se spopadale tudi med sabo – brutalnostjo: ne samo v likovni umetnosti, a tudi v njej.

Marko Šuštaršič je imel srečo, da je to obdobje živel pri polni umetniški moči in zato je komaj mogoče najti opus, ki bi čas in spremembe, ki so ga zaznamovale, ilustriral bolje od njegovega. Ključne trenutke je marsikdaj soustvarjal, kakor za druge vodilne predstavnike obdobja pa je tudi zanj značilno, da se je od trenutno prevladujočih tokov nemalokrat tudi odmaknil v lastni svet, še toliko raje zato, ker mu energije ni primanjkovalo, brutalen pa ni bil nikoli ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Marko Šuštaršič. Mestna občina, Kranj, 2008 (razstavna mapa).

Autoportret, ok. 1945, oglje na papirju, 57 x 44 cm

Brez naslova, 1983, tempera na papirju, 42,5 x 30 cm

Brez naslova, 1983, tempera na papirju, 42,5 x 30 cm

Jože Tisnikar

... Tisnikar je intuitivno zaznaval ljudi in živali, naravo in naše bivanjske izkušnje na poseben način. Izkušnja iz prosekture je umetnika zaznamovala do te mere, da je vedno gledal na življenje z zavedanjem o minljivosti. Še posebej je bil občutljiv na grotesknost dogajanj v času vojn in veliko je motivov, ki jih je poimenoval *Po kataklizmi*, *Begunci* ... Vedno pa nas njegova čuteča človeška plat pelje skozi krogotok življenja in smrti in vodi do spoznanj, da je življenje krhka eksistenca in je zato pomemben vsak trenutek, ki nam je dan. Skupek enakih usod, kjer sleherno živo bitje premine, vzbudi čustva in čustvovanja: od občutenja tesnobe in žalosti ob umrlih, do radosti in veselja ob živih. Katalizator teh čustvovanj v vseh situacijah pa je avtor sam, zato je avtoportret tudi njegov najpogostejši motiv. Skozi avtoportret Tisnikar premaguje eksistenčni krč in ob umetnikovi ustvarjalni nuji (resnični potrebi, da se razbremeni bremen ob delu v prosekturi) odkrivamo njegov tenkočuten značaj in možnost empatije. Naklonjenost do živih bitij v skrajnih situacijah, ljudi in živali, ki jih srečujemo tukaj in zdaj, je torej znak umetnikove etične države, ki jo deli tudi z naklonjeno likovno publiko.

Milena Zlatar: *Privlačnost prvinskosti in iskrenosti Tisnikarjevih del ob zavedanju minljivosti.*

V: *Jože Tisnikar. Gorenjski muzej, Kranj, 2011 (razstavna mapa).*

Sprevod, 1996, jajčna tempera na platnu, 92 x 73 cm

Janez Vidic

Nepretrganemu realističnemu toku v slovenski umetnosti je Janez Vidic sledil že iz mladih let in v svojem delu izpričal tako premišljeno realistično izhodišče kot ustrezno oblikovanje osebnega sloga. Ta opisovalec in pesnik štajerske pokrajine in življenja našega kmeta je predvsem izvrsten risar in poetičen slikar, ki dviga pogosto dramatično zasnovo scene in temu primer- no obogatene risbe na raven celovitih umetnin. Epske prvine se v njegovih podobah združijo s čisto liriko, ki prehaja v izbrušenih osebnih razpoloženjih v višine poetične nadrealnosti, ki žlahtni njegov nazorski realizem v svežih, aktualnih upodobitvah.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Hotavlje, pri lvetu na počitnicah, 1960, tuš na papirju, 29 x 41 cm

Novo popoldne, 1984, olje na steklu, 60 x 65 cm

Karel Zelenko

... Umetnik, ki je vse take drobnarije precizno vtikal v očarljivo tkivo svojih jedkanic, suhih igel in akvatint, je očitno dojemljiv predvsem za človeško intimo in vsakršno ljubeznivost, toda nič manj tudi za odtujenost človeka v svetu, ki jo je povzročila tehnična civilizacija, ko je svet spremenila v preplet anten in vsiljivih potrošniških reklam, med katerimi blodijo izgubljeni in v svoj notranji svet potopljeni posamezniki ...

... Zelenkov protagonist je vselej človek, v glavnem nebogljjen ter pogosto skrit ali droban, a lahko zato v svojem samotnem ali družabnem bivanju in v soočenju z ambientu ali predmeti toliko bolj simbolno pomenljiv in celo notranje mogočen. Tako kot njemu je tudi umetniku tuje zaupanje v kakršnokoli herojskost, zato pa mu je bliže navzočnost in toplina anonimnega vsakodnevnega človeka ...

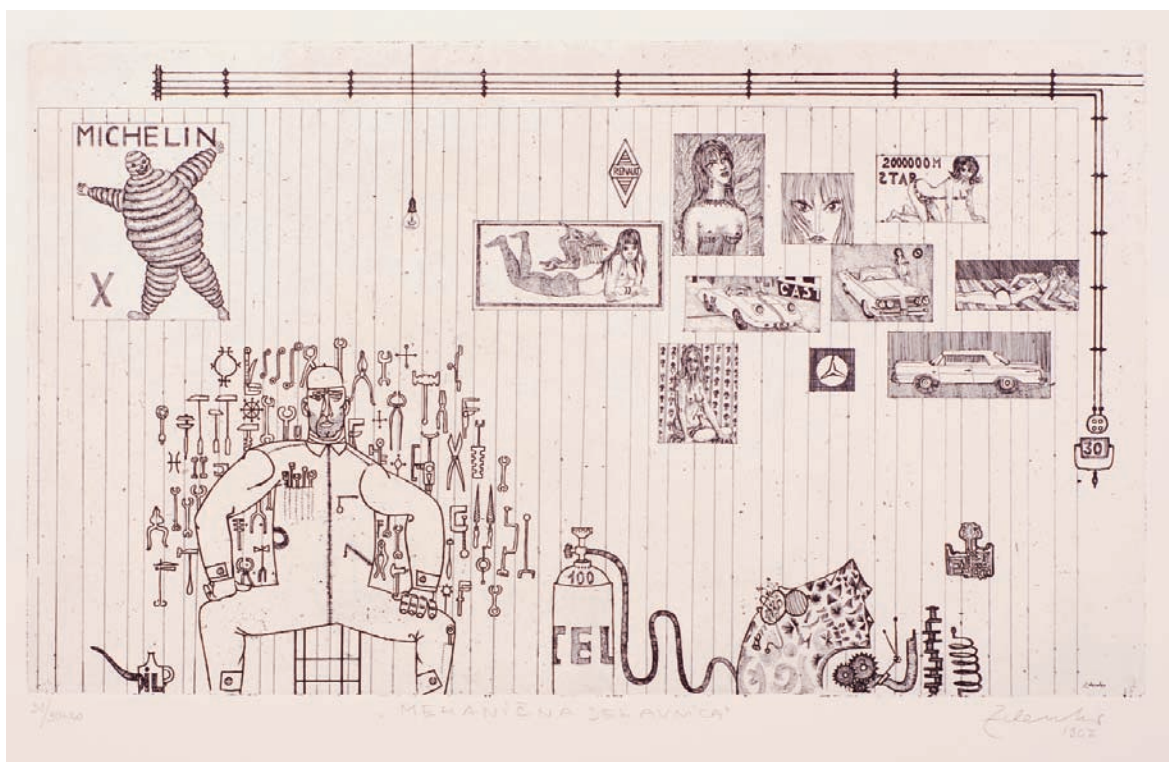
... Umetnikovo oko, ki zaobjema življenjski smisel in nesmisel, njegove dražesti, skušnjave in norosti, vidi od blizu, tudi ko gleda od daleč, in vidi vse iz življenjske distance, tudi ko gleda od blizu. Tako je tudi sam umetnik kot pričevalec o življenju vključen v žitje in bitje obrisno prikazanih ljudi, ki iščejo svojo pot po labirintih in zemljevidih sveta, se predajajo trenutkom in so kot mirujoči spomeniki ali nagrobna znamenja stoično vdani v svojo usodo, bolj izjemoma pa tudi v obupu zapretijo, tako kot na eni izmed grafik roteča postava pod frankolovskimi obešenci ...

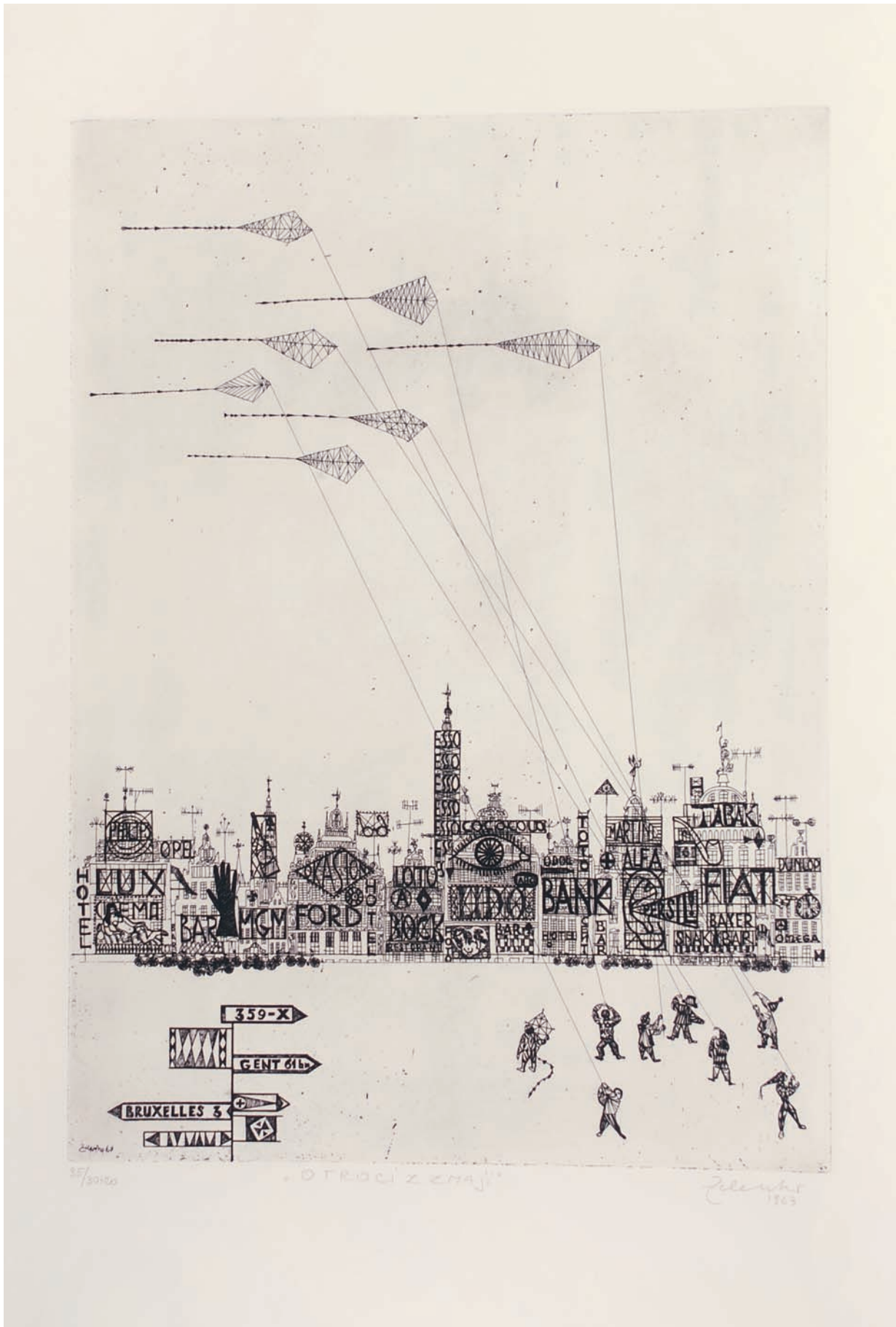
Trubačur, 1975, jedkanica, P 32,5 x 24,5 cm, L 68 x 55 cm

Dr. Milček Komelj: Zelenkov pogled na harlekinski oder človeškega življenja.

V: Karel Zelenko. *Zavod za turizem, Kranj*, 2012 (razstavna mapa).

Mehanična delavnica, 1967, jedkanica, P 29 x 49,5 cm, L 59,5 x 75,5 cm

Otroci z zmaji, 1963, jedkanica, P 49 x 36 cm, L 74 x 65 cm

Barva kot iluzija snovi

*Čutna nazornost barve ali njena simbolika sta vedno
intenzivna dražljaja za arhetipsko, ki je vsidrano v gledalcu.
Reakcije na taka dela so neposredne, bolj čustvene.*

Klavdij Palčič
France Peršin
Ivo Prančič

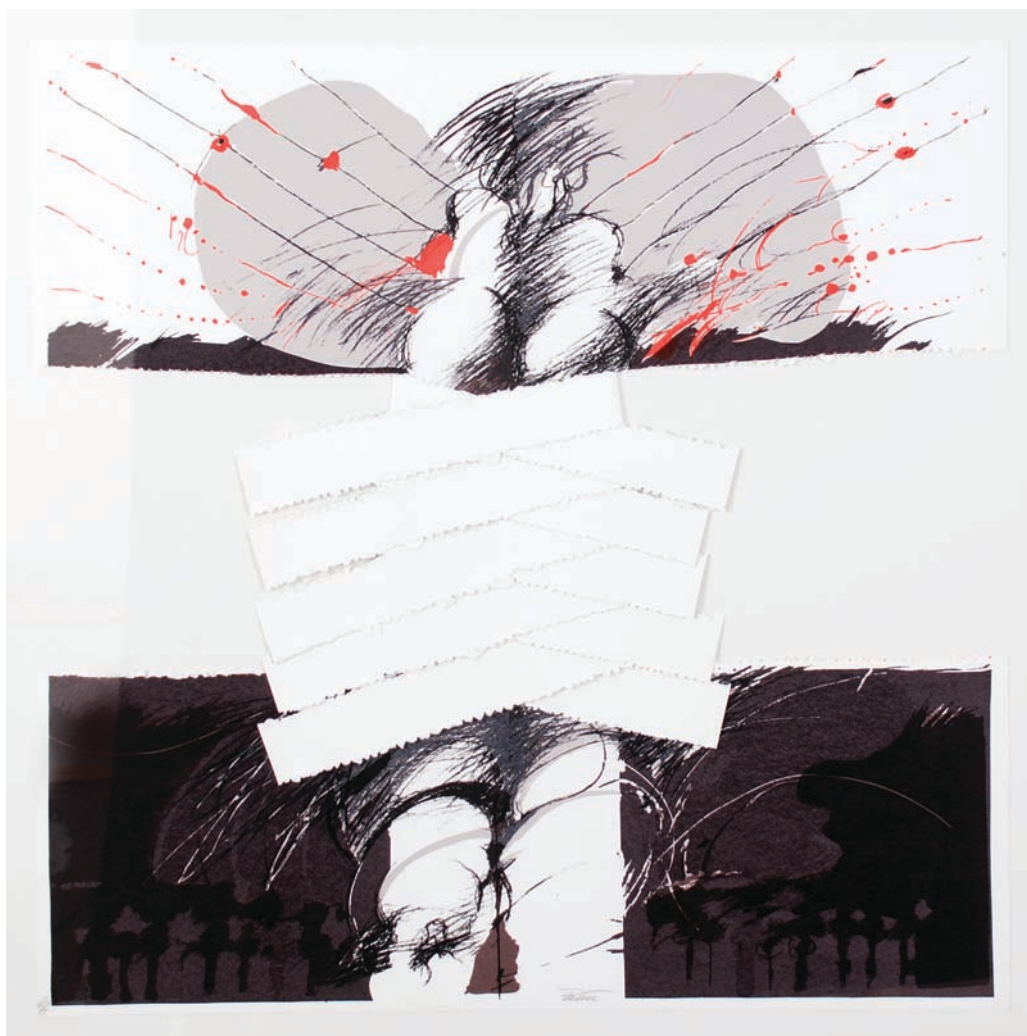
Klavdij Palčič

... Poetika Klavdija Palčiča beleži v svojem dolgem razvojnem loku vrsto odcepov, ki nas usmerjajo po poteh umetnikovega iskanja, nenehno prežetega z dinamičnim zanosom, a hkrati dosledno zvestega globokim notranjim vzgibom. Pričujoča razstava je antološka predstavitev itinerarija, ob katerem se je vredno nekoliko zaustaviti.

Ko Palčič preizkuša materiale, ustvarja z uporabo lesa, železa in kovinskih kapsul nekakšno izrazno sintezo, kjer se razkriva ostro nasprotje med naravnim in umetnim: prvinske sile pogosto trčijo ob človeško delo in iz tega nastaja negotovo ravnovesje, tako značilno za naš čas. Umetnik je predvsem natančen raziskovalec sodobnosti, hudo zaskrbljen nad sedanjostjo, zato izbere nekaj temeljnih problemov in jih postavi v središče svojega izraznega postopka ...

Enzo Santese, Klavdij Palčič,

v: Klavdij Palčič. Gorenjski muzej, Kranj, 2011 (razstavna mapa).

Podoba I, 1982, trganka, sitotisk, 70 x 70 cm

Yes, 2008, mešana tehnika na platnu, 100 x 100 cm

France Peršin

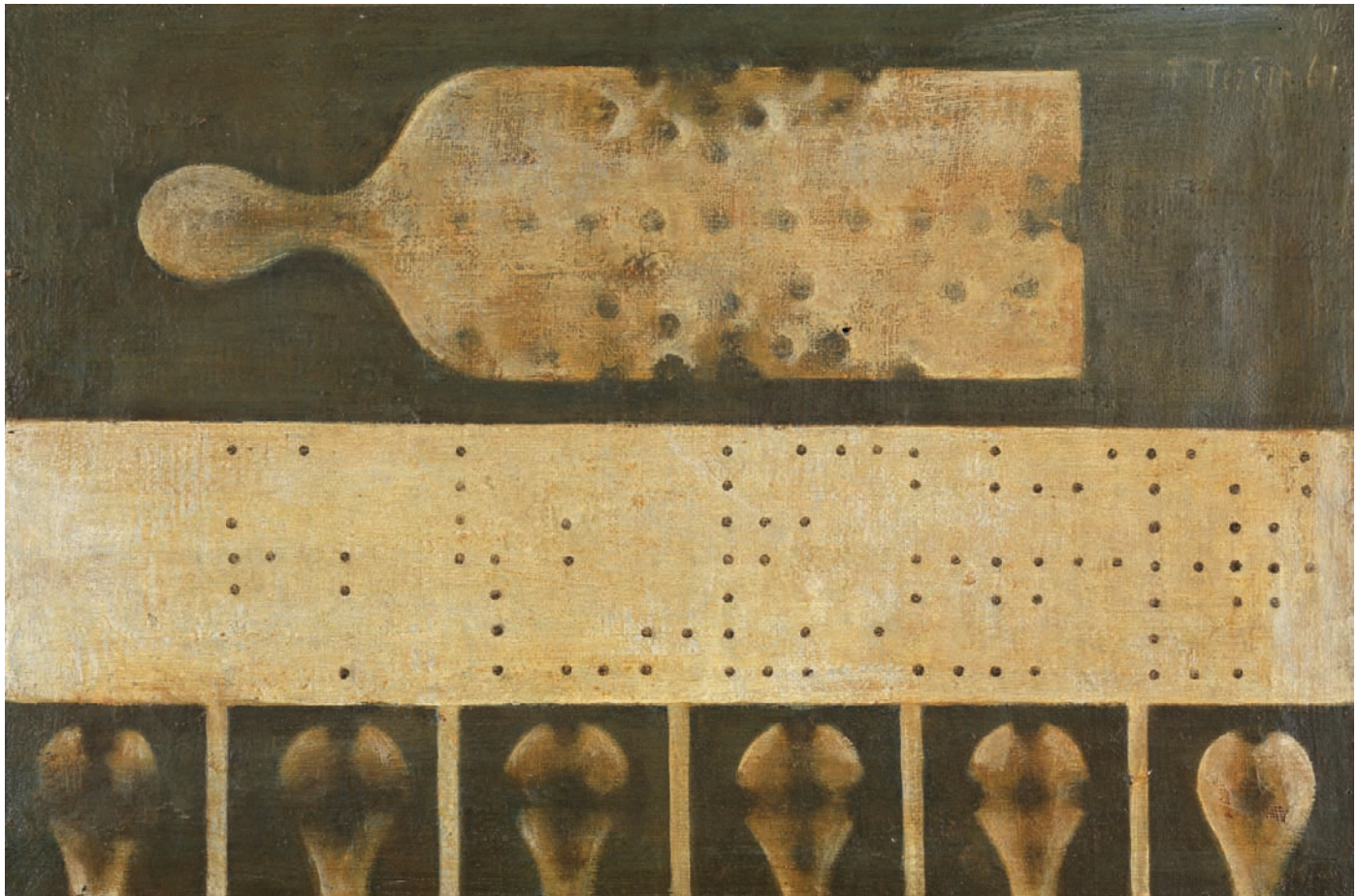
France Peršin je v zadnjih letih ustvaril pomemben ciklus podob, v katerem na izrazito racionalen, pa vendar prizadet način nakazuje probleme človekove odtujenosti ter grozeče prihodnosti v svetu računskih strojev in števil. Ideja o človeku – tarči in človeku – krojaški lutki, ki sta predmet manipuliranja, je izražena na prepričljiv in prizadet način s skopo barvno skalo in trdno kompozicijo, v kateri je znal združiti v izrazito osebni slog tako svoja dotedanja oblikovana dognanja kot tudi elemente ekstremnejših likovnih usmeritev, ki obvladujejo naš in svetovni prostor.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Tarče, 1993, tempera na papirju, 16 x 10 cm

Tarče, 1968, olje na platnu, 90 x 60 cm

Mere Človeka, 1969, svinčnik na papirju, P 18,5 x 14,5 cm, L 29,7 x 21 cm

Ivo Prančič

... Med drugimi je – kakor je bilo ob Prančičevih delih že velikokrat poudarjeno – najbolj opazna problematika tekstur, ki se začne z izbiro osnovnega nosilca in se nadaljuje z nanašanjem barv, najprej s premislekom, kako bodo barve v konkretnem primeru sploh nanešene – kot posamezne poteze, kot nevtralna površina, ki zgolj prekriva osnovno, ali morda kot barvne gmote. (Prančič sicer najraje kombinira vse tri možnosti.) Odločitev pa je veliko tudi na naslednjih stopnjah. Kakšne naj bodo poteze, akcijske ali skrbno kontrolirane? Ali naj bodo barvne gmote težke in statične ali dinamično dramatične? Katere barve naj umetnik sploh uporabi? (Tako kakor pri mnogih slovenskih slikarjih je osnovni Prančičev kontrast nasprotje med svetlim in temnim, ki pa ga – vedno bolj obširno – razvija v smer energične barvne mnogoterosti.) ...

Dr. Lev Menaše: *Relikti preteklosti.*

V: Ivo Prančič. *Zavod za turizem, Kranj, 2012 (razstavna mapa).*

Brez naslova, 2012, mešana tehnika na papirju, 70 x 100 cm

Znak za abstraktno

*Po zaključenem zgodovinskem procesu abstrahiranja oblik se je
izhodišče premišljevanja začinjalo v abstraktnem kodu.
To je pomenilo osvestiti gledalca o tem, da je domovanje podobe
nekje drugje, ne v konkretni resničnosti.*

**Dragica Čadež
Peter Černe
Gustav Gnamuš
Bojan Gorenec
Andrej Jemec
Marjan Pogačnik
Oto Rimele
Dušan Tršar**

Dragica Čadež

... Njena zgodnja dela, ki jih je naredila v okviru skupine t. i. »Neokonstruktivistov«, so bila strogo stereometrična, temu ustrezno strogo, »abstrahirano« pa je učinkoval tudi prostor, ki so ga ustvarjala okoli sebe. Kmalu pa so takšne poudarke začeli nadomeščati vedno bolj ekspresivni. Osnovni (in za Čadežovo najbolj značilni) material, les, se pri tem ni spremenil, vendar se je umetnica naučila svoje dolgo časa najbolj običajno likovno orodje, motorno žago, vihteti tako, kakor slikarji včasih uporabljajo čopiče, poudarjeno »akcijsko«. Ta način je bistveno spremenil značaj njenih del, ki so postala ekspresivna, marsikdaj že kar napadalna ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Dragica Čadež. Mestna občina, Kranj, 2009 (razstavna mapa).

Figura, 2009, les, 145 x 20 x 18 cm

Oleseniá senca, 1987, les, 250 x 150 x 50 cm

Peter Černe

... Kranjska predstavitev kiparja Petra Černeta je zasnovana kot retrospektiva, ki od najnovejših sega vse do del, ki jih je umetnik naredil na ljubljanski akademiji. Časovno torej obsega pol stoletja in zato v malem kaže tudi razvoj slovenskega kiparstva v tem obdobju. Prva dela (oziroma, v primeru kranjske razstave, prvo delo) spadajo še v starejšo francosko, zlasti Maillolovo tradicijo, ki prek Černetovega akademskega učitelja, Borisa Kalina, korenini v obdobju pred drugo svetovno vojno, v tridesetih letih. Sledijo osebno obarvane, za petdeseta in zgodnja šestdeseta leta značilno »intimistične« skulpture (čeprav je takoj treba pripomniti, da je Černetov intimizem precej posebne sorte), te pa se prelijejo v likovni sintetizem šestdesetih let. V tem času je bil Černe v najbolj očitnem soglasju s splošnim tokom sodobne slovenske umetnosti, potem pa je zaplul v vedno bolj osebne vode.

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Peter Černe. Mestna občina, Kranj, 2004 (razstavna mapa).

Figura 4, 1963, les, baker, 87 x 28 x 35 cm

Gustav Gnamuš

... Gnamuševe serije zadnjih let se zdijo kakor oddaljen, obrobni komentar na zgoraj orisano stanje, saj je s svojim dosedanjim delom dokazal mojstrsko obvladovanje vseh zakonitosti likovnega jezika od njegovih začetkov do visokega modernizma in jih tudi posrežoval svojim študentom. V njegovih podobah ni najmanjšega detajla, ki bi zmotil naše dojetje, ki bi nas preusmeril v banalnost zunaj likovnega. Vse se dogaja znotraj podobe, v njenih ikonskih in anikonskih elementih, v njihovi pripovedni, simbolni, metafizični in v določenem smislu celo transcendenčni sporočilnosti ...

Dr. Jure Mikuž: O ciklih *Vrtovi*, *Safari* in *Drobnica* oziroma *Naslovniki*.
V: Gustav Gnamuš. *Zavod za turizem, Kranj, 2014* (razstavniki katalog).

Brez naslova, 2007, akril na papirju, 36,5 x 25 cm

Brez naslova, 2007, akril na papirju, 38 x 26 cm

Bojan Gorenec

Akademski slikar Bojan Gorenec je s svojim slikarskim, grafičnim in teoretičnim delom ena ključnih ustvarjalnih osebnosti minulega desetletja pri nas. V heterogenih osemdesetih letih je prepričano in dosledno sledil svojim ustvarjalnim izhodiščem, ki izvirajo iz problemskega polja ontološko ključnega likovnega vprašanja, kako v slikovno polje uloviti gledalčev pogled. Njegova likovna razmišljanja ponujajo izvirne rešitve v izraznem jeziku, ki temelji na modernizmu kot kontinuiteti celotne vizualne in filozofske tradicije. Cikli Gorenčevih slik in grafik pričajo, da sodobna podoba ni nujno Meduzina glava, v ogledovanju katere skrepeni pogled.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Brez naslova, 1989, akril na platnu, 185 x 149 cm

Andrej Jemec

... Jemčeve impulzivne geste vnašajo med dinamičnim ustvarjalnim procesom v umetnikove podobe instinktivno prvinskost, a so hkrati kompozicijsko preišljene, saj je na njih vse na svojem mestu, prav tistem, ki ga je umetniku vsakič narekoval trenutni ustvarjalni impulz, v skladnost kompozicijskega ravnotežja pa so ves čas usmerjena tudi sožitja njegovih barv. A ob tem podobe oživlja značilni piš vsaj navidezne improvizacije, povezane z naglostjo in krhkostjo Jemčeve likovne pisave, v kateri so zajeti tako umetnikovi trenutni vzgibi kot njegov osebni značaj, slikarjeva krhkost in energičen temperament ter njegova celotna življenjska izkušnja; vse skupaj pa se povezuje v takoj prepoznavni Jemčev osebni stil, v katerem je sublimiran sam umetnik ...

Dr. Milček Komelj: *Eno Jemčevo sonce za vse.*

V: Eno sonce za vse: risbe, slike, grafike, akvareli, barvna stekla. Zavod za turizem, Kranj, 2014 (razstavn katalog).

Skrivnost je v potezi, 1994, barvna jedkanica in akvatinta na papirju, P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm

Slepec, 1994, barvna jedkanica in akvatinta na papirju, P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm

Spopad, 1999, akril na platnu, 145 x 200 cm

Marjan Pogačnik

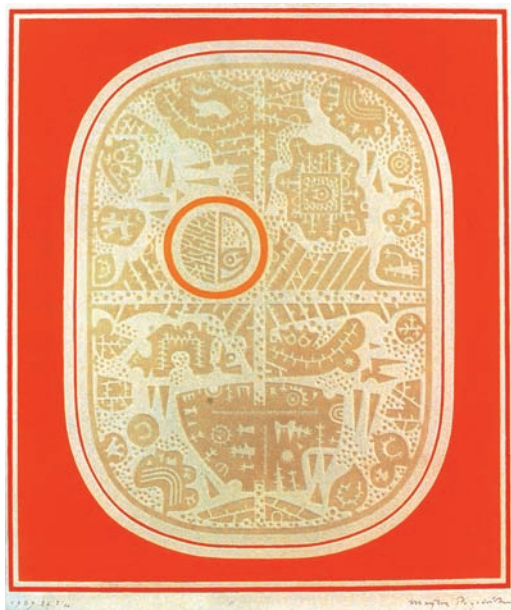
... Marjan Pogačnik se sam nikoli ni prišteval med člane Ljubljanske grafične šole. Kot Šola ta seveda nikoli ni obstajala, pojmujemo jo kot skupino grafikov, kot zgodovinski pojav v umetnosti določenega prostora in časa, tako kot imenujemo predstavnike regionalnih slogovnih usmeritev v zgodovini umetnosti sicer. Zato, če hoče ali ne, sodi med predstavnike dveh ali treh generacij, ki so grafično umetnost v Ljubljani dvignili na mednarodno prepoznavno in celo vpadljivo raven. Njegovo izjemnost pa podpira grafična tehnika, ki se bistveno razlikuje od modernističnih grafičnih tehnik po sredini dvajsetega stoletja. Razvijal jo je sam, v tandemu s svojo življenjsko spremljevalko Bogico Avčin Pogačnik ...

Dr. Andrej Smrekar: Razstava del.

V: Marjan Pogačnik. Gorenjski muzej, Kranj, 2009 (razstavna mapa).

Junaka iz narodne pesmi, 1957, jedkanica, P 22 x 26 cm, L 42 x 50 cm

Brezizhodno, 1969, reliefna barvna jedkanica, P 49 x 42,5 cm, L 71 x 64,5 cm

Mirovanje pred zoro, 1971, reliefna barvna jedkanica, P 60 x 47 cm, L 74,5 x 61,5 cm

Nekega jutra, 1980, reliefna barvna jedkanica, P 61 x 50 cm, L 74 x 64 cm

Oto Rimele

... Tako pridemo do ključnega elementa Rimelejeve umetnosti, do mistične svetlobe ali, ustrežnejše, luči. Gre za enega arhetipskih motivov likovne umetnosti; v našem širšem kulturnem okolju ga je še zlasti uveljavila zamisel boga kot luči, ki jo je v Uvodu v svoj evangelij formuliral Janez Evangelist. Njegovi nasledniki so idejo povzeli in jo stopnjevali, ne samo pisci, temveč tudi likovni ustvarjalci ...

Dr. Lev Menašič: *Razstava del.*

V: *Oto Rimele. Mestna občina, Kranj, 2004 (razstavna mapa).*

IL-RE7, 2004, les, platno, 230 x 25 x 25 cm

Dušan Tršar

... Tršar sicer ne spada v to generacijo, je pa ustvarjalec, ki so ga nove težnje v likovni umetnosti vedno zanimale in se je zato v svojih delih od začetka rad ukvarjal s sodobnimi likovnimi, pa tudi tehničnimi eksperimenti. Vendar pri patiniranju ne gre samo za takšne spodbude. Tehnika mu je predvsem omogočila, da je na svojih delih na nov način izrazil tisto transcendentalnost, ki jo je z drugačnimi sredstvi rad poudarjal tudi na svojih starejših stvaritvah ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Dušan Tršar. Mestna občina, Kranj, 2003 (razstavna mapa).

V. 8, 1977, pleksi steklo, 41 x 47 x 19 cm

Odpiranje navideznih prostorov

*Potem ko je modernizem zaprl slikovno polje
in sploščil sliko, se postavlja vnovično vprašanje, če ni za
ploskovitim slikarskim prostorom mogoče odkriti čisto
likovne estetske globine in jo prikazati.*

Emerik Bernard
Franc Novinc

Emerik Bernard

... Vprašanje nove forme je bistveno za vsak premik in revolucijo v gledanju, dojetanju stvari, in vseh odnosov, ki jih podoba odslikava. Sprememba v formi je sprememba v pogledu. Vse revolucije v slikarstvu, v mišljenju ali poeziji se dogodijo z novo, prenovljeno formo. In v tem je avtorstvo, izvirnost Bernardove slike, njegovega slikarstva, saj je iznašel svojo, svojsko likovno strukturo, ki ni v ničemer primerljiva z drugimi slikarskimi pristopi. Nekakšen likovni, slikovni »vzgon«, nekakšna notranja, doda/t/na risba in vrstenje forme, ki zdaj udarja v naš pogled ali izginja – izpuhteva – v ozadje, nanizana v horizontu ali zlita z likovno teksturo. Nekakšno nihanje – pulzija – barvnih ploskev, nekakšno krčenje in širjenje kromatične substance »mimetičnih«, a v resnici abstrahiranih slikovnih vzorcev ...

Dr. Andrej Medved: Iznajdba /čiste/ forme <'gube', likovne 'pošasti'> med konstrukcijo, t. i. 'zrelo dobo' (1982/1984-1987) in dekonstrukcijo podobe (1990-2000) v slikarstvu E. Bernarda.
V: Emerik Bernard. Gorenjski muzej, Kranj, 2010 (razstavna mapa).

Zatočišče dvojnosti, 1993, tempera na papirju, P 35,5 x 44 cm, L 36 x 48 cm

Zatočišče dvojnosti, 1993, akril na platnu, 145 x 200 cm

Zatočišče, 1993, tempera na papirju, 32 x 45 cm

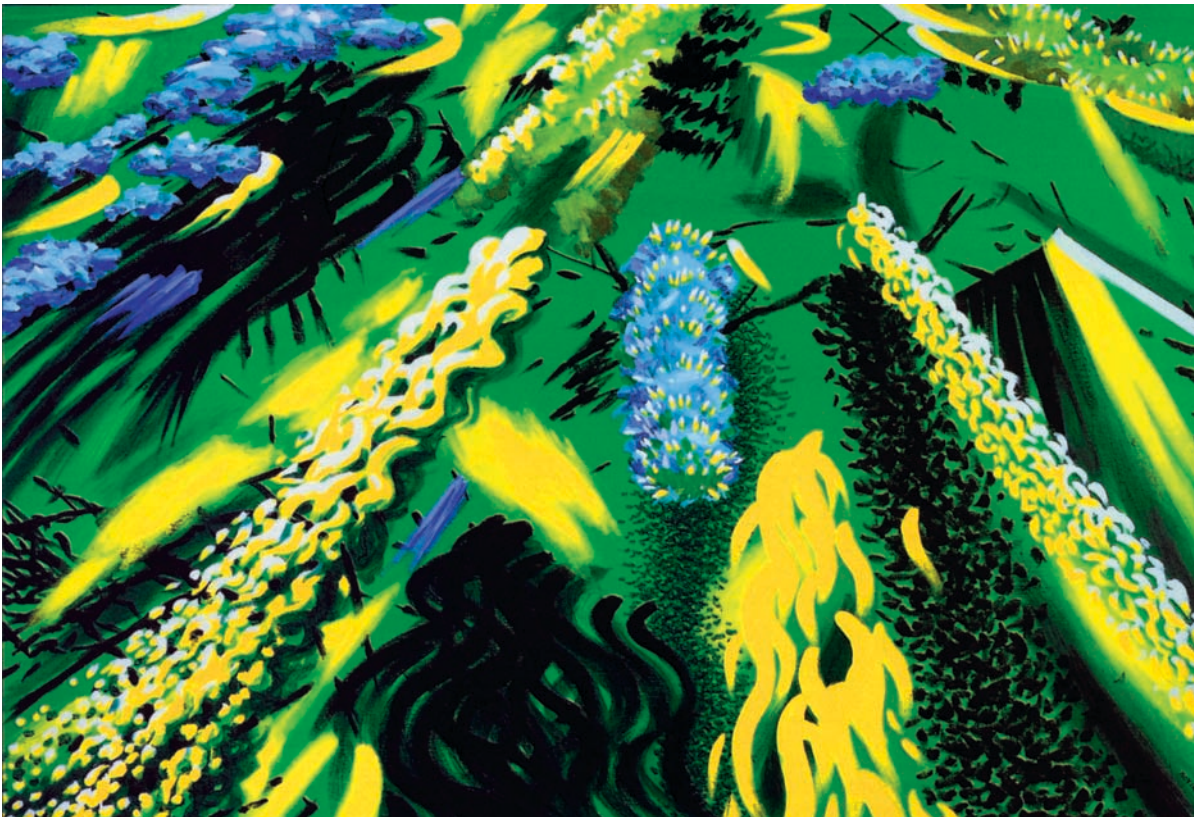

Franc Novinc

... Zdi se, da se njegovim gvašem (mimogrede: ti so na tokratni kranjski razstavi predstavljeni prvič – glede na kvaliteto in obseg tega dela njegovega opusa skoraj neverjeten podatek) še najbolj prilega označba »magični realizem«. Takšno označbo pa je treba razumeti nekoliko drugače kakor smo sicer vajeni: v Novinčevem primeru ne gre za bolj realistično varianto surrealizma, ampak za razkrivanje vseh tistih čarobnih skrivnosti, ki jih je začel doživljati kot otrok in ki jih zdaj s svojo umetnostjo posreduje gledalcem ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Franc Novinc. Mestna občina, Kranj, 2003 (razstavna mapa).

Čista voda, 1986, akril na platnu, 120 x 170 cm

Na ajdovi paši, 2010, akril na platnu, 150 x 110 cm

Novo formatiranje

V šestdesetih letih 20. stoletja se je začel proces spreminjanja slikovnega formata iz klasičnega pravokotnika, kvadrata ali kroga v like nepravilnih oblik, tako da slika s svojim obrisom zariše na steno novo sliko.

Rudolf Kotnik
Jože Slak - Đoka
Tugo Šušnik
Vinko Tušek

Rudolf Kotnik

Že v začetku šestdesetih let se je [Rudolf Kotnik] uveljavil s kvalitetnimi likovnimi deli, ki so nastala kot rezultat iskanja novih možnosti in združevanja slikarskih in kiparskih prvin. Njegove reliefne podobe pa tudi danes pomenijo svež in izviren prispevek slovenski umetnosti ...

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Dvojni prostor XII, 1977/78, vrvi, žica, kovinske ploščice, olje na platnu, 97 x 97 x 9 cm

Jože Slak - Đoka

Slikarstvo Jožeta Slaka - Đoke velja v slovenski umetnosti zadnjih treh desetletij za izjemno. Z rabo izrezljanih formatov, pisanih in bleščečih lakastih barv, množičnega, banalnega, kičastega in subkulturnega podobja, spektakularno naslikanih pokrajin in najdene predmetnosti je razvil specifičen, zelo kompleksen model slike in vpeljal močno ironično distanco in dekonstruktivne težnje v obravnavo prevladujočih resnih in strogih načel abstraktnega, zlasti primarnega slikarstva sedemdesetih let 20. stoletja. Z razmahom nove podobe v osemdesetih letih je bilo zato njegovo delo mogoče umestiti v nov, nekoliko ustrežnejši kontekst, v katerem se umetnost razume kot notranje precej heterogeno, četudi povezano polje ...

Igor Španjol: *Slika kot privid.*

V: Prešernov sklad. Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana, 2007.

Martja piščanec, 1987, akril na lesu, 117 x 140 cm

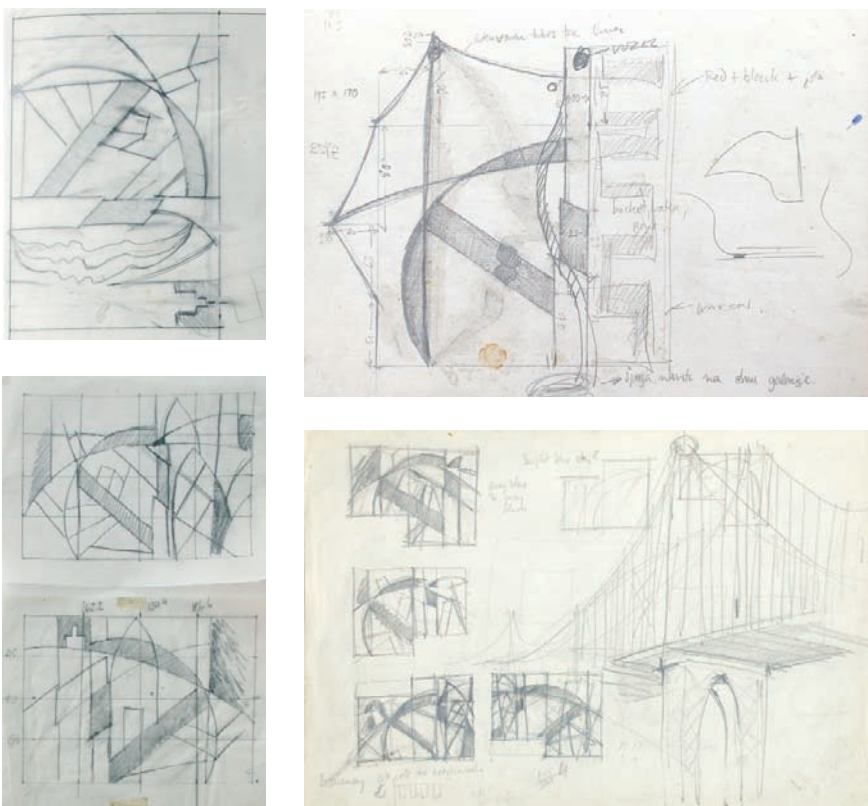

Tugo Šušnik

... Tuga Šušnika ne zanima, katere smeri je ali bi lahko generiral s svojim slikarstvom, pač pa ga zanimajo zgolj slike, ki jih lahko generira in razvije iz svojih prejšnjih del. Čeprav Šušnik začne vsako svoje obdobje povsem na novo, lahko v njegovem opusu vedno zasledimo neko dialektično razmerje. Vsaka naslednja faza njegovega ustvarjanja predstavlja negacijo prejšnje faze. Nasploš imamo pri njegovem bogatem in vplivnem opusu občutek, da poteka nekako v smislu Heglove triade afirmacija, negacija, sinteza. Tudi na njegovih najnovejših delih lahko zaznane momente, ki so se kot zametki pojavili že na njegovih najzgodnejših delih ...

Robert Inhof: Podobotvorja Tuga Šušnika.

V: Tuga Šušnik. Zavod za turizem, Kranj, 2014 (razstavna mapa).

Komplet skic za sliko Brooklyn Bridge (13 skic), 1979/80, svinčnik na papirju, od 26 x 19 cm do 64,8 x 46,8 cm

Brooklyn Bridge, 1991, akril na platnu, 270 x 210 cm

Vinko Tušek

... Tuškova umetnost je v našem likovnem okolju nekaj posebnega, nedvomen problem za umetnostnega zgodovinarja, ki bolj ko običajni likovni kaos ljubi jasno urejene kategorije ...

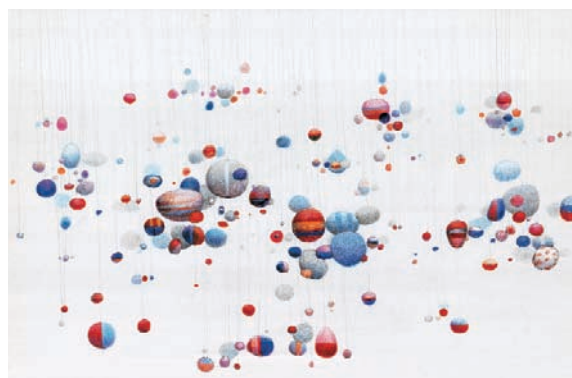
... Vsem umetnikovim nastopom pa je mogoče najti tudi skupni imenovalec: tako na skupinskih kakor na samostojnih razstavah se je predstavljal s prostorskimi postavitvami, ki so gledalcu omogočale »sprehod skozi sliko«. Slog se je sicer spreminjal in se še vedno spreminja: v primerjavi s starejšimi so novejšje variante manj igrive, bolj ekspresivne (čeprav, značilno, spet ne ekspresionistične), osnovni vtis pa je ostal nespremenjen – očaranje, ki ga je mogoče mirno primerjati z legendarnim doživetjem tistih, ki so se uspeli izgubiti v globinah starodavnih slik ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

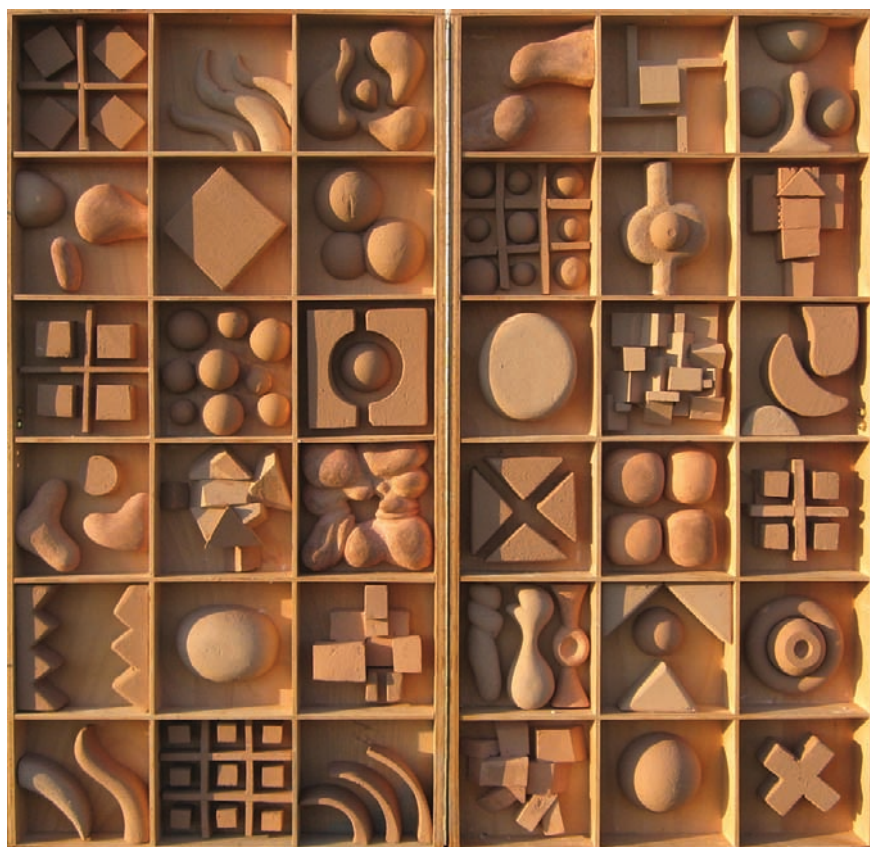
V: Vinko Tušek. Mestna občina, Kranj, 2002 (razstavna zloženko).

Ambient Sprehod skozi sliko, 1985, akril na kartonu

Skica ambienta Rdeče-modro-oblo, 1969, barvni svinčniki na papirju

Diptih, 2010, mešana tehnika, 99 x 101 cm

Ambient iz belih teles, 2006, poslikana plastična masa

Poetičnost krajine

*Umetnike velikokrat spodbudi k ustvarjanju čustvena
navезanost na prostor, včasih pa je dovolj le bežen vtis
iz narave, ki trči na estetsko občutljivost pri slikarju,
pa tudi kiparju.*

Mirsad Begić
Zoran Didek
Alenka Gerlovič
Herman Gvardjančič
Tone Lapajne
Janez Lenassi
Evgen Sajovic
France Slana
Andraž Šalamun
Andrej Zdravič

Mirsad Begić

... Begić zdaj nadaljuje »izročilo« postavitev v Kostanjeviški cerkvi, a preden se ji posvetimo, povežimo njegov razvoj – in opus – z razstavo v galeriji ZDSLU v Ljubljani. Naslov razstave je Čuvarji: nemi čuva/r/ji – kot priče, testimony – sarkofagov, tomb in ladij (ti kipi so tudi Vrata kot krmila ladij), prehajanja Življenja v Onostranstvo, v Hades, v zagrobno Ekistenco. V tem je še vezanost na prejšnje delo, povsod občutimo posebno nagnjenost prostora, ki kaže – nakazuje – vstop, prehod in padec v brezno. Zaprta vrata so zapahnjena in zapečateni, vendar v od-miku zasukana s tečajev: kot Knjiga metafizike, ki se odpira-in-zapira, skozi stoletja, da nam /spre/govori o temeljnih skrivnostih naše eksistence. Zaprta, zavoščna vrata, ki preprečujejo – zastirajo – prehod in vstop v enigmo bivanja in Bitja, so hkrati vendarle razgrnjena, razkrita površina – jasa – horizont, ki diha skozi nešteto /likovnih/ detajlov, zon, območij; ki kakor mreža-mapa, s svojstveno strukturo mikroskopskih stanj – simbolov – odpira zapečatenost prostora, da omogoči nótranji, duhovni, oduhovljeni prestop. Da omogoča /svojsko/ govoricu, ki zdaj pronica in udarja skozi stisnjeno – zatisnjeno – zaporo. Čuvarji branijo prestop v Podzemlje, v Drugi, v zagrobni svet, v Onostranstvo, v Tombo-sarkofag, v de profundis. Čuvarji branijo pred Padcem v smrt, v drugo ekistenco ...

Andrej Medved,

v: Ohraniti sanje: Galerija »Božidar Jakac«, Kostanjevica na Krki, 1999. Galerija »Božidar Jakac«, Kostanjevica na Krki; Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, Ljubljana, 1999 (razstavní katalog).

Zgodba za vse, 1995, bron, 17 x 13 x 4 cm

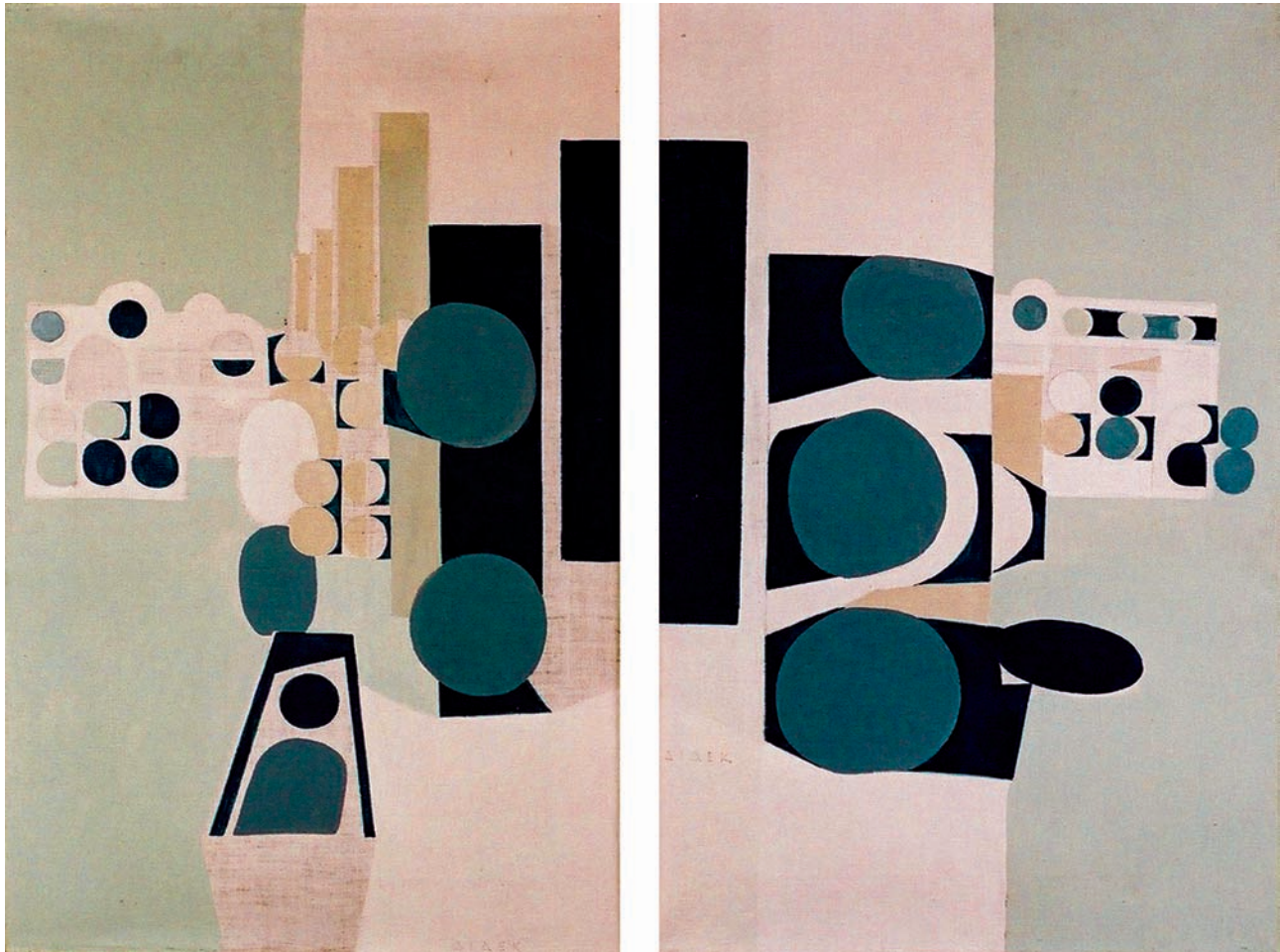

Zoran Didek

Akademski slikar profesor Zoran Didek je v svojem dosedanem delu zajel malone vsa področja človeške in družbene dejavnosti, v katerih nastopata pojma likovnega in umetnostnega kot konstanta in kot organska sestavina širše pojmovane kulture ... Njegovo delovanje je zajemalo poleg slikanja in študiosne analize umetnostnih pojavov še uspešno praktično preskušanje pridobljenih spoznanj na področju likovnih oprem arhitekture, poslovnih prostorov, tovarniških dvoran in strojnic, dekorativnega slikarstva in industrijskega oblikovanja. spominskih obeležij, knjižnih oprem, organizacij ter oblikovnih postavitev razstav, stenskega slikarstva, zlatarskega oblikovanja in umetniškega filma ... Zoran Didek je pionir na mnogih področjih likovne manifestativnosti v splošni kulturi naše družbe in hkrati slikar, ki v svojem individualnem slikarskem ustvarjanju s slehernim novim delom dokazuje močno umetniško osebnost, izražajoč se s polnokrvnimi slikarskimi organizmi. Njegove slike izdajajo posebnost enotnosti in ustvarjalnega reda na podlagi raznolikosti in vselej angažirane aktualnosti, kar ga uvršča med naše vsestranske posrednike umetnostne misli.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Ob svetli reki, 1968, akril na platnu, 68 x 91 cm

Alenka Gerlovič

... Alenka Gerlovič se je lahko popolnoma posvetila slikarstvu šele ob (zelo zgodnjem) odhodu v pokoj. Najprej se je nameravala usmeriti v grafiko. Tudi ko je že odkrila »svoje« značilne dalmatinske pokrajine oziroma otoke, pri katerih jo je zanimalo, »kako naslikati različno hrapavost ali gladkost tega sveta«, je najprej poskušala z upodobitvami v globokem tisku. A nato so jo prevzele predvsem tehnične možnosti kombiniranja akrilnih barv z različnimi polnili, ki so ji omogočile raziskovanje »reliefnih« učinkov različnih tekstur. Tudi v desetletjih, ki so bila zanjo v znamenju teh likovnih raziskav, pa so ob njih ves čas nastajale tudi številne risbe in akvareli, ki jih je slikarka delala predvsem kot osnutke in skice ...

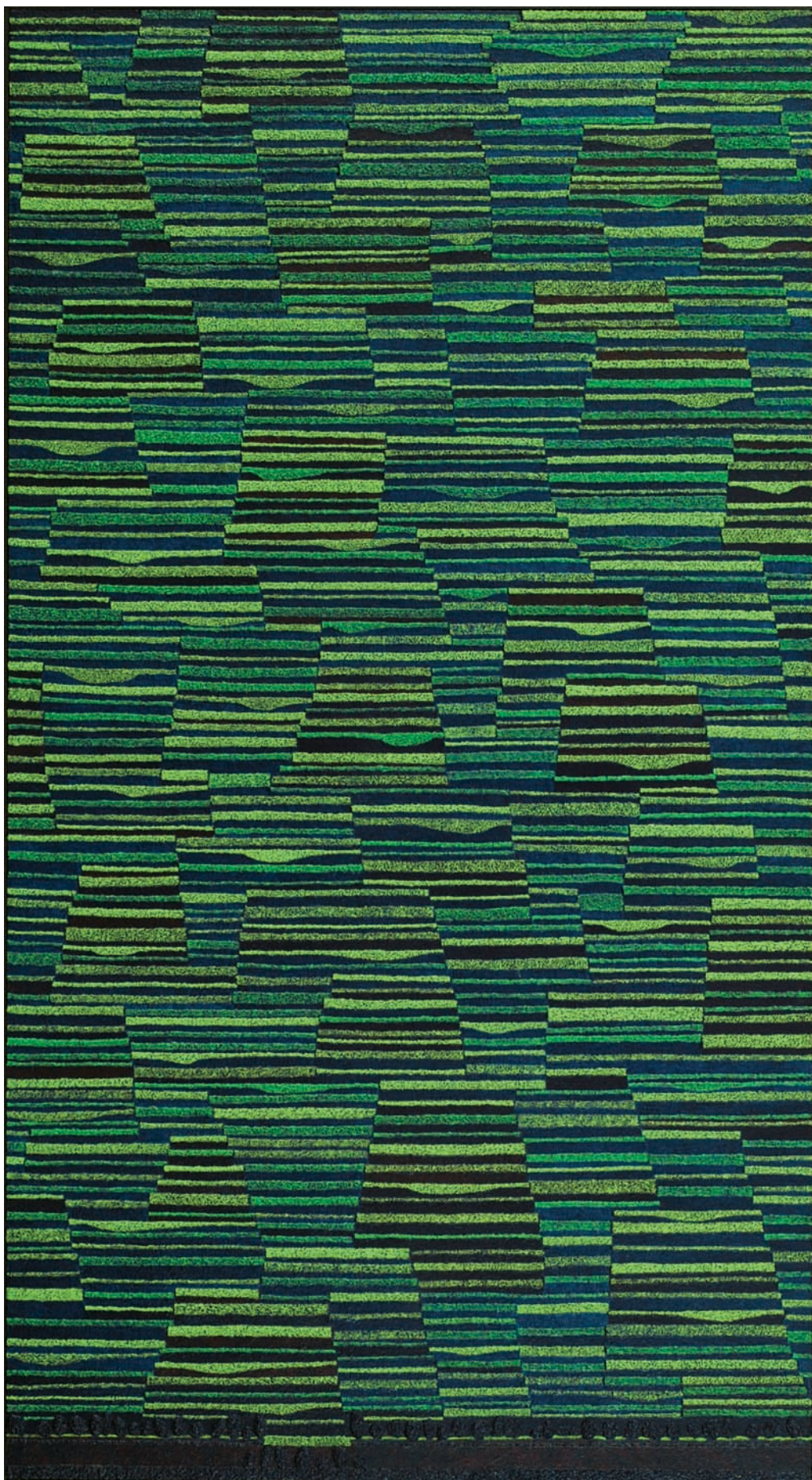
Dr. Miklavž Komelj: *V času cvetočih dreves.*

V: Alenka Gerlovič. Gorenjski muzej, Kranj, 2010 (razstavna mapa).

Zaraščanje, 1986, polivinil, acetilen, vezana plošča, 200 x 90 cm

Hvalnica boginji riža, 1996, akril na lesonitu, 150 x 79,5 cm

Herman Gvardjančič

... Gvardjančičevo slikarstvo izpodbija in zavrača tako predsodke moderne kot postmodernistični historicistični relativizem. Njegov ustvarjalni diskurz je eklektičen le toliko, kolikor v modernistični maniri izkorišča likovno izrazno moč slikarskih sredstev. Njegova podoba je heterogena in ekstatična, saj z navidezno ilustrativnostjo sprevrača (modernistični) oblikovni red, razdružuje postmodernistične oblike in jih skuša ujeti v samosvojo vizualno paradigmo, ki je brez preostanka pravzaprav nekakšen psihični avtoportret. Slike so organske in iracionalne kot je tudi življenje samo ...

Marko Košan: Videnje in vedenje: risba kot logos v umetnosti Hermana Gvardjančiča.
V: Herman Gvardjančič. Zavod za turizem, Kranj, 2014 (razstavn katalog).

Krajina, 2004, oglje na papirju, 40 x 50 cm

Krajina, 2004, oglje na papirju, 40 x 50 cm

Krajina, 1979, akril na platnu, 150 x 150 cm

Tone Lapajne

... V nadaljnjem razvoju je Lapajnetovo slikarstvo prešlo več faz, od katerih pa razstava, kakor rečeno, kaže samo najnovejšo. V bistvu gre za dva osnovna tipa slik, ki bi ju lahko najbolj preprosto označili kot »svetle« in »temne«, v obeh primerih pa je simbolični (a ne tudi dejanski) center kompozicije svetlobno jedro. Ta motiv je star – v evropskem okviru izvira iz beneškega slikarstva 15. stoletja, radi so ga uporabljali tudi najrazličnejši baročni mojstri, v 20. stoletju pa se je še posebej uveljavil v informelu; pri nas ga srečujemo zlasti v zgodnjih šestdesetih letih, še posebej pri Komelu in zgodnjem Jemcu, z njim pa je npr. eksperimentiral tudi Kregar ...

Dr. Lev Menaše: Zemlja v nebu.

V: Tone Lapajne. Mestna občina, Kranj, 2007 (razstavna mapa).

Barjanska zemlja, 1992, mešana tehnika na platnu, 80 x 65 cm

Najdišče barjanske zemlje, 1977/90, mešana tehnika na platnu, 108 x 130 cm

Janez Lenassi

... V tem smislu je bil Lenassi značilen modernist, ustvarjalec, ki je prek konvencij evropskega kiparstva segal k izhodiščem umetnosti. Kako daleč je bil od konvencij prejšnjih obdobij, nas lahko prepriča že hiter preizkus: označimo ga kot »neoklasicista«, torej kot predstavnika tiste smeri, ki so jo v veliki meri navdihovale prav Winckelmannove ideje, in takoj bomo videli, kako nesmiselna je takšna označba. Neoklasicizem je umetnost trdno urejenih vrednot, podrejenih normam konkretnega družbenega okolja, Lenassi pa se kot značilen modernist ni pustil ukrotiti; kakor drugi istega prepričanja je tudi on arhetipe uporabil za svoje izhodišče zato, ker so mu nudili trdno osnovo, hkrati pa ga niso omejevali ...

Dr. Lev Menaše: *Razstava del.*

V: Janez Lenassi. Mestna občina, Kranj, 2008 (razstavna mapa).

Plima - oseka, 1974, apnenec, 22 x 28 x 29 cm

Evgen Sajovic

Sajovic je značilen zastopnik slikarstva skupine »Neodvisnih«. Pridobitve takratnega evropskega slikarstva je neprestano razvijal in bogatil, ne glede na trenutne eksperimentalne sugestije. Kot aktivni udeleženec NOB je v svojem delu razvijal humanistično poslanstvo umetnosti.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Gorska pokrajina, 1977, olje na platnu, 63 x 88 cm

France Slana

... Ko je bil Pablo Picasso že zelo v letih, tako kot danes France Slana, je dejal: »Bil sem še otrok, ko me je oče najprej sam klasično izobraževal, potem pa me je poslal v klasično šolo. A sem se tega osvobodil, še preden sem odrasel. Dotaknile so se me druge šole, post-impresionizem in simbolizem, potem pa sem prekinil z vsemi tokovi in tradicijami in začel slikati po svoje ter ustvarjati svoj stil. Danes, ko mi je čez osemdeset let, bi rad risal in slikal kot otrok.« Hotel je reči povsem svobodno, brez podrejanja in predsodkov, kakor otrok, kadar se sam igra.

Francetu Slani si tega ni treba želeti, saj ni nikoli prenehal slikati kot otrok: za svoje veselje. Veselje, ko pod svinčnikom nastajajo oblike, veselje in užitek, ko oči ožarijo barve. Vendar je moral tudi on spoznati in preživeti akademsko šolanje, a se ga je kmalu otrešel in ni več sledil pravilom, pač pa samo svojemu instinktu in užitku ...

Noël Favrelière: France Slana, svojeglavi otrok, ki se noče postarati.

V: France Slana. Galerija Prešernovih nagajencev, Kranj; Gorenjski muzej, Kranj; Galerija Hest, Ljubljana, Maribor, 2006 (razstavn katalog).

Skopje, 1963, akvarel na papirju, 48,5 x 69 cm

Brez naslova, 2015, akril na platnu, 70 x 100 cm

Andraž Šalamun

Andraž Šalamun nikoli ni pripadal neki šoli in nikoli prevzemal že izoblikovanih likovnih načel. Uveljavil se je že konec šestdesetih let, sredi sedemdesetih se je začel posvečati pastelom in velikim platnom, 1982. je nastopil na Beneškem bienalu, v začetku devetdesetih pa njegovo slikarstvo doživi kakovostni vrh s ciklusom Sonc, ki jih razstavi v Obalnih galerijah v Kopru. Predstavil se je tudi v New Yorku, Münchnu, Parizu, Grazu in Sao Paulu.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Sonce, nedatirano, mešana tehnika na platnu, premer 193 cm

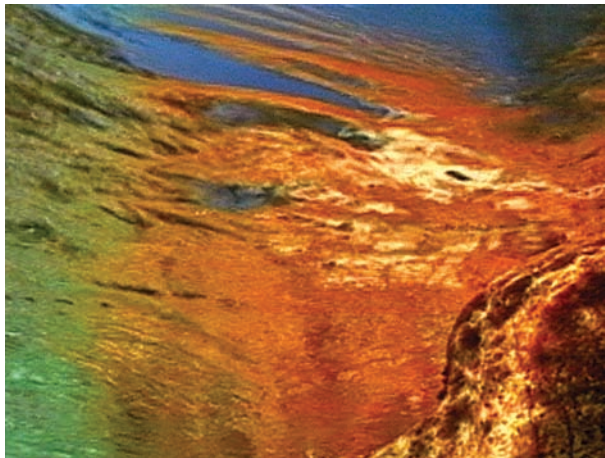
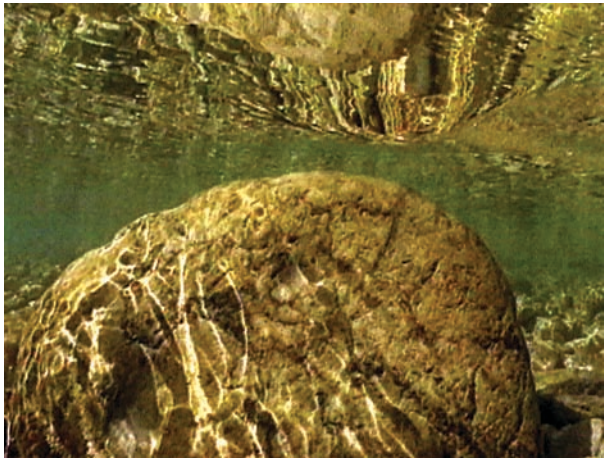

Andrej Zdravič

Andrej Zdravič s kamero omogoča gledalcu, da vidi reko Sočo hkrati pod vodo in nad njo. Vendar tisto, kar je posnel, ne sodi na področje znanosti, saj noče biti objektivni zapis. V spreminjajočem ritmu se vrstijo podobe in se kakor v kalejdoskopskih premikih spreminjajo iz konkretnih v abstraktne, iz prepoznavnih v neprepoznavne, iz zemeljskih in vodnih v oblike, podobne živalim, rastlinam, ljudem. Dojemanje izgublja vodoravno-navpične oporne točke. Življenjski svet reke in utrip njenega toka ga obračata na glavo in spet na noge, ga vrtinčita, potegneta vase in izvržeta, kot bi gledalec lebdel v breztežnostnem stanju ali se hote popolnoma prepustil zdaj živahno deroči, zdaj meditativno umirjeni vodi. Zdravičev preplet čudovitih skrivnostnih podob in naravnih zvokov vzpostavlja video film kot najbolj čisto in žlahtno umetnost. Prepustimo se mu lahko z vsemi čuti in še več, z vso svojo čustveno, spominsko in asociativno sposobnostjo. Pogled je ujet, ne le očaran, ampak začaran.

Prešernov sklad. Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana, 1999.

V steklu reke - Balet reke v štirih letnih časih (Riverglass - A River Ballet in Four Seasons), 1997, film, trajanje 41 minut

Sistematika mreže

Mreža je osrednje modernistično pomagalo pri ploščenju likovnega prostora. Je racionalna, saj omogoča natančno lociranje predmetov med absciso in ordinato, obenem pa je lahko tudi simbol tehnološke civilizacije.

Bogdan Borčič
Vladimir Makuc
Lojze Spacal
Slavko Tihec
Franko Vecchiet

Bogdan Borčič

... Bogdan Borčič se med vsemi sodobnimi slovenskimi slikarji najbolj uspešno poigrava na domnevni meji med figurativnim in abstraktnim. Včasih ga najdemo na eni in včasih na drugi strani, preskoki pa so hitri, gladki in vsakič posebej nepričakovani: tako gledalca prisilijo k ugotovitvi, da meja – tudi, če se ji nikakor noče odpovedati – ni pomembna, da obstajajo samo razne stopnje likovne sinteze, slika pa v vsakem primeru ostaja slika.

Borčič spada med tiste slovenske slikarje, ki so na podlagi izkušenj visokega modernizma, najprej francoskega in potem (časovno sicer zapoznelega, a vseeno) ameriškega dokončno doumeli, da je slika dvodimenzionalni predmet: predpostavka, ki je pri nas (in ne samo pri nas) tudi umetnikom, ki so jo načeloma sprejeli, delala (in lahko še vedno dela) precejšnje težave, je zanj samoumevno dejstvo, na podlagi katerega razvija svoje ideje. Pri tem se je najprej naslonil na francosko tradicijo, predvsem na Matisa (ki mu je morda najbolj poudarjeni hommage dal v svojem Rdečem ateljeju iz leta 1999, do skrajnosti sintetiziranem odgovoru na istoimensko Francozovo sliko iz leta 1911), kar zadeva Američane, pa so nanj vplivale tri različne generacije ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Bogdan Borčič. Mestna občina, Kranj, 2005 (razstavna mapa).

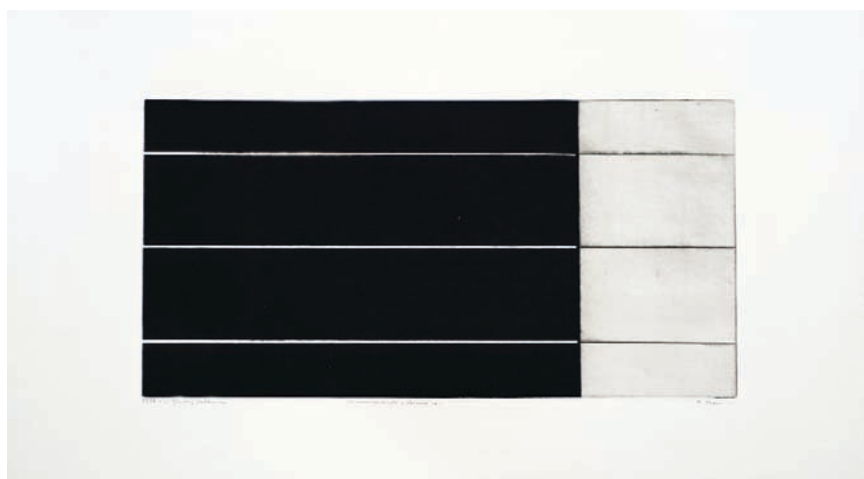
Vrata solinarskih skladišč, 2002, akril na platnu, 200 x 180 cm

Horizontalna toleranca, 1988, jedkanica, P 42 x 63 cm, L 60 x 80,5 cm

Zapisi 77, 1977, jedkanica, P 61,5 x 46 cm, L 70,5 x 58,5 cm

Nadaljevanje v desno, 1988, jedkanica,
P 32,5 x 64,5 cm, L 55,5 x 94,5 cm

Vladimir Makuc

... O vrhunski pretanjenosti je mogoče govoriti tudi ob najnovejših Makučevih delih, a le redko samo o njej; dejansko je v njegovi umetnosti že od začetka mogoče slediti dvema pogosto prepletajočima se tokovoma, svetlemu in temnemu, in temni je tisti, po katerem se bistveno razlikuje od večine svojih sodobnikov. Oba izvirata iz mediteranske tradicije, s katero je Makučevo ustvarjanje neločljivo povezano že od začetka, drugače kot pri Makucu pa v antiki nista imela enakopravne vloge: najprej je prevladoval temni in potem svetli. Preden jo je prekrila koprena klasičnega obdobja Fidije ter njegovih sodobnikov in naslednikov, je bila mediteranska umetnost divja ter grozeča in čeprav so poznejša obdobja, zlasti tista od renesanse do devetnajstega stoletja, spoštovala in posnemala samo vzvišeno veličastnost klasike, so pod njo preživeli tudi starodavni demoni. Ti so v obdobju moderne znova stopili v ospredje, tako vidni kakor nevidni, tisti v človeški in oni v živalski obliki ...

Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Vladimir Makuc. Mestna občina, Kranj, 2007 (razstavna mapa).

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004, suha igla in brus na papirju, P 23 x 17 cm, L 39,5 x 29,5 cm

Essai, 1967, barvna jedkanica in akvatinta na papirju, P 41,5 x 49 cm, L 65 x 75,5 cm

Ležeča žena II, 1972, barvni globoki in reliefni tisk na papirju, P 83,5 x 51,5 cm, L 86 x 53,5 cm

Lojze Spacal

»Mislim, da se umetniška osebnost izoblikuje po sledih svoje občutljivosti in lokalne ter univerzalne radovednosti ...«

Lojze Spacal

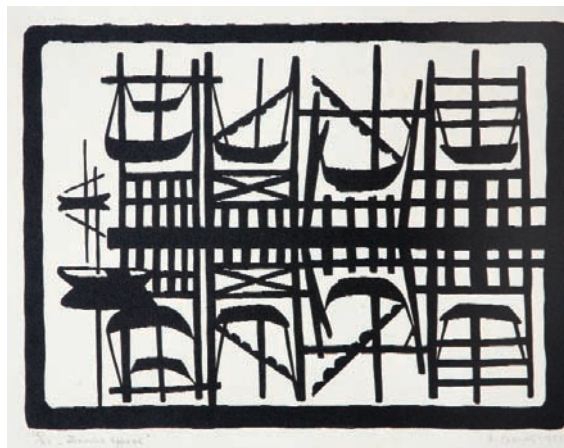
Lojze Spacal velja za največjega interpreta ozračja, obredov in mitov kraške pokrajine, trpke in privlačne, »ki sega od Proseka do Komna, od Hrpelj do Lipice in od Vrema do Nanosa«, kjer se čuti stičišče »med sončno mediteransko pokrajino, deležno morskega vpliva in prekipevajočo od južnjaškega razpoloženja, ter med severnjaško, strožjo, srednjeevropsko pokrajino«. Bil je namreč umetnik, ki je znal, bolj kot kdorkoli, iz te pokrajine potegniti značilne elemente njenega razvoja in kulture, jih obenem narediti univerzalne oziroma significantne v absolutnem smislu, ne glede na kakršnokoli ozemeljsko razmejitev ...

Angelo Bertani: Vez s Krasom - grafika Lojzeta Spacala: furlanska zbirka.

V: Lojze Spacal: grafika = opere grafiche = prints. Občina, Komen, 2007 (razstavni katalog).

Konji na gmajni, 1940, lesorez na papirju, P 12,5 x 17,4 cm, L 18,5 x 21,5 cm

Viseči čolni, 1951, lesorez na papirju, P 30 x 40 cm, L 39,5 x 45 cm

Kraška pokrajina, 1969, barvni lesorez na papirju, P 61 x 86 cm, L 78 x 101 cm

Znamenja prosjakov, 1962, barvni lesorez na papirju, P 94 x 62 cm, L 101 x 74 cm

Slavko Tihec

»Človek ni otok, ampak je del celine, je rekel Hemingway. Kako odvisni smo drug od drugega, kako povezani vsi skupaj, ljudje in vse, kar je na tem svetu. O tem včasih mislim v ateljeju, na sestankih, ko opazujem življenje in gledam naravo ... Kipar sem. Sem torej vizionar, ko zaslutim in vem za idejo, planer sem, ko načrtujem, kako in s čim bom idejo uresničil, fizični delavec sem, ko načrtovano izdelujem in izmišljeno naredim: izdelka ni brez zamisli, načrta, uresničitve. Vsak korak je potreben ...«

Slavko Tihec, *Grupa 69: deseta razstava, Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana, od 26. junija do 27. julija 1980.*

Likovno razstavišče Rihard Jakopič, Ljubljana, 1980 (razstavni katalog).

Skulptura ujetih prostorov, 1963, železna žica, medenina, 40 x 40 x 10 cm

Franko Vecchiet

... Libro giallo nam avtorja predstavlja kot konceptualista, vendar Vecchiet ni samo to: najbolj preprosto bi ga lahko predstavili kot univerzalnega ustvarjalca, saj je tudi slikar, grafik, kipar (in v tem okviru zlasti avtor najrazličnejših instalacij), oblikovalec, ne nazadnje pa tudi pesnik. Kot takšen je tipičen predstavnik svoje generacije: umetniško je dorasel v šestdesetih letih prejšnjega stoletja in vplivi tega desetletja, ki je vedno bolj pospešeno ukinjalo meje med tradicionalnimi panogami likovne umetnosti, hkrati pa je njeno polje tudi širilo na nova, prej nedosegljiva področja, so v njegovem opusu, tudi najnovejšem, nedvomni ...

Dr. Lev Menaše: [Uvodno besedilo].

V: Franko Vecchiet. Mestna občina, Kranj, 2007 (razstavna mapa).

Izdaja Mediteran, 1987, litografija, P 50,5 x 55 cm, L 70 x 70 cm

Hrepenenje, 2002, globoki tisk, suha igla, kolograf, P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm

Ujetniki zrcala, 2007, kolaž na platnu, 110 x 90 cm

Figura kot znak

Ko se domišljjski svet povsem odmakne od resničnosti, začno v njem veljati pravila, ki jih je določil umetnik. V njem se preobraženi predmeti iz resničnosti na posebne načine preoblikujejo in med seboj vežejo. Vez z resničnostjo odpade, podobe je ne posnemajo, temveč se nanašajo na izmišljeni svet.

Janez Bernik
Tone Demšar
Stane Jagodič
Tone Stojko
Lujo Vodopivec
Joco Žnidaršič

Janez Bernik

Janez Bernik je eden izmed najvidnejših slovenskih likovnih umetnikov, uveljavljen tudi v Jugoslaviji in v svetu od začetka šestdesetih let. Ukvarja se s slikarstvom, grafiko, plastiko, pesništvom, knjižnim oblikovanjem, risbo in pedagoškim delom. Umetnik je preko izvirnega prispevka k evropskemu informelu na samosvoj način prešel razne ustvarjalne stopnje magem, pi-smenk, figuralike in v zadnjih letih ustvarja v terminih novega slikarstva. Njegov odziv na sočasne duhovne in kulturne situacije v svetu in pri nas je vedno osebni in originalen, prehod iz enega ustvarjalnega obdobja v drugo pa ne predstavlja preloma ali zanikanja pridobljenih izkušenj, temveč bogatijo vsako nadaljnje njegovo delo. Tako sodi Bernikova ustvarjalnost vedno znova med sveže, drzne in domiselne eksperimentalne in problemske prispevke v slovenski umetnosti, ki izpričujejo izjemno kvaliteto in vedno avtorjev osebni umetniški rokopis.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

11. list iz serije Katarzis, 1996, sitotisk, P 64 x 58 cm, L 75 x 64 cm

Tone Demšar

... Še ena, docela kiparska, v tem okviru pa izrazito Demšarjeva metoda, je bila nasilna intervencija na organski, vitalistično napeti obliki. Izjemno preprosto in zato nadvse učinkovito izvedbo tega motiva kaže Buča iz leta 1980 in z variantami se srečujemo tudi v več drugih delih, pri čemer pa nekatera od teh (predvsem variacije na témo Okna iz osemdesetih let) vodijo v docela drugačno, čutno in včasih tudi erotično smer. V takšnih delih se torej kaže drugi ključni poudarek umetnikovega opusa: z vitalistično, pogosto navzgor, proti nebu kipečo obliko je Demšar izražal svoje veselje in svojo ljubezen do življenja ...

Dr. Lev Menaše: »Opredelitev za odnos med mehko organsko obliko in nasilno geometrijsko obliko.«
V: Tone Demšar. Mestna občina, Kranj, 2006 (razstavna mapa).

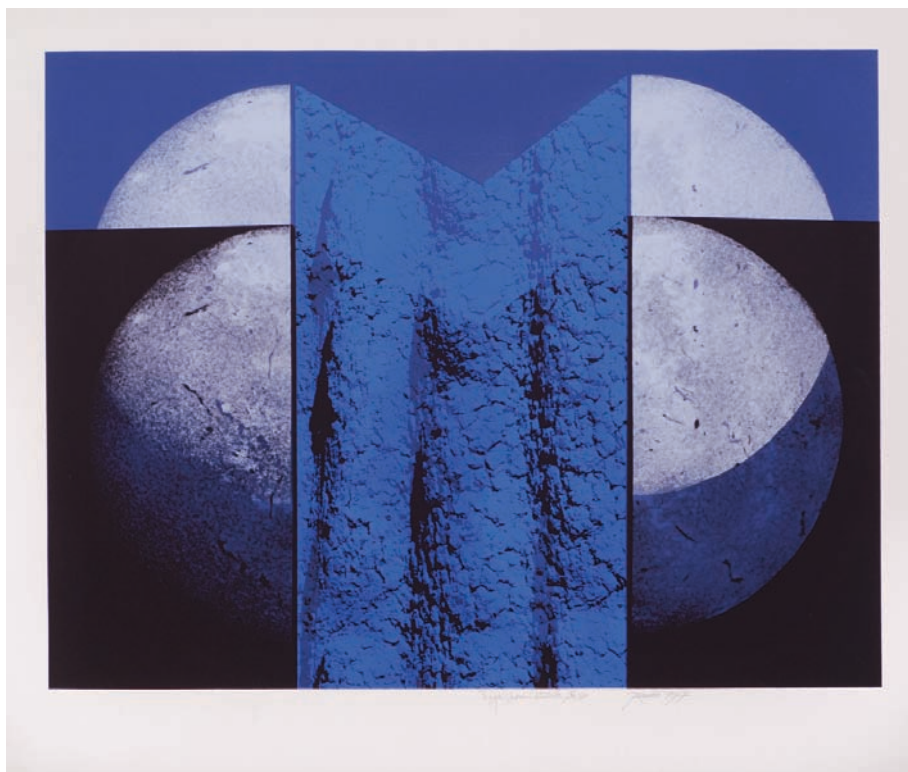
Štirje letni časi, 1986, žgana glina, 38 x 37 x 2,8 cm

Stane Jagodič

... Princip identičnih in ponavljajočih se elementov je ostal temeljni kamen številnih Jagodičevih del: opazamo ga tako na tistih iz sedemdesetih let kakor na teh, ki so nastala pred kratkim. Že v sedemdesetih letih pa so se tej osnovi pridružile tudi nove sestavine, ki jih je umetnik odkrival predvsem v dadaistični umetnosti drugega in tretjega desetletja prejšnjega stoletja. Osnovni med njimi je princip »najdenega predmeta«, ki ga je razvil Marcel Duchamp. Niti Duchamp niti Man Ray, njegov prijatelj in umetnik, ki je najpomembneje vplival na Jagodiča, pa se nista dolgo omejevala na en sam predmet, ampak sta mu kmalu začela dodajati druge in jih postavljati v asociativno bogate situacije ...

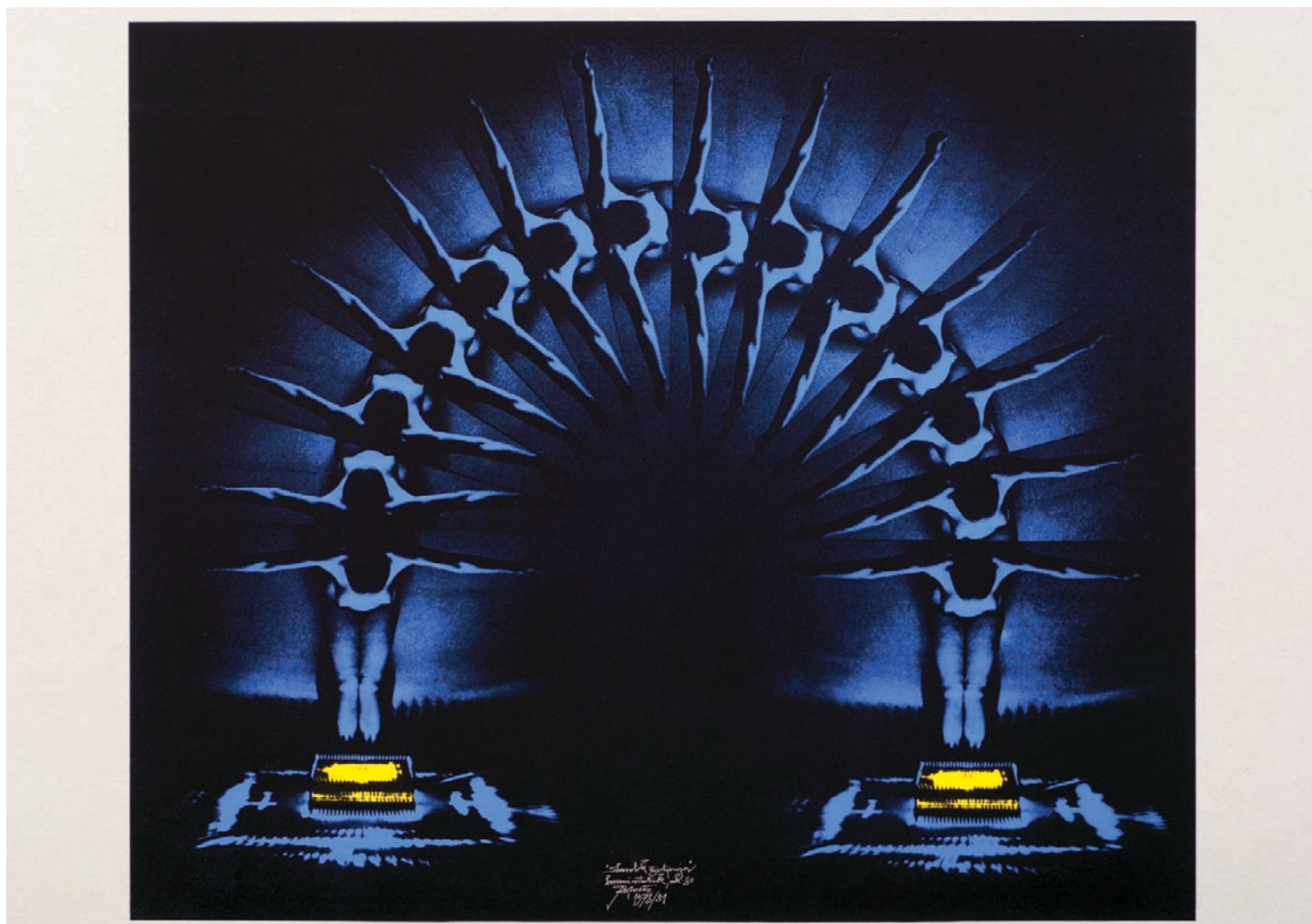
Dr. Lev Menaše: Razstava del.

V: Stane Jagodič: *Ars nucleus*. Zavod za turizem, Kranj, 2013 (razstavna zloženko).

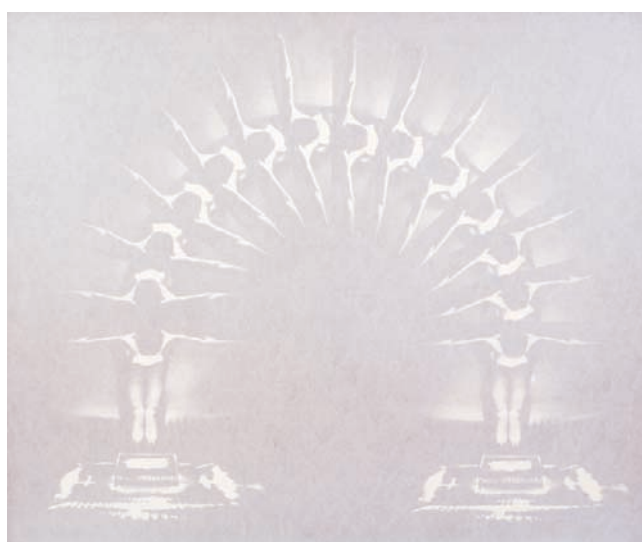

Vizija, 1977, barvni sitotisk, P 54 x 69,5 cm, L 66 x 78 cm

Slavolok življenja, 1978/81, barvni sitotisk, 68 x 81 cm

Slavolok življenja III, 1981, barvni sitotisk, 68 x 81 cm

Tone Stojko

Tone Stojko je kot fotograf že poldrugo desetletje navzoč v slovenskem kulturnem prostoru. Pot je začel z novinarskim delom, naglo je osebno dozoreval, prisluhnil novim pobudam vse drugod in uveljavljal izvirne rešitve. Stojkovi fotografski cikli so vidni dosežki modernega slovenskega fotografskega oblikovanja. Lani je v prostorih gledališča Glej razstavil tudi svoje prepričljive gledališke fotografije, ki so nastajale od konca šestdesetih let dalje in razodevajo polnokrvno ustvarjalno osebnost.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Telo v igri 2, 1973, fotografija na želat. sr. br. papir,
P 29,5 x 19,5 cm, L 50 x 40 cm

Lujo Vodopivec

... Dedič vseh teh premikov, ob katerih so pravila tradicionalnega kiparstva postajala irelevantna, je tudi Lujo Vodopivec. Ob njegovih delih je mogoče govoriti o pentimentih, a samo v nevtralnem smislu »popravkov« (še boljši izraz bi bile »predelave«) in ne »kesa(nja)«; to mu je tuje. Pogosto uporablja klasične kiparske materiale, predvsem glino, les in bron, in pogosto »najdene«, tako materiale kakor predmete. Precej njegovih del je izgubljenih, včasih iz, recimo, objektivnih razlogov, še bolj pogosto pa zato, ker jih je umetnik uporabil kot eno od sestavin svojih novejših del. Kadar se za tako ali drugače izgubljeno delo zanima potencialni kupec, ga Vodopivec rekonstruira. (Ali naredi repliko? Tradicionalna terminologija začne v takšnih primerih rahlo šepati.) Kadar se za njegovo delo zanima več kupcev, naredi več replik, če je treba, več sto ali tisoč: v takšnih primerih torej, kakor Duchamp, očitno nasprotuje še danes zaželenemu liku »pravega«, v bistvu romantičnega umetnika, ki mu je vse komercialno tuje ...

Dr. Lev Menaše: *Pentimento.*

V: Lujo Vodopivec. Zavod za turizem, Kranj, 2013 (razstavna mapa).

Varuh, 1985, les, 208 x 74 x 106 cm

Joco Žnidaršič

Za reportažno fotografijo Joca Žnidaršiča moremo reči, da je fotografsko oblikovna, hkrati pa prizadeto pripovedna. Naj gre za figuro, krajino, arhitekturo ali portret, njegova fotografija je bistveno pripomogla, da se je dvignila likovna raven dnevnega in revialnega tiska. V delu, ki je namenjeno množicam, je čutiti njegov spopad z neprijetnostmi današnje resničnosti in izrazito angažiranost. Tako se nam tudi v osebnoizpovednem ciklu »Živinski vagoni« razodeva kot prizadet glasnik človečnosti.

Petdeset let Prešernovih nagrad: 1947-1996.

Upravni odbor Prešernovega sklada, Ljubljana; Gorenjski muzej, Kranj, 1996.

Francka, 1970, fotografija na želat. sr. br. papir, 32 x 42 cm

Kariatide (Karlovec), 1960, fotografija na želat. sr. br. papir, 32 x 42 cm

Katalog del in življenjepisi

Prešernovih nagrajencev

in nagrajencev Prešernovega sklada

Zvest Apollonio

1935–2009

Rodil se je v Bertokih pri Kopru. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Božidarju Jakcu, Riku Debenjaku, Mariju Preglju in Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1960. Študij je nadaljeval na specialki za grafiko pri profesorju Gabrijelu Stupici in ga zaključil leta 1964.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1972 za slikarsko in grafično delo.

Zvest Apollonio was born in Bertoki near Koper. He studied painting under Professors Božidar Jakac, Riko Debenjak, Marij Pregelj and Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1960. He continued his studies with a specialization in graphics under Professor Gabrijel Stupica, and completed it in 1964.

He won the Prešeren Fund Award for his paintings and graphic work in 1972.

Prt, 1970, barvni sitotisk,
P 42 x 42 cm, L 50 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Papillon, 1968, barvni sitotisk,
P 45 x 45 cm, L 50 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Stojan Batič

1925–2015

Rodil se je v Trbovljah. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Frančišku Smerduju in Borisu Kalinu. Diplomiral je leta 1949 in leta 1951 zaključil kiparsko specialko pri profesorju Frančišku Smerduju.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1960 za kiparski ciklus *Rudarji*.

Stojan Batič was born in Trbovlje. He studied sculpture under Frančišek Smerdu and Boris Kalin, both Professors at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949, and specialized in sculpture under Professor Frančišek Smerdu in 1951.

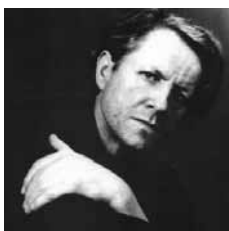
He won the Prešeren Award for his sculpture cycle *The Miners* in 1960.

Izmena v rovu, 1962, bron,
30 x 10 x 17 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Mirsad Begić

1953

Rodil se je v Glamoču v Bosni. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Slavku Tihec, Zdenku Kalinu in Dragu Tršarju. Diplomiral je leta 1979. Specialko za kiparstvo je opravil pri profesorju Dragu Tršarju leta 1986.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 2000 za cikel *Ohraniti sanje*.

Mirsad Begić was born in Glamoč in Bosnia. He studied sculpture under Professors Slavko Tihec, Zdenko Kalin and Drago Tršar at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1979. He specialized in sculpture under Professor Drago Tršar in 1986.

He won the Prešeren Fund Award for his cycle *Keeping the Dreams* in 2000.

Zgodba za vse, 1995, bron,
17 x 13 x 4 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2003

Emerik Bernard

1937

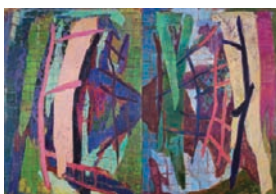

Rodil se je v Celju. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo. Diplomiral je leta 1965 in leta 1968 zaključil specialko za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1987 za dela, razstavljena na Beneškem bienalu leta 1986, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 1997 za vrhunske dosežke v likovni umetnosti.

Emerik Bernard was born in Celje. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1965, and specialized in painting under Professor Gabrijel Stupica in 1968.

In 1987, he won the Prešeren Fund Award for his works exhibited at the 1986 Venice Biennale. In 1997, he won the Prešeren Award for his outstanding achievements in the fine arts.

Zatočišče dvojnosti, 1993,
akril na platnu, 145 x 200 cm
Dar umetnika za stalno zbirko
leta 2010

Zatočišče dvojnosti, 1993,
tempera na papirju,
P 35,5 x 44 cm, L 36 x 48 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Zatočišče, 1993,
tempera na papirju, 32 x 45 cm
Dar umetnika za stalno zbirko
leta 2015

Janez Bernik

1933

Rodil se je v Guncljah pri Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Maksimu Sedeju. Diplomiral je leta 1955 in leta 1957 zaključil specialko za slikarstvo pri istem profesorju in specialko za grafiko pri profesorju Božidarju Jakcu leta 1958.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1963 za slikarsko in grafično delo, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 1981 za likovne stvaritve v zadnjih letih.

Janez Bernik was born in Gunclje near Ljubljana. He studied painting under Professor Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1955, and specialized in painting under the same professor and in graphics under Professor Božidar Jakac in 1958.

In 1963, he won the Prešeren Fund Award for his painting and graphic work, and in 1981, he won the Prešeren Award for his most recent fine art creations.

11. list iz serije Katarzis, 1996, sitotisk,
P 64 x 58 cm, L 75 x 64 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1999

Janez Boljka

1931–2013

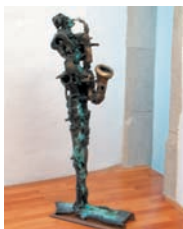

Rodil se je v Subotici. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo. Diplomiral je leta 1956, leta 1959 je zaključil specialko za kiparstvo pri profesorju Karlu Putrihu in specialko za grafiko pri profesorju Riku Debenjaku leta 1961.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1966 za kiparsko delo, razstavljeno v preteklem letu na razstavah DSLU in za spomenik *Talcem* na Ljubljanskem pokopališču, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 1988 za življenjsko delo.

Janez Boljka was born in Subotica. He studied sculpture at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1956, and completed his specialization in sculpture under Professor Karel Putrih and a specialization in graphics under Professor Riko Debenjak in 1961.

In 1966, he won the Prešeren Fund Award for both his sculpture work exhibited at the Slovene Fine Arts Association exhibitions in the previous year and the *Hostages monument* at the Ljubljana cemetery. In 1988, he won the Prešeren Award for his lifetime achievement.

Saksofonist, 1967, bron,
123 x 24 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Saksofonist, 1993, mešana tehnika
na papirju, 70,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Bogdan Borčič

1926–2014

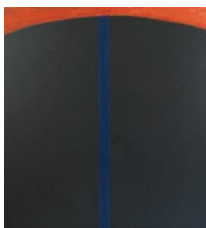

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo. Diplomiral je leta 1950. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1965 za slikarske stvaritve, razstavljene v letu 1964, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 2005 za življenjsko delo.

Bogdan Borčič was born in Ljubljana. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1950, and continued his studies with a specialization in painting under Professor Gabrijel Stupica.

In 1965, he won the Prešeren Fund Award for his painting creations exhibited in 1964. In 2005, he won the Prešeren Award for his lifetime achievement.

Vrata solinarskih skladišč, 2002,
akril na platnu, 200 x 180 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Znamenje VI, 1980, jedkanica,
P 74,5 x 57 cm, L 92 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Nadaljevanje v desno, 1988, jedkanica,
P 32,5 x 64,5 cm, L 55,5 x 94,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Organiziranje slikovnega polja, 1989,
jedkanica, P 49 x 64,5 cm, L 68 x 92 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Zapisi 77, 1977, jedkanica,
P 61,5 x 46 cm, L 70,5 x 58,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Bi-93-2, 1993, jedkanica,
P 49,5 x 64,5 cm, L 69 x 94 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Organiziranje slikovnega polja II, 1991,
jedkanica, P 49,5 x 65 cm, L 67 x 90 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Delitev, 1988, jedkanica,
P 64,5 x 49 cm, L 76 x 63,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

5. marec 1982, 1982,
jedkanica, P 49 x 64,5 cm, L 71 x 94 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Horizontalna toleranca, 1988,
jedkanica, P 42 x 63 cm, L 60 x 80,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

MGB Lj 93, 1993,
jedkanica, P 64,5 x 50 cm, L 94 x 68 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Jože Ciuha 1924–2015

Rodil se je v Trbovljah. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču in Gojmirju Antonu Kosu. Diplomiral je leta 1950. Študij je nadaljeval na specialki za zidno slikarstvo pri profesorju Slavku Pengovu in ga zaključil leta 1952.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1968 za razstavljena slikarska dela v Mali galeriji v Ljubljani.

Jože Ciuha was born in Trbovlje. He studied painting under Professors France Mihelič and Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1950. He continued his studies with a specialization in mural painting under Professor Slavko Pengov, and completed it in 1952.

In 1968, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited at Mala galerija in Ljubljana.

Biografija, 1988,
akril na pleksi steklu, 59 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Erinija, 2006,
akril na platnu, 75 x 150 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Homo homini, 2005,
akril na platnu, 70 x 100 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe - Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko leta 2015

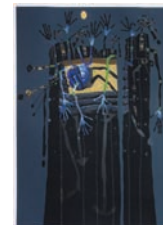
Variacija na temo II, 1991,
mešana grafična tehnika - sitotisk in kolaž,
P 63 x 96,3 cm, L 69,5 x 99,8 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe - Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko leta 2015

Hommage à Fellini II, 1990,
mešana grafična tehnika - sitotisk in kolaž na papirju,
P 94,5 x 66 cm, L 70 x 100 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe - Fundacija
Jože Ciuha leta 2015

Ritual IV, 1987,
mešana grafična tehnika - sitotisk in kolaž na papirju,
P 93,5 x 66,3 cm, L 100 x 69,8 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe - Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Samurai III, 1993,
mešana grafična tehnika - sitotisk
in kolaž na papirju,
P 65 x 96 cm, L 69,8 x 99,5 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Križeva dama, 1985,
mešana grafična tehnika - sitotisk
in kolaž na papirju,
P 65 x 96 cm, L 69,8 x 100 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Rax, 1989, mešana grafična tehnika - sitotisk in
kolaž na papirju, 100 x 70 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Cicero II, 1991,
sitotisk na papirju, 99,5 x 70 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Tristan, 1997,
sitotisk na papirju, 76 x 65 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Merkur, 1996,
sitotisk na papirju, 76 x 65 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Vedeževalka, 1997,
sitotisk na papirju, 76 x 65 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Kurent, 1997,
sitotisk na papirju, 76 x 65 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha
za stalno zbirko leta 2015

Črna luna, 1997,
sitotisk na papirju, 76 x 65 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Hommage à Jože Šmit, 2012,
akvarel na papirju, 50,8 x 40,6 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Hommage à Srečko Kosovel, 2004, akvarel na
papirju, 50 x 40 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Hommage à Kajetan Kovič, 2007,
akvarel na papirju, 45,5 x 35,5 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Hommage à Niko Grafenauer, 2005, akvarel
na papirju, 50,8 x 40,6 cm
Dar Radmile in Petra Ciuhe -
Fundacija Jože Ciuha za stalno zbirko
leta 2015

Dragica Čadež

1940

Rodila se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študirala kiparstvo pri profesorjih Frančišku Smerduju in Borisu Kalinu. Diplomirala je leta 1963. Študij je nadaljevala na specialki za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in ga zaključila leta 1965.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1986 za kiparski cikel *Asociacije na Pompeje*.

Dragica Čadež was born in Ljubljana. She studied sculpture under Professors Frančišek Smerdu and Boris Kalin at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. She graduated in 1963. She continued her studies with a specialization in sculpture under Professor Boris Kalin, and completed it in 1965.

She won the Prešeren Fund Award for her sculpture cycle *Association with Pompeii* in 1986.

Figura, 2009,
les, 145 x 20 x 18 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Olesenela senca, 1987,
les, 250 x 150 x 50 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

France Prešeren, 2014,
žgana glina, 19 x 20 x 16 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

France Prešeren, 2014,
žgana glina, 19 x 20 x 15 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

Peter Černe

1931–2012

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Zdenku in Borisu Kalinu. Diplomiral je leta 1955. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in ga zaključil leta 1957.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1969 za kiparska dela, razstavljen v Škofji Loki leta 1968.

Peter Černe was born in Ljubljana. He studied sculpture under Professors Zdenko and Boris Kalin at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1955. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professor Boris Kalin, and completed it in 1957.

In 1969, he won the Prešeren Fund Award for his sculptures exhibited in Škofja Loka in 1968.

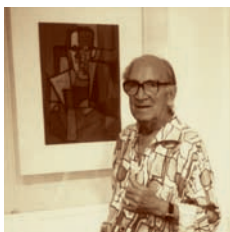
Figura 4, 1963, les,
baker, 87 x 28 x 35 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Mrtvaški ples, 1990,
barvni sitotisk, 60 x 150 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Avgust Černigoj

1898 – 1985

Rodil se je Trstu. Na akademiji v Münchnu je študiral slikarstvo pri profesorjih Karlu Beckerju - Gundhalu in Josephu Hildebrandtu v letih 1922–1923 ter leta 1924 nekaj mesecev obiskoval weimarski Bauhaus.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1976 za življenjsko delo na likovnem področju.

Avgust Černigoj was born in Trieste. He studied painting under Professors Karl Becker - Gundhal and Joseph Hildebrandt at the Munich Academy from 1922 to 1923. In 1924, he also attended the Bauhaus University in Weimar for a few months.

He won the Prešeren Award in 1976 for his lifetime achievement in the fine arts.

Brez naslova, 1970,
barvni linorez na papirju,
P 86,5 x 31 cm, L 100 x 35 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

Brez naslova, 1965,
barvni linorez na papirju,
P 31,5 x 91,5 cm, L 35,5 x 100 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

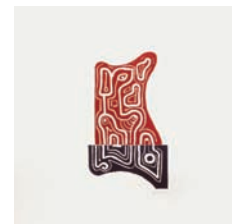
Brez naslova, 1967,
barvni linorez na papirju,
P 25,5 x 20,5 cm, L 30 x 24,5 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

Kombinacija, 1966,
suha igla na papirju,
P 24,1 x 13,9 cm, L 30 x 20 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

Abstrakcija 8, 1955,
suha igla in akvatinta na papirju,
P 29,6 x 19,6 cm, L 36 x 25,5 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

Brez naslova, nedatirano,
barvni lesorez na papirju,
P 19 x 11 cm, L 35 x 35 cm
Dar Franka Vecchieta za stalno zbirko leta 2014

Brez naslova, nedatirano,
barvni lesorez na papirju,
P 23 x 13,5 cm, L 35 x 35 cm
Dar Franka Vecchieta za stalno zbirko leta 2014

Brez naslova, nedatirano,
lesorez na papirju,
P 12 x 9,8 cm, L 35 x 25 cm
Dar Franka Vecchieta za stalno zbirko leta 2014

Abstrakcija 6, 1965,
suha igla na papirju,
P 20,3 x 20 cm, L 36 x 25,5 cm
Dar Franka Vecchieta za stalno zbirko leta 2014

Zvonko Čoh

1956

Rodil se je v Celju. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Janezu Berniku. Diplomiral je leta 1980.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1999 za celovečerni risani film *Socializacija bika?*

Zvonko Čoh was born in Celje. He studied painting under Professor Janez Bernik at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1980.

He won the Prešeren Fund Award for his animated feature-length film *The Socialization of a Bull?* in 1999.

Socializacija bika?, 1998,
slovenski animirani celovečerni film,
E-motion film, trajanje 78 minut
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

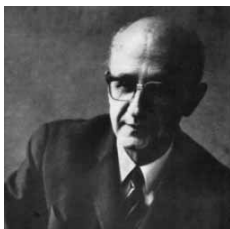
Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Brez naslova, 2011,
tempera na papirju, 25,5 x 21 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Riko Debenjak

1908 – 1987

Rodil se je v Kanalu ob Soči. Na Umetniški šoli v Beogradu je študiral slikarstvo pri profesorju Ljubi Ivanoviču. Diplomiral je leta 1934.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1960 za grafične stvaritve v letu 1959.

Riko Debenjak was born in Kanal ob Soči. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Belgrade under Professor Ljubo Ivanović. He graduated in 1934.

He won the Prešeren Award in 1960 for his graphic creations in 1959.

Kraševka, 1957,
lesorez na papirju, 38 x 28 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

**Tone (Anton)
Demšar**
1946–1997

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Dragu Tršarju, Zdenku Kalinu in Slavku Tihecu. Diplomiral je leta 1972. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorjih Slavku Tihecu in Dragu Tršarju ter ga zaključil leta 1975.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1980 za razstavo v galeriji Labirint.

Tone Demšar was born in Ljubljana. He studied sculpture under Professors Drago Tršar, Zdenko Kalin and Slavko Tihec at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1972. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professors Slavko Tihec and Drago Tršar, and completed it in 1975.

He won the Prešeren Fund Award for his exhibition at the Labyrinth Gallery in 1980.

Štirje letni časi, 1986,
žgana glina, 38 x 37 x 2,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Zoran Didek
1910–1975

Rodil se je v Ljubljani. Na Umetniški akademiji v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorjih Jozu Kljakoviću, Maksimiljanu Vanki, Ljubu Babiću, Vladimirju Beciću in Tomislavu Krizmanu. Diplomiral je leta 1933.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1975 za življenjsko delo in razstavo v letu 1974.

Zoran Didek was born in Ljubljana. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Zagreb under Professors Jozo Kljaković, Maksimilijan Vanka, Ljubo Babić, Vladimir Becić and Tomislav Krizman. He graduated in 1933.

He won the Prešeren Award in 1975 for his lifetime achievement and the exhibition in 1974.

Ob svetli reki, 1968,
akril na platnu, 68 x 91 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Milan Erič
1956

Rodil se je v Slovenj Gradcu. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Janezu Berniku. Diplomiral je leta 1979. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Janezu Berniku in ga zaključil leta 1982.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1999 za celovečerni risani film *Socializacija bika?*

Milan Erič was born in Slovenj Gradec. He studied painting under Professor Janez Bernik at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1979. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Janez Bernik, and completed it in 1982.

He won the Prešeren Fund Award for his animated feature-length film *The Socialization of a Bull?* in 1999.

Socializacija bika?, 1998,
slovenski animirani celovečerni film,
Emotion film, trajanje 78 minut
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Socializacija bika?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika ?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika ?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika ?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika ?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Socializacija bika ?, 1997,
svinčnik na papirju, 21 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 39,7 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 39,7 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 40 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

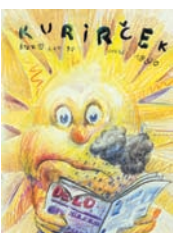
**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 39 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 42 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 39,5 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

**Vid Zupan: Trije dnevi Drekca, Pekca
in Pukca Smukca**, 1991,
svinčnik na papirju, 39,7 x 28 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Brez naslova, 1990,
tempera na papirju, 37 x 29 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

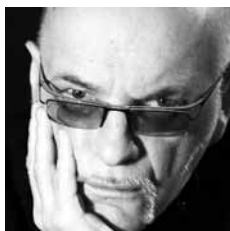
M. Dekleva: Ob devetnajstih zjutraj, 1985,
tempera na papirju, 29,5 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kostja Gatnik

1945

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Mariju Preglju in Maksimu Sedeju. Po diplomi je nadaljeval študij na slikarski specialki pri Maksimu Sedeju in Zoranu Didku.

Prešernovo nagrado je prejel leta 2010 za življenjsko delo na področju likovne umetnosti.

Kostja Gatnik was born in Ljubljana. He studied painting under Professors Marij Pregelj and Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. At postgraduate level, he specialised in painting under Maksim Sedej and Zoran Didek.

He won the Prešeren Award in 2010 for his lifetime achievement in the fine arts.

Magna Purga, 1970,
tuš na papirju, 46 x 34 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

Alenka Gerlovič

1919–2011

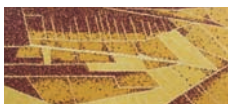

Rodila se je v Ljubljani. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študirala slikarstvo pri profesorjih Krstu Hegedušiču in Vladimirju Beciću. Diplomirala je leta 1941.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1981 za likovni opus, predstavljen na razstavah zadnjih let.

Alenka Gerlovič was born in Ljubljana. She studied painting under Professors Krsto Hegedušič and Vladimir Becić at the Academy of Fine Arts in Zagreb. She graduated in 1941.

In 1981, she won the Prešeren Fund Award for her fine art works presented at exhibitions in previous years.

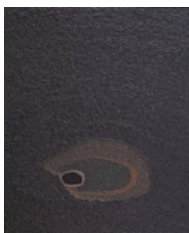
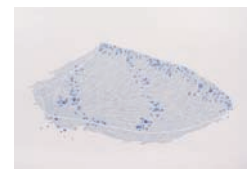
Zaraščanje, 1986,
polivinil, aceten, vezana plošča,
200 x 90 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2005

Soline in ograde, 1988,
akril na lesonitu, polivinil acetat,
120 x 200 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Praznik prve jesenske polne lune I, 1995,
akril na lesonitu, 102 x 67,5 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Ovčje poti I, 1988,
akril na lesonitu, polivinil acetat, 65 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Rekvijem za pomorjene v Jasenicah I, 1992,
akril na lesonitu,
polivinil acetat, 100 x 80 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Rekvijem za pomorjene v Jasenicah II, 1993,
akril na lesonitu, 100 x 80 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

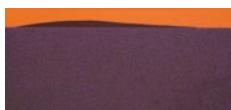
Severni Atlantik, 1993,
akril na lesonitu, 65 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Mreža riževih polj, 1996,
akril na lesonitu, 65 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

O hoste, 1973/74,
akril na platnu, polivinil acetat, 90 x 199,5 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Veliki kanjon ob sončnem zahodu II, 1998,
akril na platnu, 40 x 70 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Večer na otoku Sky, 1992,
akril na lesonitu, 45 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, 1982,
akril na lesonitu, polivinil acetat, 120 x 200 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

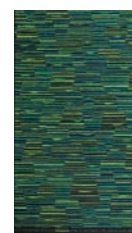
Veliki kanjon ob sončnem zahodu I, 1998,
akril na lesonitu, 80 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Letališče pri Guilinu, 1995,
akril na lesonitu, 80 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

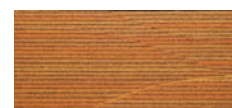
Pot na Bali, 1995,
akril na platnu, 67 x 37 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Hvalnica boginji riža, 1996,
akril na lesonitu, 150 x 79,5 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

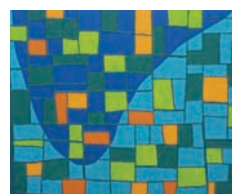
Vinogradi na Kogu, 1997,
akril na lesonitu, 45 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Oktober v Jeruzalemu, 1996,
akril na lesonitu, 45 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Drevo v snegu, 1994,
akril na platnu, 65 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Gora v riževih poljih, 1993,
akril na lesonitu, 80 x 100 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

Soteska Rumene reke, 1993,
akril na platnu, 50 x 33 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2010

**Gustav (Avgust)
Gnamuš**
1941

Rodil se je v Mežici. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Maksimu Sedeju, Francetu Miheliču in Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1966.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1992 za razstavo v Mali galeriji v Ljubljani. Prešernovo nagrado je prejel leta 2001 za slikarski opus.

Gustav (Avgust) Gnamuš was born in Mežica. He studied painting under Professors Maksim Sedej, France Mihelič and Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1966.

He won the Prešeren Fund Award in 1992 for his exhibition at Mala Galerija in Ljubljana. In 2001, he won the Prešeren Award for his complete painting works.

*Brez naslova, 2007,
akril na papirju, 36,5 x 25 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015*

*Brez naslova, 2007,
akril na papirju, 38 x 26 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015*

Zdenka Golob
1928

Rodila se je pri Sv. Trojici (Gradišče) v Slovenskih goricah. Na ALU v Ljubljani je študirala slikarstvo pri profesorju Gojmirju Antonu Kosu. Diplomirala je leta 1954.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1979 za grafično razstavo v galeriji Labirint.

Zdenka Golob was born in Sveta Trojica (Gradišče) in Slovenske gorice. She studied painting under Professor Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. She graduated in 1954.

In 1979, she won the Prešeren Fund Award for her graphic exhibition at the Labyrinth Gallery.

*Zavrženo, 1975,
barvna jedkanica,
P 55 x 70 cm, L 49 x 64 cm,
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2000*

Bojan Gorenc
1956

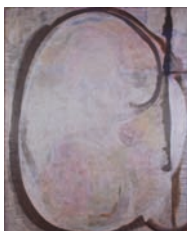

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Marjanu Pogačniku in Jožetu Brumnu. Diplomiral je leta 1979.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1990 za razstavo v galeriji Equrna v letu 1989.

Bojan Gorenc was born in Ljubljana. He studied painting under Professors Marjan Pogačnik and Jože Brumen at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1979.

In 1990, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition at the Equrna Gallery in 1989.

*Brez naslova, 1989,
akril na platnu, 185 x 149 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005*

Herman Gvardjančič

1943

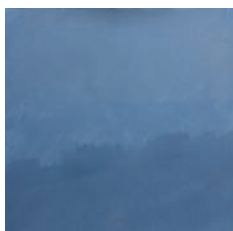

Rodil se je v Gorenji vasi pri Retečah. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Maksimu Sedeju. Diplomiral je leta 1968. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Zoranu Didku in ga zaključil leta 1973.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1981 za delo na razstavi *Atelje 1980* v Likovnem salonu Riharda Jakopiča.

Herman Gvardjančič was born in Gorenja vas near Reteče. He studied painting under Professor Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1968. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Zoran Didek, and completed it in 1973.

In 1981, he won the Prešeren Fund Award for his work at the exhibition *Studio 1980* at the Rihard Jakopič Art Salon.

Krajina, 1979,
akril na platnu, 150 x 150 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Krajina, 2004,
oglje na papirju, 40 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Krajina, 2004,
oglje na papirju, 40 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Krajina, 2004,
oglje na papirju, 40 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Zdenko Huzjan

1948

Rodil se je v Lendavi. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1972. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Janezu Berniku in ga zaključil leta 1974.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1988 za najnovejša dela, razstavljeni v Mali galeriji v Ljubljani.

Zdenko Huzjan was born in Lendava. He studied painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1972. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Janez Bernik, and completed it in 1974.

In 1988, he won the Prešeren Fund Award for his most recent works exhibited at Mala galerija in Ljubljana.

Naročje vode, 1989,
olje na platnu, 135 x 96 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2002

Stane Jagodič

1943

Rodil se je v Celju. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Francetu Miheliču. Diplomiral je leta 1970.

Stane Jagodič was born in Celje. He studied painting under Professor France Mihelič at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1970.

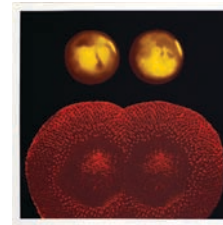
Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1980 za razstavi v Ljubljani in Slovenj Gradcu.

In 1980, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions in Ljubljana and Slovenj Gradec.

Vizija, 1977,
barvni sitotisk, P 54 x 69,5 cm,
L 66 x 78 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Nova dimenzija, 1975,
barvni sitotisk, 77 x 77 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

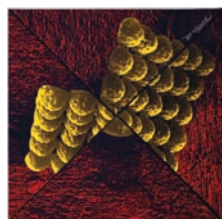
Slavolok življenja, 1978/81,
barvni sitotisk, 68 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Slavolok življenja, 1978/81,
barvni sitotisk, 68 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Profil, Portret S. Jagodiča,
1978, barvni sitotisk, 89 x 78 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Metamorphosis Veneris, 1978,
barvni sitotisk, 93 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Trikotni spoj, 1975,
barvni sitotisk, 69 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Lebdeči horizont, 1977,
barvni sitotisk, 68 x 68 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

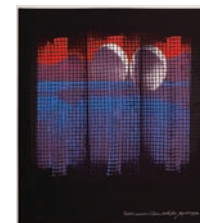
Pričakovanje II, 1978,
barvni sitotisk,
P 59 x 87,5 cm, L 65 x 90 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Začetek življenja, 1975,
barvni sitotisk,
P 78 x 64 cm, L 90 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Blaginja, 1975,
barvni sitotisk, 70 x 82 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

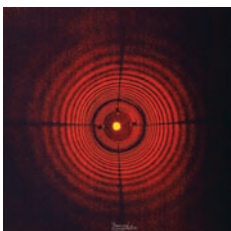
Erotična panorama, 1977,
barvni sitotisk, 56 x 49,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

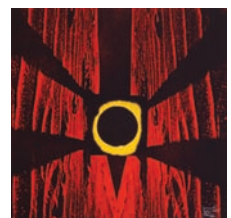
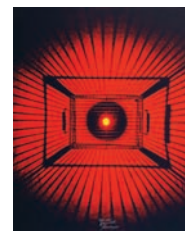
Magično jedro, 1980,
barvni sitotisk,
P 52,5 x 51,5 cm, L 63 x 60 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Simbol eksistence, 1975,
barvni sitotisk,
P 70 x 50 cm, L 74 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Poezija sence, 1975,
barvni sitotisk, 69 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Ujeta svetloba, 1975,
barvni sitotisk, 83 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

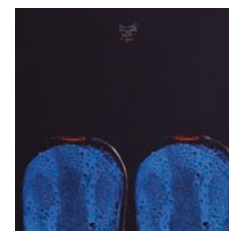
Črni žarki, 1975,
barvni sitotisk, 67,5 x 68,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Dvojni izvor, 1975,
barvni sitotisk, 83 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

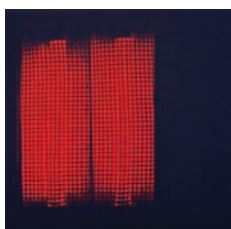
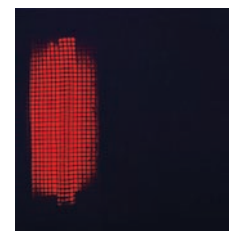
Nova dimenzija, 1975,
barvni sitotisk,
P 62 x 62 cm, L 70,5 x 67 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Rosna erotika, 1975,
barvni sitotisk, 69 x 67,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

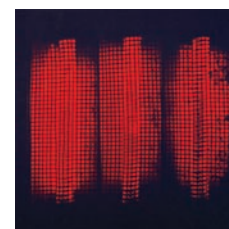
Simbol, 1973,
barvni sitotisk, 49 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Moč energije 1/4, 1972/73,
barvni sitotisk, 50 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Moč energije 2/4, 1972/73,
barvni sitotisk, 50 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Moč energije 3/4, 1972/73,
barvni sitotisk, 50 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Moč energije 4/4, 1972/73,
barvni sitotisk, 50 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

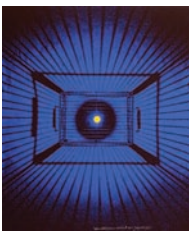
Diagonala eksistence, 1977,
barvni sitotisk,
P 21 x 17 cm, L 31 x 25 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

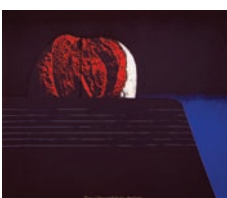
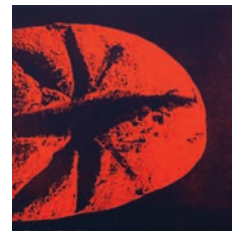
Magično jedro, 1980,
barvni sitotisk, 52,5 x 51,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Črni žarki, 1975,
barvni sitotisk, 67 x 68,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

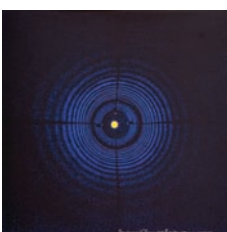
Ujeta svetloba, 1975,
barvni sitotisk, 83 x 68,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Spomenik kmetu, 1975,
barvni sitotisk, 69 x 68,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Črno namizje, 1975,
barvni sitotisk, 69 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Simbol eksistence, 1975,
barvni sitotisk, 79 x 57 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

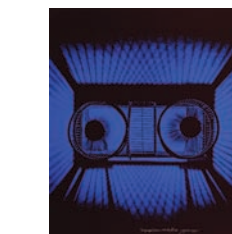
Poezija sence II, 86/140, 1975,
barvni sitotisk, 69,5 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Slavolok življenja I, 1981,
barvni sitotisk, 68 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

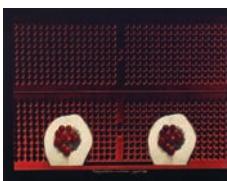
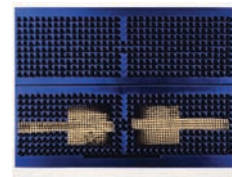
Slavolok življenja III,
1981, barvni sitotisk, 68 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Dvojni izvor, 1975,
barvni sitotisk, 84 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Začetek življenja, 1975,
barvni sitotisk,
P 79,5 x 65,5 cm, L 88 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Konveksni ritem, 1978,
barvni sitotisk,
P 60 x 81,5 cm, L 71 x 89 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

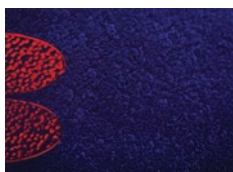

Pročelje fantastike, 1978,
barvni sitotisk, 68 x 88 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Prižakovanje, 1978,
barvni sitotisk,
P 59 x 88 cm, L 69 x 93 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

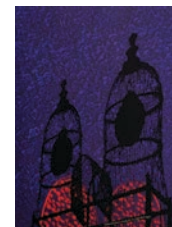

Katedrala, 1977,
barvni sitotisk, 69 x 95 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Katedrala, 1977,
barvni sitotisk, 94 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Metamorfozis Veneris, 1978,
barvni sitotisk,
P 78 x 62 cm, L 100 x 71 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Metamorfozis Veneris II, 1978,
barvni sitotisk,
P 93,5 x 69 cm, L 100,5 x 71 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Marko Jakše

1959

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorici Metki Krašovec. Diplomiral je leta 1988.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 2015 za slikarske razstave v zadnjih dveh letih.

Marko Jakše was born in Ljubljana. He studied painting under Professor Metka Krašovec at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1988.

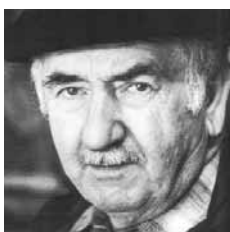
In 2015, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions of paintings in the last two years.

Pesnik Kranjske in doline Šentflorjanske, 2015,
akril in olje na kartonu,
150 x 100,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Stane (Stanislav) Jarm

1931–2011

Rodil se je v Osilnici pri Kočevju. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo. Diplomiral je leta 1954. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in ga zaključil leta 1956.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1964 za plastiko *Talec*, ki je bila razstavljena na razstavi Društva slovenskih likovnih umetnikov decembra 1963 v Moderni galeriji v Ljubljani.

Stane Jarm was born in Osilnica near Kočevje. He studied sculpture at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1954. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professor Boris Kalin, and completed it in 1956.

In 1964, he won the Prešeren Fund Award for his sculpture *Hostage* presented at the exhibition of the Slovene Fine Art Association at the Museum of Modern Art in Ljubljana in December 1963.

Razpelo, 1964,
les, 141 x 25 x 6 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Andrej Jemec

1934

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Mariju Pregelju, Gabrijelu Stupici, Božidarju Jakcu in Riku Debenjaku. Diplomiral je leta 1958.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1965 za grafične stvaritve, razstavljene v letu 1964, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 1994 za dosedANJI opus.

Andrej Jemec was born in Ljubljana. He studied painting under Professors Marij Pregelj, Gabrijel Stupica, Božidar Jakac and Riko Debenjak at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1958.

In 1965, he won the Prešeren Fund Award for his graphic creations exhibited in 1964. In 1994, he won the Prešeren Award for his previous collected works.

Glava, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Slepec, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Parazit, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Črna roka, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Domovina, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 39,5 x 29 cm, L 65,5 x 46,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Velika pika, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Neskončna dvojnost, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Skrivnost je v potezi, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Avra, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Dve polovici celote, 1994,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 29 x 39,5 cm, L 46,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Spopad, 1999,
akril na platnu, 145 x 200 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Zmago (Zmagoslav) Jeraj

1937–2015

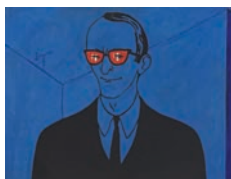

Rodil se je v Ljubljani. Slikarstvo je študiral na ALU v Ljubljani in na Akademiji za likovno umetnost v Beogradu, kjer je leta 1960 diplomiral pri profesorici Zori Petrovič. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorju Gabrijelu Stupici in ga zaključil leta 1967.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1985 za umetniške dosežke v risbi in gvašu, Prešernovo nagrado pa je prejel leta 2009 za življenjsko delo.

Zmago Jeraj was born in Ljubljana. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana and at the Academy of Fine Arts in Belgrade, where he graduated under Professor Zora Petrovič in 1960. Further, he specialized in painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in 1967.

He won the Prešeren Fund Award for his artistic achievements in drawing and painting with gouache in 1985, as well as the Prešeren Award for his lifetime achievement in 2009.

Portret L., 1967,
polimer, platno, 70 x 90 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Zdenko Kalin

1911–1990

Rodil se je v Solkanu pri Gorici. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študiral kiparstvo pri profesorjih Franju Kršiniću in Robertu Frangešu - Mihanoviću. Diplomiral je leta 1934.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1959 za plastiko na posloplju Ljudske skupščine LRS in leta 1982 za življenjsko delo na področju likovnega ustvarjanja.

Zdenko Kalin was born in Solkan near Gorica. He studied sculpture at the Academy of Fine Arts in Zagreb under Professors Franjo Kršinić and Robert Frangeš-Mihanović. He graduated in 1934.

He won the Prešeren Award twice: in 1959 and then also in 1982, first for his sculpture on the Building of the People's Assembly of the Republic of Slovenia and second for his lifetime achievement in the field of fine art creation.

Osnutek za plastiko
na posloplju Ljudske skupščine LRS, 1959,
patiniran mavec, 173 x 52 x 40 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Stojan Kerbler

1938

Rodil se je v Mariboru. Študiral je na Fakulteti za elektrotehniko v Ljubljani. Diplomiral je leta 1965.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1979 za fotografske zapise o Halozah.

Stojan Kerbler was born in Maribor. He studied at the Faculty of Electrical Engineering in Ljubljana. He graduated in 1965.

In 1979, he won the Prešeren Fund Award for his photographic records of Haloze.

Deklica iz Haloz, 1972,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Deklica, 1976,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Družina, 1973,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Janček, 1973,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kmečki šopek, 1972,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Koline, 1977,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Moj oče, 1970,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,3 x 23 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Obraz, 1970,
fotografija na želat. sr. br. papir,
16,2 x 22,2 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pred južino, 1978,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prijatelj, 1970,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Tesnoba, 1970,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,5 x 22,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Zdenka, 1973,
fotografija na želat. sr. br. papir,
15,7 x 23,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Rudolf Kotnik

1931 – 1996

Rodil se je v Admontu v Avstriji. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Gojmirju Antonu Kosu in Maksimu Sedeju. Diplomiral je leta 1955.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1980 za razstavi v Zagrebu in Splitu.

Rudolf Kotnik was born in Admont in Austria. He studied painting under Professors Gojmir Anton Kos and Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1955.

In 1980, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions in Zagreb and Split.

Dvojni prostor XII, 1977/78,
vrv, žica, kovinske ploščice,
olje na platnu, 97 x 97 x 9 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2003

Tomaž Kržišnik

1943

Rodil se je v Žireh. Po končani Višji pedagoški šoli je odšel študirat na Akademijo lepih umetnosti v Varšavo, kjer je leta 1968 opravil magisterij iz knjižne ilustracije.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1975 za likovno podobo predstave *Zlata ptica*.

Tomaž Kržišnik was born in Žiri. After finishing the Teacher Training College, he studied at the Academy of Fine Arts in Warsaw, where he completed the Master's Degree in Book Illustration in 1968.

In 1975, he won the Prešeren Fund Award for his fine arts image in the play *Golden Bird*.

Pisa, 1991,
jedkanica, suha igla,
P 17 x 23 cm, L 30 x 39,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1998

Valencia, 1991,
jedkanica, suha igla,
P 17 x 23 cm, L 30 x 39,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1998

Ema Kugler

1955

Rodila se je v Celju. Študirala je na Ekonomski fakulteti v Ljubljani, na kateri je diplomirala leta 1980.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 2008 za film *Le Grand Macabre* in performans *Introitus*.

Ema Kugler was born in Celje. She studied at the Faculty of Economy in Ljubljana, where she graduated in 1980.

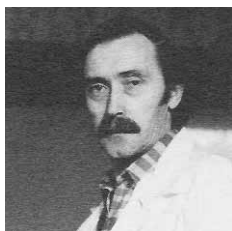
In 2008, she won the Prešeren Fund Award for her film *Le Grand Macabre* and her performance *Introitus*.

Le Grand Macabre, 2005,
eksperimentalni video film, produkcija ZANK /
Ljudmila, trajanje 101 minuta
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

Vladimir Lakovič

1921–1997

Rodil se je na Doberdolu. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Nikolaju Pirnatu, Francetu Miheliču, Božidarju Jakcu in Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1949. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici in ga zaključil leta 1951.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1973 za slikarski opus.

Vladimir Lakovič was born in Doberdob. He studied painting under Professors Nikolaj Pirnat, France Mihelič, Božidar Jakac and Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Gabrijel Stupica, and completed it in 1951.

He won the Prešeren Fund Award for his painting works in 1973.

Hoffmanove pripovedke, 1995,
tuš na papirju,
P 19,5 x 13,5 cm, L 42 x 29,7 cm
Dar umetnikove družine
za stalno zbirko leta 2015

Tone (Anton) Lapajne

1933–2011

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Karlu Putrihu in Borisu Kalinu. Diplomiral je leta 1961. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in ga zaključil leta 1965.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1977 za samostojno razstavo v Ljubljani leta 1976.

Tone Lapajne was born in Ljubljana. He studied sculpture under Professors Karel Putrih and Boris Kalin at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1961. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professor Boris Kalin, and completed it in 1965.

In 1977, he won the Prešeren Fund Award for his solo exhibition in Ljubljana in 1976.

Najdišče barjanske zemlje, 1977/90,
mešana tehnika na platnu, 108 x 130 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Barjanska zemlja, 1992,
mešana tehnika na platnu, 80 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Janez Lenassi

1927–2007

Rodil se je v Opatiji na Hrvaškem. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Borisu Kalinu, Frančišku Smerduju, Zdenku Kalinu, Karlu Putrihu in Petru Lobodi. Diplomiral je leta 1951. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorjih Frančišku Smerduju in Borisu Kalinu in ga zaključil leta 1956.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1966 za plastiko v kompleksu spomenika NOB v Ilirski Bistrici.

Janez Lenassi was born in Opatija in Croatia. He studied sculpture under Professors Boris Kalin, Frančišek Smerdu, Zdenko Kalin, Karel Putrih and Peter Loboda at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1951. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professors Frančišek Smerdu and Boris Kalin, and completed it in 1956.

In 1966, He won the Prešeren Fund Award for his sculpture in the complex of the National Liberation War Monument in Ilirska Bistrica.

Plima - oseka, 1974,
apnec, 22 x 28 x 29 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Lojze Logar

1944–2014

Rodil se je v Mežici. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču, Mariju Preglju, Nikolaju Omersi in Maksimu Sedeju. Diplomiral je leta 1968. Študij je nadaljeval na specialki za grafiko pri profesorjih Riku Debenjaku in Marjanu Pogačniku ter ga zaključil leta 1970.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1987 za grafični in slikarski opus, razstavljen v galeriji Eqrna.

Lojze Logar was born in Mežica. He studied painting under Professors France Mihelič, Marij Pregelj, Nikolaj Omersa and Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1968. He continued his studies with a specialization in graphics under Professors Riko Debenjak and Marjan Pogačnik, and completed it in 1970.

In 1987, he won the Prešeren Fund Award for his graphic and painting works exhibited at the Eqrna Gallery.

Davidov bazen, 1987,
akril na platnu, 126 x 85 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Davidov vrt, 1994,
akril na platnu, 150 x 100 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2014

Vladimir Makuc

1925

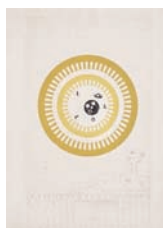

Rodil se je v Solkanu pri Gorici. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo. Diplomiral je leta 1954 in pri profesorju Miroslavu Šubicu leta 1956 končal specialko za restavracijsko in konservatorsko delo.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1962 za grafični opus preteklih dveh let, Prešernovo nagrado pa leta 1979 za grafični opus.

Vladimir Makuc was born in Solkan near Gorica. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1954, and specialized in restoration and conservation under Professor Miroslav Šubic in 1956.

In 1962, he won the Prešeren Fund Award for his graphic works of the previous two years. In 1979, he won the Prešeren Award for his collected graphic works.

Ležeča žena II, 1972,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 83,5 x 51,5 cm, L 86 x 53,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

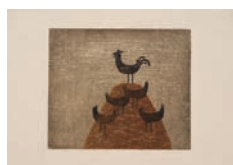
Zajtrk na travi, 1973,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 89,2 x 63,9 cm, L 76,5 x 59,3 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Nevihita, 1973,
barvni lesorez in reliefni tisk na papirju,
P 71,5 x 52,3 cm, L 89,5 x 63,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Petelin, 1957,
barvni lesorez na papirju,
P 30 x 35,5 cm, L 40,6 x 54 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Na gnoju II, 1957,
barvni lesorez na papirju,
P 29,5 x 34,5 cm, L 40,6 x 54 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

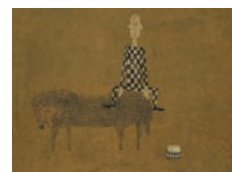

Pokrajina z lastno podobo in modro ptico, III/X, 1993,
barvna suha igla in brns na papirju,
P 42 x 40,5 cm, L 65 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Essai, 1967,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 41,5 x 49 cm, L 65 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Kloun na konju, 1959,
barvni lesorez na papirju,
P 50,5 x 65 cm, L 60 x 75 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Istrski pašnik, 1959,
barvni lesorez na papirju,
P 50 x 62,8 cm, L 60 x 74 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Ženi, P. O., 1963,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 49 x 64,5 cm, L 56,2 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Vol, 1963,
barvna jedkanica na papirju,
P 49 x 64,5 cm, L 60 x 80 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina IX, Essai c', 1976,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 75,5 x 56 cm, L 102 x 64 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

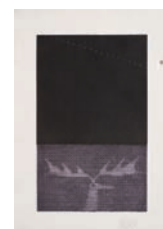
Pokrajina s hišami, 1967,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 49 x 64 cm, L 63 x 76,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Mediteranska pokrajina, 1992,
barvna suha igla in brus na papirju,
P 31,5 x 44 cm, L 65 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

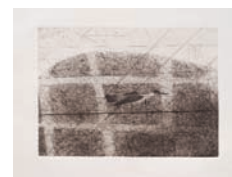
Pokrajina VI, Leda, Essai (1), 1976,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 76,5 x 49,5 cm, L 90 x 62,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina V (Caput mortuum), IV/XV, 1980,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 73 x 53 cm, L 89 x 63 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina VI, 1977,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 49,5 x 63 cm, L 65 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z brinovko, 2005,
suha igla in brus na papirju,
P 32 x 43,5 cm, L 55,8 x 67,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Ptiča v solinah, 2005,
suha igla in brus na papirju,
P 38 x 31,5 cm, L 67,8 x 55,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Kormoran, 2005,
suha igla in brus na papirju,
P 37,5 x 31,5 cm, L 67,8 x 55,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Soline s čukom, 2005,
suha igla in brus na papirju,
P 44 x 31 cm, L 67,8 x 55,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Polojnik, 2005,
suha igla in brus na papirju,
P 38 x 31,5 cm, L 67,8 x 55,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z gnezdom, 1996,
suha igla in brus na papirju,
P 49,5 x 35 cm, L 75,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z volom, 1996,
suha igla in brus na papirju,
P 49,5 x 35 cm, L 75,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z modro ptico, 1996,
suha igla in brus na papirju,
P 44,5 x 30 cm, L 75,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina s pticama, 1996,
suha igla in brus na papirju,
P 27,5 x 29,5 cm, L 75,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

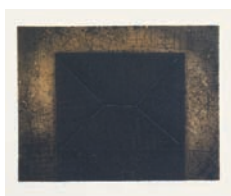
Pokrajina s pticama, 1997,
suha igla in brus na papirju,
P 75,5 x 65 cm, L 101 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z ženo, 1965,
suha igla in brus na papirju,
P 37,5 x 68,5 cm, L 56 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina z jato II, 1999,
barvna suha igla in brus na papirju,
P 39,5 x 34,5 cm, L 75,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Vas, 1960,
barvni lesorez na papirju, 37,8 x 54,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Hiša, 1966,
barvna jedkanica in akvatinta na papirju,
P 37 x 48,5 cm, L 37,5 x 81 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina I, 1979,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 85 x 46,5 cm, L 100 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina V, 1979,
grafična plošča, 73,5 x 50,2 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Polje s tremi kopicami, 1968/1969,
barvna jedkanica, akvatinta in reliefni tisk
na papirju, P 66 x 97 cm, L 67,6 x 99 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina V, 1979,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 73 x 50 cm, L 85,5 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Pokrajina V, Essai, 1976,
barvni globoki in reliefni tisk na papirju,
P 79 x 49 cm, L 88,8 x 63,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

**Pokrajina z lastno podobo
in modro ptico**, 1993,
barvna suha igla in brus na papirju,
P 24 x 40,5 cm, L 40 x 60 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

**Pokrajina s pticami
in klopocem**, 1996,
barvna suha igla in brus na papirju,
P 45 x 34 cm, L 60 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004,
suha igla in brus na papirju,
P 21 x 17 cm, L 39,5 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004,
suha igla in brus na papirju,
P 18 x 14,5 cm, L 39,5 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004,
suha igla in brus na papirju,
P 21 x 17 cm, L 39,5 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004,
suha igla in brus na papirju,
P 23 x 17 cm, L 39,5 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Brez naslova, Grafična mapa št. 13, 2004,
suha igla in brus na papirju,
P 20,5 x 16 cm, L 39,5 x 29,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2010

Miha Maleš

1903–1987

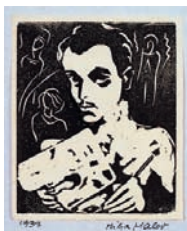

Rodil se je v Jeranovem pri Kamniku. Na akademiji v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorjih Ferdu Kovačeviću, Jozu Kljakoviću, Tomislavu Krizmanu in Rudolfu Valdecu. Diplomiral je leta 1923. Na akademiji v Pragi je leta 1927 dokončal specialko za grafiko pri profesorjih Avgustu Brömseju in Franzu Thieleju.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1977 za grafični, slikarski in ilustracijski opus.

Miha Maleš was born in Jeranovo near Kamnik. He studied painting under Professors Ferdo Kovačević, Jozo Kljaković, Tomislav Krizman and Rudolf Valdec at the Academy of Fine Arts in Zagreb. He graduated in 1923. He specialized in graphics under Professors August Brömse and Franz Thiele at the Academy of Fine Arts in Prague in 1927.

He won the Prešeren Award in 1977 for his graphics, paintings and illustration works.

Autoportret, 1933,
lesorez na papirju,
P 15 x 12 cm, L 31,5 x 23,8 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Benetke, 1935,
lesorez na papirju,
P 14 x 11 cm, L 31,5 x 23,8 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Brez naslova, 1937,
lesorez na papirju,
P 14 x 10 cm, L 31,5 x 23,8 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Adriana (Jadranka) Maraž

1931–2015

Rodila se je v Ilirski Bistrici. V letih 1949–1957 je na ALU v Ljubljani študirala slikarstvo pri profesorju Maksimu Sedeju.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1983 za izvirne in tehnično izbrušene dosežke v grafičnem ustvarjanju.

Adriana Maraž was born in Ilirska Bistrica. She studied painting under Professor Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana between 1949 and 1957.

In 1983, she won the Prešeren Fund Award for her original and technically refined achievements in the field of graphic creation.

Šunyata, 1978,
jedkanica, 75 x 55 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2000

**Živko Ira
Marušič**
1945

Rodil se je v Colornu v Italiji. Leta 1967 se je vpisal na beneško Accademia di Belle Arti na študij slikarstva pri profesorjih Saettiju in Zottiju. Študij slikarstva je nadaljeval na ALU v Ljubljani na specialki za slikarstvo pri profesorjih Zoranu Didku, Gabrijelu Stupici in Janezu Berniku ter ga zaključil leta 1975.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1999 za razstavo *Slika je mrtva - naj živi slika!* v Moderni galeriji v Ljubljani.

Živko Marušič was born in Colorno in Italy. He enrolled the Venice Accademia di Belle Arti to study painting under Professors Saetti and Zotti in 1967. Further, he specialized in painting under Professors Zoran Didek, Gabrijel Stupica and Janez Bernik at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He completed the specialization in 1975.

In 1999, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition *The Painting is Dead - Long Live the Painting!* at the Museum of Modern Art in Ljubljana.

Velika usta, 1995,
kreda na papirju, 50 x 36 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2004

Brez naslova, 1998,
olje na platnu, 238 x 16 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2004

France Mihelič
1907–1998

Rodil se je v Virmašah pri Škofiji Loki. V letih 1927–1931 je na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu študiral slikarstvo pri profesorjih Jozu Kljakoviću, Tomislavu Krizmanu, Vladimirju Beciću in Ljubu Babiću.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1949 za deli *Kolona v snegu* in *Vaška ječa*, leta 1955 za grafični opus in leta 1965 za umetniško dovršeno idejno zasnovo figuraličnega in scenskega inventarja, namenjenega lutkovni uprizoritvi Maeterlinckove *Sinje ptice*.

France Mihelič was born in Virmaše near Škofja Loka. He studied painting under Professors Jozo Kljaković, Tomislav Krizman, Vladimir Becić and Ljubo Babić at the Academy of Fine Arts in Zagreb between 1927 and 1931.

He won three Prešeren Awards: in 1949, for his paintings *Queue in the Snow* and *Rural Jail*, in 1955, for his graphic works, and in 1965, for his artistically sophisticated conceptual design of the puppets and theatre set for the Maeterlinck's puppet performance *The Bluebird*.

Kurent, 1989,
olje na platnu, 81 x 65 cm
Odkupza stalno zbirko leta 2015

Partizansko taborišče, 1945/1946,
litografija, 55 x 45 cm
Dar Marka Arneža za stalno zbirko leta 2015

Franc Novinc

1938

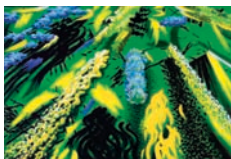

Rodil se je na Godešiču pri Škofji Loki. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču in Maksimu Sedeju. Diplomiral je leta 1964.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1984 za umetniške dosežke na področju krajinarstva.

Franc Novinc was born in Godešič near Škofja Loka. He studied painting under Professors France Mihelič and Maksim Sedej at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1964.

In 1984, he won the Prešeren Fund Award for his artistic achievements in the field of landscape.

Čista voda, 1986,
akril na platnu, 120 x 170 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2003

Na ajdovi paši, 2010,
akril na platnu, 150 x 110 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Škrbinec ob polni luni, 2011,
akril na platnu, 150 x 110 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Floris (Francišek) Oblák

1924–2006

Rodil se je na Vrhniki. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1949. Študij je nadaljeval na specialki za grafiko pri profesorju Božidarju Jakcu in ga zaključil leta 1951.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1967 za slikarska dela, razstavljen v letu 1966.

Floris Oblák was born in Vrhnika. He studied painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949. He continued his studies with a specialization in graphics under Professor Božidar Jakac, and completed it in 1951.

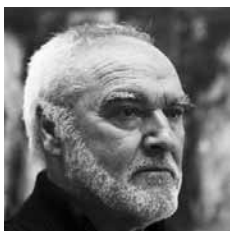
In 1967, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited in 1966.

Osamljenka, 1962,
olje na platnu, 91 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Valentin Oman

1935

Rodil se je v Štebenu pri Beljaku v Avstriji. Na akademiji na Dunaju je študiral slikarstvo. Diplomiral je leta 1962. Študij je nadaljeval na specialki za grafiko na ALU v Ljubljani pri profesorju Riku Debenjaku in ga zaključil leta 1963.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1981 za razstave v zadnjih dveh letih na slovenskem Koroškem v Avstriji.

Valentin Oman was born in St. Stefan near Villach in Austria. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Vienna. He graduated in 1962. He continued his studies with a specialization in graphics under Professor Riko Debenjak at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, and completed it in 1963.

In 1981, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions of the previous two years in Slovenian Carinthia in Austria.

Le tvoja dela so tvoj spomin - Plečnik, 1998,
olje na platnu, 200 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1998

Ecce homo, 2011,
mešana tehnika na platnu, 200 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Fragment, 2008,
mešana tehnika na papirju, 68 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Homo sapiens fossil, 2009,
mešana tehnika na platnu, 120 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Spomenik, 2010,
mešana tehnika na papirju, 50 x 23 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Nebo in zemlja, 1999,
mešana tehnika na platnu, 50 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Sic transit gloria hominis, 2011,
mešana tehnika na platnu, 200 x 150 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Homo mediterraneus, 2010,
mešana tehnika na platnu, 200 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Paris, 2010,
mešana tehnika na papirju, 68 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Podoba železa, 2001-2007,
mešana tehnika na papirju, 68 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

Nikolaj Omersa

1911–1981

Rodil se je v Idriji. V letih 1933–1937 je na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu študiral pri profesorjih Marinu Tartaglii in Tomislavu Krizmanu.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1969 za slikarska dela, razstavljena v Novi Gorici leta 1968, Prešernovo nagrado pa leta 1978 za ustvarjalno slikarsko delo.

Nikolaj Omersa was born in Idrija. He studied under Professors Marino Tartaglia and Tomislav Krizman at the Academy of Fine Arts in Zagreb from 1933 to 1937.

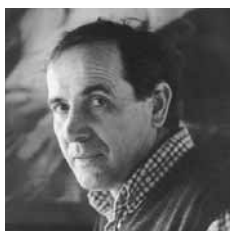
He won the Prešeren Fund Award in 1969 for his paintings exhibited in Nova Gorica in 1968, and the Prešeren Award for his creative paintings in 1978.

Brez naslova, nedatirano,
olje na platnu, 59 x 79,5 cm
Odkup za stalno zbirko leta 1985

Klavdij Palčič

1940

Rodil se je v Trstu. Slikarstvo je študiral na Umetnostnem liceju v Benetkah, kjer je leta 1964 diplomiral.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1984 za likovne dosežke in scenografijo.

Klavdij Palčič was born in Trieste. He studied at the Venice Art Lyceum, where he graduated in 1964.

In 1984, he won the Prešeren Fund Award for his artistic achievements and scenography.

Yes, 2008,
mešana tehnika na platnu, 100 x 100 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2011

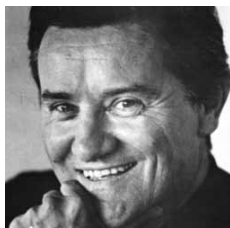
Podoba III, 2011,
trganka, sitotisk, 72 x 102 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Podoba I, 1982,
trganka, sitotisk, 70 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Borut Pečar

1931–2009

Rodil se je v Petrovčah. Študiral je na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1961.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1976 za razstavo karikatur na Borštnikovem srečanju.

Borut Pečar was born in Petrovče. He studied at the Faculty of Architecture, Civil Engineering and Surveying in Ljubljana, where he graduated in 1961.

In 1976, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition of caricatures at the Maribor Theatre Festival.

Jaz sem pa en Franc Košir, 1973,
tuš na papirju, 70 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1998

France Peršin

1922–1997

Rodil se je v Ljubljani. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorjih Marinu Tartaglii, Krstu Hegeđušiću in Jerolimu Mišeju.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1971 za slikarska dela, razstavljen v Kranju, Ljubljani in Zagrebu.

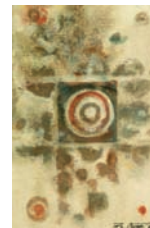
France Peršin was born in Ljubljana. He studied painting under Professors Marino Tartaglia, Krsto Hegeđušić and Jerolim Miše at the Academy of Fine Arts in Zagreb.

In 1971, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited in Kranj, Ljubljana and Zagreb.

Tarče, 1968,
olje na platnu, 90 x 60 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

Tarče, 1993,
tempera na papirju, 16 x 10 cm,
Dar Blaža Peršina za stalno zbirko leta 2015

Mere Človeka, 1969, svinčnik na papirju,
P 18,5 x 14,5 cm, L 29,7 x 21 cm
Dar Blaža Peršina za stalno zbirko leta 2015

Veno Pilon

1896–1970

Rodil se je v Ajdovščini. V letih 1919-1920 je na akademiji v Pragi študiral slikarstvo pri profesorjih Josefu Loukoti in Janu Obrovskem, na akademiji v Firencah pa je v letih 1920–1921 obiskoval tečaj za bakrorez pri profesorju Celestini, nato pa v letih 1921–1922 študiral še na umetno-obrtni šoli na Dunaju.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1970 za življenjsko delo na področju slikarstva.

Veno Pilon was born in Ajdovščina. He studied painting under Professors Josef Loukota and Jan Obrovský at the Academy of Fine Arts in Prague from 1919 to 1920. From 1920 to 1921, he attended the engraving course under Professor Celestini at the Florence Academy, and then studied at the Vienna School of Arts and Crafts from 1921 to 1922.

He won the Prešeren Award for his lifetime achievement in the field of painting in 1970.

Vdova, ok. 1926,
jelkanica, P 25 x 16,7 cm, L 45,7 x 31,5 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Štefan Planinc

1925

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gojmirju Antonu Kosu. Diplomiral je leta 1954. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Mariju Preglju.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1965 za slikarske stvaritve, razstavljen v letu 1964.

Štefan Planinc was born in Ljubljana. He studied painting under Professor Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1954. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Marij Pregelj.

In 1965, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited in 1964.

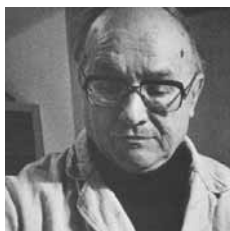

Prasvet V, 1964,
olje na platnu, 75 x 106 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Marjan Pogačnik

1920–2005

Rodil se je v Ljubljani. Študiral je na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomiral leta 1947 in nadaljeval študij slikarstva pri profesorju Gabrijelu Stupici na ALU v Ljubljani. Diplomiral je leta 1949 in 1951 dokončal specialko za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1963 za grafični opus, Prešernovo nagrado pa leta 1986 za življenjsko delo.

Marjan Pogačnik was born in Ljubljana. He studied at the Faculty of Philosophy in Ljubljana, where he graduated in 1947 and continued to study painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949 and specialized in painting under Professor Gabrijel Stupica in 1951.

He won the Prešeren Fund Award in 1963 for his graphic works and the Prešeren Award in 1986 for his lifetime achievement.

Brezizhodno, 1969,
reliefna barvna jedkanica,
P 49 x 42,5 cm, L 71 x 64,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2002

Oholost, 1959, jedkanica,
P 27,5 x 32 cm, L 47 x 57 cm
*

Slovenski kmečki pejzaž, 1959,
jedkanica, P 29 x 24 cm, L 59 x 51 cm
*

Osamljenost, 1959,
jedkanica, P 29 x 25 cm, L 57,5 x 49,5 cm
*

Junaka iz narodne pesmi, 1957,
jedkanica, P 22 x 26 cm, L 42 x 50 cm
*

Konji, 1957,
jedkanica, P 21 x 24,5 cm, L 41,5 x 49 cm
*

Pričakovanje, 1957, suha igla in gravura,
P 18 x 25 cm, L 47 x 55 cm
*

Jutro v predmestju, 1955,
suha igla in globoki tisk,
P 16 x 19,8 cm, L 32 x 32,5 cm
*

Pastirčki, 1949,
jedkanica in globoki tisk,
P 19,5 x 25 cm, L 35 x 41 cm
*

Mirovanje pred zoro, 1971,
reliefna barvna jedkanica,
P 60 x 47 cm, L 74,5 x 61,5 cm
*

Poletje, 1983,
reliefna barvna jedkanica,
P 60 x 50 cm, L 74 x 63,5 cm
*

Pod istim nebom, 1975,
reliefna barvna jedkanica,
P 55,5 x 45 cm, L 74 x 63,5 cm
*

Poslednja nedelja, 1974/1975,
reliefna barvna jedkanica, visoki tisk,
P 61 x 50 cm, L 75 x 64 cm *

Močvirsko listje, 1961,
reliefna barvna jedkanica,
P 36,5 x 32,5 cm, L 64,5 x 50 cm *

Neopaženo ob cesti, 1967,
reliefna barvna jedkanica,
P 49,5 x 45 cm, L 69,5 x 65 cm *

Opustošena gnezda, 1962,
reliefna barvna jedkanica,
P 38,5 x 33,5 cm, L 62,5 x 53,5 cm *

Tesnoba opoldan, 1969,
reliefna barvna jedkanica,
P 61 x 47 cm, L 74,5 x 60 cm *

Pomladna svečanost, 1970,
reliefna barvna jedkanica,
P 59,5 x 46,5 cm, L 72 x 58 cm *

Nekoga jutra, 1980,
reliefna barvna jedkanica,
P 61 x 50 cm, L 74 x 64 cm *

Pozabljeno, 1973,
reliefna barvna jedkanica,
P 60 x 47 cm, L 74,5 x 61,5 cm *

Rožnato, 1973,
reliefna barvna jedkanica,
P 60 x 47,5 cm, L 74,5 x 61,5 cm *

Zbogom materi, 1965,
reliefna barvna jedkanica,
P 64,5 x 45 cm, L 75 x 55 cm *

Medaljon zadostnih spominov, 1967,
reliefna barvna jedkanica,
P 64,5 x 49,5 cm, L 76,5 x 62 cm *

Cesta, 1967,
reliefna barvna jedkanica,
P 60 x 45 cm, L 76,5 x 61,5 cm *

Prt, 1971, reliefna grafika,
P 60 x 46,5 cm, L 59 x 41 cm *

* Opomba:
na željo umetnika je skrbnik del
vodja galerije Marko Arnez

Marko Pogačnik

1944

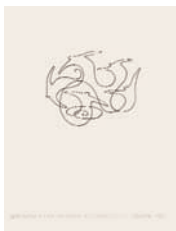

Rodil se je v Kranju. Kiparstvo je študiral na ALU v Ljubljani pri profesorju Zdenku Kalinu. Diplomiral je leta 1967.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1991 za delo, razstavljeno na razstavi v Moderni galeriji.

Marko Pogačnik was born in Kranj. He studied sculpture under Professor Zdenko Kalin at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1967.

In 1991, he won the Prešeren Fund Award for his work exhibited at the Museum of Modern Art.

*Skupina rusalk pleše nad izvrom na Srakanih, 1994, svinčnik na papirju, 49 x 34 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000*

Ivo Prančič

1955

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gustavu Gnamušu, kjer je diplomiral leta 1982 in nadaljeval študij na specialki za slikarstvo ter ga zaključil 1984.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 2001 za razstavi v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki in v galeriji A+A v Benetkah leta 2000.

Ivo Prančič was born in Ljubljana. He studied painting under Professor Gustav Gnamuš at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, where he graduated in 1982. He specialized in painting in 1984.

In 2001, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions at the Božidar Jakac Art Museum in Kostanjevica na Krki and at the A+A Gallery in Venice in 2000.

*Brez naslova, 2012, mešana tehnika na papirju, 70 x 100 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012*

Lilijana Praprotnik Zupančič

●
Lila Prap
1955

Rodila se je v Celju. Na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo je diplomirala leta 1980 pri profesorju Milošu Bonči.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 2011 za razstavi *Prostor za likovne, literarne, glasbene in igrane zgodbe Lile Prap* v Galeriji sodobne umetnosti Celje in *Lilijana Praprotnik Zupančič: Lila Prap v Centru in Galeriji P74* v Ljubljani.

Lilijana Praprotnik Zupančič was born in Celje. She graduated under Professor Miloš Bonča at the Faculty of Architecture, Civil Engineering and Surveying in 1980.

In 2011, she won the Prešeren Fund Award for her exhibitions *Room for Lila Prap and her Stories of Fine Art, Literature, Music and Theatre* at the Gallery of Contemporary Art in Celje and *Lilijana Praprotnik Zupančič: Lila Prap at the P74 Gallery* in Ljubljana.

*Krava, nedokončana, 2011, kreda na papirju, 28 x 56 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2012*

Nataša Prosenc

1966

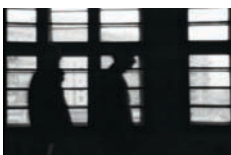

Rodila se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študirala oblikovanje pri profesorju Sreču Draganu. Diplomirala je leta 1990.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 2001 za video *Gladiatorji*, ki je bil predstavljen na Beneškem bienalu leta 2000.

Nataša Prosenc was born in Ljubljana. She studied design under Professor Srečo Dragan at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. She graduated in 1990.

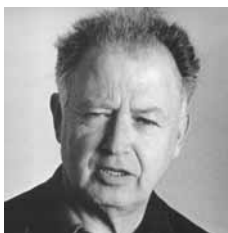
In 2001, she won the Prešeren Fund Award for her video installation *Gladiators* presented at the 2000 Venice Biennale.

Gladiatorji - Mimohod, 1999,
video instalacija,
trajanje 7 minut in 16 sekund
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

Milan Rijavec

1922

Rodil se je v Bruni vasi pri Mokronogu. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču, Nikolaju Pirnatu, Slavku Pengovu in Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1949.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1979 za izvirne slikarske dosežke.

Milan Rijavec was born in Bruna vas near Mokronog. He studied painting under Professors France Mihelič, Nikolaj Pirnat, Slavko Pengov and Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949.

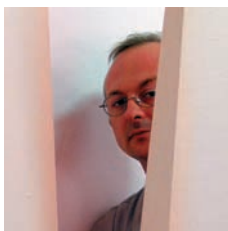
In 1979, he won the Prešeren Fund Award for his original painting achievements.

Kuhinjsko tihozitje, 1963,
olje na platnu, 58 x 72 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2002

Oto Rimele

1962

Rodil se je v Mariboru. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Emeriku Bernardu. Diplomiral je leta 1990. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Janezu Berniku ter ga zaključil leta 1992.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 2004 za razstavo *Iluminacije* v Galeriji Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki leta 2003.

Oto Rimele was born in Maribor. He studied painting under Professor Emerik Bernard at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1990. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Janez Bernik, and completed it in 1992.

In 2004, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition *Iluminations* at the Božidar Jakac Art Museum in Kostanjevica na Krki in 2003.

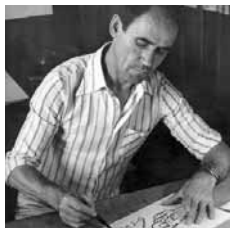

ILRE7, 2004,
les, platno, 230 x 25 x 25 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2005

Bine (Albin) Rogelj

1929

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gojmirju Antonu Kosu. Diplomiral je leta 1955. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorju Maksimu Sedeju.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1970 za grafično delo na področju karikature.

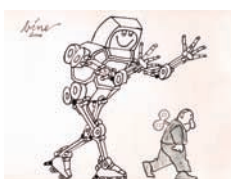
Bine Rogelj was born in Ljubljana. He studied painting under Professor Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1955. He continued his studies with a specialization in painting under Professor Maksim Sedej.

In 1970, he won the Prešeren Fund Award for his graphics in the field of caricatures.

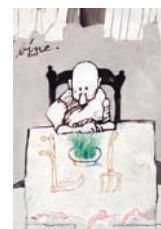
Polemika, 2001,
tuš na papirju, 50 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2009

Totalka, 1979,
mešana tehnika na papirju, 94 x 58 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Futurizem, 2000,
mešana tehnika na papirju,
49,5 x 70,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Živeti zdravo II., 2001,
mešana tehnika na papirju, 70 x 49,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Evgen Sajovic

1913–1986

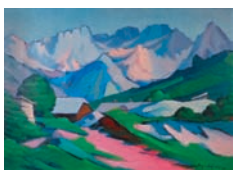

Rodil se je v Ljubljani. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorju Marinu Tartaglii. Diplomiral je leta 1938.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1979 za izvirne slikarske dosežke.

Evgen Sajovic was born in Ljubljana. He studied painting under Professor Marino Tartaglia at the Academy of Fine Arts in Zagreb. He graduated in 1938.

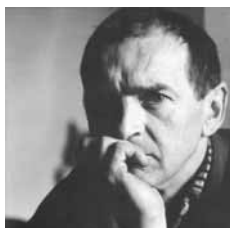
In 1979, he won the Prešeren Fund Award for his original painting achievements.

Gorska pokrajina, 1977,
olje na platnu, 63 x 88 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2002

Jože Slak - Đoka

1951–2014

Rodil se je v Jablanu pri Mirni peči na Dolenjskem. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo. Diplomiral je leta 1975 pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 2007 za razstavo *Slike za slepe* v Mali galeriji v Ljubljani.

Jože Slak was born in Jablan near Mirna Peč in Dolenjska. He studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated under Professor Gabrijel Stupica in 1975.

In 2007, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition *Paintings for the Blind* at Mala galerija in Ljubljana.

Marija piščancev, 1987,
akril na lesu, 117 x 140 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

France Slana

1926

Rodil se je v Bodislavcih pri Ljutomeru. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1949.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1964 za ciklus umetniških stvaritev z motiviko po potresu porušenega Skopja.

France Slana was born in Bodislavci near Ljutomer. He studied painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1949.

In 1964, he won the Prešeren Fund Award for his cycle of the artistic creations with motifs of the earthquake that destroyed Skopje.

Spomin na Skopje, 1963,
akvarel na papirju, 55 x 90 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Skopje, 1963,
akvarel na papirju, 48,5 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2006

Skopje, 1963,
akvarel na papirju, 48,5 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2006

Šopek, 2015,
akril na platnu, 70 x 100 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Frančišek Smerdu

1908–1964

Rodil se je v Postojni. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študiral kiparstvo pri profesorjih Rudolfu Valdecu, Robertu Frangešu - Mihanoviču in Franju Kršiniču. Diplomiral je leta 1932. Specialko za kiparstvo je obiskoval pri profesorju Ivanu Meštroviču.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1949 za kip Franceta Prešerna.

Frančišek Smerdu was born in Postojna. He studied sculpture at the Zagreb Academy of Fine Arts under Professors Robert Frangeš-Mihanović and Franjo Kršinič. He graduated in 1932. He attended a specialization in sculpture under Professor Ivan Meštrovič.

He won the Prešeren Award in 1949 for his statue of France Prešeren.

Dr. France Prešeren, 1948/49,
patiniran mavec, 42 x 32 x 33 cm
Dar Marka Arneža
za stalno zbirko leta 2005

Alenka Sottler

1958

Rodila se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študirala slikarstvo pri profesorju Andreju Jemcu. Diplomirala je leta 1981. Študij je nadaljevala na specialki za slikarstvo pri profesorju Andreju Jemcu in ga zaključila leta 1983.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 2014 za razstavi v Mariboru v galeriji Kibla in v Ljubljani v galeriji Alkatraz leta 2012, kjer je razstavila ilustratorski opus *Dobro jutro in Dober dan* ter knjižne ilustracije za roman *Tujec* Alberta Camusa.

Alenka Sottler was born in Ljubljana. She studied painting under Professor Andrej Jemec at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. She graduated in 1981. She continued her studies with a specialization in painting under Professor Andrej Jemec, and completed it in 1983.

In 2014, she won the Prešeren Fund Award for her exhibitions at the Kibla Gallery in Maribor and at the Alkatraz Gallery in Ljubljana in 2012. There she exhibited her illustration works *Good Morning and Good Day* as well as the book illustrations for the Albert Camus novel *The Stranger*.

Deček in dežniki, 2001,
tempera na papirju,
P 10 x 20 cm, L 17 x 27,5 cm
Odku za stalno zbirko leta 2014

Lojze Spacal

1907–2000

Rodil se je v Trstu. Leta 1934 se je izšolal na umetniškem liceju v Benetkah in si iz Rima pridobil dovoljenje za poučevanje. Šolanje je nadaljeval leta 1936 na umetniškem inštitutu za dekorativno umetnost v Monzi.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1974 za grafični in slikarski opus.

Lojze Spacal was born in Trieste. He studied at the Venice Art Lyceum in 1934 and got his permission to teach from Rome. He continued his studies in 1936 at the Decorative Art Institute in Monza.

He won the Prešeren Award in 1974 for his graphic and painting works.

Kraška pokrajina, 1969,
barvni lesorez na papirju,
P 61 x 86 cm, L 78 x 101 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2001

Konji na gmajni, 1940,
lesorez na papirju,
P 12,5 x 17,4 cm, L 18,5 x 21,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Dolina treh mesecev, 1943,
lesorez na papirju,
P 14 x 18 cm, L 18,5 x 21,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Bazoviške žrve, 1944,
lesorez na papirju,
P 13 x 15 cm, L 18,5 x 21,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Porušeni domovi na Krasu, p. d'A., 1946,
lesorez na papirju,
P 25 x 18 cm, L 30 x 23 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Pristanišče, 1947,
barvni lesorez na papirju,
P 14 x 21,5 cm, L 21,5 x 29 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Baladur v Istri, 1950,
lesorez na papirju,
P 20 x 15,5 cm, L 22 x 19 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Baladur v Istri, II. tisk - 1968, 1950,
reliefni tisk,
P 17 x 12 cm, L 22 x 17 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

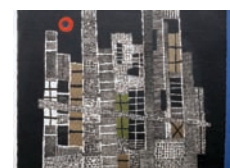
Viseci čolni, 1951,
lesorez na papirju,
P 30 x 40 cm, L 39,5 x 45 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Petelinova pesem, 1952,
lesorez na papirju,
P 39,5 x 30 cm, L 50 x 40 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Predmestje, 1952,
lesorez na papirju,
P 40 x 30 cm, L 56 x 45 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Začarano mesto, 1958,
barvni lesorez na papirju, 40 x 51,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Uhajanje domišljije, 1985-2011,
pobarvana grafična matrica, 30 x 22,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Neonska civilizacija, 1961,
barvni lesorez na papirju,
P 52 x 40 cm, L 57 x 44 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Neonska civilizacija, 1961,
barvni lesorez na papirju,
P 25 x 19 cm, L 45 x 35 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Neonska civilizacija, 1961,
barvni lesorez na papirju, 51,5 x 40 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Znamenje prosjakov, 1962,
barvni lesorez na papirju,
P 29,3 x 20 cm, L 57 x 46 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Znamenja prosjakov, 1962,
barvni lesorez na papirju,
P 94 x 62 cm, L 101 x 74 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

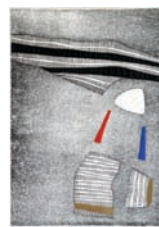
Skale v Savudriji, 1972,
barvni lesorez na papirju,
P 60,5 x 85 cm, L 75 x 100 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Črni udar v Čilu, 1973,
barvni lesorez na papirju,
P 85 x 60 cm, L 100 x 75 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Vrata moje celice, 1974,
barvni lesorez na papirju,
P 40,5 x 52 cm, L 43,5 x 54 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Pesniški prostor x 3, 1961,
barvni lesorez na papirju,
P 84,5 x 60 cm, L 100 x 74 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Pesniški prostor x 12, 1977,
barvni lesorez na papirju,
P 52 x 36 cm, L 56 x 38,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Znamenje na Kraškem zidu, 1980,
barvni lesorez na papirju,
P 85 x 60 cm, L 107 x 78 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Industrijsko predmestje, 1983,
barvni lesorez na papirju,
P 60 x 85 cm, L 75 x 100 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Industrijsko predmestje, 1984,
risba v mešani tehniki v reliefu,
60 x 90 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Uhajanje domišljije, 1985,
barvni lesorez na papirju,
P 30,5 x 23 cm, L 37 x 28,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Zapuščeno znamenje, 1987,
barvni lesorez na papirju,
P 60 x 85 cm, L 75 x 101 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Idila na kraški gmajni, 1987,
mešana tehnika na papirju,
P 85 x 60 cm, L 100 x 74 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Stari mlin, 1988,
barvni lesorez na papirju,
P 60 x 85 cm, L 74 x 101 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Znamenje prosjakov, 1962,
barvni lesorez na papirju,
P 29,3 x 20 cm, L 57 x 46 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Znamenja prosjakov, 1962,
barvni lesorez na papirju,
P 94 x 62 cm, L 101 x 74 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Brez naslova, 1990,
barvni lesorez na papirju,
P 85 x 60 cm, L 100 x 75 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Kraški ganjki, 1991,
barvni lesorez na papirju,
P 85 x 60 cm, L 100 x 74 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2014

Rdeči dimnik, P. d'A., 1994,
barvni lesorez na papirju,
P 64,5 x 54 cm, L 75,5 x 64,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2015

Osmica na Krasu, 1981,
barvni lesorez na papirju,
P 38,5 x 50 cm, L 70 x 50 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2015

Pesniški prostor, 1982,
barvni lesorez na papirju,
P 60 x 40 cm, L 70 x 50 cm
Dar Martina Spacala za stalno zbirko leta 2015

Nokturno, 1952,
barvni lesorez na papirju,
P 40 x 30 cm, L 42 x 31,5 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2015

Čarobni prostor III, 1986,
barvni lesorez na papirju,
P 52 x 39,5 cm, L 60,5 x 50 cm
Dar Martina Spacala za stalno zbirko leta 2015

Čmi spiritual 2/50, 1965,
barvni lesorez na papirju,
P 52 x 40 cm, L 55 x 42 cm
Dar Martina Spacala
za stalno zbirko leta 2015

Tinca (Justina) Stegovec

1927

Rodila se je na Planini pri Črnomlju. Na ALU v Ljubljani je študirala slikarstvo. Diplomirala je leta 1950. Študij je nadaljevala na specialki za grafiko pri profesorju Božidarju Jakcu in ga zaključila leta 1952.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1976 za grafično razstavo v letu 1975.

Tinca Stegovec was born in Planina near Črnomelj. She studied painting at the Academy of Fine Arts in Ljubljana and graduated in 1950. She continued her studies with a specialization in graphics under Professor Božidar Jakac, and completed it in 1952.

In 1976, she won the Prešeren Fund Award for her graphics exhibition in 1975.

Vožnja v dežju, 1982,
jedkanica, akvatinta,
P 35,5 x 53,5 cm, L 39 x 58 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2000

Tone Stojko

1947

Rodil se je v Strezetini v Slovenskih goricah. Na Visoki šoli za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani je študiral novinarstvo.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1984 za razstavo gledaliških fotografij v letu 1983.

Tone Stojko was born in Strezetina in Slovenske gorice. He studied journalism at the Faculty of Sociology, Political Science and Journalism in Ljubljana.

In 1984, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition of theatre photos in 1983.

Telo v igri 1, 1973,
fotografija na želat. sr. br. papir,
P 29,5 x 19,5 cm, L 50 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Telo v igri 2, 1973,
fotografija na želat. sr. br. papir,
P 29,5 x 19,5 cm, L 50 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Telo v igri 3, 1975,
fotografija na želat. sr. br. papir,
P 29,5 x 19,5 cm, L 50 x 40 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Telo v igri 4, 2011,
fotografija na želat. sr. br. papir,
19,5 x 29 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

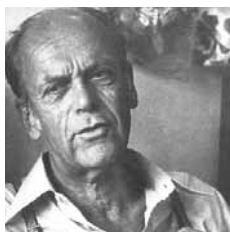

Telo v igri 5, 2005,
fotografija na želat. sr. br. papir,
29,5 x 19,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Portreti Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada
(za leto 2013, 2014 in 2015, 72 portretov),
fotografije na želat. sr. br. papir,
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013-15

Gabrijel Stupica

1913–1990

Rodil se je v Dražgošah. Na Akademiji za likovno umetnost v Zagrebu je študiral slikarstvo pri profesorjih Maksimiljanu Vanki, Jozu Kljakoviću, Omerju Mujadžiću in Ljubu Babiću. Diplomiral je leta 1936.

Prešernovo nagrado je prejel leta 1948 za olje *Deklica z lampijonom*, leta 1950 za olje *Pred sprevodom*, leta 1957 za deli *Deklica z igračkami* in *Autoportret z otrokom* ter leta 1981 za življenjsko delo na področju likovnega ustvarjanja.

Autoportret, 90. leta 20. stoletja,
gvaš na papirju, P 26 x 23 cm, L 33 x 24 cm,
Odkup za stalno zbirko leta 2015

Gabrijel Stupica was born in Dražgoše. He studied painting under Professors Maksimilijan Vanka, Jozo Kljaković, Omer Mujadžić and Ljubo Babić at the Academy of Fine Arts in Zagreb. He graduated in 1936.

He won the Prešeren Award four times: in 1948, for his oil painting *Girl with a Chinese Lantern*, in 1950, for his oil painting *In front of the Procession*, in 1957, for his paintings *Girl with Toys* and *Self-Portrait with a Child*, and in 1981, for his lifetime achievement in the field of fine art creation.

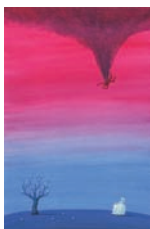
Marija Lucija Stupica

1950–2002

Rodila se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študirala slikarstvo pri profesorjih Janezu Berniku in Andreju Jemcu. Diplomirala je leta 1976. Študij je nadaljevala na specialki za slikarstvo pri profesorjih Andreju Jemcu in Jožetu Ciuhi. Specialko je končala leta 1978.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1989 za knjižne ilustracije, posebej za ilustracije Andersenovih pravljic.

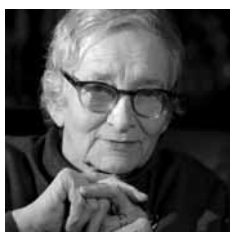
Ikarus, 1984,
tempera na papirju, 29,5 x 27 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

Marija Lucija Stupica was born in Ljubljana. She studied painting under Professors Janez Bernik and Andrej Jemec at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, and graduated in 1976. She continued her studies with a specialization in painting under Professors Andrej Jemec and Jože Ciuha, and completed it in 1978.

In 1989, she won the Prešeren Fund Award for her book illustrations, in particular for illustrations of the Andersen's fairy tales.

Marlenka Stupica

1927

Rodila se je v Mariboru. Na ALU v Ljubljani je študirala slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču in Gojmirju Antonu Kosu. Diplomirala je leta 1950.

Nagrado Prešernovega sklada je prejela leta 1972 za dosežke na področju mladinske ilustracije, leta 2013 pa je prejela Prešernovo nagrado za življenjsko delo in bogat ustvarjalni opus.

Metulj, revija *Ciciban*, nedatirano,
gvaš na papirju,
P 12,8 x 18,8 cm, L 24 x 33 cm
Dar umetnice za stalno zbirko leta 2015

Marlenka Stupica was born in Maribor. She studied painting under Professors France Mihelič and Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. She graduated in 1950.

In 1972, she won the Prešeren Fund Award for her achievements in the field of youth illustrations, and in 2013, the Prešeren Award for her lifetime achievements.

Andraž Šalamun

1947

Rodil se je v Ljubljani. Na Filozofski fakulteti v Ljubljani je študiral primerjalno književnost in filozofijo. Diplomiral je leta 1975.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1993 za razstavo v Obalnih galerijah Piran.

Andraž Šalamun was born in Ljubljana. He studied comparative literature and philosophy at the Faculty of Arts in Ljubljana. He graduated in 1975.

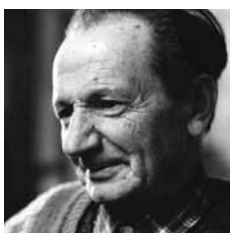
In 1993, he won the Prešeren Fund Award for his exhibition at the Piran Coastal Galleries.

Sonce, nedatirano,
mešana tehnika na platnu,
premer 193 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2015

Janez Šibila

1919

Rodil se je v Novi vasi pri Markovcih. Leta 1940 se je vpisal na kiparski oddelek Akademije za likovno umetnost v Zagrebu, dve leti kasneje pa je začel študirati slikarstvo na akademiji na Dunaju in študij nadaljeval na ALU v Ljubljani pri profesorjih Božidarju Jakcu in Gojmiru Antonu Kosu, kjer je diplomiral leta 1948. Specialko za slikarstvo je končal leta 1950 pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1978 za retrospektivno razstavo.

Janez Šibila was born in Nova vas pri Markovcih. In 1940, he enrolled to study sculpture at the Academy of Fine Arts in Zagreb. Two years later, he went on to study painting at the Academy of Fine Arts in Vienna, and then continued his studies under Professors Božidar Jakac and Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated there in 1948. He specialized in painting under Professor Gabrijel Stupica in 1950.

In 1978, he won the Prešeren Fund Award for his retrospective exhibition.

Ciglarjevi, 1999,
tempera na platnu, 52 x 66 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Ive Šubic

1922–1989

Rodil se je v Hotovlji pri Poljanah nad Škofjo Loko. Na Akademijo za likovno umetnost v Zagrebu se je vpisal leta 1940 in nadaljeval študij slikarstva na ALU v Ljubljani pri profesorjih Gojmirju Antonu Kosu in Božidarju Jakcu. Diplomiral je leta 1948. Leta 1950 je zaključil specialko za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1968 za slikarska dela, razstavljen leta 1967 v galeriji Loškega muzeja Škofja Loka, leta 1979 pa je prejel Prešernovo nagrado za likovne stvaritve.

Ive Šubic was born in Hotovlja near Poljane nad Škofjo Loko. In 1940, he enrolled at the Academy of Fine Arts in Zagreb, and continued his painting studies at the Academy of Fine Arts in Ljubljana under Professors Gojmir Anton Kos and Božidar Jakac. He graduated in 1948, and specialized in painting under Professor Gabrijel Stupica in 1950.

In 1968, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited at the Gallery of the Škofja Loka Museum in 1967. In 1979, he won the Prešeren Award for his fine art creations.

Spomin, 1961,
linorez na papirju,
P 100 x 60 cm, L 105 x 74 cm
Dar družine Šubic
za stalno zbirko leta 2004

Glad, 1961,
linorez na papirju,
P 95 x 63,5 cm, L 105 x 74 cm
Dar družine Šubic
za stalno zbirko leta 2004

Tugo (Tugomir) Sušnik

1948

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Nikolaju Omersi, Zoranu Didku, Kiarju Mešku in Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1976. Študij je nadaljeval na specialki za slikarstvo pri profesorjih Andreju Jemcu in Jožetu Ciuhi ter ga zaključil leta 1979.

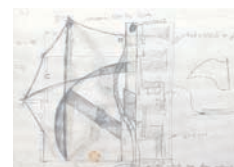
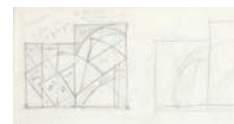
Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1997 za pregledno razstavo v Moderni galeriji 1996.

Tugo Šušnik was born in Ljubljana. He studied painting under Professors Nikolaj Omersa, Zoran Didek, Kiar Meško and Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1976. He continued his studies with a specialization in painting under Professors Andrej Jemec and Jože Ciuha, and completed it in 1979.

In 1997, he won the Prešeren Fund Award for his retrospective exhibition at the Museum of Modern Art in 1996.

Brooklyn Bridge, 1991,
akril na platnu, 270 x 210 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Komplet skic za sliko Brooklyn Bridge (13 skic),
1979/80, svinčnik na papirju,
od 26 x 19 cm do 64,8 x 46,8 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Marko Šuštaršič

1927–1976

Rodil se je v Cerknici. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici. Diplomiral je leta 1951. Študij je nadaljeval na specialki za zidno slikarstvo pri profesorju Slavku Pengovu in ga zaključil leta 1953.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1962 za slikarski opus.

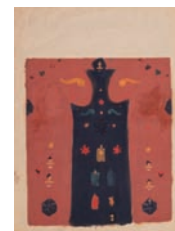
Marko Šuštaršič was born in Cerknica. He studied painting under Professor Gabrijel Stupica at the Academy of Fine Arts in Ljubljana and graduated in 1951. He continued his studies with a specialization in mural painting under Professor Slavko Pengov, and completed it in 1953.

In 1962, he won the Prešeren Fund Award for his painting work.

Autoportret, ok. 1945,
ogljje na papirju, 57 x 44 cm
Dar Nine Šuštaršič
za stalno zbirko leta 2008

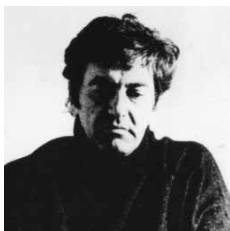
Brez naslova, 1983,
tempera na papirju, 42,5 x 30 cm
Dar Nine Šuštaršič
za stalno zbirko leta 2008

Brez naslova, 1983,
tempera na papirju, 42,5 x 30 cm
Dar Nine Šuštaršič
za stalno zbirko leta 2008

Slavko Tihec

1928–1993

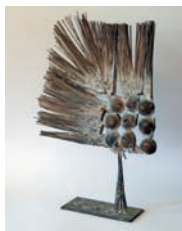

Rodil se je v Mariboru. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Karlu Putrihu ter Zdenku in Borisu Kalinu. Diplomiral je leta 1955.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1967 za plastiko, razstavljeno na bienalu v Benetkah, Prešernovo nagrado pa leta 1983 za kvalitetne inovacije v kiparstvu in posebej za ustvarjalno nove rešitve spomenikov NOB.

Slavko Tihec was born in Maribor. He studied sculpture under Professors Karel Putrih, Zdenko and Boris Kalin at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1955.

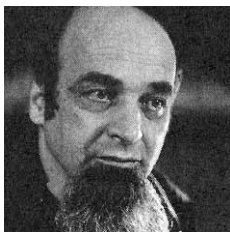
In 1967, he won the Prešeren Fund Award for his sculpture exhibited at the Venice Biennale. In 1983, he won the Prešeren Award for his quality innovations in sculpture and for his creative new solutions of the National Liberation War Monuments in particular.

*Skulptura ujetih prostorov, 1963,
železna žica, medenina, 40 x 40 x 10 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2003*

Jože Tisnikar

1928–1999

Rodil se je v Mislinji pri Slovenj Gradcu. Med leti 1954–1964 se je slikarsko izoblikoval pod mentorstvom akademskega slikarja Karla Pečka.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1970 za slikarska dela, razstavljena v letu 1969.

Jože Tisnikar was born in Mislinja near Slovenj Gradec. He studied painting under the supervision of the academic painter Karlo Peček between 1954 and 1964.

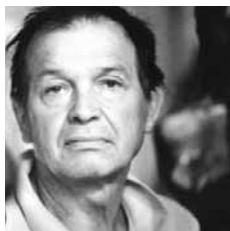
In 1970, he won the Prešeren Fund Award for his paintings exhibited in 1969.

*Spreved, 1996,
jajčna tempera na platnu, 92 x 73 cm
Odkup za stalno zbirko leta 2011*

Drago Tršar

1927

Rodil se je na Planini pri Rakeku. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Zdenku in Borisu Kalinu, Karlu Putrihu in Petru Lobodi. Diplomiral je leta 1951.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1968 za razstavljena kiparska dela v Mali galeriji v Ljubljani leta 1967, Prešernovo nagrado pa leta 1990 za življenjsko delo.

Drago Tršar was born in Planina near Rakek. He studied sculpture under Professors Zdenko and Boris Kalin, Karel Putrih and Peter Loboda at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1951.

In 1968, he won the Prešeren Fund Award for his sculptures exhibited at Mala galerija in Ljubljana in 1967. In 1990, he won the Prešeren Award for his lifetime achievement.

Dvojica, 2009,
bron, 45 x 16 x 14 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2009

France Prešeren, 2002,
žgana glina, 19 x 19 x 17 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ivan Cankar, 2002,
žgana glina, 20 x 19 x 14 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Božidar Jakac, 2010,
žgana glina, 45 x 43 x 30 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Rast III, 1971,
patiniran mavec, 197 x 54 x 27 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Rast II, 1970,
patiniran mavec, 200 x 30 x 23 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Franc Novinc, 2010,
žgana glina, 29 x 18 x 20 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2014

Marjan Pogačnik, 1964,
žgana glina, 26 x 57 x 18 cm
Dar umetnika
za stalno zbirko leta 2012

Rudi Šeligo, 2003,
žgana glina, 30 x 16 x 18 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

France Prešeren, 1997,
patiniran mavec, 32 x 28 x 3,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Dušan Tršar

1937

Rodil se je na Planini pri Rakeku. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Zdenku Kalinu in Frančišku Smerduju. Diplomiral je leta 1963. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorju Borisu Kalinu in ga zaključil leta 1966.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1978 za razstave v zadnjih letih.

Dušan Tršar was born in Planina near Rakek. He studied sculpture under Professors Zdenko Kalin and Frančišek Smerdu at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, and graduated in 1963. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professor Boris Kalin, and completed it in 1966.

In 1978, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions in previous years.

V. 8, 1977,
pleksi steklo, 41 x 47 x 19 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2003

Vinko (Venceslav) Tušek

1936–2011

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču, Mariju Preglju, Maksimu Sedeju, Slavku Pengovu, Božidarju Jakcu, Gabrijelu Stupici in Riku Debenjaku. Diplomiral je leta 1963.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1982 za slikarske razstave v Kranju in na Bledu.

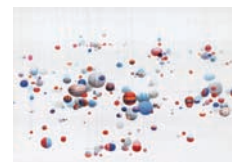
Vinko Tušek was born in Ljubljana. He studied painting under Professors France Mihelič, Marij Pregelj, Maksim Sedej, Slavko Pengov, Božidar Jakac, Gabrijel Stupica and Riko Debenjak at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated in 1963.

In 1982, he won the Prešeren Fund Award for his exhibitions of paintings in Kranj and Bled.

Novo mesto, 2002,
mešana tehnika, 164 x 57 x 51 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2002

Osmutek ambienta
Rdeče-modro-oblo, 1969,
svinčnik in suhe barvice na papirju
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

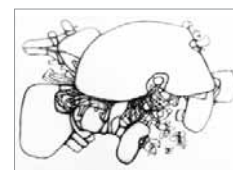
Ambient Sprehod skozi sliko, 1985,
akril na kartonu
(ok. 100 poslikanih kartonov)
Dar umetnika za stalno zbirko leta 1998

Ambient iz belih teles, 2006,
poslikana plastična masa (7 teles)
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2014

Diptih, 2010,
mešana tehnika, 99 x 101 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2014

Risba 20, 1980,
kreda, 50 x 70 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

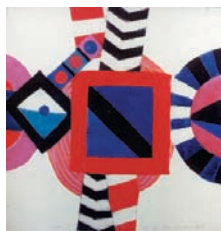

Stavbe - kolosi, 1965,
jedkanica, ok. 23 x 40 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

Konstrukcija, 1965,
lesorez, ok. 48 x 66 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

Rdeče-modri znaki, 1968,
šablonski tisk, 51 x 45 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

Zeleno-modri znaki, 1968,
šablonski tisk, 45 x 41 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

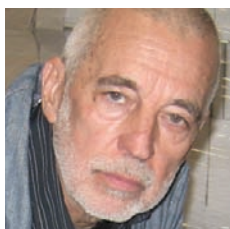

Mobilna slika, 1971,
barvni kartoni, ok. 50 x 50 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

Modra krogla, 1988,
mešana tehnika, 40 x 40 x 30 cm
Dar Eve in Marka Tuška
za stalno zbirko leta 2015

Franko Vecchiet 1941

Rodil se je v Trstu. Študiral je ekonomijo v Urbino in obiskoval tečaje za grafiko v Benetkah in na ALU v Ljubljani.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1989 za grafični opus.

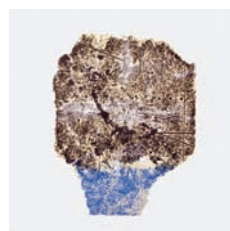
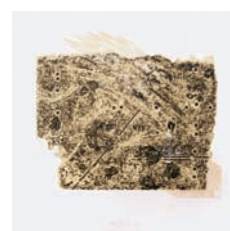
Franko Vecchiet was born in Trieste. He studied economics in Urbino, and attended graphic courses in Venice as well as at the Academy of Fine Arts in Ljubljana.

In 1989, he won the Prešeren Fund Award for his graphic works.

Izdaja Mediteran, 1988,
litografija, P 48 x 44,5 cm, L 70 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

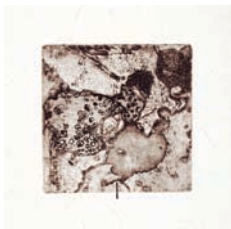
Izdaja Mediteran, 1987,
litografija, P 50,5 x 55 cm, L 70 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Izdaja Mediteran, 1990,
litografija, P 55 x 42,5 cm, L 70 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

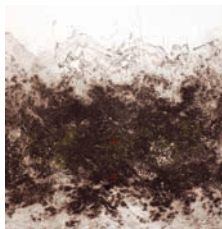
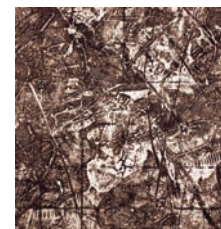
Ujetniki zrcala, 2007,
kolaž na platnu, 110 x 90 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Molitev, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Sedmero jezdecev, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

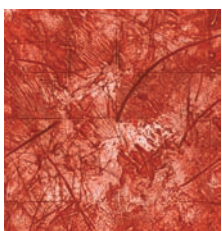
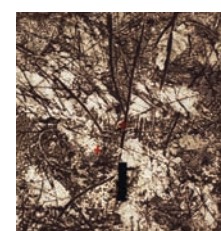
Hruška, hruške, hruški, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Iz cikla Motor, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

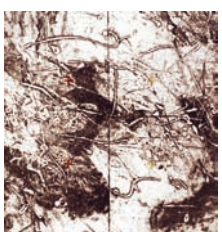
Hrepenenje, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Hekata, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Zrak morja sprašuje, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Onemoglost Con Brio, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Iz cikla Epifanija globine, 2002,
globoki tisk, suha igla, kolograf,
P 13 x 13,5 cm, L 23 x 22 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2007

Janez Vidic

1923–1996

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral slikarstvo pri profesorjih Francetu Miheliču in Gojmirju Antonu Kosu. Diplomiral je leta 1950. Študij je nadaljeval na specialki za zidno slikarstvo pri profesorju Slavku Pengovu ter ga zaključil leta 1952.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1977 za samostojno razstavo v Mariboru.

Janez Vidic was born in Ljubljana. He studied painting under Professors France Mihelič and Gojmir Anton Kos at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, and graduated in 1950. He continued his studies with a specialization in mural painting under Professor Slavko Pengov, completing it in 1952.

In 1977, he won the Prešeren Fund Award for his solo exhibition in Maribor.

Hotavlje, pri lvetu na počtnicah, 1960,
tuš na papirju, 29 x 41 cm
Dar Luke Vidica
za stalno zbirko leta 2015

Novo popoldne, 1960,
olje na steklu, 60 x 65 cm
Odkup Mestne občine Kranj
za stalno zbirko leta 2015

Lujo (Alojz) Vodopivec

1951

Rodil se je v Ljubljani. Na ALU v Ljubljani je študiral kiparstvo pri profesorjih Zdenku Kalinu in Dragu Tršarju. Diplomiral je leta 1974. Študij je nadaljeval na specialki za kiparstvo pri profesorju Dragu Tršarju in ga zaključil leta 1976.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1988 za kiparski opus, razstavljen v zadnjih dveh letih.

Lujo (Alojz) Vodopivec was born in Ljubljana. He studied sculpture under Professors Zdenko Kalin and Drago Tršar at the Academy of Fine Arts in Ljubljana, and graduated in 1974. He continued his studies with a specialization in sculpture under Professor Drago Tršar, completing it in 1976.

In 1988, he won the Prešeren Fund Award for his sculptures exhibited in the previous two years.

Varuh, 1985,
les, 208 x 74 x 106 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2013

Andrej Zdravič

1952

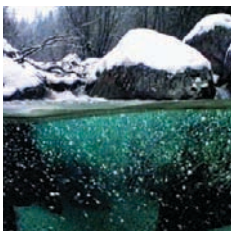

Rodil se je v Ljubljani. Film in zvok je študiral na State University of New York - Buffalo v ZDA, kjer je leta 1980 opravil magistrski študij.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1999 za video *V steklu reke - Balet reke v štirih letnih časih* (*Riverglass - A River Ballet in Four Seasons*).

Andrej Zdravič was born in Ljubljana. He studied Media and Sound at the State University of New York - Buffalo in USA, where he received his Master's Degree in 1980.

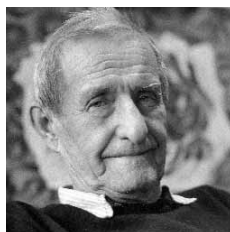
In 1999, he won the Prešeren Fund Award for his film *Riverglass - A River Ballet in Four Seasons*.

**V steklu reke - Balet reke
v štirih letnih časih**
(*Riverglass - A River Ballet in Four Seasons*),
1997, film, trajanje 41 minut
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2015

Karel Zelenko

1925

Rodil se v Celju. Na akademiji na Dunaju je študiral grafiko pri profesorjih Martinu in Boecklu ter kiparstvo na ALU v Ljubljani. Diplomiral je leta 1949 pri profesorju Borisu Kalinu. Študij je nadaljeval na specialki za grafiko pri profesorju Božidarju Jakcu ter ga zaključil leta 1951 in na specialki za slikarstvo pri profesorju Gabrijelu Stupici.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1964 za grafične stvaritve, razstavljene marca 1963 v Mali galeriji v Ljubljani.

Karel Zelenko was born in Celje. He studied painting under Professors Martin and Boeckl at the Academy of Fine Arts in Vienna and sculpture at the Academy of Fine Arts in Ljubljana. He graduated under Professor Boris Kalin in 1949. Further, he specialized in graphics under Professor Božidar Jakac (completed in 1951) and in painting under Professor Gabrijel Stupica.

In 1964, he won the Prešeren Fund Award for his graphics exhibited in March 1963 at Mala Galerija in Ljubljana.

Otroci z zmaji, 1963,
jedkanica,
P 49 x 36 cm, L 74 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2000

Smrt individualista, 1958, jedkanica,
P 17,5 x 36,5 cm, L 60 x 75 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Italijanski prodajalec punččk, 1958,
jedkanica, P 25 x 17 cm, L 47 x 37 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Luna park, 1958,
jedkanica, P 40 x 22 cm, L 75 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Elvilibristi, 1968,
jedkanica, P 50 x 33 cm, L 75 x 52,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Čarovnik, 1958,
jedkanica, P 37,5 x 24,5 cm, L 70,5 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Strelišče, 1958, jedkanica,
P 21,5 x 39,5 cm, L 60,5 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Artisti - Nova točka, 1958,
jedkanica, P 40 x 19,5 cm, L 70,5 x 46 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Veselica, 1955,
jedkanica, P 37 x 24 cm, L 71 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Podraželski cirkus, 1958,
jedkanica, P 36,5 x 31 cm, L 71 x 62 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prodajalec srečk, 1962,
jedkanica, P 39 x 49,5 cm, L 65 x 74 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Boj ptic, 1961,
jedkanica, P 49,5 x 38 cm, L 74 x 59 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

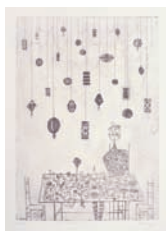
Kristus in lutka, 1967,
jedkanica, P 49,5 x 34 cm, L 74 x 54,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Apartma št. 15, 1967,
jedkanica, P 21 x 34,5 cm, L 56 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Spomini na Belgijo, 1960, jedkanica,
P 19,5 x 29 cm, L 54 x 59,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kosilo v parku, 1968,
jedkanica, P 34,5 x 25 cm, L 72,5 x 60 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Po zabavi, 1961,
jedkanica, P 50 x 34 cm, L 75,5 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kosilo, 1966,
jedkanica, P 30,5 x 39,5 cm, L 50 x 58 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Tobak, 1967,
jedkanica, P 27,5 x 35 cm, L 61,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Odpad, 1969,
jedkanica, P 31 x 49 cm, L 61,5 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Gradnje, 1961,
jedkanica, P 50 x 31,5 cm, L 75,5 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Starinar, 1968,
jedkanica, P 24 x 34 cm, L 58 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prodajalka starin: »Elida«, 1967,
jedkanica, P 32 x 24 cm, L 69,5 x 58,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Osmrtnica za klovna, 1968,
jedkanica, P 31 x 42 cm, L 65,5 x 74 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Grafik, 1971,
jedkanica, P 26,5 x 18 cm, L 55,5 x 38 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Klarinetist, 1972,
jedkanica, P 49 x 31,5 cm, L 75 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pred banko, 1967,
jedkanica, P 40 x 21 cm, L 68 x 47 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prodajalka kravati, 1968,
jedkanica, P 52 x 20,5 cm, L 70 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pariška prodajalna, 1967,
jedkanica, P 40 x 29 cm, L 70 x 54,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pustna povorka med drevjem, 1963,
jedkanica, P 50 x 28 cm, L 75 x 52,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Privezane ptice, 1961,
jedkanica, P 49 x 29 cm, L 75,5 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Romantična kulisa, 1961,
jedkanica, P 49 x 32 cm, L 70,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cvetličarna, 1966,
jedkanica, P 30 x 45 cm, L 52,5 x 75 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Otroška igra, 1962,
jedkanica, P 50 x 32 cm, L 75,5 x 52,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Akrobatski klovn, 1973,
jedkanica, P 50 x 29 cm, L 72 x 47,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kosilo v metroju, 1970,
jedkanica, P 38 x 29,5 cm, L 72 x 59 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Zabavišče, 1972,
jedkanica, P 24 x 32 cm, L 59 x 63 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

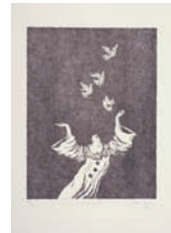
Idila, 1977,
jedkanica, P 24,5 x 32 cm, L 59 x 63 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

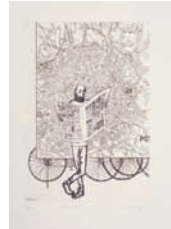
Prodajalka srečk, 1975,
jedkanica, P 29 x 49,5 cm, L 59,5 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kloun z golobi, 1975,
jedkanica, P 32,5 x 24 cm, L 67,5 x 54,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Izrezovanje silhuet, 1970,
jedkanica, P 33 x 24,5 cm, L 67,5 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Bralec, 1971,
jedkanica, P 32,5 x 22,5 cm, L 69,5 x 57 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Domisljava koza, 1975,
jedkanica, P 24 x 32 cm, L 58,5 x 62,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cirkusanti, 1972,
jedkanica, P 26 x 34 cm, L 60,5 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

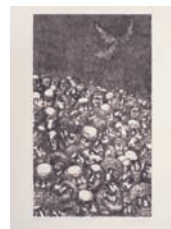
Frankolovo 1945, 1973,
jedkanica, P 35 x 22 cm, L 71 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ustrelitev (Istra 1942), 1975,
jedkanica, P 32 x 49 cm, L 60 x 74 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

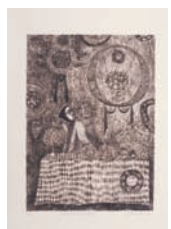
Meditacija, 1972,
jedkanica, P 42,5 x 31,5 cm, L 66 x 54 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Mora, 1971,
jedkanica, P 49,5 x 29 cm, L 72 x 47,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Parček na balkonu, 1976,
jedkanica, P 49 x 32 cm, L 70 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Branjevka z rožami, 1973,
jedkanica, P 35 x 24,5 cm, L 65 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prodajalka tobaka, 1971,
jedkanica, P 27 x 31,5 cm, L 44,5 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

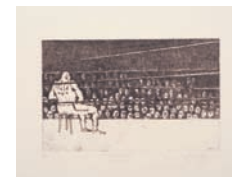
Prodajalke košar, 1975,
jedkanica, P 31 x 49 cm, L 52,5 x 67 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Hokejist, 1972,
jedkanica, P 32 x 49 cm, L 50 x 66 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Boksar - Boxeur, 1973,
jedkanica, P 20 x 32 cm, L 50 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Maska med stoli, 1965,
jedkanica, P 24 x 49 cm, L 50,5 x 72 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Mehanična delavnica, 1967,
jedkanica, P 29 x 49,5 cm, L 59,5 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Streljarna klobukov, 1983,
jedkanica, P 28 x 38 cm, L 63,5 x 69 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Razgovor, 1975,
jedkanica, P 32 x 49,5 cm, L 62 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

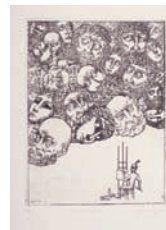
Evropa, 1995,
jedkanica, P 48,5 x 39,5 cm, L 70,5 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Vrvohodec, 1960,
jedkanica, P 42 x 26 cm, L 76 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cirkuška družina, 1983,
jedkanica, P 49,5 x 32 cm, L 75,5 x 51,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Portretist, 1992,
jedkanica, P 32 x 24,5 cm, L 68,5 x 58,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

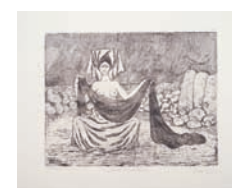
Drevesa in zeleni Jurij, 1993,
jedkanica, P 50 x 20 cm, L 75 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Norčije v postelji, 1991,
jedkanica, P 24,5 x 32,5 cm, L 59 x 63 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ljubitelj narave, 2007,
jedkanica, P 49 x 24,5 cm, L 70,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Žena z galebom, 2000,
jedkanica, P 24,5 x 32 cm, L 50 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Roparice, 2008,
jedkanica, P 49 x 39,5 cm, L 70,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ljubitelj narave, 2007,
jedkanica, P 49 x 24 cm, L 75 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Speči ribič, 2000,
jedkanica, P 25 x 32 cm, L 75 x 53 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Vdova, 2003-2005,
jedkanica, P 24 x 29 cm, L 37,5 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ciprese - post v Istri, 1993,
jedkanica, P 44,5 x 20 cm, L 74,5 x 45 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Mreže, 1991,
jedkanica, P 32 x 24 cm, L 66 x 54,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Klovn - Virtuoz, 1992,
jedkanica, P 24,5 x 31,5 cm, L 60 x 62 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Čipke ob morju, 1991,
jedkanica, P 24 x 32,5 cm, L 59 x 63 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

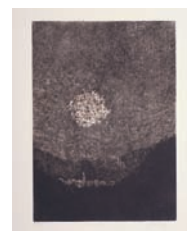
Pariški muzikant, 1995,
jedkanica, P 32 x 24 cm, L 72 x 51,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Položaj - Situation, 1984,
jedkanica, P 31,5 x 24,5 cm, L 64,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Slikar v ateljeju, 1987,
jedkanica, P 34,5 x 49 cm, L 50 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Nihalo, 1991,
jedkanica, P 49 x 35 cm, L 73,5 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Puščavnik, 1988, jedkanica,
P 29,5 x 49,5 cm, L 59,5 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Izlet, 1988,
jedkanica, P 49 x 30 cm, L 75,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Čipke, 1984,
jedkanica, P 32 x 24 cm, L 58 x 70 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

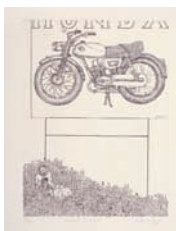
Trubadur, 1975,
jedkanica, P 32 x 25 cm, L 55,5 x 47,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Starca, 1975,
jedkanica, P 25 x 31,5 cm, L 45 x 55,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Varilci, 1970,
jedkanica, P 20 x 33,5 cm, L 57,5 x 68 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Adam in Eva, 1970,
jedkanica, P 50 x 23 cm, L 73 x 61 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Spomini na potovanje, 1970,
jedkanica, P 50 x 27 cm, L 75,5 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Slikar, 1972,
jedkanica, P 49 x 29 cm, L 75,5 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Sejmarska stojnica, 1972, jedkanica,
P 41 x 49,5 cm, L 75,5 x 65,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

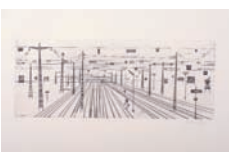
V mreži, 1975, jedkanica,
P 29,5 x 49,5 cm, L 60 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pogreb Pusta pred kozolcem, 1960,
jedkanica, P 22,5 x 42 cm, L 57,5 x 72,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cirkusanti iz Aixa, 1975,
jedkanica, P 49 x 35 cm, L 65 x 49 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Plesalka, 1977,
jedkanica, P 49 x 31,5 cm, L 70,5 x 50 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kolodvor II, 1967,
jedkanica, P 19,5 x 49,5 cm, L 50 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

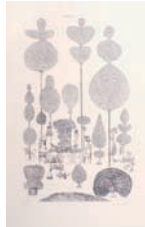
Trubadur, 1975,
jedkanica, P 32,5 x 24,5 cm, L 68 x 55 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ni več prostora za ptice, 1961,
jedkanica, P 32 x 49,5 cm, L 48 x 66 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Autoportret, 1993,
jedkanica, P 44,5 x 29 cm, L 70,5 x 52,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Piknik, 1969,
jedkanica, P 49,5 x 29,5 cm, L 75 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Muslimansko pokopališče, 1968,
jedkanica, P 19 x 44 cm, L 55 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

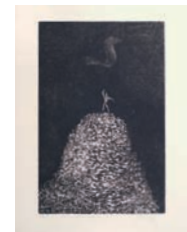
Govornik, 1968,
jedkanica, P 49,5 x 24,5 cm, L 75,5 x 45 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kurenti s soncem, 1967,
jedkanica, P 37 x 29 cm, L 71 x 60 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Koza prerokovalka, 1977,
jedkanica, P 24,5 x 32 cm, L 59 x 62,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Zmagovalec, 1976,
jedkanica, P 49,5 x 32 cm, L 75,5 x 52,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Mati z mrtvim sinom, 1965,
jedkanica, P 24,5 x 49 cm, L 55 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pustni torek, 1957,
jedkanica, P 27 x 26 cm, L 62 x 56,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ptice med antenami, 1961,
jedkanica, P 49,5 x 31,5 cm, L 74,5 x 52 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Tesnoba, 1981,
jedkanica, P 31,5 x 49,5 cm, L 62 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Prodajalke starih stvari, 1965,
jedkanica, P 39,5 x 49 cm, L 65 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Mrtev konj, 1968,
jedkanica, P 31 x 49,5 cm, L 62 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cvetličarna, 1967,
jedkanica, P 34,5 x 49,5 cm, L 61 x 72 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Zima, 1980/81,
jedkanica, P 31,5 x 49 cm, L 62 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Ključavničarska delavnica, 1961,
jedkanica, P 35,5 x 49,5 cm, L 65,5 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Opazovalec, 1974,
jedkanica, P 31,5 x 49,5 cm, L 62,5 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Karneval, 1986,
jedkanica, P 33 x 49,5 cm, L 64,5 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Cerkev, 1980/81,
jedkanica, P 49 x 39,5 cm, L 76 x 65 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Model, 1975,
jedkanica, P 34 x 49,5 cm, L 66 x 75,5 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

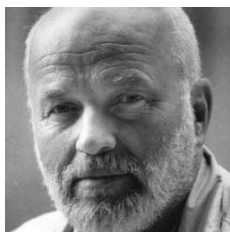
Favnovo popoldne, 1965,
jedkanica, P 31 x 49,5 cm, L 61 x 76 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Joco Žnidaršič

1938

Rodil se je v Šoštanju. Študiral je na Medicinski fakulteti v Ljubljani.

Nagrado Prešernovega sklada je prejel leta 1977 za umetniško fotografijo.

Joco Žnidaršič was born in Šoštanj. He studied at the Faculty of Medicine in Ljubljana.

In 1977, he won the Prešeren Award for his art photography.

Francka, 1970,
fotografija na želat. sr. br. papir,
32 x 42 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Izgubljena (Skopje), 1962,
fotografija na želat. sr. br. papir,
42 x 32 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Kariatide (Karlovec), 1960,
fotografija na želat. sr. br. papir,
32 x 42 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Maistrovi borci, 1974,
fotografija na želat. sr. br. papir,
32 x 42 cm
Dar umetnika za stalno zbirko leta 2012

Pavšlarjeva hiša v Kranju

Barbara Kalan

Kranj se je začel razvijati kot pravo srednjeveško mesto v 12. stoletju. Ustanovitelji mesta so bili grofje Andeški, ki so Kranju podelili mestne pravice in mestni grb, enoglavega orla. Kranj se prvič kot mesto ali civitate Chreinburch omenja leta 1256, o kranjskih meščanih pa nam viri govorijo že leta 1221. Mestna naselbina se je postopoma povečevala z razdelitvijo zemljišč med obrtnike in trgovce, ki so na mestnem prostoru pričeli graditi stanovanjske hiše, delavnice in gospodarska poslopja. Še vedno pa je ostalo precej praznih površin, ki so bile namenjene potrebam mesta in njegove obrambe, plemstva in cerkve. Iz razdelitve so bila izvzeta tri zemljišča – področje nekdanjega cerkvenega okoliša med tržnico in začetkom današnje Cankarjeve ulice, nekdanji tržni prostor oz. del kasneje opuščene pokopališča med severno stranjo cerkve in današnje Poštno ulico ter nekdanje grajsko zemljišče.¹

Prva poročila o meščanskih hišah v Kranju segajo v 13. stoletje, ko se omenja prvi po imenu znani hišni posestnik Klockelein,² medtem ko se cerkev sv. Kancijana in tovarišev ter Marijina kapela na severni strani cerkve omenjata v začetku 14. stoletja. Meščani so imeli razen zemljišča v mestu tudi obdelovalno zemljo s skupnimi pašniki in gozdovi v bližnji okolici. Stavbne parcele, na katerih so bile zgrajene hiše meščanov in urejeni vrtovi, so prvotno segale od današnjega Glavnega trga do roba pomola. Zaradi vse večjega priliva novega prebivalstva v mestno naselbino sta bili ob koncu 13. stoletja urbanizirani obe vpadnici v mesto, današnji Prešernova in Cankarjeva ulica. Srednjeveške meščanske hiše so bile enonadstropne in grajene iz lesa, s fasado na dve osi in v rhodom sredi pročelja. V pritličju so bili delavniški prostori, v nadstropju pa bivalni.

V poznem srednjem veku so prvotne lesene stavbe zaradi varstva pred požarom v vedno večjem obsegu nadomeščale zidane hiše. Vse več poročil o zidanih hišah v mestu zasledimo od druge polovice 15. stoletja dalje. Tako so najprej pozidali pritličje in kasneje nadstropje. Lesene strope v pritličju so postopoma nadomestili oboki, pozidali so tudi ognjišni prostor in nanj prislonjeno shrambo. Najdlje so se leseni bivalni prostori obdržali v nadstropju in tudi strešne kritine so bile še vedno lesene. Skodlaste strehe so dokončno odpravili s požarnimi redi v 18. in 19. stoletju.

Gospodarski razvoj mesta v 15. in na prehodu v 16. stoletje je vplival na povečano število priseljencev v mestu. Zato so se povečale potrebe po novih stanovanjskih površinah. Obzidje, prilagojeno obsegu obstoječega naselja, in varna lega mesta na pomolu nista dovoljevala, da bi se mesto širilo navzven.³ Nove hiše so zato pričeli graditi na obrobju mesta, ob gospodarskih poteh. V tem času so se izoblikovale ulice nad Kokro in Savo, današnji Tomšičeva in Tavčarjeva ulica, v neposredni bližini gradu Khislstein pa je nastal nekdanji Gasilski trg.

Glavno pročelje Pavšlarjeve hiše (foto Boštjan Gunčar)

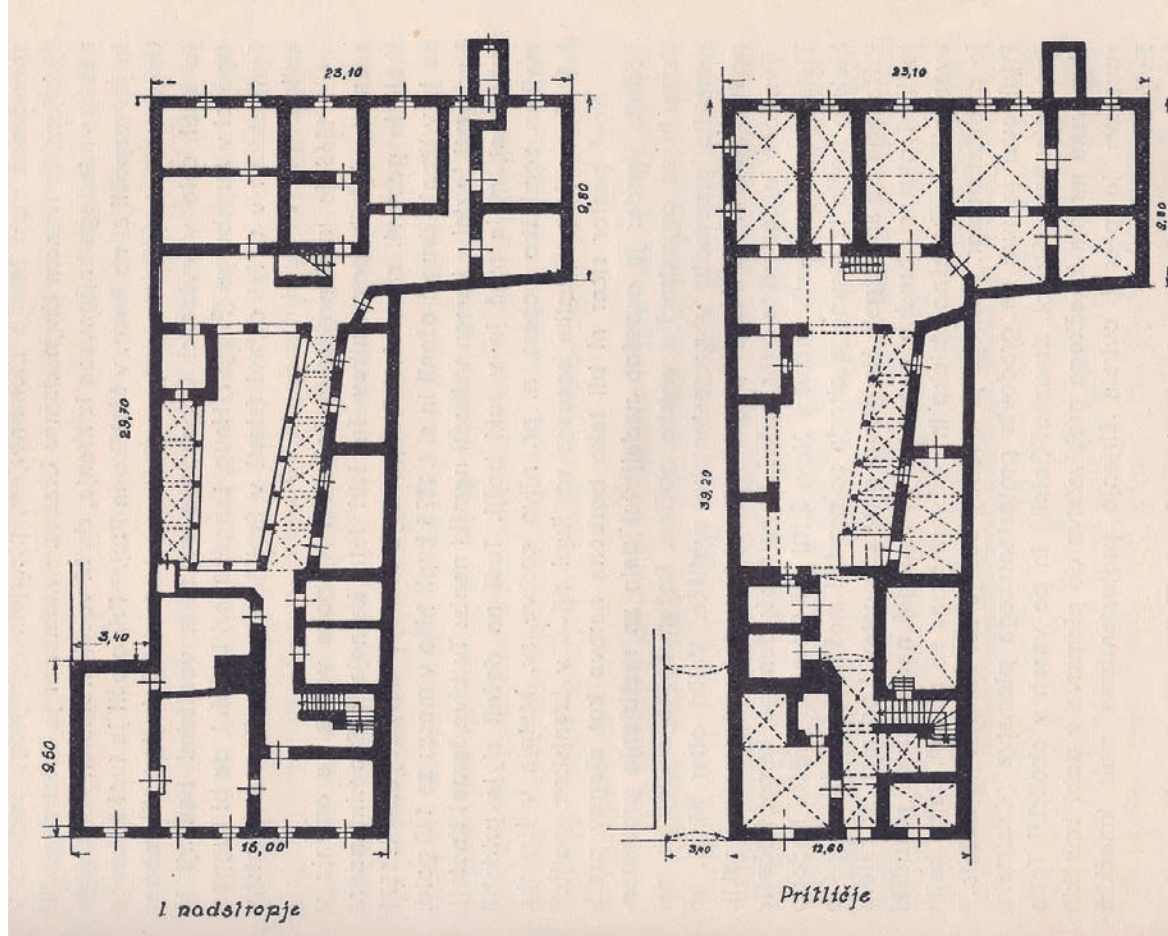
Arkadno dvorišče v Pavšlarjevi hiši (foto Barbara Kalan)

¹ Cene Avguštin, *Kranj, naselbinski razvoj od prazgodovine do 20. stoletja*, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1999, 41-42 (Gorenjski kraji in ljudje, št. 15).

² Josip Žontar, *Zgodovina mesta Kranja*, Ljubljana: Muzejsko društvo za Slovenijo, 1939, 40.

³ Cene Avguštin, *Kranj, naselbinski razvoj od prazgodovine do 20. stoletja*, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1999, 61 (Gorenjski kraji in ljudje, št. 15).

Tloris prvega in drugega nadstropja Pavšlarjeve hiše (Josip Žontar: Zgodovina mesta Kranja. Muzejsko društvo za Slovenijo, Ljubljana 1939, str. 181)

Pavšlarjeva hiša na Glavnem trgu v Kranju spada med najpomembnejše spomenike poznosrednjeveške meščanske arhitekture na Slovenskem. Imela je tudi starejši hišni imeni »Simonet« in »Škarja«, kar priča o tem, da sta na prostoru današnje Pavšlarjeve hiše obstajali dve stavbi, zgrajeni verjetno sredi 15. stoletja. V pritličju hiše je bila delavnica ali trgovina, na katero se je navezovala shramba ali klet. V nadstropje, kjer so bili veža z odprtim ognjiščem, shramba in bivalni prostor, so vodile stopnice. Bivalni prostor se je na trg odpiral z dvema oknoma, ki sta še danes na približno istem mestu kot tedaj. Hišno jedro je sestavljeno iz najmanj dveh ali celo treh srednjeveških stavb, združenih kmalu po letu 1550 v celoto, ki jo povezuje arkadno dvorišče.⁴ Združitev obeh stavb v drugi polovici 16. stoletja je spremenila zunanjo in notranjo podobo hiše. Nekdanja meja med hišama je izginila, streho so zaobrnili in jo s kapjo obrnili proti cesti; lesen strop v trgovini v pritličju je takratni gospodar zamenjal z obokom, ki ga je oprl na steber okroglega prereza.⁵

Kranj je današnje podobo dobil v 16. in 17. stoletju, v obdobju renesanse. Gospodarski razcvet, ki so ga slovenska mesta doživela ob prehodu iz srednjega v novi vek, je ustvaril pogoje za razvoj meščanske stanovanjske arhitekture. Primera take arhitekture v Kranju sta stebriščna dvorana v Mestni hiši iz zgodnjega 16. stoletja in veža z osrednjim stebrom kot nosilec oboka v pritličju Pavšlarjeve hiše. Popolnoma se je spremenilo tudi oblikovanje pročelij hiš. Dr. Cene Avguštin je zapisal, da so bile »prvotno hiše v mestu obrnjene proti komunikaciji s svojo ožjo, čelno stranjo in je bilo tako ostenje ulic sestavljeno iz številnih samostojnih stavbnih celic, ki so bile med seboj ločene z ozkimi prehodi.«⁶ Strehe so se tako zaradi boljše izrabe stavbnega prostora obrnile proti ulici, pozidavati pa so začeli tudi vmesne prehode med hišami. Fasade so dobile vodoravne dekorativne elemente in različne nadstropne pomole. Primer

⁴ Nika Leben, Pavšlarjeva hiša na Glavnem trgu v Kranju, Arhiv ZVKDS, OE Kranj.

⁵ Cene Avguštin, Pavšlarjeva hiša v Kranju: oris stavbnega razvoja, Arhiv ZVKDS, OE Kranj.

⁶ Cene Avguštin, Kranj, naselbinski razvoj od prazgodovine do 20. stoletja, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1999, 68 (Gorenjski kraji in ljudje, št. 15).

Freska v prvem nadstropju
Pavšlarjeve hiše
(foto Barbara Kalan)

zgodnje oblike meščanskih hiš z nadstropnim pomolom, oprtim na kamnit steber, je mitničarska hiša, ki se prvič omenja leta 1527.⁷ Novo pridobljeni prostor v hišah so uporabili za razširitev delavniškega in stanovanjskega prostora. Nekdaj enotni delavniški prostor v pritličju so predelili z vežo, bivalni prostor nad njim pa uporabili za spalnico.⁸ S predelno steno so v samostojni prostor oz. kuhinjo ločili tudi odprto ognjišče v nadstropju, klet pa se je premaknila v podaljšek delavniškega prostora. V pritličju je nad obokano kletjo nastala shramba ali kašča, veža pa je povezovala hišno dvorišče z ulico ali trgom in s stopnicami prvo nadstropje.⁹

Osnovni tlorisni koncept meščanske hiše se je pri mnogih stavbah zaradi spremenjenih stanovanjskih zahtev in povečanega števila prebivalstva lahko razširil le v smeri dvorišča. Šele uvedba arkadnih hodnikov je omogočila dostop do novih stanovanjskih enot. Arkade spadajo med glavne značilnosti renesančnih stanovanjskih gradenj 16. in 17. stoletja. V tem času je del dvorišča Pavšlarjeve hiše zaobjel eden najbolj slikovitih arkadnih hodnikov pri nas. Ločni del arkad je pod vplivom starih oblik prirezan še na gotski način in tudi v notranjosti Pavšlarjeve hiše se je ohranila vrsta gotsko oblikovanih kamnitih portalov ter oken. V 16. stoletju je na dvoriščni strani Pavšlarjeve hiše zrasla nova, povsem samostojna stavba. Dvorana v pritličju je morda služila za skladišče, v katerem so trgovci, ki so v Kranj prihajali na sejme, shranjevali svoje blago, v nadstropju pa so bili zanje namenjeni stanovanjski prostori.¹⁰ Obe stavbi na južni strani so ob združitvi povezali z zidom, ki še danes zapira severno stran prehoda med Glavnim trgom in Tomšičevo ulico. Stavbi pa je še bolj povežalo skupno dvorišče.

7 Prelepa Gorenjska: vodnik po stalni razstavi, Kranj: Gorenjski muzej, 2012, 52.

8 Marija Kos, Stavbna dediščina mesta Kranja v arhivskem gradivu, Ljubljana: Zgodovinski arhiv, 2011, 6.

9 Marija Kos, Stavbna dediščina mesta Kranja v arhivskem gradivu, Ljubljana: Zgodovinski arhiv, 2011, prav tam.

10 Cene Avguštin, Pavšlarjeva hiša v Kranju: oris stavbnega razvoja, Arhiv ZVKDS, OE Kranj.

Leta 1754 je bilo v slovenskih deželah prvič izpeljano štetje prebivalstva, in sicer na podlagi dveh cesarskih odlokov o izvedbi dvojnega štetja prebivalstva in hiš, cerkvenega po župnijah in posvetnega po gospostvih.¹¹ Za to prvo štetje je dragocen zgodovinski vir »*Opis vseh mestni župniji Kranj pripadajočih duš z imenom, spolom in starostjo*« iz leta 1754, v katerem so prebivalci popisani po ulicah, hišah in družinah. V popisu štetja pa so navedene pomembne hiše v mestu, med njimi mitnica, carinarnica in špital ter le nekaj ulic: Kapucinsko predmestje, Svinjska ulica, Cesta pri župnišču, Gornji trg, Konjska ulica, Pod mestom na Gmajni; kot samostojne enote so navedene posamezne meščanske hiše, v katerih je živelo tudi po deset in več družin.

Pavšlarjeva hiša je bila od svojega nastanka dalje v lasti pomembnih meščanskih družin, lastniki pa so znani od sredine 18. stoletja dalje. Med njimi so bili leta 1760 mestni sodnik Jurij Čebulj, leta 1780 Jurij Mayr, ki je imel pivovarno ob reki Savi (njegova vdova Marija Terezija Mayr je dala spodnje prostore hiše mestu v najem za krušno kamro*), trgovec Blaž Terpinc in v štiridesetih letih 19. stoletja njegov sin, trgovec in industrialec Fidelis Terpinc.¹² Ta je hišo leta 1848 prodal sestri Kancijanili, poročeni s poštarjem Jožefom Škarjo. K Pavšlarjevi hiši je ob nekdanji gospodarski poti, današnji Tomšičevi ulici, spadal tudi velik hlev, ki ga je hči Jožefa Škarje Gabrijela leta 1869 prodala Antonu Rakovcu in na tem mestu je bila zgrajena stanovanjska hiša. Sedanje ime je stavba dobila v začetku 20. stoletja, ko je leta 1900 njena lastnica postala rodbina Pavšlar.

Bogate stenske poslikave v notranjosti in na pročelju hiše poleg grebenastih obokov v veži, lesenega renesančnega stropa z dekorativnim rezbarskim motivom v prvem nadstropju in opečnatih tlakov v obliki satovnice, ki so bili odkriti v eni izmed sob v prvem nadstropju, nedvomno dokazujejo visoko bivalno kulturo.¹³ Freske v pritlični veži so se ohranile le delno v vmesnem prostoru med obokom in starejšim, že v sredini ali drugi polovici 16. stoletja odstranjenim lesenim stropom.¹⁴ Na freski v prvem nadstropju v stanovanjskem delu so upodobljeni sv. Volbenk s cerkvijo ob nogah, sv. Ana Samotretja, ob kateri je na njeni levi upodobljena Marija z Jezusom, in sv. Helena s križem. Poslikava med pritličjem in nadstropjem, na kateri sta upodobljena sv. Miklavž in sv. Boštjan, je iz 16. stoletja in sodi v isto stilno in delavniško skupino kot poslikava v prvem nadstropju. Iz istega obdobja je tudi poslikava na pročelju, na kateri sta upodobljena sv. Krištof, zaščitnik popotnikov in sv. Florijan, ki varuje pred požarom. Nad to srednjeveško fresko je ohranjena še mlajša, baročna plast iz 18. stoletja,¹⁵ ko je bila hiša dvignjena še za eno nadstropje. Na tej freski je ponovno upodobljen sv. Florijan, medtem ko je bil v enem izmed prostorov ob prenovi odkrit tudi fragment freske, na kateri je vidna Marijina podoba v svetniškem siju.

V začetku 20. stoletja je bila Pavšlarjeva hiša obnovljena po načrtih furlanskega stavbenika Josefa Fusa,¹⁶ sedanja podoba pa je rezultat temeljite prenove med letoma 1989 in 1992, ko je bila raziskana, statično utrjena in urejena za poslovno ter stanovanjsko rabo.¹⁷ V hiši ima razstavne in depojske prostore Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj, ki predstavlja dela najvidnejših slovenskih likovnih ustvarjalcev, prejemnikov Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada.

11 Marjana Žibert, *Nekaj o kranjskih družinah, njihovih hišah in davkih v sredini 18. stoletja*, v: *Jubilejni Kranjski zbornik 2010*, Kranj: Mestna občina, 2010, 57.

* Po cehovskem pravilu so vsi peki v Kranju oddajali kruh v krušno kamro, kjer je bil v skupni prodaji.

Tako so si prizadevali za kakovost in enotno ceno izdelkov.

12 Josip Žontar, *Zgodovina mesta Kranja*, Ljubljana: Muzejsko društvo za Slovenijo, 1939, 409.

13 Nika Leben, Milan Sagadin, *Kranj*, Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2008, 32.

(*Kulturni in naravni spomeniki Slovenije: zbirka vodnikov*, št. 211).

14 Olga Zupan, *Pavšlarjeva hiša v Kranju: nova odkritja na kulturnem spomeniku meščanske arhitekture*, v: *Gorenjski glas, priloga Snovanja*, 9. februar 1990, 12.

15 Nika Leben, *Pavšlarjeva hiša na Glavnem trgu v Kranju*, Arhiv ZVKDS, OE Kranj.

16 Marija Kos, *Stavbna dediščina mesta Kranja v arhivskem gradivu*, Ljubljana: Zgodovinski arhiv, 2011, 7.

17 Nika Leben, Milan Sagadin, *Kranj*, Ljubljana: Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2008, 30-31 (*Kulturni in naravni spomeniki Slovenije: zbirka vodnikov*, št. 211).

Razstave

v Galeriji Prešernovih nagrajencev Kranj 1995-2015

1995

Slikarji za Prešernovo mesto,
oktober 1995 (Mestna občina Kranj)

1996

Likovni umetniki za Prešernovo mesto,
27. september 1996 (Mestna občina Kranj)

1997

Likovni umetniki za Prešernovo mesto,
24. oktober 1997 (Mestna občina Kranj)

1998

Likovni umetniki za Prešernovo mesto
(Mestna občina Kranj)

2000

Likovni umetniki za Prešernovo mesto,
28. november 2000 (Mestna občina Kranj in galerija
Mestne hiše, Gorenjski muzej)

2001

Lojze Spacal in Vladimir Makuc: razstava grafik, 7.
november 2001 (Ravnikarjeva stebriščna dvorana
Mestne občine Kranj)

2002

Vinko Tušek, 16. oktober 2002
Milan Rijavec, 6. november 2002 (Ravnikarjeva ste-
briščna dvorana Mestne občine Kranj)

2003

**24. april 2003 (Ravnikarjeva stebriš-
čna dvorana Mestne občine Kranj)
France Slana: razstava akvarelov, 23. maj 2003
Dušan Tršar, 16. oktober 2003
Ive Šubic, 3. december 2003**

2004

Zdenko Huzjan, 15. april 2004
Zvest Apollonio, 27. maj 2004
Oto Rimele, 7. oktober 2004
Jože Ciuha, 1. december 2004

2005

Peter Černe: retrospektiva, 21. april 2005

**Pregledna razstava del Prešernovih nagrajencev
in nagrajencev Prešernovega sklada: ob deseti
obletnici pobude Likovni umetniki za Prešernovo
mesto** in peti obletnici Galerije Prešernovih nagra-
jencev za likovno umetnost Kranj, 15. september
2005

Bogdan Borčić, 2. december 2005

2006

Floris Oblák, 16. februar 2006

Lojze Logar, 4. maj 2006

**France Slana: v počastitev slikarjeve 80. oblet-
nice rojstva,** 22. september 2006
(v sodelovanju z Gorenjskim muzejem)

Tone Demšar, 1. december 2006

2007

Vladimir Makuc, 6. februar 2007 (v sodelovanju z
Gorenjskim muzejem)

Tone Lapajne: Zemlja v nebu, 13. april 2007

Lojze Spacal – 100 let rojstva: Slike na papirju,
1. junij 2007 (v sodelovanju z Gorenjskim muze-
jem, Obalnimi galerijami Piran in Moderno galerijo
Ljubljana)

Franko Vecchiet: razstava grafik, 27. septem-
ber 2007

France Mihelič, 3. december 2007

2008

**Nominiranci 2008: razstava del likovnih ustvarjal-
cev, nominiranih za nagrado Prešernovega skla-
da za leto 2008,** 1. februar 2008

Avgust Černigoj, 28. februar 2008 (v sodelovanju z
Gorenjskim muzejem)

Vladimir Lakovič, 17. april 2008

**Prešernovi nagrajenci slikarske kolonije Izlake -
Zagorje,** 12. junij 2008

Janez Lenassi, 18. september 2008 (v sodelovanju z
Gorenjskim muzejem)

Stojan Kerbler, 11. november 2008 (v sodelovanju z
Gorenjskim muzejem)

Marko Šuštaršič, 3. december 2008

2009

Dragica Čadež, 5. februar 2009

Bine Rogelj, 16. april 2009

Drago Tršar, 2. julij 2009

Marjan Pogačnik, 17. september 2009

Zmago Jeraj, 3. december 2009

2010

Predstavitev Prešernovih nagrajencev za leto 2010, 8. februar 2010 (v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS in Upravnim odborom Prešernovega sklada)

Štefan Planinc, 18. marec 2010

Vladimir Makuc: predstavitev zbirke del, 7. maj 2010

Alenka Gerlovič, 27. maj 2010

Izzivi v keramiki: razstava del Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada, 7. julij 2010 (v sodelovanju z Narodnim muzejem Slovenije in podjetjema Gorenje Notranja oprema ter ETI SVIT Kamnik)

Emerik Bernard, 9. september 2010

Kostja Gatnik, 3. december 2010

2011

Predstavitev Prešernovih nagrajencev za leto 2011, 8. februar 2011 (v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS in Upravnim odborom Prešernovega sklada)

Jože Tisnikar, 11. marec 2011 (v sodelovanju s Koroško galerijo likovnih umetnosti)

Valentin Oman, 6. maj 2011

Klavdij Palčič, 15. september 2011 (v sodelovanju z Mestno knjižnico Kranj)

Lilijana Praprotnik Zupančič - Lila Prap, 1. december 2011

2012

Predstavitev Prešernovih nagrajencev za leto 2012, 8. februar 2012 (v sodelovanju z Ministrstvom za izobraževanje, kulturo, znanost in šport RS ter Upravnim odborom Prešernovega sklada)

Ivo Prančič, 1. marec 2012

Janez Boljka, 11. maj 2012 (v sodelovanju z Galerijo Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki)

8 ateljejev Prešernovih nagrajencev: Bogdan Borčič, Jože Ciuha, Dragica Čadež, Vladimir Makuc, Franc Novinc, France Slana, Dušan Tršar in Franko Vecchiet, 12. julij 2012

Zvonko Čoh in Milan Erič: Nekaj na papir, 14. september 2012

Drago Tršar: Žgana glina, 9. november 2012

Karel Zelenko: pregledna razstava grafik, 3. december 2012

2013

Portreti Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada 2013: Razstava fotografij nagrajenca Prešernovega sklada Toneta Stojka, 8. februar 2013 (v sodelovanju z Upravnim odborom Prešernovega sklada in Ministrstvom za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS)

Lujo Vodopivec: Pentimento, 15. marec 2013

Stane Jagodič: Ars Nucleus 1964/2012, 16. maj 2013

Lojze Spacal: Matrica - grafika - slika, 13. september 2013 (v sodelovanju z Galerijo Murska Sobota, Koroško galerijo likovnih umetnosti in Ljubljanskim gradom)

Marlenka Stupica, 3. december 2013 (v sodelovanju z Ministrstvom za kulturo RS, Upravnim odborom Prešernovega sklada, Narodnim muzejem Slovenije in Mladinsko knjigo)

2014

Portreti Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada 2014: Razstava fotografij nagrajenca Prešernovega sklada Toneta Stojka, 8. februar 2014 (v sodelovanju z Upravnim odborom Prešernovega sklada, Ministrstvom za kulturo RS in Narodnim muzejem Slovenije)

Tugo Šušnik: Podobotvorja, 15. marec 2014 (v sodelovanju z Galerijo Murska Sobota)

Andrej Jemec: Eno sonce za vse, 8. maj 2014

Ciuha - Šubic - Vidic: štirideset let pozneje, 4. julij 2014 (v sodelovanju z Umetnostno galerijo Maribor, Moderno galerijo Ljubljana, Muzejem in galerijami mesta Ljubljane ter Muzejem novejšje zgodovine Slovenije)

Herman Gvardjančič, 25. september 2014 (v sodelovanju s Koroško galerijo likovnih umetnosti)

Gustav Gnamuš, 3. december 2014

2015

Portreti Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada 2015: Razstava fotografij nagrajenca Prešernovega sklada Toneta Stojka, 8. februar 2015 (v sodelovanju z Upravnim odborom Prešernovega sklada in Ministrstvom za kulturo RS)

Ciril Oblak: Arhitektura Aerodroma Ljubljana in njegova likovna zbirka, 19. marec 2015 (v sodelovanju z Aerodromom Ljubljana, d. o. o.)

Marko Jakše, 8. maj 2015

Galerijsko svetišče lavreatov: Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj 20 let v Prešernovem mestu, 20. junij 2015

Delo iz četrtek, 17. oktobra 1996

Likovniki na svoj način »pomagajo« pri obnovi

V Kranju so že drugi zapored pripravili prodajno razstavo del Prešernovih nagrajencev

Prešernova mesta Kranj je po besedah župana... (text continues with details about the exhibition and the town's history)

LIKOVNIK ALJASIA MARAF - Mestni svet umetnikov... (caption describing the artist and the work)

LIKOVNI UMETNIKI ZA PREŠERNOVO MESTO

1. leta 1996 so izvedli razstavo... (text continues with details about the exhibition and the artists)

LIKOVNIK ALJASIA MARAF - Mestni svet umetnikov... (caption describing the artist and the work)

Zbir likovnih »moči« v Kranju

Jeseni razstava Likovniki za Prešernovo mesto - Priprave na stalno zbirko

V Kranju bodo letos že petič pripravili prodajno razstavo z naslovom Likovni umetniki za Prešernovo mesto, s katero zbirajo sredstva za obnovo tistih kranjskih objektov, ki so povezani s Francetom Prešernom (od nekajlečnega doma, groba v Prešernovem goju, spomenika, po pesniku imenovanega gledališča). Jedro postavitve tako kot doslej predstavljajo Prešernovi in nagrajenci, razstavo naj bi odprli oktobra, na ogled pa bo do začeta decembra na treh razstaviščih v Kranju.

Povabljeni so vsi Prešernovi nagrajenci, nagrajenci Prešernovega sklada in kranjski likovniki (kot gostitelji). Sode po statistiki iz lanskega leta gre za približno 60 razstavljalcev, ki so jim že poslali vabila, da s izbranim delom iz svojega opusa sodelujejo pri dogodku. Po večletnih razmiselnih o postavitvi stalne zbirke slikarskih in kiparskih del Prešernovih nagrajencev pa so zdaj že stekle prve resne priprave. Za odkupilca ali posrednika dela sicer še intenzivno iščejo trossor v starem delu mesta, organiziranjem pa je pomoč in sodelovanje obljubilo tudi ministr-

Pokrajina z ženo - Na ogled bo tudi risba Vladimira Makuca.

Želja po stalni zbirki Prešernovih nagrajencev

Razstava Likovni umetniki za Prešernovo mesto, ki v Kranju letno poteka in prvič, je bila v duhu želje, ki v Mestni hiši in hiši mornarja odlikuje, umetno odprta v tveki. Tudi letos sta v sodelovanju pripravila Mestni občina Kranj in Glasbeni inštitut Puhalski in vsa ta dela razstavljajo na štiri razstaviščih v Kranju.

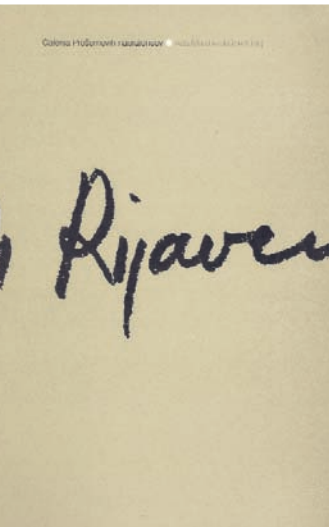
LIKOVNIK ALJASIA MARAF - Mestni svet umetnikov... (caption describing the artist and the work)

LIKOVNIK ALJASIA MARAF - Mestni svet umetnikov... (caption describing the artist and the work)

O nastanku poeta poldruga tone

Kranjski občini pri razstavi Likovni umetniki za Prešernovo mesto, v (družinski) Mestni hiši... (text continues with details about the exhibition and the town's history)

ZOTVORITVE RAZSTAVE
“LIKOVNI UMETNIKI ZA PREŠERNOVO MESTO”

21. oktobra 1997 smo v sili bližnje zbirke št. 171 objavili razstavo “Likovni umetniki za Prešernovo mesto”, a danes je to že zgodnja zgodovina, da tako reče, za razstavo umetnikov, ki je imenovala in izkazala, v Sloveniji so bili umetniki, ki so se ukvarjali s Prešernovo mestom. V tistih dneh je bilo Prešernovo mesto še le v postopku obnove, in to je bilo priložnost za umetnike, da se ukvarijo s Prešernovo mestom. Danes je to že zgodnja zgodovina, da tako reče, za razstavo umetnikov, ki je imenovala in izkazala, v Sloveniji so bili umetniki, ki so se ukvarjali s Prešernovo mestom. Danes je to že zgodnja zgodovina, da tako reče, za razstavo umetnikov, ki je imenovala in izkazala, v Sloveniji so bili umetniki, ki so se ukvarjali s Prešernovo mestom.

Otvoritve razstave

Likovniki za pesnika

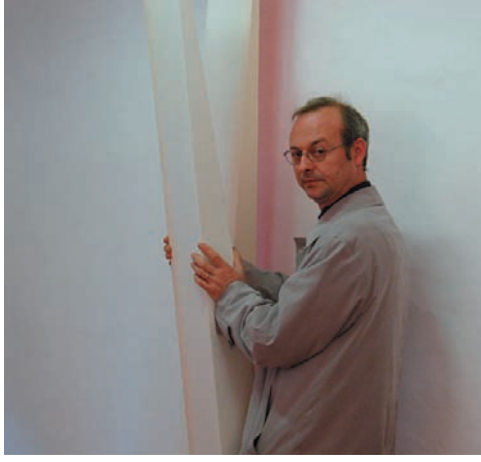
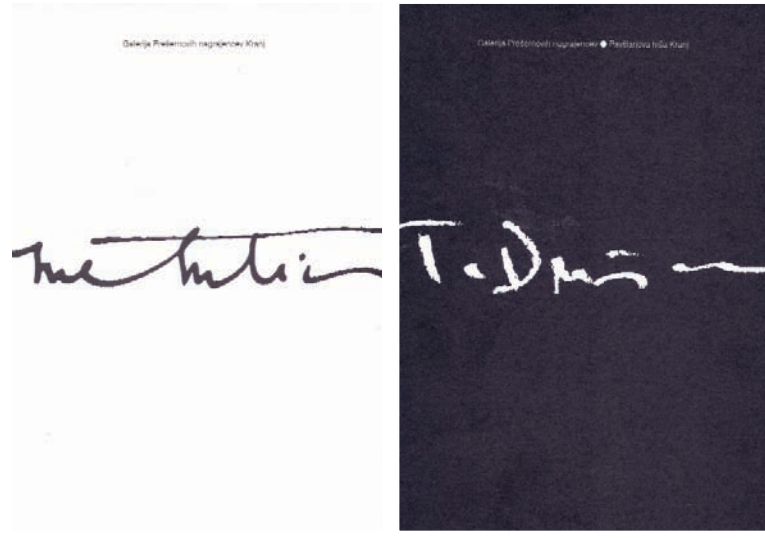
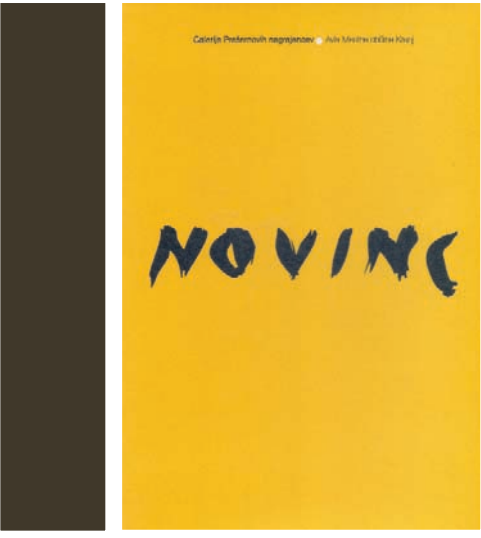
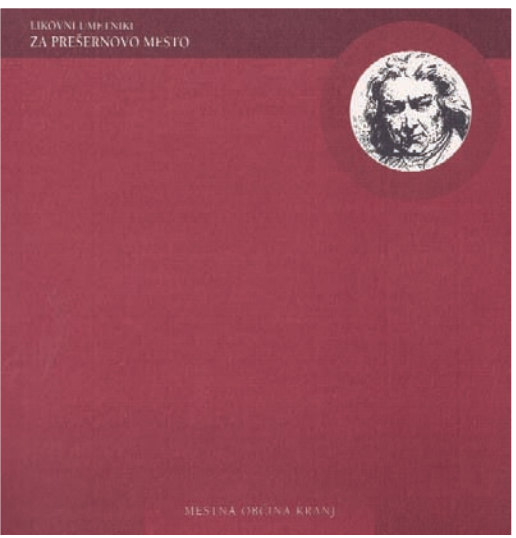
Ta bip najboljša prodajna razstava del 49 umetnikov – Izkupiček bo namenjen obnovi objektov, povezanih s Prešernom

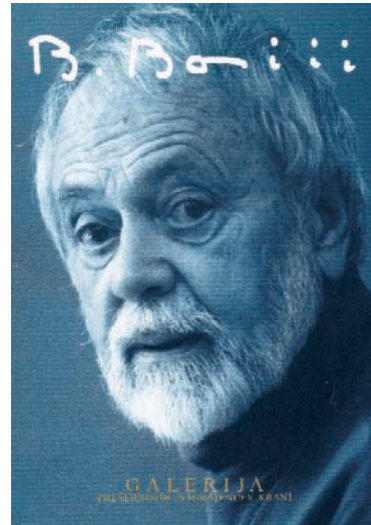
Umetniki in njihovi občudovalci pomagajo

Prešernovo, ki je priložnost za umetnike, Prešernovo mesto

V prešernovskem mestu, ki je priložnost za umetnike, Prešernovo mesto

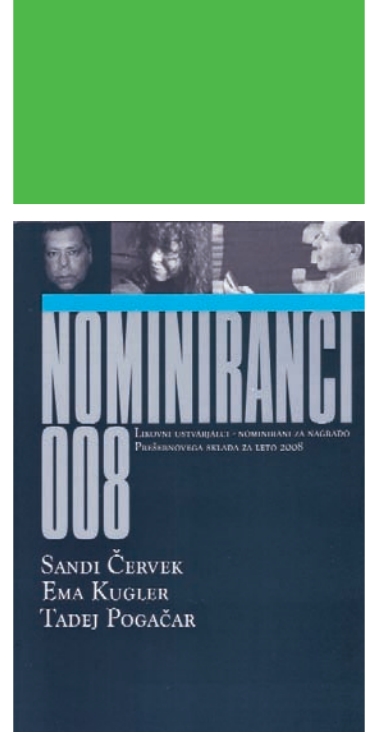
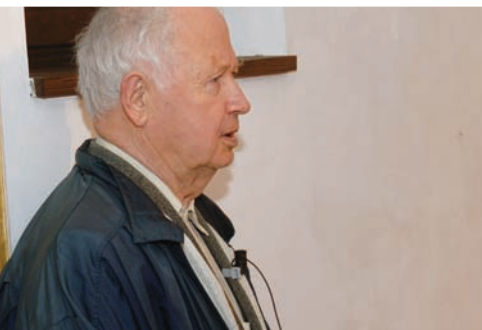

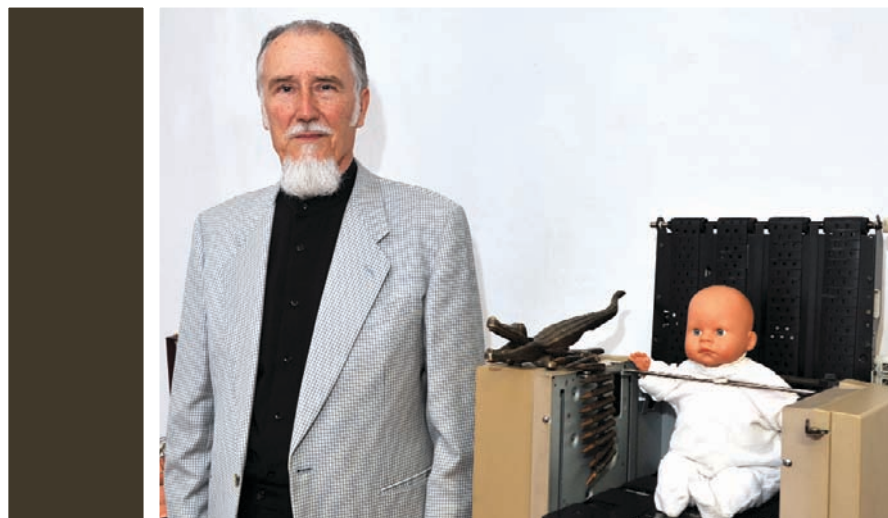

Lojze Spacal:

Matrica - grafika - slika

Ljubljanski grad, Stanovska dvorana in Palacij
4. julij - 31. avgust 2014

GALERIJA PREŠERNOVIH NAGRAJENCEV KRANJ

CIUHA-SUBIC-VIDIČ

Jože Ciuha, Ivo Šubic, Janez Vidič
4. julij - 19. september 2014

www.gpn.kranj.si

PREŠERNOVI NAGRAJENCI 2015

'Šod muz na kranjskem Parnasi'

Vabilo na srečanje s Prešernovimi nagradenci 2015.

VABIMO VAS NA DRUŽENJE S PREŠERNOVIH NAGRAJENCI, KI BO V NEDELJO, 8. FEBRUARJA 2015.

Ob 17. uri bo v Galeriji Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj, Glavni trg 18, odprta fotografska razstava s Tometa Stojka "Portreti Prešernovih nagrajencev 2015".

SREČANJE SE BO NADAJEVALO OB 18. URI V PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU KRANJ, NA GLAVNEM TRGU 6, KJER BO POGOVOR Z NAGRAJENCI VODILA PATIČIJA MALIČEV.

NAGRAJENCE BOSTA POZDRAVILA Božijan Trilar, župan Mestne občine Kranj in SLAVNOSTNI GOVORNIK prof. dr. Janez Bogataj, predsednik Upravnega odbora Prešernovega sklada.

SREČANJE BO SLAVNOSTNO ODPRLA MINISTRICA ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE mag. Julijana Bizjak Mlakar.

PRIZANO VABENJE: Božijan Trilar, župan Mestne občine Kranj

Priznava župan Trilar Prešernovo nagrado 2014 in na splošno za leto 2014, 27. februarja 2015, med ostalimi od 17. do 18. ure, ob odhodu od 22. do 13. ure. Ob vsakihih posebnih in posebnih je galerija zaprta.

Šod muz na kranjskem Parnasi' pripravila Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj v sodelovanju s Prešernovim skladom, Ministrstvom za kulturo Republike Slovenije, Mestno občino Kranj, Zvezo za otroke Kranj in Prešernovim gledališčem Kranj.

www.gpn.kranj.si

GALERIJA PREŠERNOVIH NAGRAJENCEV ZA LIKOVNO UMETNOST KRANJ
GLAVNI TRG 18, 4000 KRANJ, 04/202 57 10
WWW.GPN.KRANJ.SI
05/07/2015 15:11
WWW.OTRDESKRANJ.SI
WWW.PJL.SI

Marko Jakše

Galerija Prešernovih nagrajencev za likovno umetnost Kranj
8. maj – 6. junij 2015
Prešeren Award Winners of Fine Arts Gallery Kranj
8 May – 6 June 2015

Projekt je financirala Republika Slovenija, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za turizem, Ministrstvo za regionalni razvoj in infrastrukturo, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetištvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za promet, Ministrstvo za varstvo okolja in podnebje, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, Ministrstvo za varstvo kulturne dediščine, Ministrstvo za veteranske zadeve, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za obznanje, Ministrstvo za upravljanje javnih virov, Ministrstvo za usklajevanje in razvoj politik, Ministrstvo za varstvo, Ministrstvo za varstvo in preprečevanje požarov, Ministrstvo za varstvo in preprečevanje naravnih nesreč, Ministrstvo za varstvo in preprečevanje tujerazpisnih terorističnih napadov, Ministrstvo za varstvo in preprečevanje tujerazpisnih terorističnih napadov, Ministrstvo za varstvo in preprečevanje tujerazpisnih terorističnih napadov

Nagrajenci

Seznam prejemnikov Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada za likovno umetnost 1947-2015

PN - Prešernova nagrada

NPS - nagrada Prešernovega sklada

Odebeljeno - dela nagrajenca se hranijo v stalni
zbirki Galerije Prešernovih nagrajencev

Apollonio, Zvest NPS 1972

Arnautovič, Ilija, Peršin, Aleksander in Vovk, Janez
NPS 1969

Art skupina Novi kolektivizem: Knez, Dejan, Mohor,
Miran, Pokorn, Darko in Uranjek, Roman NPS 1992

Batič, Stojan PN 1960

Bavčer, Jani NPS 1988

Begič, Mirsad NPS 2000

Bernard, Emerik NPS 1987, N 1997

Bernik, Janez NPS 1963, PN 1981

Bertok, Biba in Gašperšič, Marjan NPS 1981

Bitenc, Tone NPS 1966

Bizjak, Janez, Cotič, Marko in Engelsberger, Dušan
NPS 1980

Boljka, Janez NPS 1966, PN 1988

Bonča, Miloš NPS 1965, PN 1987

Berk, Edi NPS 1993

Bevk, Matija in Perovič, Vasa J. NPS 2005

Borčič, Bogdan NPS 1965, PN 2005

Bratuša, Mirko NPS 2006

Brdar, Jakov NPS 1998 Brumen, Jože NPS 1967

Ciuha, Jože NPS 1968

Čadež, Dragica NPS 1986

Černe, Peter NPS 1969

Černigoj, Avgust PN 1976

Čoh, Zvonko NPS 1999

Čopič, Ivan Seljak NPS 1975

Debenjak, Riko PN 1960

Dekleva, Marko, Garzarolli, Matjaž, Ravnikar, Vojteh
in Vatovec, Egon NPS 1980

Demšar, Tone NPS 1980

Didek, Zoran PN 1975

Dobnik, Zala, Porenta, Hugo, Štrukelj, Milan, Dobrin,
Jože in Velkavrh, Alenka NPS 1977

Dolinar, Lojze PN 1969

Drašler, Lojze NPS 1990

Draušbaher, Harald NPS 1989

Erič, Milan NPS 1999

Fajon, Bronislav NPS 1982

Gaberšek Ilgo, Vesna NPS 1983

Gabrijelčič, Peter NPS 1988

Gaspari, Maksim PN 1953

Gatnik, Kostja PN 2010

Gerlovič, Alenka NPS 1981

Gnamuš, Gustav NPS 1992, PN 2001

Golob, Zdenka NPS 1979

Gorenec, Bojan NPS 1990

Gvardjančič, Herman NPS 1981

Humek, Ljubo in Čop, Franci NPS 1962

Huzjan, Zdenko NPS 1988

Jagodič, Stane NPS 1980

Jakac, Božidar PN 1947, 1948, 1949, 1980

Jakše, Marko NPS 2015

Jarm, Stane NPS 1964

Jelnikar, Miša NPS 1981

Jemec, Andrej NPS 1965, PN 1994

Jenko, Radovan NPS 1991

Jeraj, Zmago NPS 1985, PN 2009

Jugovec, Oton NPS 1967, PN 1984

Ing. arh. Kacin, Štefan, ing. arh. Popovič, Radislav,
ing. arh. Princes, Jurij in ing. arh. Špindler, Bogdan
NPS 1979

Kalin, Boris PN 1947, 1948, 1950

Kalin - Vehovar, Nives in Vehovar, Franci NPS 1964

Kalin, Zdenko PN 1959, PN 1982

Kališnik, Janez NPS 1963

Kastelic, Albert NPS 1970

Kavčič, Maks NPS 1970

Kerbler, Stojan NPS 1979

Kerševan, Peter NPS 1972

Kobe, Boris PN 1977

Kobe, Jurij NPS 1995

Kocmut, Branko NPS 1963

Kocmut, Branko in Kocmut, Ivan PN 1977

Kogoj, Oskar, Bernik, Stane, dr. Sušnik, Janko in ing.

Ferlat, Boris NPS 1971

Komel, Silvester NPS 1981

Kos, Gojmir Anton PN 1947, 1950

Kos, Tine PN 1950

Košak, Gregor NPS 1968

Košir, Fedja NPS 1978

Kotnik, Rudolf NPS 1980

Koželj, Jože NPS 1974

Kralj, Niko PN 1962

Kralj, Tone PN 1972

Kraševac, Branko NPS 1968

Krašovec, Metka NPS 1973

Kregar, Stane PN 1971

Kristl, Stanko NPS 1964, PN 1970

Križaj, Svetozar NPS 1967

Kržišnik, Tomaž NPS 1975

Kugler, Ema NPS 2008

Lajovic, Janez NPS 1965

Lakovič, Vladimir NPS 1973

Lapajne, Tone NPS 1977

Lavrenčič, Avgust NPS 1974

Lenassi, Janez NPS 1966

Licul, Miljenko in Novak, Ranko NPS 1985

Licul, Miljenko PN 2008

Logar, Lojze NPS 1987

Mächtig, Saša NPS 1973

Makuc, Vladimir NPS 1962, PN 1979

Maleš, Miha PN 1977
Maraž, Adriana NPS 1983
Marušič, Živko NPS 1999
Medja, Matevž NPS 2002
Medvešček, Tomaž NPS 1986
Meško, Bogdan NPS 1966
Mihelič, France PN 1949, PN 1954, PN 1965
Mihevc, Edo PN 1969
Miklavc, Jure NPS 2011
Moškon, Dušan NPS 1974
Muster, Miki PN 2015
Mušič, Marko NPS 1976
Mušič, Marjan PN 1972
Mušič, Zoran PN 1991
Novinc, Franc NPS 1984
Oblak, Ciril in Klavora, Fedja NPS 1975
Oblák, Floris NPS 1967
Oman, Valentin NPS 1981
Omersa, Nikolaj NPS 1969, PN 1978
Ožbolt, Alen NPS 2003
Pajk, Milan NPS 1981
Palčič, Klavdij NPS 1984
Papič, Zdravko NPS 1996
Pavlovec, France PN 1949, 1951
Pečar, Borut NPS 1976
Pečenko, Borut NPS 1971
Peljhan, Marko NPS 2007
Pengov, Božidar PN 1949, 1950
Pengov, Slavko PN 1959
Pezdir, Vladimir NPS 1987
Peršin, France NPS 1971
Pibernik, Anton in Sedej, Vladimir NPS 1970
Pilon, Veno PN 1970
Planinc, Štefan NPS 1965
Plečnik, Jože PN 1949, 1952
Počivavšek, Matjaž NPS 1991
Pogačnik, Marjan NPS 1963, PN 1986
Pogačnik, Marko NPS 1991
Pogačnik, Milan NPS 1983
Potrč, Marjetica NPS 1994
Prančič, Ivo NPS 2001
Praprotnik Zupančič, Lilijana - Lila Prap NPS 2011
Pregelj, Marij PN 1958, 1964
Prosenc, Nataša NPS 2001
Putrih, Karel PN 1959
Putrih, Tobias NPS 2009
Ravnikar, Edvard PN 1961, 1978
Ravnikar, Vojteh PN 2003
Reichenberg, Bogdan NPS 1980
Rijavec, Milan NPS 1979
Rimele, Oto NPS 2004
Rogelj, Bine NPS 1970
Romih, Mirko in Uršič, Branko NPS 1969
Rot, Barbara in Rot, Božo NPS 1982
Rotar, France NPS 1971
Rupnik, Marko PN 2000
Sadar Breznik, Eta NPS 1998
Sajovic, Evgen NPS 1979
Sambolec, Dubravka NPS 1980
Savnik, Davorin NPS 1966
Sedej, Maksim PN 1967
Sever, Savin NPS 1967, PN 1971
Simčič, Branko in sodelavci PN 1959
Skalar, Peter in Skalar, Judita NPS 1976
Slak - Đoka, Jože NPS 2007
Slana, France NPS 1964
Smerdu, Frančišek PN 1949
Sottler, Alenka NPS 2014
Spacal, Lojze PN 1974
Stegovec, Tinca NPS 1976
Stojko, Tone NPS 1984
Stupica, Gabrijel PN 1950, 1957, 1981
Stupica, Marija Lucija NPS 1989
Stupica, Marlenka NPS 1972, PN 2013
Suhadolc, Janez NPS 1978
Šalamun, Andraž NPS 1993
Šibila, Janez NPS 1978
Španzel, Rudi NPS 1985
Šubic, Ive NPS 1968, PN 1979
Šušnik, Tugo NPS 1997
Šuštaršič, Marko NPS 1962
Tihec, Slavko NPS 1967, PN 1983
Tisnikar, Jože NPS 1970
Tratnik, Fran PN 1952
Trenz, Janez, Šmid, France, Pogačnik, Ciril NPS 1962
Tršar, Drago NPS 1968, PN 1990
Tršar, Dušan NPS 1978
Tušek, Vinko NPS 1982
Vecchiet, Franko NPS 1989
Vidic, Janez NPS 1977
Vidmar, Nande in Vidmar, Drago PN 1978
Vipotnik, Matjaž NPS 1975, PN 2012
Vodopivec, Aleš NPS 1991
Vodopivec, Lujo NPS 1988
Vozlič, Vesna in Matej NPS 2007
Vrhunc, Meta NPS 1979
Vurnik, Ivan PN 1966
Zajec, Ivan PN 1950
Zdovc, Mirko NPS 1965
Zorec, Maruša NPS 2012
Zupan, Rudi NPS 1963
Zdravič, Andrej NPS 1999
Zelenko, Karel NPS 1964
Žnidaršič, Joco NPS 1977
Žuža, Jelica NPS 1974

Abecedno imensko kazalo

	Zvest	Apollonio	27, 60, 62 , 240, 310, 324		Zoran	Didek	34, 188, 192 , 248, 250, 253, 268, 285, 324
	Ilija	Arnautović	324		Zala	Dobnik	324
	Marko	Arnež	10, 11, 14, 20, 21, 24, 33		Jože	Dobrin	324
	Bogomila	Avčin Pogačnik	15, 166		Lojze	Dolinar	30, 324
dr.	Cene	Avguštin	304, 305, 306		Marjan	Dovjak	27
	Alenka	Bartl	35		Lojze	Drašler	324
	Stojan	Batič	28, 30, 40, 42 , 240, 324		Hari	Draušbaher	324
	Jani	Bavčer	324		Marcel	Duchamp	228
	Nikolaj	Beer	27		Dušan	Engelsberger	324
	Mirsad	Begić	30, 188, 190 , 240, 324		Milan	Erič	16, 25, 98, 102, 104 , 248, 311, 324
	Edi	Berk	324		Bronislav	Fajon	324
	Emerik	Bernard	16, 34, 172, 174 , 241, 324		Noël	Favrèliere	204
	Janez	Bernik	28, 35, 222, 224 , 241, 247, 249, 254, 268, 276, 283, 324	ing.	Boris	Ferlat	324
	Stane	Bernik	324		Ernest	Franz	25
	Angelo	Bertani	216		Vesna	Gaberšek Ilgo	324
	Biba	Bertok	324		Peter	Gabrijelčič	324
	Matija	Bevk	324		Štefan	Galič	27
	Gvidon	Birolla	27, 112		Matjaž	Garzarolli	324
	Tone	Bitenc	324		Maksim	Gaspari	324
	Janez	Bizjak	324		Marjan	Gašpersič	324
mag.	Julijana	Bizjak Mlakar	8		Maksim	Gaspari	27, 31, 36, 112, 324
	Milan	Bizovičar	27		Kostja	Gatnik	31, 98, 106 , 250, 311, 324
prof. dr.	Janez	Bogataj	12		Alenka	Gerlovič	16, 27, 33, 35, 188, 194 , 250, 311, 324
	Janez	Boljka	30, 60, 64 , 242, 311, 324	ddr.	Damir	Globočnik	21, 130
	Miloš	Bonča	324		Vinko	Globokar	28
	Bogdan	Borčič	16, 30, 210, 212 , 242, 310, 311, 324		Gustav	Gnamuš	16, 27, 154, 160 , 252, 275, 311, 324
	Rado	Bordon	33	dr.	Nadja	Gnamuš	102, 104
	Mirko	Bratuša	30, 324		Viktor	Gojkovič	27
	Jakov	Brdar	30, 324		Zdenka	Golob	30, 60, 70 , 252, 324
	Izidor	Cankar	20, 31, 35		Bojan	Gorenec	154, 162 , 252, 324
	Ivan	Cankar	31, 33		France	Gorše	26
dr.	Andrej	Capuder	26		Ančka	Gošnik Godec	35
	Ciril	Cesar	27		Niko	Grafenauer	16, 29
	Jože	Ciuha	27, 29, 60, 66 , 243, 283, 285, 310, 311, 324		Bogdan	Grom	27
dr.	Marjeta	Ciglencečki	46		France	Gruden	27
	Marko	Cotič	324		Boštjan	Gunčar	304
	Dragica	Čadež	15, 35, 154, 156 , 245, 310, 311, 324		Herman	Gvardjancič	16, 27, 36, 188, 196 , 253, 311, 324
	Ivan	Čargo	27		Andrej	Hieng	28
	Jurij	Čebulj	307		Meta	Hočevnar	35
	Peter	Černe	19, 30, 154, 158 , 159, 245, 310, 324		Jože	Horvat Jaki	27
	Avgust	Černigoj	26, 34, 98, 100 , 246, 310, 324		Jože	Hudeček	34
	Zvonko	Čoh	16, 25, 98, 102 , 104, 247, 311, 324		Ljubo	Humek	324
	Franci	Čop	324		Zdenko	Huzjan	27, 36, 60, 72 , 253, 310, 324
	Matija	Čop	24		Breda	Ilich Klančnik	134
	Riko	Debenjak	30, 60, 68 , 240, 242, 247, 258, 259, 263, 270, 288, 324		Robert	Inhof	184
	Marko	Dekleva	324		Stane	Jagodič	16, 24, 33, 222, 228 , 254, 255, 311, 324
	Tone	Demšar	30, 222, 226 , 248, 310, 324		Božidar	Jakac	25, 26, 27, 30, 33, 35, 76, 240, 241, 258, 259, 262, 269, 275, 276, 282, 284, 288, 292, 324
					Rihard	Jakopič	25, 253
					Marko	Jakše	31, 34, 116, 118 , 257, 311, 324

Matija	Jama	34	Branko	Kraševce	324
Drago	Jančar	33	Metka	Krašovec	27, 35, 36, 257, 324
Mija	Jarc	35	Stane	Kregar	26, 28, 29, 34, 198, 324
Stane	Jarm	27, 30, 60, 74 , 257, 324	Stanko	Kristl	30, 324
Ivan	Jelačin	20	Svetozar	Križaj	324
Miša	Jelnikar	35, 324	Tomaž	Kržišnik	25, 52, 54 , 261, 324
Andrej	Jemec	16, 28, 29, 30, 35, 154, 164 , 198, 258, 278, 283, 285, 311, 324	Ema	Kugler	116, 120 , 261, 324
Radovan	Jenko	324	Anton	Lajovec	22
Zmago	Jeraj	31, 36, 98, 108 , 259, 310, 324	Janez	Lajovec	31, 324
Dragan	Jeremić	29	Vladimir	Lakovič	27, 60, 78 , 262, 310, 324
Oton	Jugovec	324	Matevž	Langus	24, 35
ing. arh. Štefan	Kacin	324	Tone	Lapajne	15, 27, 36, 188, 198 , 262, 310, 324
mag. Barbara	Kalan	304, 306	Avgust	Lavrenčič	27, 324
Nives	Kalin Vehovar	324	dr. Nika	Leben	307
Boris	Kalin	27, 30, 158, 240, 245, 258, 262, 286, 287, 288, 292, 324	Janez	Lenassi	30, 188, 200 , 262, 310, 324
Zdenko	Kalin	26, 30, 40, 44 , 240, 248, 259, 262, 275, 288, 291, 324	Miljenko	Licul	26, 324
Janez	Kališnik	324	Lojze	Logar	36, 116, 122 , 263, 310, 324
Albert	Kastelic	324	Saša	Mächtigt	324
Maks	Kavčič	27, 324	Vladimir	Makuc	14, 15, 28, 30, 33, 35, 210, 214 , 263, 310, 311, 324
Stojan	Kerbler	25, 40, 46 , 260, 310, 324	Miha	Maleš	26, 30, 35, 36, 60, 76 , 267, 325
Peter	Kerševan	324	Adriana	Maraž	35, 60, 80 , 267, 325
Milojka	Kline	108	Janez	Marinšek	25
Fedja	Klavora	325	Živko	Marušič	27, 116, 124 , 268, 325
Boris	Kobe	30, 324	Jurij	Mayr	307
Jurij	Kobe	324	Marija		
Marija	Kobi	35	Terezija	Mayr	307
Edvard	Kocbek	26, 28	Matevž	Medja	325
Branko	Kocmut	26, 324	Tomaž	Medvešček	325
Ivan	Kocmut	26, 324	dr. Andrej	Medved	118, 174, 190
Oskar	Kogoj	324	Janez	Menart	28
Silvester	Komel	27, 36, 198, 324	dr. Lev	Menaše	14, 18, 21, 36, 58, 62, 66, 72, 78, 82, 100, 112, 114, 122, 126, 128, 136, 138, 152, 156, 158, 168, 170, 176, 186, 198, 200, 212, 214, 220, 226, 228, 232
dr. Miklavž	Komelj	194	Bogdan		
dr. Milček	Komelj	15, 24, 50, 144, 164	Kiar	Meško	30, 285, 325
Božidar	Kos	32	France	Mihelič	25, 26, 27, 30, 34, 116, 126 , 243, 252, 254, 262, 263, 268, 269, 276, 283, 288, 291, 310, 325
Gojmir			Milan	Mihelič	30
Anton	Kos	27, 34, 35, 243, 252, 261, 272, 277, 283, 284, 291, 324	Edo	Mihevc	30, 325
Marija	Kos	306	Jure	Miklavc	325
Tine	Kos	30	dr. Jure	Mikuž	90, 160
Srečko	Kosovel	35	Frane	Milčinski Ježek	25
Gregor	Košak	324	Goran	Milovanovič	64
Marko	Košan	196	Lev	Modic	21
Fedja	Košir	324	Vojeslav	Mole	35
Miroslav	Košuta	16, 34	Viktor	Molka	25
Rudolf	Kotnik	27, 178, 180 , 261, 324	Dušan	Moškon	325
Lojze	Kovačič	31	Dušan	Muc	27
Marjan	Kozina	26	Miki	Muster	25, 36, 325
Jože	Koželj	324			
France	Kralj	26			
Mara	Kralj	35			
Tone	Kralj	26, 29, 324			

Marjan	Mušič	30	Karel	Putrih	26, 242, 262, 286, 287, 325
Marko	Mušič	30	Tobias	Putrih	30, 325
Zoran	Mušič	33, 36	Irina	Rahovsky Kralj	35
Ranko	Novak	26, 324	Anton	Rakovec	307
	Novi Kolektivizem		Stanislav	Rapotec	33
		26, 324	Edvard	Ravnikar	24, 30, 325
Franc	Novinc	14, 27, 30, 36, 172, 176 , 269, 310, 311, 325	Vojteh	Ravnikar	30, 324, 325
Ciril	Oblak	325	Man	Ray	228
Floris	Oblák	27, 60, 82 , 269, 310, 325	Alojz	Rebula	30, 33
Valentin	Oman	16, 33, 36, 60, 84 , 270, 311, 325	Bogdan	Reichenberg	325
Nikolaj	Omersa	52, 56 , 263, 271, 285, 325	Milan	Rijavec	14, 18, 27, 52, 58 , 276, 310, 325
Silvan	Omerzu	25	Oto	Rimele	154, 168 , 276, 310, 325
Bogdan	Osolnik	26	Filip	Robar Dorin	31
Lidija	Osterc	35	Bine	Rogelj	25, 98, 114 , 277, 310, 325
Alen	Ožbolt	325	Mirko	Romih	325
Boris	Pahor	33	ing. arh. Barbara	Rot	325
Milan	Pajk	325	Božo	Rot	325
Klavdij	Palčič	16, 33, 34, 36, 146, 148 , 271, 311, 325	France	Rotar	30, 325
Zdravko	Papič	325	Marko	Rupnik	26
Boris	Paternu	24	Eta	Sadar Breznik	35, 325
France	Pavlovec	35	dr. Milan	Sagadin	307
Borut	Pečar	25, 98, 110 , 271, 324	Evgen	Sajovic	27, 188, 202 , 277, 325
Borut	Pečenko	325	Duba	Sambolec	35, 325
Marko	Pejghan	24, 324	Enzo	Santese	148
Božidar	Pengov	30, 325	Jakob	Savinšek	27
Slavko	Pengov	26, 243, 276, 285, 288, 291, 325	Davorin	Savnik	325
Vasa J.	Perović	324	Janez	Sedej	74
Aleksander	Peršin	324	Maksim	Sedej	325
France	Peršin	27, 146, 150 , 272, 325	Vladimir	Sedej	325
Vladimir	Pezdirc	325	Ivan	Seljak Čopič	27, 324
Anton	Pibernik	325	Savin	Sever	30, 325
Veno	Pilon	26, 28, 60, 86 , 272, 325	Branko	Simčič	325
Nikolaj	Pirnat	27	Albert	Sirk	27
Štefan	Planinc	27, 116, 128 , 272, 311, 325	Judita	Skalar	35, 325
Jože	Plečnik	27, 30, 325	Peter	Skalar	35, 325
Matjaž	Počivavšek	30, 325	Jaroslav	Skrušný	32
Boris	Podrecca	35	Jože	Slak - Đoka	36, 178, 182 , 277, 325
Ciril	Pogačnik	325	France	Slana	15, 27, 34, 188, 204 , 278, 310, 311, 325
Marjan	Pogačnik	15, 25, 30, 31, 33, 154, 166 , 253, 263, 273, 311, 325	Vida	Slivniker	27
Marko	Pogačnik	24, 60, 88 , 275, 325		Slovenski oktet	26
Milan	Pogačnik	325	Francišek	Smerdu	30, 40, 48 , 240, 245, 262, 278, 288, 325
ing. arh. Radislav	Popović	324	Andrej	Smole	24
Hugo	Porenta	324	dr. Andrej	Smrekar	15, 106, 166
Marjetica	Potrč	35, 325	Jože	Snoj	74
Ivo	Prančič	146, 152 , 275, 311, 325	Alenka	Sottler	25, 116, 130 , 278, 325
Lilijana	Praprotnik Zupančič -		Lojze	Spacal	14, 15, 33, 34, 35, 36, 210, 216 , 279, 310, 311, 325
Lila	Prap	16, 25, 98, 112 , 275, 311, 325	Martin	Spacal	15, 33
Marij	Pregelj	28, 34, 240, 250, 258, 259, 263, 272, 288, 325	Lojze	Spazzapan	33
Mira	Pregelj	35	Tinca	Stegovec	30, 31, 35, 60, 92 , 282, 325
Julija	Primic	24	Koni	Steinbaher	25
ing. arh. Jurij	Princes	324	France	Stele	30, 35
Nataša	Prosenc	25, 60, 90 , 276, 325	France	Sternen	35
			Franjo	Stiplovšek	27

	Tone	Stojko	33, 222, 230 , 282, 311, 325		Franko	Vecchiet	33, 34, 210, 220 , 289, 310, 311, 325
	Mihael	Stroj	24				
	Gabrijel	Stupica	27, 34, 60, 94 , 240, 241, 242, 252, 254, 258, 259, 262, 268, 269, 273, 276, 277, 278, 283, 284, 285, 292, 325		Franci	Vehovar	324
	Marija				Ciril	Velepič	48
	Lucija	Stupica	25, 30, 116, 132 , 283, 325		Alenka	Velkavrh	324
	Marlenka	Stupica	16, 25, 32, 35, 116, 134 , 283, 311, 325		Ferdo	Vesel	35
	Janez	Suhadolc	325		Marija	Vidau	35
dr.	Janko	Sušnik	324		Drago	Vidmar	26, 325
	Andraž	Šalamun	27, 188, 206 , 284, 324		Janez	Vidic	27, 116, 142 , 291, 311, 325
	Tomaž	Šalamun	28		Josip	Vidmar	25, 29
	Gorazd	Šefran	27		Nande	Vidmar	26, 325
	Rudi	Šeligo	32		Matjaž	Vipotnik	24, 325
	Janez	Šibila	27, 60, 96 , 284, 325		Jana	Vizjak	27
	Gabrijela	Škarja	307		Anton	Vodnik	33
	Jožef	Škarja	307		Aleš	Vodopivec	325
	France	Šmid	325		Lujo	Vodopivec	16, 30, 222, 232 , 291, 311, 325
	Igor	Španjol	182		Janez	Vovk	324
	Rudi	Španzel	30, 36, 325		Matej	Vozlič	325
ing. arh.	Bogdan	Špindler	324		Vesna	Vozlič	325
	Vladimir	Štoviček	32		Žarko	Vrezec	27
	Milan	Štrukelj	324		Meta	Vrhunc	35
	Ive	Šubic	18, 27, 116, 74, 136 , 284, 310, 311, 325		Ivan	Vurnik	30, 325
	Rapa	Šuklje	32		Fran	Windischer	20
dr.	Nace	Šumi	10, 14, 21, 24		Dane	Zajc	28
	Tugo	Šušnik	16, 36, 178, 184 , 285, 311, 325	dr.	Ivan	Zajec	30, 31, 325
	Marko	Šuštaršič	27, 116, 138 , 285, 310, 325		Mirko	Zdovc	325
	Blaž	Terpinc	307		Andrej	Zdravič	25, 188, 208 , 291, 325
	Fidelis	Terpinc	307		Karel	Zelenko	16, 27, 30, 33, 116, 292, 144 , 311, 325
	Kancijanila	Terpinc	307		Nadja	Zgonik	20
	Slavko	Tihec	30, 210, 218 , 240, 248, 286, 325		Pavle	Zidar	31
	Jože	Tisnikar	27, 29, 34, 36, 116, 140 , 286, 311, 325		Boris	Ziherl	29
	Fran	Tratnik	30, 31, 325		Milena	Zlatar	84, 140
	Janez	Trenz	325		Ciril	Zlobec	32
	Boštjan	Trilar	10	mag.	Maruša	Zorec	325
dr.	Jože	Trontelj	32		Olga	Zupan	325
	Drago	Tršar	16, 30, 33, 34, 40, 50 , 240, 248, 287, 291, 310, 311, 325		Rudi	Zupan	325
	Dušan	Tršar	15, 27, 154, 170 , 288, 310, 311, 325		Anica	Zupanec Sodnik	32
	Marijan	Tršar	29		Marjana	Žibert	307
	Eva	Tušek	15, 288, 299		Joco	Žnidaršič	25, 222, 234 , 301, 325
	Marko	Tušek	15		Josip	Žontar	307
	Vinko	Tušek	14, 15, 33, 34, 178, 186 , 288, 310, 325		Oton	Župančič	35
	Klavdij	Tutta	24		Jelica	Žuža	35
	Jože	Udovič	31				
	Tin	Ujevič	29				
	Izidor	Urbančič	27				
	Branko	Uršič	325				
	Milena	Usenik	16				
	Egon	Vatovec	324				

Sodelujoči

pri razstavah v Galeriji Prešernovih nagrajencev
za likovno umetnost Kranj 1995–2015

Aerodrom Ljubljana d. o. o. ● Iztok Ameršek ● Andrej Andoljšek ● Dušan Antolin ● Marko Arnež ● mag. Mateja Avbelj Valentan ● Mira Avsec ● Judita Babnik ● Zdenka Badovinac ● Nikolaj Beer ● Miha Benedičič ● Toni Biloslav ● prof. dr. Janez Bogataj ● Mohor Bogataj ● Barbara Bogataj Kokalj ● Nada Bogataj Kržan ● Bojan Božič ● Sonja Božič Pudgar ● Sely de Brea Šubic ● Matjaž Breclj ● Klemen Budna ● Brut Carniollus ● Franka Cerkvenik ● dr. Marjeta Ciglencečki ● Peter Ciuha ● Radmila Ciuha ● Miha Colner ● Meta Comino ● Martin Hugh Cregeen ● Alenka Čebe ● Boleslav Čeru ● Marko Čurin ● Polona Demšar ● Tina Dokl ● Maja Dolanc ● Janez Draksler ● Hari Draušbaher ● Jože Drenovec ● Mirjam Drnovšček ● Elektro Gorenjska, d. d. ● Maurizio Elise ● Branko Fartek ● Noël Favreliere ● Janez Ferlan ● Maja Finžgar ● Boris Gaberščik ● Meta Gabršek Prosenc ● Galerija Božidar Jakac, Kostanjevica na Krki ● Galerija Hest, Ljubljana in Maribor ● Galerija Lojzeta Spacala, Štanjel ● Galerija Murska Sobota ● Gimnazija Franceta Prešerna ● Gimnazija Kranj ● ddr. Damir Globočnik ● dr. Nadja Gnamuš ● Klementina Golija ● mag. Metka Gombač ● Gorenjska banka d. d. ● Gorenjski muzej ● Gorenjski tisk storitve d. o. o. ● Niko Grafenauer ● Petja Grafenauer ● Andrej Grah Whatmough ● Tomaž Grdin ● dr. Uroš Grilc ● Božo Grlj ● Vitomir Gros ● Boštjan Gunčar ● Dejan Habicht ● Polona Hafner Ferlan ● Mitja Herak ● Jože Hočevar ● Drago Holynski ● Lidia Horvat ● Andreja Hribernik ● Tatjana Hudobivnik ● Eva Ilec ● Breda Ilich Klančnik ● Milena Ilič ● Robert Inhof ● Barbara Jakša ● Iša Jakše ● Tina Jazbec ● Beba Jenčič ● mag. Irena Jeras Dimovska ● Jaka Jeraša ● Tomo Jeseničnik ● Magda Jevnikar ● Aljana Jocif ● Urs Kahler ● mag. Barbara Kalan ● Janez Kališnik ● Miran Kambič ● Egon Kaše ● Igor Kavčič ● Tadeja Kern ● mag. Davor Kernel ● Marjetka Kivin ● Ljubica Klančar ● dr. Milček Komelj ● dr. Miklavž Komelj ● Uroš Korenčan ● Koroška galerija likovnih umetnosti, Slovenj Gradec ● Marko Košan ● Miroslav Košuta ● Bojana Kovačič ● Bine Kovačič ● Jana Kranjec Menaše ● Sandro Kravanja ● dr. Peter Krečič ● Mateja Kregar Tršar ● Judita Krivec Dragan ● mag. Renata Križnar ● Zoran Kržišnik ● Marjan Kukec ● Belita Kusterle ● Gregor Lebar ● Milan Lebar ● Aleš Lenassi ● Bojan Likar ● David Limon ● Oži Lorber ● Tomaž Lunder ● mag. Bojan Luskovec ● Damjan Majer ● Patricia Maličev ● Blaž Markun ● Maja Martinc ● Nives Marvin ● Andrej Medved ● Daša Meglič ● dr. Lev Menaše ● dr. Franc Mezeg ● Nada Mihajlovič ● dr. France Mihelič ● Borut Miklavčič ● dr. Jure Mikuž ● Goran Milovanović ● Drago Mirošič ● Bibi Misja ● Mizarstvo Ovsenik, Kranj ● Mladinska knjiga ● Lado Mlekuž ● Moderna galerija Ljubljana ● Igor Modic ● Dragiša Modrinjak ● Giovanni Montenero ● Gašper Mrak ● Mija Mravlja ● Amir Muratović ● Muzej novejše zgodovine Slovenije ● dr. Jožica Narat ● Karmen Narobe ● Narodna galerija ● Narodni muzej Slovenije ● Nelida Nemec ● Obalne galerije Piran ● Ciril Oblak ● Marija Ogrin ● Janja Ošljaj ● Marijan Pal ● Vesna Paljk ● Matevž Paternoster ● dr. Boris Paternu ● Saša Pavček ● Matija Pavlovec ● Aleksander Pavšler ● Igor Peček ● Karmen Perme ● dr. Damijan Perne ● Metod Pevec ● Paolo Piccione ● Cesare Piccotti ● Pilonova galerija ● Tatjana Pinoza ● Tihomir Pinter ● dr. Jože Pirjevec ● Janka Planinc ● Pokrajinski muzej Ptuj Ormož ● Petra Polak ● Natalija Polenec ● Valentino Ponte ● Posavski muzej Brežice ● Aljaž Primožič ● Petra Puhar ● Alenka Puhar ● Igor Pustovrh ● mag. Barbara Ravnik ● prof. dr. Nande Razboršek ● Leon Rebolj ● Restart d. o. o. ● Nataša Robežnik ● Živa Rogelj ● dr. Bojana Rogelj Škafar ● Katarina Ropret ● Blaž Rotar ● mag. Franci Rozman ● Aleksandra Saksida ● Enzo Santese ● Bojan Selaj ● Silva Sever ● Jaroslav Skrušný ● Slovenski etnografski muzej ● Marjan Smerke ● dr. Andrej Smrekar ● Tamara Soban ● Gregor Soklič ● Borut Spacal ● Martin Spacal ● Mira Starc ● Barbara Sterle Vurnik ● Simona Stollecker ● Hana Stupica ● Janez Suhadolc ● Emil Šarkanj ● mag. Stanko Šimenc ● Petra Škofic ● Šolski center Kranj ● mag. Drago Štefe ● mag. Lara Štrumej ● Maja Šubic ● Marija Šubic ● Tina Šubic ● Jadranka Šumi ● prof. dr. Nace Šumi ● Nada Šumi ● Denis Tavčar ● dr. Miha Trampuž ● Gorazd Trček ● Mateja Trempuš ● Boštjan Trilar ● dr. Jože Trontelj ● Marko Tušek ● mag. Klavdij Tutta ● Ljiljana Tweedie ● Pavle Učakar ● Janko Uhan ● Umetnostna galerija Maribor ● Vojko Urbančič ● Milena Usenik ● Darja Veternik ● Luka Vidic ● Vila Bela, Srednja Bela ● Matjaž Vipotnik ● Ana Vizovišek ● Pavel Volk ● Marij Vrenko ● Vesna Vrenko ● Helmuth Weichselbraun ● Dragica Whatmough ● Ian Whatmough ● Ines Zabret ● Jožica Zafred ● Marko Zaplatil ● Zavarovalnica Triglav, d. d. ● Zinka Zavrl Križaj ● Andrej Zdravič ● dr. Nadja Zgonik ● Milena Zlatar ● Nada Zoran ● Brigita Zorec ● Gojko Zupan ● Metka Žerovnik ● mag. Marjana Žibert

Selected

from the monograph

Twenty years of the Prešeren Award Winners Gallery marks the twenty years of "the City of Prešeren". The year of 1995, when the exhibition entitled Painters to the City of Prešeren was mounted in Kranj for the first time, may reasonably be regarded as the beginning of the gallery, although the gallery as it is known today began operating later, in 2001. It was in 1995 when Klavdij Tutta and myself with the help of some colleagues collected artworks of painters from Kranj and artworks of selected painters from other Slovenian regions, and exhibited them on easels in the Ravnikar's Pillared Hall in the Municipality of Kranj building. The funds from the sold paintings were to help us organise the celebration of the 200th anniversary of the birth of France Prešeren, which was one of the important anniversaries in the Jubilee Year 2000. After four exhibitions Fine artists to the City of Prešeren had been mounted, several Kranj exhibition venues displayed fine artists who had received the Prešeren Award ever since 1947, when this highest Slovenian artistic award had been awarded for the first time. Many organisers of these exhibitions (numerous Slovenian galleries and their curators), particularly Nace Šumi PhD and Lev Menaše PhD, a long-time Artistic Director of the Gallery, shared the opinion that the City of Prešeren deserved a special gallery for collecting and presenting the Prešeren Award winners and their works. The mayors and municipal councillors of Kranj welcomed this idea warmly, and in 2001, the gallery acquired its premises in the old Pavšlar house in the old city centre.

When I invited the awarded artists to donate their artworks to the permanent collection, and to the City of Prešeren, most of them replied positively. Today, the gallery holds over 650 artworks in its permanent collection, or the artworks of approximately 70% of all Prešeren Award winners and Prešeren Fund Award winners. The enviable 96% of all artworks in the permanent collection were donated, and 4% were purchased, which proves that the gallery has earned great trust among artists.

Marko Arnež, cited from the text Prešeren Award Winners of Fine Arts Gallery Kranj and its Twenty Years in the City of Prešeren

In Slovenian public art collections, the collection of the Prešeren Award Winners of Fine Arts Gallery Kranj holds a very special place. It is a public collection of national artworks with one common denominator, and that is the national artistic award. The collection is in regional possession, for it is owned by the City of Kranj. Stable ownership is what assures the permanent status of this collection and the potential for its development.

The collection of the Prešeren Award Winners Gallery is devoted to a specific topic of national significance. It presents artworks of fine artists, winners of the Prešeren Fund Award or the Prešeren Award for important artistic achievements who have enriched the treasure trove of the Slovenian culture permanently, as stated in the Prešeren Award Act. Hence, important artworks of the second half of 20th and the beginning of 21st century Slovenian art are brought together here. Since the collection is public and keeping it public is its essential mission, it constantly strives to address the public, and seeks different ways of interaction with it. Award winners and their original works are presented regularly at exhibitions in the gallery as well as on the internet where the widest audience may get to know the artists, the complete collection or other interesting information.

When discussing the collection of the Prešeren Award Winners Gallery, one cannot ignore the fact that the overview of previous-years award winners and their works offers also a significant insight into the development of the Slovenian culture. That is particularly the insight into the second half of 20th and the beginning of 21st century Slovenian art as well as the insight into cultural policies and both their development and modification in the period of nearly seventy years. The purpose of the art collection is not only in the sum of the symbolic and marketing values of artworks presented. Its main purpose and its collecting nature is what makes it interesting for the wide audience, and what gives it its true value.

Nadja Zgonik, cited from the text Twenty Years of Work for the Prešeren Award Winners Gallery Collection in Kranj or the Challenges of Slovenian Art Collecting

The status and the program of the gallery is very specific because it is intended for collecting and exhibiting artworks of Prešeren Award winners only. Thus, it has won a prestigious and elite position among Kranj and Slovenian exhibition venues of fine art. As long as the Prešeren Award will continue to be awarded, the gallery cannot lose its attractiveness or turn into an ordinary museum. By mounting exhibitions, the gallery wants to highlight the award winners not only in the time of their triumph, when they receive the award, but permanently. A permanent collection of their artworks is being created, mostly by donations from the artists, which continue to increase.

The fine art was placed on the elite cultural pedestal ever since the Prešeren Award was awarded for the first time. Up to this day, the Prešeren Award has been considered the most important Slovenian fine art award, grander and less degraded than the field award called by Rihard Jakopič, although Jakopič was - at least in the opinion of the several-times Prešeren Award Winner Božidar Jakac - the France Prešeren of fine art. Although fine artists have not always come to turn (sometimes due to literature representatives insisting stubbornly, that the award with a name of a writer should never overlook writers), nearly 70 years of Prešeren Awards and a representative selection of award winners and their works may reasonably be expected to assure a panoramic overview of our best fine art creations, created mainly after WWII. This is precisely what the Kranj gallery with its exhibitions and the art collection in the making should confirm, or contradict.

Like any award or recognition, the Prešeren award is not essential for the perception or judgement of the art itself. Our own perceptiveness is what helps us reflect on the artists and their works, and not the awards they received. A true artist is called to create because of the art and not because of awards or public recognitions.

Milček Komelj, cited from the text Gallery Temple of Laureates: Prešeren Awards and Prešeren Award Winners Gallery Kranj

Pavšlar house at Glavni trg (Main Square) in Kranj, which houses the Prešeren Award Winners Gallery, is one of the most important late-medieval town architecture gems in Slovenia. This town house was known also by two older names "Simonet" and "Škarja", which indicates that there used to be two buildings here, probably built in the middle of 15th century. Ground floor housed a workshop or a shop, connected to a pantry or a basement. The stairs led to the first floor with living quarters, a pantry and a hall with an open fire. The living quarters had two windows looking out on the market, the position, which has remained more or less the same up to this day. The centre of the house consists of at least two or even three medieval buildings joined in one whole by the arcade yard soon after 1550. By joining both buildings in the second half of 16th century, the house changed on the inside as well as on the outside. Former border between the two houses disappeared, and the roof was repositioned. The wooden ceiling in the ground-floor shop was removed, and replaced by an arch supported by a round pillar.

Arcades are one of the main features of the Renaissance housing buildings of 16th and 17th century. In this period, a part of the Pavšlar house yard got rounded by one of the most picturesque arcade halls in Slovenia. Influenced by old forms, the dividing arcades are still cut in the Gothic style. A number of Gothic-style stone portals and windows are also preserved in the Pavšlar house.

Barbara Kalan, cited from the text Pavšlar house in Kranj

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

73/76(497.4)(083.824)

GALERIJA Prešernovih nagajencev za likovno umetnost. Stalna zbirka slovenske umetnosti
20. in 21. stoletja (Kranj)

Stalna zbirka slovenske umetnosti 20. in 21. stoletja Galerije Prešernovih nagajencev za
likovno umetnost Kranj / [glavni urednik, uvodnik Marko Arnež ; predgovori Julijana Bizjak
Mlakar, Boštjan Trilar, Janez Bogataj ; strokovna besedila Nadja Zgonik ... [et al.] . ;
katalog del Sonja Božič Pudgar ; življenjepisi Prešernovih nagajencev Polona Hafner Ferlan
; prevod v angleški jezik Katarina Ropret, Ljiljana Tweedie ; izbor iz besedil razstavnih
katalogov Marko Arnež, Barbara Kalan ; fotografije Marko Tušek ... et al.] . - Kranj :
Zavod za turizem, 2015

ISBN 978-961-6815-06-2

I. Arnež, Marko
281219584

1995-2015

ISBN 978-961-6815-06-2 38 eur

